

www.e-rara.ch

Alberti v. Haller historia stirpium indigenarum Helvetiae inchoata

Plantae flore composito. Didynamiae. Papilionaceae. Cruciatae. Meiostemones. Isostemones.
Diplostemones

Haller, Albrecht von

Bernae, MDCCLXVIII [1768]

ETH-Bibliothek Zürich

Shelf Mark: Rar 3823

Persistent Link: <https://doi.org/10.3931/e-rara-18977>

[Plantae flore difformi.]

---

www.e-rara.ch

Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien – von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material – from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d'imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L'éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes – des débuts de l'imprimerie jusqu'au 20e siècle.

e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

Nutzungsbedingungen Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titelinformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [Link]

Terms of Use This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [Link]

Conditions d'utilisation Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [Link]

Condizioni di utilizzo Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [Link]

II. PLANTÆ FLORE DIFFORMI.
DUOBUS STAMINIBUS LONGIORIBUS.
DUOBUS BREVIORIBUS.

DIDYNAMIÆ LINN. gener. p. 284.

I. SEMINIBUS QUATUOR NUDIS.

VERTICILLATÆ BOERHAAVE p. 151.

OEDER. Elem. p. 295.

LABIATÆ TOURNEFORT. p. 177.

ADANSON II. p. 180.

Conf. CESALPIN. L. XI. c. 14. BLAIR Dec. IV.

Classis naturalis est, ex qua non oportet Rorem marinum, Verbenam, Lycopum & Salviam, ob staminum minorem numerum separare a). Nam Verbenæ b) bene multæ quatuor stamina habent, Salvia, aut plenas quatuor antheras c), aut tamen duas perfectas, cum duarum, quæ desiderantur, luculentis vestigiis d). Reliquæ, quibus duo dicuntur stamina esse, duo alia habent imperfecta e).

Toti classi calyx unifolius. Semina in ejus fundo quatuor. Flos monopetalos, ex cylindrico tubo difformiter terminatus, in partem superiorem, quam *galeam* vocare solemus, & inferiorem, quæ *barba* est. Tuba unica, sine fere bifurcato, hamo altero posteriori recto, altero anteriori curvo. Stamina duo longiora, duo breviora, ex floris tubo erecta, in labii superioris concava parte posita. Folia conjugata, & in decussim sibi imposita. Caulis sæpe quadrangularis. A florum situ, qui circa caulem coacervari solent, nomen verticillatarum est.

Plurimæ inter eas aromaticæ, oleosæ; aliquæ fætidæ, inertes pauca.

ORDO I.

FLORE PARUM DIFFORMI.

Ordinum non eadem est severitas, quæ generum & specierum. Neque enim naturæ sunt opus, sed hominum, solusque finis est, propinquius eas plantas ponere, quæ caractere sibi vicinæ sint, distinguere, quas fabrica separet.

VERBENA f) TOURNEF. t. 94. LINN. n. 32.

& omnium Auctorum.

Calyx tubulosus, striatus, quinquedentatus, denticulis tribus supernis medio brevissimo, & duobus inferioribus. Flos tubulum habet & segmenta quinque, ovata omnia, duo paulum superiora, tria inferiora, sed maximo angulo, & pene nullo, qui superioribus & inferioribus intercipitur. In nostra, & in plerisque aliis, stamina duo longiora, duo breviora, tubo floris continentur.

219. VERBENA foliis tripartitis, rugosis, spicis nudis gracilissimis.

Verberaca MATTHIOL. p. 1052. *recta* DODON. p. 150.

Verbena RIVIN. t. 56. *summa*, ut fere solet, planta, BLAKWELL. t. 41.

Verbena tetrandra spicis filiformibus paniculatis, foliis multifido laciniatis, caule solitario LINN. I. p. 29.

β Foliis vix dissectis Hort. Florent. p. 98.

Ad vias orasque fossarum ubique.

Caulis rectus, brachiatus, cubitalis, quadrangularis, lineatus. Folia patentia, rugosa, pleraque tripartita, lateralibus lobis minoribus, medio longiori, nonnunquam tripartito: ora profunde dentata, pene semipinnata. Suprema folia simplicia sunt & ovata. Flores in nudas, longas strictasque spicas disponuntur, solitarii, cum ovato lanceo-

a) Consentit ILL. FABRICIUS *batiscac.* p. 55.

b) *Enumerat. Hort. Gotting.* p. 346. 347.

c) *ibid.* p. 321.

d) *ibid.* p. 319, 320, 321, 322, 323.

e) ADANSON p. 182.

f) Verbenæ herbas in universum significant CELSUS L. IV. n. 18. & ipsum gramen cum radice avul-

sum PLIN. L. XXII. n. 2. & etiam hodie Etrusci omnes stolones verbenas nominant NARDI *Noff. genial.* p. 563. Posteritas Verbenæ nomine peculiarem plantam designavit, quæ etiam polygonus MARCELL. c. 10. DIOSCORIDIS Verbenæ in aquis nascitur, caule dodrantali, foliis incisiss, albidis, radice simplici L. IV. c. 55.

lanceolata stipula. Flos ex rubro cæruleus, tubo brevi, sub divisione intumescente g), faucibus pilosis: calyx longus tetragonus, claudit maturus faucem suam, & semina h) coercet semiovata, fulcata & rugosa, quasi erecta, & sibi adaptata i). Stamina rubra intus latent.

Inodora planta, & fere insipida: destillantem k) dat ad ignem spiritum acidum, oleum empyreumaticum, & falem aliquem volatilem: in cinere fixus & falsus sal est, non alcalinus. Febres intermittentes succi spissati drachmam bis de die sumtam sanare l), aut certe peruviani corticis potestatem eo remedio adjuvari lego. Balsamum, cum oleo paratum, arcanum est *antarthriticum* FULVII TESTI m). Decoctum cum spiritu vini mistum gluten oculos connectens n) dissipare dicitur. Ad narium hæmorrhagiam veteres o) adhibebant. In cataplasmate, cum rhodia radice tritam p), dolores capitis sanare, & solam, amuleti modo q), eos dolores sedure, inque pleuritide fotum prodesse r). Mihi non videtur serio in medicinam recipi s).

LYCOPUS TOURNEFORT. t. 89. LINN. n. 33.

Calycis segmenta quinque supremum minimum, longa omnia & aristata t). Galea paulo latior, modice emarginata v), tubus floris perbrevis x), stamina tantum duo.

220. LYCOPUS foliis acute ferratis & appendiculatis.

Marrubium aquatile DODON. p. 595.

Pseudo-Marrubium palustre RIVIN. t. 21.

Lycopus foliis sinuate ferratis LINN. I. p. 3.

β *Hirsutus* MAGNOL. IR. II.

γ *Tenuius laciniatus* C. B. *Prodr.* p. 110. BOCCONE *recherch.* p. 204. PLUKNET t. 45. f. 1.

Omnes istæ varietates abunde in aquosis nascuntur.

Caulis quadratus, rectus, bipedalis. Folia trium generum reperiuntur. Prima ex ovatis lanceolata, acute & magnis dentibus incisa. Altera varietas est ejusmodi folii, cui petiolus tribus paribus pinnarum augetur, multo minorum. Tertiæ varietati folia integre pinnata sunt, pinnis parallelis, obiter dentatis, lanceolatis. Sed etiam glabra alias folia, alias villosa sunt. Verticilli florum densissimi, tomentosi, alis foliorum insident, foliis breviores. Flori galea pura, barba roseis punctis distincta, fauces hirsutæ, stamina in floris tubo latentia.

Ob lycopi usum Gallos in nigris pannis tingendis excellere HILLIUS γ).

MENTHA TOURNEF. t. 89. LINN. n. 713.

Flos parum bilabiatus, galea paulum erecta, latiori, emarginata z), barba trifida, segmentis rotundis, pene æqualibus, medio minori: Calyx campaniformis, quinquefidus a), inferioribus segmentis sibi proximis. Flores parvi, in densos verticillos congesti b).

221. MENTHA caule prostrato, foliis subrotundis, obiter dentatis, staminibus exsertis.

Pulegium c) FUCHS p. 228. RIVIN. t. 23. BLAKWELL. t. 302.

Pulegium serpens LINDER *hort.* t. 10. EHRMANN

II. Flore albo.

β *Pulegium mas Plinii* LOBEL. ic. p. 505. nimis ferratum, *regium* AICHSTETT. *est.*

III. Calyce octofido, staminibus octo.

α. β. *Mentha Pulegium* LINN. II. p. 807.

Michel.

g) TOURNEF. ad A.

h) GREW. t. 73.

i) TOURNEF. G.

k) WEDDL de verbena.

l) CHOMEL.

m) *Giorn. de letter.* vol. XXII. p. 166.

n) *Fabrik of the eyes* p. 31.

o) MARCELLUS C. 10.

p) FORESTUS. ETTMULLER.

q) HAEN *rat. med.* VI. p. 292. sq.

r) CHOMEL.

s) Nec Cl. ALLRYNE *dispensat.*

t) TOURNEF. D.

v) TOURNEF. A.

w) IDEM B. C.

x) *Knowledge of plants* p. 13.

y) TOURNEF. B.

z) IDEM D. E.

a) FABRIC. *flor. Butisbac.* p. 48.

b) *Pulegium mas* flore candido, femina rubro, efficacior PLIN. L. XX. n. 54. sylvestre origano simile, minoribus foliis melius IDEM n. 55. Inter odorata γληχαν ARETÆUS *cur diut.* L. c. 2. In hepatitide utilis Id. *cur. acut.* II. c. 6. Cum origano confundit SUIDAS p. 484.

Michelfeldæ C. B. *Milbusiæ* Cl. HOFER. Abunde circa *Morges*, ubique in gramineis udis.

Caules procumbentes, per intervalla radicati, obtuse tetragonii, subhirsuti. Folia petiolata, subrotunda, nervosa, integra, vel obiter dentata. Verticilli florum sphaerici: foliis breviores, fiunt numerosis pedicillis simplicibus & bifloris. Calyx striatus, ventricosus, quinquentatus, dentibus aristatis, imo segmento minimo, duobus supremis majoribus. Flos dilute ex cæruleo purpureus, galea paulum ascendente, lenissime emarginata: stamina quatuor de flore eminent.

Planta amara, acris, odore penetrabili, cum aromate, menthas superat odore & vi. Emmenagogum fidele *d)* præstat: non aqua *e)* quidem, etsi ea odorem accipit, & oleum penetrantissimum admistum habet; sed infusum vinosum cum vino albo, & chalybe, quod me nunquam fefellit.

In pectoris morbis *f)* neque aquam, neque succum, neque infusum, neque plantam cum melle tritam expertus sum, laudant alii. Inter vulneraria *g)* veteres & reprimentia *h)*. Oleum MESUE laudabat *i)*. Impositum tenesum tollere *k)*.

Linguae subdita folia aphoniam superarunt *l)*, acre enim, cutem admotum exulcerat.

*222. MENTHA foliis lanceolatis, punctatis, sub verticillis palmatis *m)*.

Pulegium cervinum LUGDUN. p. 892. BLAKWELL t. 394.

Pulegium angustifolium RIVIN. t. 23.

Nonne huc icon æn. 89. GESNERI.

Certissime inter nostras est, *Lausanne* lecta a D. CONSTANT *près de la Maladerie, au près du lac*, etsi nemo potuit eam eo loco reperire.

Caulis firmus, erectus, ramosus. Folia linearia, sed in medio latiora, obtuse lanceolata, tota punctata, ut hypericum. Verticillis folia palmata subjiciuntur, rarissimo exemplo. Cæterum eadem florum natura est: & stamina eminent.

Odor idem, aut penetrabilior.

Pulegia ad menthas revocavi, cum optimis auctoribus, postquam adgnovi & difformem florem esse, & galeam leniter emarginatam *n)*, & calycem quinquefidum *o)*.

223. MENTHA floribus verticillatis, foliis hirsutis, ovato lanceolatis, verticillis tomentosis.

Mentha arvensis verticillata hirsuta MORISON. III. t. 7. f. 5.

Mentha verticillata RIVIN. t. 48.

Mentha floribus verticillatis, foliis ovatis, acutis, serratis, staminibus corollam aquantibus LINN. Spec. II. p. 821.

Inter stipulas odore mihi detestabili, subdulci.

Caulis procumbit, pedalis & paulo ultra, ramosissimus, cum tota planta hirsutus. Folia ex ovatis lanceolata, tota hirsuta, nervis magis, ora dentata: Verticilli breves, densi, tomentosi, multo quam folia breviores. Calyx hirsutus, segmentis inferioribus brevioribus. Flos subcæruleus, galea profunde incisa, medio barbæ segmento angustiori. Tuba longe eminet. Stamina in tubo floris latent, ut introspectanti adpareant.

Ad dysuriam a LOBELIO *p)* laudatur.

224. MENTHA floribus verticillatis, foliis glabris, ovato lanceolatis, verticillis subhirsutis.

Calamintha aquatica Belgarum & Mathioli LOBEL. ic. p. 515.

Mentha angustiore folio RIVIN. t. 48.

Mentha palustris verticillata DILLEN. plant. Gieß.

Water whirl mint. PETIVER t. 31.

Calamintha aquatica BLAKWELL. t. 131.

Mentha floribus verticillatis, foliis lanceolatis, ovatis, glabris, acutis, integerrimis LINN. II. p. 826.

In fossis aquosis, circa *Cudresin, Anet, &c.*

Similitudo ei cum priori non modica: altior tamen est, foliis multo majoribus, pene cordato

d) LUDOVIC. p. 219. BUCHWALD p. 217.

e) CLOSIUS apud CRATONEM *epist.* L. III. p. 301.

f) Ad tussim convulsivam BOYLE LENTIC. *æteodr.* p. 635. ad asthma CHOMEL p. 372. ad pulmonis vitia Diosc. III. c. 30.

g) CELSUS L. V. c. 4. LENTILIUS,

h) IDEM II. c. 33.

i) p. 188. b.

k) In NICOLAUM p. 163.

l) *Epb. Nat. Cur. Vol. II. obs.* 195.

m) Habet TRAW. ad BLAKWELL.

n) ad RIVIN. t. 9.

o) MAGNOL. *Cher.*

p) *Advers.* p. 217.

cordato lanceolatis, vix hirsutis, præter nervos, perinde tamen dentatis, verticillis laxioribus, dentibus calycis longioribus, ipso calyce leniter hirsuto, floribus etiam majoribus, ejusdem coloris aut roseis; staminibus multo magis eminentibus.

Odor huic speciei alius est & tolerabilis.

225. MENTHA *q*) foliis ovato lanceolatis, ferratis, verticillis paucissimis, terminante maximo.

Mentha aquatica sive *Sisymbrium* I. B. III. p. 223, BLAKWELL t. 32.

Mentha rotundifolia palustris seu *aquatica major* MORIS III. p. 370. t. 7. f. 6.

Mentha palustris spicata RIVIN. t. 49.

Mentha spicis capitatis, foliis ovatis, ferratis, petiolatis, staminibus corolla longioribus LINN. II. p. 805.

β Hirsutior, quam Morati legi.

Mentha aquatica seu *Sisymbrium hirsutius* I. B. III. p. 224.

Mentha rotundifolia palustris minor seu *flore globoso* C. B. Prodr. p. 109.

Mentha Sisymbrium dicta hirsuta, glomerulis ac foliis minoribus & rotundioribus RAI *Synops.* III. p. 233. t. 10. f. 1. ex fide exempli a DILLENIO ad me missi.

In aquosis & fossis ubique.

Caules pedales, cubitales, erecti, ramosi. Folia lata, ex ovatis acuminata, ferrata, subtus nervosa, lanuginosa, obscura; superne alias glabra, alias pariter lanuginosa. Verticilli in summo ramo pauci, unus alterve, densus, & capitulum denique globosum ramum terminat. Calycis dentes latiusculi. Vidi ad octo fuisse. Flos major, quam prioribus: barba æqualiter trifida, segmentis ovatis, colore dilute purpureo. Galea acute bifida, etiam revoluta: stamina de tubo floris exeunt.

Odor paludosus: acris planta, aromatica, amara est.

226. MENTHA spicis cylindricis, foliis ovatis, rugosis.

Menthastrum sylvestre AICHSTETT. *est. ord.* 7. t. 3. f. 2.

Menthastrum folio rugoso rotundiore spontaneum flore spicato, odore gravi I. B. III. p. 219.

Mentha rotundifolia LINN. II. p. 805.

Basilææ vorm *Steinenthor*, vorm *Spahlenthor* CHERLER In tota via regia à la *Vaux* secundum muros legi. *Chiavenna, Geneva &c.*

Caulis similis, erectus, bipedalis, ramosus, folia brevissime petiolata, rugosa, crassa, tomentosa, præter infima, quæ potius hirsuta. Figura ovata est, absque acumine, dentes acuti brevesque. Verticilli nudi, absque foliis intermissis, in summis ramis in spicas graciles congesti. Flores albi, dilute carnei, concolores. Galea emarginata, non incisa, stamina ad faucem floris perveniunt, & rarius in hortensi eminent: in sylvestri planta tamen omnino eminuisse vidi.

Odor mihi pergratus, durabilis.

227. MENTHA foliis elliptico-lanceolatis, ferratis, subtus tomentosis, spicis cylindricis, staminibus flore duplo longioribus.

Menthastrum r) FUCHS p. 292. RIVIN. t. 51. BLAKWELL t. 292.

Mentha sylvestris longiore folio C. B.

& EJUSD. *Mentha sylvestris rotundiore folio* C. B. ex fide plantæ siccæ.

Mentha spicis oblongis, foliis oblongis, tomentosis, sessilibus, staminibus corolla longioribus LINN. II. p. 804.

β Flore niveo, ad rivum *Sulgenbach*.

Multa habet prioris 226. similia, verticillos in primis nudos, cylindricos, foliis sessilibus. Differt foliis longioribus, angustioribus, peracutis, ex elliptico lanceolatis, galea acute incisa; barbæ segmentis linea concentrica rubra inscriptis, staminibus perpetuo longe de flore erumpentibus, odore uliginoso ingrato. Calycis segmenta capillaria, quæ latiora priori. Flos subcæruleus, aut purus, aut segmentis intus violaceis.

*228. MENTHA foliis elliptico lanceolatis, subtus tomentosis, spicis cylindricis, staminibus floris tubo æqualibus.

Sive vera planta est, sive nobilis varietas præcedentis, non potui præterire. Reperi cum Glauco in ruderibus ad lacum prope officinas laterum *Grandisonenses*.

B b 2

Multa

q) *Sylvestris Mentha hirsutior odore graviori* Diosc. III. c. 35. r) *Menthastrum est Mentha sylvestris ocimi folio, pulegii odore* PLIN. L. XX. n. 52.

Multa habet similia præcedentis, folia imprimis, ut tamen nervi profundiores sint, cum crispa facie. Spicæ cylindricæ, interruptæ, & flores satis similes. Calycis segmenta molliter pubescunt, & lanuginosæ fauces. Galea emarginata, intus saturata macula notata, sic segmenta tria inferiora, quæ mihi, quam præcedenti, angustiora videntur: or. pallet. Tuba de flore erumpit, non ita stamina, quæ vix floris tubum æquant. Odor gratissimus & durabilis ocimi. Non est ocimi odore *Mentha* BAUHINORUM, quæ verticillata sit.

*229. MENTHA foliis elliptico lanceolatis, spicis cylindricis, glaberrimis.

Mentha CAMERAR. Epit. p. 477.

Mentha spicata folio longo, acuto, glabro, nigriori I. B. III. p. 220.

Mentha BLAKWELL. t. 250.

Mentha spicis oblongis, foliis lanceolatis, nudis, serratis, sessilibus, staminibus corolla longioribus LINN. II. p. 804.

Non credo veram civem esse, etsi in pago Vaudensi legi ad vias, inter *S. Saphorin* & *Vevai*, & Angli pro indigena habent, & Basileæ versus patibulum Cl. MIRE, prope Dubim hæud longe à *Ferriere* Cl. GAGNEBIN legerit, & circa *Goumoy*.

Cum priori 228. consentit foliorum potissimum figura, staminibus exsertis, spica cylindrica. Differt glabritie totius plantæ, odore grato aromatico, nervis foliorum subtus conspicuis. Flos rubellus.

Duas Menthas veteres cognitatas habuerunt, sifymbrium odoratum s), veram Menthæ speciem t), sed *Mentha* veterum nobilior, quod creditum sit in *Mentham* degenerare, cujus odorem induat nepetæque formam, quando cultu caret v).

Deinde *Mentham* *μυθης* vel *ἡδυσμου* nomine cognoverunt, etiam suavi odore x)

Mentha crispa, spicata & verticillata, nobis odore eximio & stomachico excellunt. Vomitum aqua compescit y), potissimum spirituosa z), in qua oleum fit & vis plantæ. Ad dysenterias avertendas, cum Balsamita PORTIUS a) laadat. Porro mentes pellit, debilius quam pulegium. Succus acris est, qui polypos b) narium superaverit. Cataplasma ad dolores intestinorum, morbos hystericos, dolores a partu superstiti- tes valet.

*230. MENTHA foliis rugosis, brevissime petiolatis, verticillis spicatis.

Mentha crispa, rotundifolia, spicata I. B. III. p. 217. C. B.

Mentha vulgaris fusca sacra, & *Mentha sativa prior* diosc. LOBEL. p. 506. & minor ib.

Mentha crispa RIVIN. t. 50.

Mentha spicis capitatis, foliis cordatis, dentatis, undulatis, sessilibus, staminibus corollam & quantibus LINN. Spec. II. p. 805.

CHERLERUS Basileæ *vorm Spalenthor*, neque est *Menthastrum*, nam hoc eodem loco etiam IDEM vir Cl. reperit. Exotica omnino & casu jus civitatis adepta.

Caulis ramosissimus, erectus, cubitalis & ultra. Folia hirsuta, ex ovatis & rotundis lanceolata, brevi petiolo aut nullo, per oram acute denticulata, nervis eminentibus, quasi rugosa & crispa. Calyces hirsuti. In summo caule folia sub verticillis exigua sunt, ut in quamdam interruptam tamen brevemque spicam verticillis abeant, quales ramos omnes terminant. Odor egregius & vires quæ prioribus.

TRIXAGO.

MARRUBIASTRUM TOURNEFORT. t. 89. c)

STACHYS spec. RIVINI. LINN. in nov. ed. gener.

STACHYDIS genus valde alioquin arbitrarium his plantis liberamus, quæ a *Mentha* modice d) differant. Labium superius multo brevius, subrotundum, parum subrectum e), integrum, figura floris magis bilabiata f), barba recta protensa g), tripartita, medio segmento latiori h), non ut in *Stachyde* emarginato. Calyx campaniformis

s) THROPHRAST. *caus.* L. V. c. 22. L. VI. c. 15, 23. DIOSCORID. L. II. c. 121.

t) BRASSAVOL. *simpl. exam.* p. 294.

v) THEOPHRAST. *ibid.* II. c. 22. L. V. c. 8.

x) SUIDAS II. p. 564. ABET. *cur. diut.* I. c. 2. DIOSCOR. L. III. c. 35.

y) SYDENHAM p. 91. & olim *Mentha* utebatur DEMOCRITUS apud PLINIUM L. XX. n. 53.

z) LUDOVICI p. 258.

a) *Med. milit.* p. 156, 157.

b) *Mentha nigra* parum notæ CARRICHTER p. 20.

c) *Cunila tubula* CRATERÆ PANAX PLIN. semen habet origani IDEM XX. c. 16. n. 61. C. Gallinacea est origanum heracleoticum IDEM *ibid.*

d) TOURNEF. A.

e) *ibid.*

f) IDEM.

g) *ibid.* B. C.

h) *ibid.*

paniformis *z*) in fauce villosus, profunde quinquedentatus, obscurius bilabiatus, dentibus aristatis, tribus superioribus sursum reflexis, duobus inferioribus rectis. Exiguus est & tubus, calyce brevior.

*231. **TRIXAGO** foliis ovatis, cordatis, rotunde dentatis, hirsutis.

Ic. lign. GESN. 101.

Sideritis Alpinæ Trixaginis folio C. B. Prodr. p. 111.

Stachys arvensis minima RIVIN. t. 27.

Round Ironwort PETIVER t. 33.

Addit Cl. LINNÆUS *Lanium paludosum belgicum* Hort. Lugd. Batav. p. 351. 353.

Stachys verticillis sexfloris, caule debili, foliis obtusis nudiusculis, corollis calyce vix longioribus LINN. Spec. II. p. 814.

In fegetibus du. Bevioux legi.

Caulis quadratus, debilis, procumbens, ramosus, brachiatus, pedalis & ultra. Folia petiolata, mollia, subhirsuta, pallida, ovata, tamen subcordata, obtuse crenata. Flores in verticillos paucifloros, quatuor, quinque florum, in summa planta in spicam continuantur. Flos parvus, carneus, barbæ initio maculato.

Odor singularis, validus.

II. FLORE BILABIATO.

I. GALEA EMARGINATA, AUT BIFIDA.

LAVANDULA TOURNEFORT. t. 93. LINN. n. 711.

& **STOECHAS** TOURNEF. t. 94.

Calyx cylindricus *k*), longus, quinquedentatus *l*). Floris tubus longus *m*), limbus non maxime bilabiatus, galea bipartita, ampliori *n*), barba trifida, minus ampla *o*).

232. **LAVANDULA** foliis linearibus, spicis nudis.

Lavandula altera DODON. Coron. add. ic. p. 276.

Lavandula BLAKWELL. t. 294.

Lavandula angustifolia RIVIN.

β *Latifolia* C. B. hæc annua.

Pulchra planta passim sponte provenit, in montibus supra *Neocomum*, & in arenosis supra *Vuilly*, peculiariter supra *Nant*.

Perennat, multicaulis. Caules erecti, in spontaneis non ramosi, etsi rami ubique de alis erumpunt. Folia tota tomentosa, linearia, oris contractis. Verticilli pauciflori, fere octiflori, foliis latiusculis, aristatis excepti: ii verticilli in spicam nudam continuantur. Calyx tomentosus, lineatus, circa florem contractus, superius tres dentes habet, quorum medius maximus erectus est, inferius duo majores mediis: flos cæruleus, subhirsutus, multo calyce longior. Stamina intra tubum floris latent. Barba quam galea multo minor, ejus segmenta æqualia.

Odorata planta aquam dat sui odoris *p*) subacidam, analepticam *q*): spiritum etiam inde eliciunt *r*) ad odoramenta, & oleum æthereum. Macerata plus dat salis urinosis concreti *s*).

Florum pulvis ad drachmam semis datur ad dolores post partum superstites. Macerata folia salivam movent.

In cineribus nitrum ex detonatione percipitur *t*).

ORIGANUM TOURNEORTII t. 94. LINN. n. 726.

& omnium Auctorum *v*).

Calyx non difformis, quinque dentibus æqualibus, faucibus pilosis. Flos de calyce exit, galea lata, bifida, cordiformi. Barbæ segmenta tria subrotunda, medium modice majus, a serpyllo calycis figura differt.

233. ORI-

z) f.

k) TOURNEF. T.

l) ibid.

m) B.

n) A. C.

o) D. E.

p) GEOPROL. p. 685.

q) ibid.

r) IDRM.

s) RODDER apud ALBERTI *med. leg. obs.* 6. p. 762.

t) DU HAMEL *exploit.* I. p. 32.

v) Apud ARISTOPHANEM origanos feminino genere SUIDAS II. p. 713. Inter condimenta RHAZES *mansur.* III. c. 17.

233. **ORIGANUM** foliis ovatis, umbellis coloratis, staminibus exsertis.

Origanum RIVIN. t. 60. BLAKWELL t. 280.

Origanum sylvestre seu vulgare TABERNEMONT. p. 346.

Origanum spicis subrotundis, paniculatis, conglomeratis, bracteis calyce longioribus, ovatis
LINN. II. p. 824.

β Flore albo TRAG. &c. neque raro reperi.

γ Foliis variis I. R. H. &c.

Ad margines dumetorum ubique.

Caulis teres, bipedalis & ultra, ramosus. Folia subhirsuta, ex ovatis acuminata, integra α). Ex alis foliorum exeunt rami floriferi, qui folia superant, & umbellam floridam convexam gestant, foliis coloratis, rotundis distinctam. Tubus floris brevis, sensim dilatatus, color carneus. Stamina de flore erumpunt

Acris planta, aromatica, in cujus aqua oleum essenziale est γ), habetur pro emmenagoga z), sive in pediluvio adhibeatur, sive cum aqua infusa. Ad asthma & icterum laudatur a). Cum melle tritum vires marrubii habere absque ingrato sapore BOERHAAVIUS. Parcius tamen in usu est, & recte monet PRÆCEPTOR, in phthisi adhiberi non debere, in qua movere non expediat b).

In Italia ajunt in cibum recipi.

Rubro fusco colore tingit c). Fila linea cum aqua aluminosa macerant, ficcant, tum in aqua cum mali sylvestris cortice decocta per biduum macerant, torquent, cum lixivio cinerum coquunt, & in eo decocto linum bullire sinunt.

Origanum heracleoticum d) a nostro differt staminibus in floris tubo latentibus.

*234. **ORIGANUM** spicis aggregatis, prismaticis, rectis, bracteis membranaceis, calyce duplo longioribus LINN. II. p. 823.

Icon GESN. lign. cv.

Origanum creticum C. B. &

Origanum folio subrotundo EJUSD.

Origanum Mospeliense pulchrum CAMER. Epit. p. 468.

Cl. vir D. ACHILLES MIEG Basilee inter S. Jacob & Patibulum.

Plantam ficcam cum *origano* C. B. ex herbario vivo residuo contuli. Convenit spicis, in quibus character specificus est. Hæ longæ, cylindricæ, fiunt bracteis, quales sunt in vulgari, ovato lanceolatis, sed congestis, imbricatis, ad 24. in una spica. Folia nostrati paulo magis acuminata, cretico specimini paulo rotundiora.

Possit esse varietas nostri, bracteis majoribus, uti flores subinde majores fiunt.

THYMUS.

THYMUS TOURNEFORT. t. 93.

& SERPYLLUM TOURNEFORT.

THYMI LINN. spec. n. 727.

Calyx Thymo bilabiatus, dentibus acutis, tribus superioribus reflexis, duobus inferioribus e) rectoribus, sursum tendentibus, fauces calycis villis clausæ. Flos calyce longior, galea f) emarginata, barbæ segmenta subrotunda, pene æqualia, neque ullum emarginatum g).

235. **THYMUS** foliis ovatis, ad basin ciliatis.

Infinitæ fere hujus plantæ varietates sunt. Princeps diversitas est in flore, qui alias minor est, alias triplo major. Nolo porro separare, quas omnes scriptores conjungunt.

a. Folio glabro ad basin ciliato.

Serpillum b) vulgare minus C. B.

α) Non bene ferrata BLAKWELL.

γ) HILL. mat. med. p. 403. penetrantissimum LANGR.

z) TOURNEFORT.

a) BUCHWALD p. 187.

b) Remed. Brunsvic p. 249.

c) LINDER Färgkonst p. 40. LINN. öfversigt p. 97.

101.

d) Folio hyssopi, umbella multifida Diosc. III. c. 28. Onites candidius ib. Sylvestre est planta umbellifera ib.

e) TOURNEF. A. G.

f) C. F. A.

g) ibid.

b) *Serpillum hortense* folio origani, & ramulis, tamen candidius. Sylvestre non serpit, sed in altitudinem erigitur, foliis longioribus quam rutæ, angustis, floribus jucunde olentibus, sativo efficacius DIOSCORID. III. c. 39. Ερπυλλον planta odorata THEOPHRAST. Hist. L. VI. c. 15. VI. ad fin Coronarium

b. Flore

- I. Flore albo.
- II. Albo flore inodorum.
- III. Folio vario I. R. H.
- b. Folio longiori, ciliato.
Serpyllum angusto glabroque folio CLUS. *Pann.* p. 628. VAILL. t. 32. f. 7. ic.
- c. Citri odore, in glareosis collibus. CLUS. *Pann.* p. 625.
- d. Moschatum PARKINSON.
- e. Capitulis tomentosus, quod insecti opus est H. OXON. III. p. 407.
- f. Altius & erectius RIVIN. t. 41. BLAKWELL t. 418.
- II. Flore albo TABERN. p. 361.
- g. Totum obiter & mediocriter hirsutum & latifolium VAILL. t. 32. f. 6. C.B. *Prody. A Fontanai.*
- h. Tomentosum, ex Rhætiae alpibus.
- β *Serpyllum* majori flore.
- a. Foliis magnis undique hirsutis.
Serpyllum latifolium hirsutum SCHEUCHZER *It.* VI. p. 562.
Serpyllum montanum hirsutum RIVIN. t. 42.
In alpibus Prægallensium: & in Valesia legi.
- b. Magnum, inodorum, ciliis crebrioribus.
Serpyllum alpinum latifolium hirsutum SCHEUCHZER *ibid.* in alpibus ad Italiam declivibus.
- I. Varietas citri odore GAGNEBIN.
- II. Etiam inodorum, sed foliis minoribus.
Serpyllum angustifolium hirsutum, vel montanum repens, hirsutum C. B. In glareis circa montes glaciales.
- c. Vulgare foliis ciliatis, cæterum glabris, grandiflorum, ad quatuor lineas.
Serpyllum I. TRAG. p. 39.
Serpyllum RIVIN. t. 42.
Serpyllum vulgare, flore majore purpureo I. R. H. VAILL. t. 32. f. 8.
- II. Flore albo I. R. H. &c.
- Finem facio varietatum, nam multo plures superfunt. Eas omnes Cl. SCOPOLI in quinque collegit p. 455, 456, 457.
1. Foliis glabris, flore magno, verticillis trifloris.
  2. Foliis hirsutis, verticillis trifloris.
  3. Foliis ovatis, basi ciliatis, verticillis trifloris.
  4. Foliis ovatis glabris, verticillis multifloris.
  5. Foliis basi ciliatis, verticillis multifloris.
- Habet etiam plusculas Cel. SEGUIER. *Supplem.* p. 136.
- α. β. *Thymus floribus capitatis, caulibus decumbentibus, foliis planis, obtusis, basi ciliatis* LINN. II. p. 825.
- In universum caulis fere totus decumbit, etsi pars superior nonnunquam erigitur. Ramosus idem est & foliosus. Folia petiolata, ovata, integra, ovata, ad basin suam naturaliter aliqua cilia habent. Verticilli fiunt floribus in pedunculis unifloris, inque summa planta in capitulum congeruntur. Flores subpurpurei, rosei, concolores, minores, ad sesquilineam, majores ad quatuor lineas longi, staminibus eminentibus.
- Planta aromatica, odorata, cum pungente acumine, vires acidas eminentes habet, ut possis CELSO *i)* credere, qui inter reprimentes posuit. Aqua odorata, subacida est, & oleo essentiali *h)* imprægnatur.
- Vulgo externo in usu ad infessus fere adhibetur; tum infusum theiforme ad morbos nervinos *l)*. Anodynam vim in scorbuto *m)* ei tribuunt; hinc in spasmo canino aquam *n)* præscribunt. Meretur crebriori in usu esse. Cognatus Thymus salem volatilem crystallinum camphoræ ad finem fundit *o)*.

236. THYMUS foliis ellipticis hirsutis.

Serpyllum pannonicum III. CLUS. p. 627.*Serpyllum saxatile hirsutum, thymifolium, incanum, flore rubello* BOCCON. p. 108. t. 89.SCHEUCHZER *It.* II. p. 142. si omnino huc pertinet.

C c 2

Ad

narium L. VI. c. 22. odore duro absque dulcedine
ibid. c. 23. Sampsucho simile suavi odore SUIDAS
 p. 863. Sativum non serpens & sylvestre in petris
 PLIN. L. XX. n. 90.
 L. II. c. 33.

h) HILL. *mat. med.* p. 368.*l)* HILL. *on nerves* p. 26.*m)* DETHARDING *method. med.* p. 129.*n)* BUCHWALD p. 261.*o)* *Pbil. Transf.* n. 389. 390.

Ad vias arenosas Valesiæ, aut memorabilis varietas, aut propria planta.
 Caules prostrati, toti hirsuti, folia longiora, ut latitudo longitudinis tripla sit & quadrupla, non ciliata, sed tota hirsuta, subtus nervosa.
 Thymus p) verior trans alpes Penninas in valle *Augusta* provenit, nobis nondum in Helvetia visus. Valde suspicor, in transalpina reperiri.

CLINOPODIUM q) TOURNEFORT. t. 92.

THYMI spec. LINN. &

CLINOPODIUM EJUSDEM n. 725.

Calyx perinde bilabiatus r), superioribus tribus dentibus reflexis, duobus longioribus inferioribus, pariter sursum flexis: sed differt, quod floris tubus longior, & in origine sua ventricosus s) sit: deinde quod medium segmentum barbæ latum sit, & emarginatum t). Involucrum multifetum, seu stipulas, non habeo pro parte fructificationis.

237. CLINOPODIUM v) foliis ovatis, dentatis, flore foliis breviori.

Calamentum montanum TRAG. p. 37.*Ocimum sylvestre acinos* DODON. Coron. p. 298.*Acinos* RIVIN. t. 43.*Thymus verticillis sexfloris, caulibus erectis, subramosis, foliis ovatis, serratis* LINN. II. p. 428.

β Album.

γ Majus &c.

Abunde in arvis & saxosis.

Caules modo erecti, modo procumbentes, ramosi. Folia petiolata, subrotunda, rhomboidea, lateribus duobus ad petiolum integris, lateribus ad mucronem dentatis, raris tamen nonnunquam dentibus. Verticilli florum quinque, ad octo, in petiolis unifloris. Calyx hirsutus, lineatus. Flos violaceus, faucibus luteolis, maculosis.

Odor gratus, aromaticus. Pro verbena vendi lego, felice x) fraude, certo melius.

238. CLINOPODIUM foliis ovatis, acutis, serratis, flore folio majori.

Clinopodium austriacum CLUS. Pann. p. 622. 623.*Acini pulchra species* I. B. III. p. 620.*Clinopodium montanum* C. B. BOCCON. *mus. di piant.* t. 45. SCHEUCHZER *It. II.* p. 132. *It. V.* p. 425.β Flore albo PLUKNET à la *Varaz*, in *M. Prapioz*.α. β. *Thymus verticillis sexfloris, foliis obtusiusculis, concavis, subserratis* LINN. II. p. 826.Frequens ad vias subalpinas & montanas. Circa *Weissenburg*, in *Goufn* &c.

Ramosissimus caulis est, & densos cespites procumbentes efficit. Folia similia prioris, potius rotundiora & acuta, sed rarius serrata, magis herbacea & minus dura. Verticilli quatuor, quinque, sex florum, in petiolis unifloris longioribus. Flos similis, multo major, pene uncialis, violaceus, faucibus maculosis, calyce purpura tincto.

Simillima planta prioris, præter florem, odore grato, aromatico; Agricola ad pectoris morbos laudant, quos frequentes experiuntur.

239. CLINOPODIUM foliis ovatis, acuminatis, obiter dentatis, stipulis setaceis.

Clinopodium vulgare MATTHIOL. p. 814.*Clinopodium* RIVIN. t. 43.*Clinopodium capitulis subrotundis, hispidis, bracteis setaceis* LINN. II. p. 821.

β Humilius CLUS. I. R. H.

γ Trifoliatum WEINMANN t. 395. d. quod inter meas stirpes reperio.

δ Flore albo CAMERAR.

p) θυμος & θυμων herba vilis SUIDAS II. p. 211. Inter purgantia refert ARETÆUS *Cur. diut.* I. c. 5. ad duas drachmas sumtum, & RUFUS c. 17. comam nempe Thymi ille, iste Thymum ipsum. Inter diuretica CELSUS II. c. 31. Theam ad hydropem laudant *Fränk. anmerk.* II. p. 366.

q) *Clinopodium, zopyron, ocymoides serpyllo simile, sur-*

furculosum, palmæ altitudine, foliis reticulatis, ambitu specie lecti pedis PLIN. L. XXIV. n. 87.

r) TOURNEF. F. G.

s) Non satis, ad F.

t) C.

v) Frutex Serpyllo similis furculosus, duos dodrantes altus, flores ad marrubii modum intervallis distincti speciem habent lecti pedum Diosc. III. c. 97.

x) KORONZAY.

Clinopodium foliis ovatis, rugosis, verticillis omnibus distantibus MILLER t. 99.

Frequens ad fepes & in dumetis.

Caulis rectus, una cum foliis molliter hirsutus, bipedalis. Folia dissita, ex ovatis acuminata, rariter dentata. Verticilli inter folia densissimi, 40. florum, in summa planta in capitulum coalescunt. Sub flore spinula mollis. Petioli multiflori, ramosi. Flos purpureus, longe de calyce eminens: ad ortum barbæ duo tumores pilosi. Calyx hirsutissimus.

Odor leniter aromaticus, non ingratus y).

MELISSA LINN. n. 728.

CALAMINTHÆ species TOURNEFORT. t. 92.

& MELISSÆ species EJUDEM t. 91.

Calyx semper idem, nempe bilabiatus, segmenti superioris dentibus tribus reflexis, inferioribus duobus rectis z). Sed ea segmenta aristata sunt. Flos fere priorum, tubus strictus, fauces angustæ, galea brevis, erecta, subrotunde bifida a), barba trifida, lateralibus segmentis subrotundis, medio latissimo, emarginato b).

240. MELISSA foliis hirsutis, ovatis, acuminatis, leniter ferratis, petiolis ramosis, folia superantibus.

Calamintha officinalis c) BLAKWELL. t. 167.

Melissa pedunculis axillaribus dichotomis folio longioribus, caule decumbente LINN. II. p. 828.

II. Flore albo TILL. &c.

Quatuor varietates habet Hort. Florent. p. 19.

β Paulo ramosior, petiolis valde ramosis, ultra folia sparsis.

Calamintha montana praelta, pulegii odore, dentatis foliis, floribus dilute caeruleis, ex longo ramofo & brachiato pedunculo provenientes BOCCONE *observ.* p. 211. 212. *Mus. di plant.* p. 45. 58. 59. cum duabus iconibus t. 38. 40. SCHEUCHZER *It. II.* p. 131.

Calamintha Sabaudica RIVIN. t. 47.

I. B. passim ait inter stipulas provenire. Sed nobis circa rupium pedem, & in aridissimum via reperta est, abunde circa Roche, & alibi in Aquilejensi ditione, tum circa Hoffstetten prope Thun. SCHEUCHZER suam, quam minime separat, circa Wesen, in castris Rhatidis. CL LA CHENAL circa Mendris.

Caulis valde ramosus & brachiatus, debilior, non vere decumbens. Folia minora, quam sequenti, subincana. Petioli floriferi ex alis foliorum, ramosi, & multiflori, florumque racemi ultra folia extensi, subrecti. Calyx striatus, hirsutus. Flos dilute violaceus, multo quam sequenti minor, tuba longe eminente. Stipulæ perangustæ.

Varietas β insignis est; habet enim folia quidem multo magis brevi villo, quasi tonso obducta, suprema etiam incana, & calyces tamen glaberrimos.

Hæc species ab Anglis in medicinam recipitur, & aquam odoratam dat, atque oleum essentialia. Vires videtur pulegii promittere: & certe trita, atque imposita, pariter vesicas excitat.

241. MELISSA foliis subhirsutis, ovatis, acuminatis, acute ferratis, petiolis ramosis, folia superantibus.

Calamintha d) CAMER. *Epit.* p. 481.

Calamintha montana BLAKWELL. t. 166.

Calamintha vulgaris & officinarum Germaniæ C. B. VAILL. p. 26.

Calamintha RIVIN. t. 45.

Melissa pedunculis axillaribus, longitudine foliorum LINN. II. p. 827.

In Helvetia frequens. Ad lacum Thunensem ad vias. Haud longe Berna in dumetis, circa hortos arcis Reichenbach. Circa Roche, Aigle, Bex; porro circa Biennam, la Motte, Baume, & ad pedem montis Juræ ubique.

Caulis

y) TOURNEF. A.

z) IDEM H.

a) IDEM t. 91. A.

b) IDEM E.

c) *Calamintha montana* folia habet ocimi incana, surculos angustos, florem purpureum. Tertia mentha-

stro cognata foliis oblongioribus. Omnibus folia acris, fervida, radix supervacua DIOSC. III. c. 36. Ad fluvios rapidos nasci NICAND. *ther.* p. 59. 60.

d) Καλαμινθη ARISTOPHAN. herba fugans serpentes SUIDAS II. p. 229.

Caulis erectus. Folia quam priori multo grandiora, petiolata, pariter quidem ex ovatis acuminata, sed manifestius & acutius serrata. Flores in petiolis ramosis ex alis foliorum in majori parte plantæ, quam folia, brevioribus: in plerisque tamen ramis longioribus, ut in laxam paniculam abeant. Stipulæ similes. Calyx purpura tinctus, priori similis, & striatus. Flos duplo major, totus purpureus, faucibus maculatis & pilosis. Tuba recta, brevior.

Odor diversus, grate aromaticus, menthæ e) adfinis, cujus vires credas habere. Dat aquam odoratam, ad ventriculi debilitatem, ad pellendos menses f) utilem. Syrupum MESUE jam g) ad asthma & singultum laudat. Diacalamentum NICOLAI ad tussim ex causa frigida, ad menses ciendos b) dabatur.

*242. MELISSA i) petiolis unifloris, folio brevioribus, foliis cordatis, ferratis.

Mentha RIVIN. t. 45. BLAKWELL t. 27.

Apiastrum citrago LOBEL. p. 514.

Melissa racemis axillaribus verticillatis pedicellis simplicibus LINN. II. p. 827.

Circa *Farnspurg* repererat Cl. STÆHELINUS, cui ægrius fidem adhibebam, etiam cum *Rupe*, circa aditum prati *les Efferts* reperissem, & circa *Verpozaz* ad vias, passimque in *Valesia*, inter *Rida* & *Martigni*. Sed omne dubium removerunt plantæ in horrida sylva *la Chenau* repertæ.

Caules quadranguli, ramosissimi, cubitales. Folia pene cordiformia, nilo obscuriori, acuminata, circumferrata, superne hirsuta, inferne glabra. Flores in alis foliorum ex petiolis unifloris. Verticilli foliis breviores. Stipulæ ovato lanceolatae. Calycis segmenta latiora, aristata. Flos albus, habet characterem generis.

Gratissimi odoris planta, multum de citro habet. Grate vires in theiforme infusum k) transeunt, & etiam meliores in aquam l), & tincturam spirituofam m); sed etiam resinofum, extractum bonum est n). Ad melancholiam olim JANUS o) DAMASCENUS, nuper BOERHAAVIUS commendabat, & pro cardiaco dat AVICENNA p). Deinde primum ens *Melissæ* totum hominem renovaturum PARACELsus promisit, & vinofo *Melissæ* infuso demorsum a serpente hominem sanatum fuisse legimus q). Et si facile credam, *Melissam* nostram apibus non placere, a quibus nomen habet, non continuo inde sequeretur r), non genuinam esse veterum plantam: & si omnino aliam veteres *Melissæ* nomine intellexerunt, nostra tamen vires ostendit, quam suæ tribuerunt.

HORMINUM LINN. n. 730. MELISSÆ spec. T.

Calyx *Melissæ*, bilabiatus, labii superioris tribus dentibus reflexis, inferioris duobus rectis. Galea semibifida, brevior. Barba trifida, segmento medio latiori, emarginato.

*243. HORMINUM foliis cordatis (potius ovatis) obtusis, caule nudo LINN. II. p. 831.

Gallirichum folio subrotundo, flore magno violaceo I. B. III. p. 313. MORISON. RAI.

Melissa Pyrenaica caule brevi plantaginis folio I. R. H. MAGNOL. Hort. Reg. p. 133. cum ic.

In alpe *Teuri* & *Alveney* novam civem detexit Cl. SCHINZIUS.

Planta humilis, pedalis, foliosa; caulis quadratus, superne nudus, verticillis distinctis, nudis, in spicam continuatis. Folia non plantaginea, ovata, petiolata, circumferrata, nervosa. Bractæ sub verticillis ex ovatis lanceolatae exiguae. Verticilli octiflori, ex petiolis simplicibus, in meis ad unum latus converfi, calycibus pendulis. Flores grandes, latitudine insigni, fere ut in digitali.

MELISSOPHYLLUM PLINII, RIVINI, SEQUIERI.

MELISSÆ species TOURNEF. t. 91.

MELITTIS LINN. n. 731.

Calyx late campanulatus, bilabiatus, superiori s) segmento ovato, lanceolato, brevissime triden-

e) BOERHAAVE.

f) LOBEL. p. 219. g) p. 140. b.

b) In NICOL. p. 172. b.

i) *Μελιτταία* circa quam apes strident NICANDER p. 83

Apiastrum HYGINUS *melissophyllum* vocat PLIN. L. XX

n. 45. In Colchide plurimum nascitur, ubi mel est

optimum LAMBERTI p. 84. 85. Folia ballotes majora,

tenuiora, minus hirsuta DIOSC. III. c. 101.

k) Commendat AGNAN. *le Prêtre medecin.*

l) LUDOVICI p. 262.

m) CARTHEUSER *mat. med.* p. 74.

n) IDEM *ibid.*

o) L. III. c. 22.

p) p. 564.

q) *Giorn. de Parma* ann. 1686. p. 32.

r) Uti CORDUS in *botanolog.* p. 61.

s) TOURNEF. ad G. sed medius dens abruptus, RIVIN-

BEÆ, sed absque dentibus lateralibus.

tridentato, inferioribus duobus ovato lanceolatis *t*), etiam incis. Flos ex maximis *v*), peramplo tubo & cylindrico, galea rotunde emarginata *x*), labio inferiori pariter præmagno, & alis, & media lacinia *y*), quæ cordata est & ferrata *z*). Omnes floris laciniae plicatae & undulatae.

244. MELISSOPHYLLUM (*Melittis*) LINN. II. p. 832.
Melissophyllum verum FUCHS p. 498. VAILL. p. 125. cum descript.
Lanium melissæ folio CLUS. *Pann.* p. 592. 593.
Melissa FUCHSII, CAMERARII *Hort. n.* XXX. p. 99.
Lanium PLINII, KOENIG *in disp.*
Melissophyllum RIVIN. t. 21.
 Non est *Lanium montanum melissæ folio* MILLERI t. 158.

β Flore albo CLUS. *hist.* p. xxxvii.

γ Humilior CLUS.

Nihil frequentius in dumetis pene ubique circa *Burgdorf, Roche, Biel, prope Liechthal,* in monte supra *Muttenz.*

Caulis cubitalis & ultra, plerumque simplex, erectus. Folia petiolata, ex ovatis acuminata, ferrata, lamii ad modum hirsuta, subobscuri coloris. Verticilli sexflori, petioli uniflori, foliis breviores. Flos vel totus albus cum macula carnea in labio inferiori, vel totus carneus cum macula purpurea. Galea subhirsuta.

Odor Lamii, sed gratior *a*): aqua perquam spirituosa, succus spissatus seu *extractum* bonarum virium *b*). Ad mala calculosa *c*) laudatur, etiam nomen germanicum inde nata, & ad urinæ *d*) suppressionem, tum ad morbos pectoris chronicos. Parco in usum est, infusum magis *e*).

CHAMÆCLEMA *f*) BOERHAAVII, VAILLANT.

GLECHOMA LINN. II. 714.

CALAMINTHÆ spec. TOURNÉE.

Flos Calaminthæ, tubo cylindrico, galea rotunde bifida, revoluta, labio inferiori tripartito, segmento medio lato & emarginato. Calyx non potest minimus dici, etiam flos longe eminent. Idem a prioribus aliquantum recedit: Segmenta ejus quinque aristata, quorum duo inferiora paulo breviora, & sibi propiora sunt, superiora tria longiora. Nomen BOERHAAVII melius est, quam alterum, ex pulegii græco nomine fictum.

245. CHAMÆCLEMA caule procumbente radicato, foliis reniformibus, rotunde crenatis.
Hedera terrestris DODON. *pempt.* p. 394. RIVIN. t. 67. BLAKWELL. t. 225.

II. Flore purpureo L. R. H. & passim reperi.

III. Albo MORIS.

IV. Minus VAILL. t. 6. f. 5.

β Flore majore.

Hedera terrestris species montana CAMERAR. *Epit.* p. 401.

Chamaeclema majus hirsutius VAILL. p. 33. t. 6. f. 4. ♂ medium ib.

II. Tumores hirsutos in hac planta vermis excitat *g*).

Flore minore ad sepes ubique frequens est. Flore majori in locis ficcis, & vallis urbium.

Non separo, etiam seminatum discrimen tenet, HILLIO teste. Sed nolo cum summis viris contendere, qui conjungunt.

Nihil quidem cum hedera commune habet, quam caules procumbentes, per intervalla radicosos, parte florida erectos: non ramosi iidem sunt, & pedales. Folia longe petiolata, cordiformia, sed pene absque acumine, & breviora, orarum dentibus rotundis. Flores petiolati, in petiolis uniflori, in semiverticillum quatuor, aut octo florum, ubi plurimi sunt. Flos cæruleus: stamina brevissima, in tubo floris latent.

Dd 2

Amara

a) T. id. Riv.

b) ibid.

c) B.

d) F.

e) ibid. B. F.

f) Analysin habet Cl. KOENIG.

g) KOENIG *Lam. Plin.* p. 9. 10.

h) Idem.

d) TOURNÉE. GARIBEL.

e) KOENIG p. 17.

f) *Chamaecissos* spicata est, foliosa, cum floret similis violæ albæ PLIN. L. XXIV. n. 84. omnino ergo diversa a nostra, MARANTA monente *meth.* p. 23. Nusquam nisi humi reperit PLIN. L. XVI. c. 34. in eo adfinis hederae.

g) Quem describit WELSCH *beccatost. I. obs.* 100.

Amara est, cum aliqua acrimonia, absque aromate. Dum succus spissatur, odor avolat aquæ stillatitiæ, balsamicus, ingratus tamen *b*). Infusa cum foliis aqua plantæ odorem habet, cum singulari acrimonia *i*). Extractum aquosum acerrimum *k*) est, pimpinellæ fere albæ sapore *l*), spirituosum extractum debilius *m*) *n*); tum tinctura viridis *o*). Aqua de Chamæclemate non inodora stillat, suæ plantæ odore tincta, etiam cum oleo aliquo *p*).

Pro vulneraria habetur, aperiente, roborante, vermes pellente, & urinam *q*), & sabulum calculosum *r*); ad ulcera etiam interna & dysenterias *s*) valere dicitur: Syrupum (succum plantæ melius) ad asthma laudant *t*). Ad purulentiam pectoris, & ad detergenda ejus visceris ulcera SCARDONA *v*). Cum urina infusa ad renum vitia adhibetur *x*), quam limpidiorem *y*) reddit. Etiam febres, leniores quidem, infuso meraco hederæ terrestris superatæ *z*) fuerunt. Nuper ex Anglia scribitur, equis funestam esse, anhelare ab ejus usu animal, & cor amplissimum, atque sanguine plenissimum in cadaveribus reperiri, in ventriculo vero & intestinis *a*) plurimum aerem. Mirifice hæc omnia inter se dissonant. Ego nunquam hoc medicamento usus sum, certioribus qui malim præfidiis ægrotos confidere.

CATARIA TOURNEFORT. t. 95.

NEPETA *b*) LINN. n. 710.

Calyx tubulosus, cylindricus, bilabiatus. Segmenta tria superiora longiora, minus profunde divisa, recedunt a tribus inferioribus recta productis, & amplius divisis. Galea erecta, bipartita *c*). Barba trifida *d*), medio segmento *e*) descendente, quasi petiolato, sursum cavo, circumcrenato *f*). Tubus floris curvus *g*).

246. CATARIA foliis cordatis, petiolatis, verticillis spicatis.

Herba Gattaria MATTHIOL. p. 719.

Mentha felina Cattaria TABERN. p. 348.

Nepeta RIVIN. t. 52. seu *Mentha cattaria* BLAKWELL. t. 455. nimis viridis.

Nepeta floribus spicatis, verticillis subpedicellatis, foliis petiolatis, cordatis, dentate serratis LINN. II. p. 796.

Non satis certa forte civis, in ruderosis, ad sepes viasque reperitur.

Caulis erectus, ramosus, brachiatus, bipedalis. Folia longa, petiolata, cordiformia, sed acutiora, acute serrata, incana & tomentosa. Ex alis foliorum rami trifidi, perexiguus foliis, verticillis spicatis terminati: Stipulæ angustæ, setaceæ. Calyx subhirtus, flos subcarneus, & in medio segmento barbæ maculæ rubræ.

Odor validus, ad pulegium accedens, sapor valde amarus, cum acoris indicibus. Vis est in infuso aquoso, vinoso, in succo expresso, in aqua stillatitia, in infuso, aut pediluvio, semper emmenagoga, antihysterica. Cephalico etiam scopo, aut carminativo *h*), vires pulegii imitatur. Decocto febrem intermittentem sanatam fuisse lego *i*). Inter diuretica veteres habent *k*).

*247. CATARIA tomentosa, foliis ellipticis, acute serratis, verticillis spicatis. †

Cataria tenuifolia CLUS. *parva* p. 588. *hist.* p. XXXIII.

Mentha cataria minor alpina C. B. *Prodr.* p. 110.

Non est *Nepeta* 8. LINN. n. 798. cum nostræ folia peracuta sint.

Inter plantas D. LE CLERC fuit, ex monte Jura relata, quam circa *Wesen* SCHEUCHZERUS indicat. Abunde vero provenit in valle *Ternanza* sub alpebus *Valesiacis*, & monte *Sylvio*.

b) CARTHEUSER *mat. med.* II. p. 435.

i) IDEM *ibid.*

k) AMARUM HEDER & una refrigerans.

l) IDEM *ibid.* p. 436.

m) IDEM HEDER.

n) ACRE vocat HEDER, *heider. terr.* p. 12. & aromaticum p. 13

o) HEDER. p. 13.

p) IDEM *ibid.*

q) MEAD. *monit.* p. 173.

r) BOYLE.

s) BUCHWALD p. 138.

t) CHOMEL.

v) *Cognosc. & curand. morb.* II. p. 69.

x) MEAD.

y) BLAIR.

z) LAUTNER. *hist. med.* p. 2.

a) *Lond. Chron.* n. 1345.

b) *Nepeta* Græcis *Calamintha* CÆLIUS *tard.* III. c. 4. *Calamintha altera, Nepeta, pulegio similis, etiam odore, sed major* Diosc. III. c. 36.

c) TOURNEF. A.

d) C.D.D.

e) D.D.

f) C.

g) B.A.

h) *Mem. des Savans étrangers* III. p. 455.

i) BORRHAVER.

k) CELS. II. c. 31. IDEM mali succi esse c. 21. & stomacho nocere.

Non minor, sed altior vulgari est, quadrupedalis & ultra, ramosissima, ramis longioribus. Folia tota tomentosa, sed longiora & angustiora quam vulgari, qualia sunt in arvensi Sideritide. Stipulae pariter capillares, calyx totus tomentosus. Flos violaceus ejusdem fabricae. Odor pulegii virulentior.

*248. CATARIA foliis petiolatis, imis cordatis obtusis, superioribus ovatis, verticillis sessilibus densissimis, in spicam continuatis.

Cataria hispanica betonica folio angustiori, flore caruleo & albo I. R. H.

Nepeta foliis cordato oblongis, subsessilibus, serratis, racemis verticillis nudis LINN. II. p. 197.

Abunde circa Roche, ad pedem rupium inter les Gauges & le Furet, tum secundum viam regiam, prope le Furet, aux Gauges &c. utraque varietas.

Caulis ad quatuor usque pedes surgit, ramosissimus. Folia a prioribus diversa, petiolata, venosa, obtuse crenata, solida, pallida, ima cordata, sed longiora & obtusiora, superiora ovata. Verticilli ex petiolis brevissimis, densissimis, cum bracteis magnis, ovato lanceolatis, ex albo viridibus, longo ordine in spicas colliguntur, quas nulla folia distinguunt. Floris fauces maculosae.

Odor penetrabilis.

HYSSOPUS TOURNEF. t. 95. LINN. n. 709.

& nuperorum.

Non est l) Hyssopus veterum m), cui folia fecerunt origani. Calyx tubulosus, lineatus, quinque segmentis lanceolatis, aristatis: eorum superiora longiora, sibi propiora, duo inferiora breviora. Galea subrecta, crenata, bifida, segmentis ovatis n). Barba trifida, segmentis acutis o), medio late emarginato, crenato p).

*249. HYSSOPUS foliis linearibus punctatis, verticillis in spicas continuatis.

Hyssopus RIVIN. t. 68. BLAKWELL. t.

Hyssopus spicis secundis LINN. II. p. 796.

Non veram putem esse indigenam, sed abunde tamen in Valesia provenit, Octoduri, in Val de Lie, & alibi.

Ex perenni radice caules ascendunt numerosissimi, cubitales, recti, parum ramosi; foliis numerosis, viridibus, linearibus, acutis, punctatis. Verticilli in alis foliorum fiunt duobus petiolis multifloris, folio brevioribus: & amant in unum latus se conjicere, & in spicam continuari. Flos caruleus, stamina exserta.

Acris odorata, aromatica planta. Aqua de ea plus extrahit q), spiritus minus, & vires medicas minores educit r). Aqua stillatitia vires plantae habet, quae ab oleo essentiali pendent, cum ea aqua misto: sed etiam aqua spirituosa, per fermentationem parata, vires habet. Sal fixus s) sulphure miscetur. Incidit & resolvit, mucum in bronchiis collectum tollit t). Inter mali succi cibos CELSUS v) refert, & stomacho noxios, interque diuretica x). Nuperi ventriculum debilem, flatuque distentum hyssopo restitui putant. Epilepsiam decocto hyssopi superari vix credas y). Infusum contra vermes valet z*). Perfæ faciei colorem pulvere hyssopi corrigunt z). In fotu fugillationes potenter dissipat.

ROSMARINUS TOURNEF. t. 92. LINN. n. 38.

& omnium Auctorum.

Calyx bilabiatus, tantum trifidus a) videtur, vera tamen hujus ordinis species est, segmentum enim superius brevissime tridentatum est: inferiora duo majora, triangularia. Galea erecta & reflexa, semibifida b), segmentis tamen non discedentibus. Barba duo segmenta lateralia, transversa, ovata habet c), & medium majus, petiolatum ovatum,

l) Esse WEDEL Exerc. I. Dec. 7. n. 8.

m) Est *Βοτάνη* ARET. Cur. diut. I. c. 13. Folia minora origani, flos calaminthes, ad rectitudinem declinans MESSE C. 17. Est origanum GAROFALI Giorn. de letter. 32. conf. Act. lit. Suec. ann. 1734.

n) TOURNEF. A.

o) Ad C.

p) D.

q) NEUMANN T. II. P. III. p. 144.

r) p. 145.

s) GMELIN. Act. Petrop. V. p. 287.

t) DETHARDING. med. spec. add DIOSCORTID. III. c. 26.

v) L. II. c. 21.

x) ibid.

y) JAN. DAMASC. III. c. 23.

z*) ROSEN Kinderkrankh. p. 410.

z) Pharmacop. Pers.

a) TOURNEF. F.

b) A. A.

c) B.

ovatum *d*). Stamina quidem *e*) tantum duo, longe eminentia, sed eadem pene ex medio duo spicula retrograda emittunt, ut Rosmarinus hactenus cum Salvia congener sit. Tuba brevissime bifida.

*250. ROSMARINUS.

Rosmarinus RIVIN. t. 39. BLAKWELL. t. 159.

Passim in Helvetia reperi, aux *Gauges* loco deserto, in alveo torrentis, qui pagum *Moutru* dividit, & ad pedem rupium gypfariarum prope *Bex*: exoticæ forte originis fruticem, sed qui indigenatum sit adeptus.

Frutex lignosus, etiam decempedalis, quando cultus, ramosissimus, arbusculam refereus, spontaneus enim humilior est. Folia linearia, oris contractis, subtus albertia, & foveolis inscripta. Flores in ramulis ex alis foliorum prodeuntibus, in quibus flores sex, ad duodecim. Calyx subtomentosus. Flos subcæruleus, aut albus cum maculis & punctis cæruleis.

Aroma nobile & oleosum in foliis & calycibus residet, nam flores inodori sunt *f*). Vis omnis est in parte resinosa, in aqua, quam oleum essentielle imprægnat, & in resinoso extracto primo. Olei tanta copia est, ut 70. grana ex libra obtineas *g*). Celeberrima est aqua spirituosa, quam aquam Reginæ Hungariæ vocant, maximas vires habitura, si ter nova cum herba iterate stillaverit *h*). Tirnaviæ *i*) eam parant, & Monspeli. Aquosum extractum inutile est. Vires habet excitantes, analepticas, quæ nervosi systematis motus suscitant. Vino Rosmarini diarrhoeam diuturnam superatam fuisse WELSCHIUS *k*). In fomentis vinosis & gangrænam moratur, & sugillationes dissipat.

SALVIA *l*) LINN. n. 39.

SALVIA TOURNEF. t. 83. galea brevi, recta.

HORMINUM TOURNEF. t. 82. galea brevi falcata.

SCLAREA TOURNEF. ibid. galea longa falcata.

Calyx iterum bilabiatus, segmento superiori tridentato, dentibus brevibus reflexis, inferioribus duobus profundius *m*) sectis, aristatis. Flos galeam habet in nostris falcatam *n*), incisam, ut segmenta non divergant: barbam amplam trifidam, segmentis lateralibus ovatis *o*), medio majori, emarginato *p*), ferrato. Stamina tantum duobus, sed bicornibus filamentis de floris tubo nascuntur, quæ tamen in nonnullis speciebus quatuor antheras gerunt, in longiori cornu unum, alterum in breviori. In eodem alias loco pro anthera foliaceum pondusculum *q*) est, quod stamen erectum tenet.

Salviam vulgarem in vineis nasci CHERLERUS, sed vitatores multa hortensia in vineis colunt.

*251. SALVIA foliis cordatis, ferratis, verticillis densissimis, in spicam continuatis.

Horminum sylvestre latifolium alterum CLUS. Pann. p. 577. 578.

Salvia foliis cordatis, acute crenatis, summis sessilibus, verticillis subnudis remotissimis LINN. l. p. 37.

Abunde novam civem reperi in parte gubernii Aquilejensis, quæ est cis rivum *la grande Eau*, in ipso pago *Leisn*, deinde ad pedem montium inter *les Gauges* & *le Furet*: in monte *Luan*, etiam circa *Echarpigny* *r*)

Folia longe petiolata, circa petiolum excisa, cordata, ferrata, tota hirsuta & rugosa: ima sub præcipuo folio duas pinnas adjectas habent exiguas, circumferratas. Caulis & ramorum pars superior foliis nuda, ambitur numerosis, parum distantibus, inque spicas demum continuatis densissimis verticillis: breves isti, multo cis folia terminati, rotundi, petiolis factique unifloris, sed numerosissimis. Flores perexigui, saturate cærulei. Barba fornicata, cochlearis cava figura, incisa: alæ ad perpendicularium longæ: barbæ pars media profunde emarginata. Antheræ tantum duæ.

d) C.

e) E.E.

f) NEUMANN T. II. P. IV. p. 117.

g) IDEM p. 119.

h) IDEM p. 122.

i) BRUKMANN epist. 61. NEUMANN.

k) *Hecatost.* II. obs. 51.

l) σφακος & ελελισφακος ARISTOPHANI, SUIDAS III. p. 415.

m) In hormino TOURNEFORT. t. 82. G. In Salvia t. 83. K.

n) TOURNEFORT. hormin. A. Sclarea A.A.

o) Sclarea ad C. ad C.C.

p) Salvia F.G.

q) Glandula LINN.

r) *Emend.* II. p. 25.

252. SALVIA foliis cordato sagittatis, ferratis, acutis LINN. I. p. 37.

Orvala tertia DODON. icon p. 293.

Horminum flore luteo RIVIN. t. 35.

Salvia montana maxima, folio bornini, flore flavescente I. R. H. SCHEUCHZER *Itin.* I. p. 48.

Nihil frequentius in subalpinis: descendit ad usque *Gleroke*, & lacum, & ad *Bevioux*.
In monte Jura etiam frequens, in monte *Muteto*, circa *Höllstein*, *Langenbruk*,
Wallenburg, in ipsa demum urbe *Basleensi*.

Tota planta viscida est, odore ingrato. Caulis cubitalis, ramosus, erectus: folia longe petiolata, hirsuta, sagittata, acuminata, ut tamen cis verticem latefcant. Verticilli pauciflori, petioli uniflori: ii sibi vicini in laxam spicam coalescunt, quam exigua folia ovato lanceolata separant. Flos amplissimus, flavus, galea falcata, bifida, barba maculosa, medio segmento emarginato, serrato: pondera staminum longa, imperfecta anthera terminata.

Vinum moschatum reddere BOCCONE p): & in universum salviae agrestes ad cerevisiam, perinde utiles sunt, ut quidem lupulus, ut tamen duplum pondus requiratur q). In morbis pectoris & ad calculum nostram laudant r), quæ tamen vix serio adhibetur.

253. SALVIA foliis imis cordatis, superioribus longe lanceolatis, verticillis nudis, in spicas continuatis.

Horminum sylvestre CAMERAR. *Epit.* p. 629.

Sclarea sylvestris matrisalvia TABERNÆM. p. 374.

Horminum pratense RIVIN. t. 36.

Salvia foliis cordato oblongis summis amplexicaulis, verticillis subnudis, corollis galea glutinosa LINN. II. p. 35.

β Flore minori, Jenzæ a me lecta.

γ Flore pallido VAILLANT.

δ Flore albo HORT. AICHSTETT. *vern. ord.* 9. t. 11. f. 3. sæpe a me reperta.

ε Flore rubro THAL. versus *Valeire*, *Basil.* &c. carneo & purpureo colore.

ζ Foliis profunde incisif C. B. LINDER. *hort.*

Hormini sylvestris IV. *alia species* CLUS. *Pannon.* p. 580.

Frequentissima ad vias, & in pratis macilentis, agricolis invisa.

Folia ad terram numerosa, ad caulem pauca, petiolata, rugosa, nervis subtus eminentibus, inter quos foveæ reticulatæ intercedunt, margine obtuse serrato. Ima pene cordata sunt, inde ovata, demum ex ellipticis longe lanceolata; hæc sessilia, in varietate ζ profunde incisa, pene semipinnata. Caulis cubitalis, nudus. Verticilli pauciflori, ad sex flores, in petiolis unifloris, bracteis cordatis, lanceolatis. Color naturalis saturate cæruleus est, aut violaceus. Flos falcatus, grandis. Galea longa, fissa: medium barbæ segmentum cordis forma, serratum. Staminum pondusculum breve, filamentum antheriferum prælongum.

Odorata est, subætida, neque tamen in medicinam recipitur.

Horminum sylvestre III. CLUS. passim in Thuringia lectum, in Helvetia nondum repertum est.

DRACOCEPHALUS LINN. n. 729. TOURNEF. T. 83.

& MOLDAVICA TOURNEF. T. 85.

Calyx in his plantis non idem. Moldavicae T. habent segmenta tria superiora in unum coalescentia s), duo inferiora angustiora & recta t), omnia aristata. Nostra calycis v) unicum segmentum superius habet, idemque latius, inferiora quatuor, duo breviora, duo ima longiora. Flos faucibus inferne amplis & ventricosus x). Galea incisa & cordata y), alis ovatis, fauces sequentibus, medio segmento emarginato z).

E e 2

*254. DRACO.

p) *Mus. di piant.* p. 58.

q) *FLOYER pharmacob.* p. 128.

r) *Bresl. Saml. Vers.* XXX. p. 96.

s) *TOURNEF.* t. 86, l. G.

t) *ibid.*

u) *Sic TOURNEF.* t. 83. B.

v) *IDEM C.C.*

w) A.

x) F.

*254. DRACOCEPHALUS foliis ellipticis, fasciculatis, verticillis spicatis, bracteis ovato lanceolatis *Emend. II. p. 27. n. 62.*

Pseudo Chamepitys RIVIN. t. 73.

Prunella con foglia di finfio petreo ZANON. nov. t. 146.

Russchiana glabra foliis integris AMMAN. p. 50.

IC. OEDERI t. 121.

Dracocephalon floribus spicatis, foliis bracteisque lanceolatis indivisis muticis LINN. II. p. 830.

Abunde in gubernii Aquilejensis alpinis, à la Boulaire, in M. Richard, Nombrieux, sur Champ, Prapioz, monte Fouly &c.

Caulis ex radice numerosi, pedales: ex cujusque folii ala ramus exit. Folia viridia, non dura, elliptica, acuta, amant oras contrahere. Verticilli in duobus ramis, utroque fere sexfloro, brevibus in petiolis. Hi verticilli in summis ramis in spicas continuantur. Bracteae ovato lanceolatae, nervo distinctae. Calycis segmenta breviter aristata: Flos uncialis, longe de calyce erumpens, saturate caeruleus, hirsutus: alae faucium ovatae & lanceolatae. Barba bifida, circumferrata, maculata. Antherae nigrae, polline albo.

STACHYS a) TOURNEF. t. 86.

STACHYDIS RIVIN. & LINNÆI n. 719. Species.

Calyx hujus ordinis, tria nempe segmenta superiora, distantia b) a duobus inferioribus, rectoribus & brevioribus, omnia aristata. Flos tubo deorsum gibbo, galea subrecta, incisa, barba recta c) protensa, trifida, medio segmento maximo, emarginato d).

255. STACHYS caule tomentoso, foliis imis cordatis, superioribus elliptico lanceolatis, verticillis densissimis, tomentosis.

Stachys FUCHS p. 765. 766.

Stachys alba latifolia major BARRELIER ic. 297.

Stachys montana RIVIN. t. 27.

Stachys verticillis multifloris, foliorum serraturis imbricatis, caule crenato LINN. II. p. 812.

a) Flore albo C. B.

β Foliis angustioribus BOERHAAVIUS.

In Helvetia passim, circa Genevam ad vias. Prope Bernam in via Gumligenfi & pago Worb. Basileae inter portam Steinenthor & St. Margret, & versus Muttenz. Circa Sedunum.

Caulis erectus, ramosus, cum foliis mollissima lanugine tectus. Folia crassa, sicca, rugosa, ferrata, tota tomento obducta, circa petiolum excisa, sed cordatis productiora. Verticilli densissimi, multiflori: petiolis unifloris, bracteis tomentosis, tum calycibus. Galea intus purpurea, extus lanuginosa, longa, subrecta, dorso emitente in duas obtusas partes divisa: barbæ lateralibus partibus ellipticis, intus rubris venis pictis, medio segmento longioribus, quod parallelogrammum fere & emarginatum est, & paulo post originem, ut in Scordio, obscure incisum, ex rubro venosum, etiam album.

256. STACHYS foliis hirsutis, cordatis, verticillis subtomentosis.

Pseudo Stachys alpina C. B. Prodr. p. 113.

Stachys alpina, folio betonica, flore variegato I. R. H. SCHEUCHZER It. I. p. 36.

Stachys latifolia major, foliis obscure virentibus, flore galeato ferrugineo PLUKNET p. 356. t. 317. f. 4.

Stachys verticillis multifloris, foliorum serraturis apice cartilagineis, corollis labio plano LINN. II. p. 812.

Varietates duæ Hort. Florent. p. 164.

In montanis Helvetiæ frequens: In Jura M. circa Langenbruk & Wallenburg, super Montenz, in Engenthal. In monte Suchet legi. In valle Combe de Valanvron. Supra Bevieux pundo versus Fondemens, in pratis Jorogne &c. etiam Rupe in alneto domini.

Caulis

a) STACHYS porri [nempe marrubii] similitudine, virgis ex una radice multis maculis candidioribus, foliis longioribus, hirsutis, raris, præduris, canis, odoris jucundi, colore subluteo PLIN. L. XXIV. n. 86 collat. cum DIOSCORID. III. c. 105.

b) TOURNEF. H.

c) IDEM D.

d) ibid.

Caulis sæpe non ramosus; folia mollia, rugosa, hirsuta, ferrata, petiolata, circa petiolum excisa, inferiora cordata, superiora ex ellipticis lanceolata. Verticilli densi, sed multo minus quam paulo priori speciei, & minus multiflori. Aristæ calycis longæ. Galea semirecta, incisa, extus hirsuta, intus obsolete purpurea. Alæ & ipsæ semiovales, minores. Segmentum medium subrotundum, emarginatum, obsolete purpureum, aut ex albo & sanguineo varium.

Odor melissophylli.

A Stachy separatur calyce campanulato, non tubulato Hort Flor. l. c.

257. STACHYS foliis hirsutis, elliptico lanceolatis, breviter petiolatis, verticillis spicatis.

Stachys aquatica TABERNEMONT. p. 577.

Lysimachia hirsuta purpurea flore galericulato LOESEL p. 156. ic. 41.

Panax coloni BLAKWELL. t. 273.

Stachys palustris RIVIN. t. 26.

Stachys verticillis sexfloris, foliis lineari lanceolatis, semiamplexicaulibus LINN. II. p. 811.

In agris humidis abunde, & in fossis.

Caulis bipedalis. Folia molliter hirsuta, non tomentosa, breviter petiolata, ex ellipticis lente acuminata, rotunde ferrata. Verticilli rubri, sex florum ad duodecim, in spicam continuati, quam minima folia distinguunt, pene cordata, acuta. Calyx aristatus, hirsutus. Galea hirsuta, ex violaceo & luteo varia, brevis, fornicata, cordiformis. Barbæ laterales alæ subrotundæ. Segmentum medium amplum, emarginatum, in origine ex iisdem coloribus varium.

Amara, fætida, Anglis colonis pro vulneraria habetur a). Radices sapore non ingrato, a porcis eduntur b).

MARRUBIUM c) TOURNEFORT. t. 91. LINN. n. 721.

& omnium Auctorum.

Calyx cylindricus d), dentibus quinque majoribus, & quinque minoribus e). Galea angusta, profunde fissa f). Barbæ segmenta lateralia recta, exigua, medium transversim reniforme, emarginatum, ferratum g).

258. MARRUBIUM dentibus calycinis denis, recurvis. Conf. LINN. Spec. II. p. 816.

Marrubium MATTHIOL. p. 828. *Compend. Ital.* p. 512.

Marrubium album h) RIVIN. t. 67. BLAKWELL t. 479.

Ad vias & in ruderosis potissimum planioris aut calidioris Helvetiæ.

Caules multi, firmi, non valde ramosi, cubitales, erecti. Folia profunde rugosa, villosa, pulverulenta, majoribus & minoribus crenis circumferrata, subrotunda, breviter acuminata. Verticilli florum densissimi, sessiles, foliis longe eminentibus distincti, lanugine tecti. Calyx villo clausus, dentibus incurvis. Flores albi: galeæ portiones deorsum latefcunt: barba emarginata, circumferrata.

Odor validus, qui de moscho i) aliquid admistum habere videtur, amarities summa, & oleosa, vires promittunt non debiles. In foliis acidum & spirituosum elementum habitat k), evaporabile: vires inde in spirituosâ tinctura majores l), quam in vino infuso aut decocto aquoso. Vinosum extractum melleo odore & stypticum est, cum dulcedine: neque malum est id præparationis genus m). Etiam aquosum infusum amarum est, aliquanto ingratiore sapore. In cineribus multus est sal alcalinus n). Veteres plurimum eo utebantur ad morbos pectoris o), ad vomitum sanguineum p), ad asthma q), potissimum cum pituita r) tenaci conjunctum, & expertus laudat ALEXANDER. Verum etiam in phthificis vetustum est medicamentum

a) LOBEL.

b) KALM. *wästgöta resa* p. 15.

c) Frutex a radice ramosus, candicans, subhirsutus, ramis quadrangularibus: foliis pollicaribus subrotundis, hirsutis, rugosis, amaris: semen in caulibus ex intervallis, flores verticillato ambitu asperiti: nascitur inter rudera Dioscor. L. III. c. 102.

d) TOURNEF. G.

e) D. In aliis tantum quinquedentatus.

f) TOURNEF. A.

g) C.

h) Nigro præferbat CASTOR PLINIUS L. c.

i) BUCHWALD p. 170. C. HOFMAN. de alcohole Nsv. MAN. II. P. III. p. 300.

k) CARTHEUSER p. 80.

l) IDEM de *marrub.* & *alchimill.* NEUMAN. p. 301. 2. in resinoso elemento.

m) NEUMAN. ibid.

n) HILL. *mat. med.* p. 363.

o) DIOSCORIDES.

p) PLIN. L. XX. n. 89.

q) RHazes ad *Mansor.* III. n. 49.

r) GUMPRECHT apud LORSECKE *arzneym.* p. 399.

tum, pariter ALEXANDRI experimento confirmatum. Ad tubercula & tuffini ficcam cum melle decoctum s) veteres propinabant, validum medicamen, ad phthifin cum terebenthina CELSUS t). In abscessu pulmonum bonum, non tamen constanter æque certum effectum Antonius DE HAEN v) expertus est. Ego quidem in morbis similibus cum difficili sputorum excreatione infusum aquosum utiliter dedi: & in phthifi satis profecta semel vidi utile fuisse, non autem in aliis exemplis: potius vero mihi movere videtur, quam reprimere. Sic in scirrhis hepatis profuit x), & in mensibus pellendis y) vinosum infusum z). Extus in podagra inponebat ARETÆUS zz).

III. GALEA OBSCURIUS BIFIDA, SERRATA, ETIAM INTEGRÆ.

BALLOTE a) TOURNEFORT. t. 81. LINN. n. 721.

Calyx campaniformis b), pentagonus, lineatus, segmentis quinque, æqualibus, aristatis. Galea erecta, parum cava, omnino emarginata c), obscure d) quidem. Barbæ segmenta lateralia ovata, acuta e), medium erectum f), planum, crenatum.

259. BALLOTE foliis cordatis, serratis, verticillis nudis.

Ballote FUCHS p. 154. MATTHIOL. *Epit. Ital.* p. 511.

Marrubium nigrum seu Ballote I. B. III. p. 318. BLAKWELL t. 136.

Marrubiastrum RIVIN. t. 66.

Ballote foliis cordatis, indivisis, serratis, calycibus acuminatis LINN. II. p. 814.

β Flore albo CAM. *Epit. à St. Blaise &c.* Nostra, in Helvetia, Jenæ, & Viennæ lecta, non habet calyces truncatos *Flor. Suec. II.* edit. p. 206. neque adeo planta est LINNÆI.

γ An aliam intelligit Balloten albo folio ut Mentastri, ad Tiliam nascentem, qua itur ad templum Cathedrale CHERLER.

Ad sepes, muros & maceries vulgo.

Caulis erectus, ramosus, tripedalis. Folia petiolata, circa petiolum emarginata, pence cordata, villosa, circumferrata, pulverulenta. Verticilli foliorum longitudine, in duobus ramis ramosis. Flores obsolete purpurei, barba venis albis picta. Galea lanuginosa, alæ leniter incisæ.

Marrubium nigrum albo inertius, lamii odore, amara planta est, hysterica, parum usque recepta. Infusum sudores movere, & ad podagram valere lego, sed GARIDELLUS expertus parum efficax reperit.

BETONICA g) TOURNEFORT. t. 96. LINN. n. 718.

& SIDERITIDIS spec. TOURNEFORT. t. 90. LINN. n. 720.

Calyx bilabiatus h), galea adfurgens, superne contracta, undulata i), etiam incisa k), alias integra, etiam ferrata. Barba trifida, medio segmento emarginato. Nullo modo potui a Betonica Sideritidem separare.

260. BETONICA foliis ellipticis, obiter crenatis, verticillis spicatis, bractearum dentibus aristatis.

Sideritis montana LOBEL. *advers.* p. 225. *ic.* p. 525. non bene.

Sideritis Valerandi Dourez brevi spica I. B. III. p. 427. RAI *Syll. exter.* p. 237.

β Foliis integris ex fide herb. sicc. C. B.

II. Sideritis montana hyssopi folia minor BARRELIER *ic.* 172.

& major *ic.* 329.

s) VEGET. III. c. 69. DIOSCOR.

t) III. c. 22. CELSIUS *tardar.* II. c. 14. & olim HIPPOCRATES.

v) *Rat. med.* IV. p. 233.

x) CHOMEL p. 173.

y) PLIN. I. c.

z) BOERH. L. IV. c. 14.

zz) *Cur. diut.* II. c. 12.

a) Caulis quadranguli, nigri, subhirsuti, complures ex una radice: folia majora quam marrubii, subrotunda; melissæ proxima, fetida: flore candidi verticillato ambitu DIOSCOR. III. c. 100.

Ballote, porrum nigrum, habet folia urticosa, caulibus nigris, foliis hirsutis majoribus, quam porri [Marrubii] & nigrioribus, graveolentibus PLIN.

L. XXVII. n. 30. Non videtur marrubium nigrum esse, sed urtica mortua BRASSAVOL. *exam. simpl.* p. 215.

b) TOURNEFORT. F. F.

c) TREW. ad BLAKWELL t. 136.

d) Integram TOURNEFORT. A. crenatam LINN.

e) Ad C.

f) C.

g) Caulis tenuis, cubitum altus, quadratus, folia quercus, mollia, longa, in ambitu divisa, odorata, prope radium majora: in summis caulibus semenspicatum DIOSCOR. L. IV. c. 1.

h) TOURNEFORT. t. 90. D.

i) IDEM t. 96. A. H.

k) IDEM B. B. & t. 90. A.

Sideritis foliis lanceolatis glabris integerrimis, bracteis cordatis, dentate spinosis, calycibus aequalibus LINN. II. p. 823.

Ad pedem montis *Thuiry* in sterilibus juniperetis abunde legi.

Radix lignosa, multiceps. Caules multi, hirsuti, recti, duri, pedales. Folia breviter petiolata, subhirsuta ^{l)}, elliptica, raris & aliquando nullis dentibus, tribus nervis distincta. Verticilli densi, in spicas breves collecti, interjectis foliis ovatis, acutis, acute ferratis, ferris & apice in flavas spinulas exeuntibus. Calyx bilabiatus, aristatus, villosus, labio inferiori bidentato, a superiori sejuncto. Flos ochroleuctus, galea aliquot lineis percurfa, undulata, in longam appendicem producta, emarginata; medium barbæ segmentum emarginatum, crenatum ^{m)}.

261. **BETONICA** foliis ellipticis, acute dentatis, bracteis dentatis, aristatis, verticillis spicatis.

Sideritis montana scordioides tomentosa BARRELIER *ic.* 343.

Sideritis foliis lanceolatis, acutis, dentatis, bracteis ovatis, dentato spinosis, calycibus aequalibus, spicis ovatis LINN. II. p. 823.

Sideritis foliis hirsutis, profunde crenatis C. B. *Basil.* p. 66.

C. B. ad ripam *Wiesæ* versus *Klein Huningen*, & veram plantam ex ejus herbario viro habeo. Nemo tamen ab eo tempore eo loco hanc pulchram stirpem reperit.

Caulis cum foliis villosus & hirsutus. Folia crassula, sicca, elliptica, obtusa, profunde crenata, sessilia. Verticilli in spicam continuati. Bracteæ cristatæ, dentibus acutis in spinulam exeuntibus: sic calycis segmenta. Flores lutei. Galea incisa, barba trifida, medio segmento rotundo, magno.

Odor gravis, non absque aromate.

Valde priori 260. similis, sed caule magis tomentoso, foliis profunde crenatis.

262. **BETONICA** foliis hirsutis, ovatis, rotunde crenatis, bracteis ovato lanceolatis, aristatis, integerrimis [†].

Sideritis vulgaris hirsuta I. B. III. p. 425. *erecta* C. B. SCHEUCHZER *It.* VII. p. 519.

Sideritis flore luteolo RIVIN. *t.* 70.

Non est *Sideritis hirsuta procumbens* C. B. nec LINN. *Cent.* II. n. 158. *Spec.* II. p. 803. nostræ enim bracteæ non sunt dentato spinosæ: & omnino non reperio in LINNEANO opere.

Vulgaris ad vias, ubique in Helvetia.

Pars ima ramosi caulis sæpe decumbit, summa erigitur. Folia solida, nervosa, rugosa, hirsuta, ovata, superiora elliptica, ima petiolata. Verticilli utrinque quinqueflori, in spicas continuati; bracteæ ovato lanceolatæ, ex solo mucrone aristatæ. Calycis campanulati dentes tres superiores distant a duobus inferioribus, longioribus, omnesque aristæ molles sunt. Flos pallide sulphureus, galea subrecta, angustata, subfornicata, plicata, ut *Betonicæ* incisa ⁿ⁾; etsi subinde crena inter pilos latet, etiam trifida. Fauces striis rufis maculatæ, pars media emarginata, alæ lanceolatæ, medium segmentum non ferratum.

Herba delle *Strege* o) Itolorum, adhibetur ad contractiones artuum, quæ cum dolore conjunguntur, & ab Italis fascino tribuuntur, tum balneum ad rachitidem puerorum ^{p)}. Flores acorem habent, quem in frigidam dimittunt ^{q)}, folia pariter, sed cum balsamico odore: spiritus ex foliis acidulus & balsamicus obtinetur ^{r)}.

263. **SIDERITIS** foliis ovatis, crenatis, bracteis ovato lanceolatis.

Abyssum majus TABERNEMONT. p. 541.

Sideritis flore albo, barba luteola RIVIN. *t.* 69.

Stachys verticillis sexfloris, foliis ovato lanceolatis, tenerrimis, levibus, petiolatis LINN. II. p. 813

Abunde in agris exeunte æstate.

Caulis erectus, pedalis, ramosus. Folia pallida, rugosa, inferiora longe petiolata, ovata, rotunde circumferrata, superiora sessilia, omnia subhirsuta, aut glabra. Verticilli quinqueflori, in spicam continuati, bracteæ absque arista. Calyx manifesto bilabiatus, superioribus segmentis tribus fursum curvis, inferioribus duobus descendentibus, omnibus molliter aristatis. Floris galea ochroleuca, erecta, undulata, ut *Betonicæ*, bifida, etiam ferrata; barba pallide sulphurea, in ortu maculata, medio segmento amplo, serrato, bifido.

Conjungebat olim LINNÆUS, tum GERARD *flor.* p. 271. qui describit. Nunc ille separat.

F f 2

264.

l) TOURNERF. ad H.H.H.

m) ZINN. *Ep.* ad ILL. WERLHOF.

n) RIVIN. *Alias integra* RAMSPEK *Specim.* II.

o) BOCCONE *Mus. di piant.* p. 36. *observ.* p. 113.

p) GHERLI *Cent.* II. obs. 99. p. 322.

q) CARTHEUSER *princ. plant.* p. 72. r) p. 78. ed III.

264. BETONICA a) foliis petiolatis, imis cordatis, superioribus ovatis, crenatis, spica brevi, foliis insidente.

Betonica DORSTEN p. 38. CAMER. *Epit.* p. 681. RIVIN. t. 28. BLAKWELL t. 46.

β Flore albo (in pratis subalpinis) HEROLD apud MATTHIOLUM p. 203. TABERNÆM. &c. γ *Minima alpina helvetica*. I. R. H.

Ubique in collibus apricis, sylvis cædvis, pratis etiam udis.

Caulis cubitalis, erectus, non ramosus, superne longe sub spica florali nudus. Folia petiolata, suprema sola sessilia, rugosa, hirsuta, acute serrata, ex cordatis elliptica. Verticilli densi, in spicam continuati, quibus duo folia subjiciuntur. Bractea ovato lanceolata, flore breviores. Calyx bilabiatus, duo superiores dentes retrorsum recurvi, ab inferioribus separati, omnes molliter aristati. Flos purpureus, tubo hirsuto, galea in graciliorem appendicem quasieducta b), fornicata, incisa, aut integra, modice reflexa; barbæ segmenta lateralia elliptica, medium cavum, plicatum, emarginatum, ferratum.

Monstrosos flores in hac *Betonica* vidi, labium superius cordatum, alarum paribus duobus, barbæ segmento medio trifido, staminibus duobus latis, in quorum quolibet tres antheræ.

Subsalsus sapor, paulum aromaticus est, odore non grato: radices amaræ, nauseosæ. Vix quidquam habet oleosi c), quod in alembicum ascendat, aqua tamen aromatica est. Folia pene tota se patiuntur extrahi, & spiritus quidem aliquanto saporem acoremque sibi sumit, etsi minorem, quam aqua, dosin extrahit d). Infusum aquosum amaricans, levi balsami odore est; succus spissatus pariter subamarus, subbalsamicus e). Tinctura spirituosa, dum exhalat, gratum odorem spargit: spissamentum subacre est & balsamicum f). In calcinato cinere multum est marini salis g). Pro cephalico adeo medicamento omnino præter rem habetur, neque inebriare h) recentem probabile fit, aut vertiginem odore movere. In arthritide HILDANUS i) laudat, & podagram drachmis duabus pulveris sumti in se ipso sanasse k) testatur. Errhinum esse facilius l) dederim, & ptarmicum m). Radices etiam in exigua dosi vomitum movent n), aut alvum ducunt o).

*265. BETONICA foliis ovatis, rotunde crenatis, spica ovata, compacta *Emend. IV. p. 19. n. 53. †*

An *Betonica alpina incana, purpurea* BARRELIER *ic.* 340.

An *Betonica alpina foliis hirsutis, floribus purpureis amplissimis* ZANON. t. 30. p. 46.

An *Betonica rubicundissima montis aurei* LE MONNIER p. CXLVI.

Betonica major Danica FABRIC. *hort.* p. 89. ob galeam bifidam.

In montibus vallis *Gessenai*: in *Dent de midi*: in monte *Culand*, & *Salanfe* *Valesiæ*. Divertissima a vulgari, vera *Stachys*, nisi quod facie *Betonica* vulgarem perfecte referat. Folia simillima, pariter sub spica bina. Spica brevis, confertior, bractea inter flores majores, calycis segmenta triangularia, longiori acumine. Flos major, pallidus, labio superiori lato, plano, cordiformi, ut in *Stachy*: labium inferius pallidum, tripartitum, segmentis lateralibus ovatis, medio longiori, emarginato, minus longo, nec plicato. Tuba profundius divisa.

GALEOPSIS p).

GALEOPSISIDIS TOURNEFORT: t. 86. & LINN. n. 717. spec.

TETRAHIT DILLEN. *nov. gener.* t. 3. p. 103.

Difficile genus & parum definitum.

Calyx campaniformis, bilabiatus, ejus segmenta aristata, inæqualia. Galea erecta, subrotunda, ferrata: partes laterales pene quadratæ, medium segmentum amplius, emarginatum, in origine sua propriis appendicibus auctum, quæ fauces pene claudunt LINN. DILL.

266. GALEOPSIS

a) Non videtur veterum esse *Betonica*. Eam cum *pu-legio* & *nepeta* MARCELLUS conjungit p. 148.

b) BLAKWELL.

c) NEUMANN T. II. P. I. p. 248.

d) *ibid.*

e) CARTHEUSER *mat. med.* II. p. 453.

f) *ibid.*

g) DU HAMEL *exploizat.* I. p. 38.

h) BARTHOL. *hist.* 97. *Cent.* III.

i) *Epist. ined & Cent.* II. obs. 32.

k) *Epist. ined.*

l) *Eph. Nat. Cur. Dec.* I. ann. 4. obs. 110.

m) GEOFROI p. 184.

n) HILL. *mat. med.* p. 373. Diosc.

o) LOBEL. *advers.* p. 229.

p) *Galeopsis*, *galeobdolon*, *galion*, caule & foliis utriusque levioribus, quæ trita fatent. Flos purpureus, tenuis PLIN. L. XXVII. n. 57. Diosc. IV. c. 90.

266. GALEOPSIS foliis linearibus, ferratis, verticillis diffitis.
Ladanum segetum RIVIN. t. 24. flore rubro quorundam I. B. III. p. 855.
Galeopsis internodiis caulibus equalibus, verticillis omnibus remotis LINN. II. p. 810.
 β Flore albo, qualem ad ripam lacus Lemani legi.
Ladanum alpinum λευκωβολιον RICHER.
 Caulis ramosus, brachiatus, pedalis. Folia longa, elliptica, angusta, rariter ferrata, hirsuta. Verticilli densi. Calycis aristæ breviores, segmenta paulum inæqualia, ima longiora. Flos longe eminens, purpureus. Galea subhirsuta, paulum concava, ferrata, tridentata, non raro propriis incisionibus distinctam portionem habet. Barba ampla, segmentis ferratis, lateralibus quadratis, medio emarginato, venis albis & purpura picto, & non raro inciso, ut pene semiquadrilobum sit q).
267. GALEOPSIS foliis rhomboideis, ferratis, sericeis, verticillis diffitis.
Ladanum latifolium RIVIN. t. 24.
 Bernæ inter stipulas passim, & Cellæ.
 Caules pedales, erecti, ramosi, sub ramis intumescentes. Folia mollia, hirsuta, cis mucronem aliquot dentibus exsculpta. Verticilli densissimi, lanuginosi; calyces bilabiati, duobus dentibus galeæ, tribus barbæ respondentibus, segmentis brevibus, aculeatis. Flos prælongus, tubo gracili, sub faucibus tumido, hirsutus, ochroleucos, faucibus flavis. Galea ferrata, subrecta, subfornicata, leviter incisa. Barbæ segmenta lateralia quadrata, appendices ad ortum barbæ breves, & medium segmentum crenatum, flavum, macula distinctum, cum admixta purpura.
 LINNÆUS cum priori conjungit, DILLENIUS separat. Differt foliis latioribus, rhomboideis, magis sericeis & mollibus, verticillis multo propius confertis, calycibus magis hirsutis. Potest separari, cum una & foliorum latitudo diversa sit, & mollities, & florum color.
268. GALEOPSIS foliis ovato lanceolatis, ferratis, caule hirsuto.
Cannabis spuria RIVIN. t. 31.
Cannabis sylvestris DALECH. LUGD. p. 497.
Galeopsis internodiis caulibus superne incrassatis, verticillis summis subcontiguis LINN. II. p. 810.
Lanium ορεινηλιωπετροσπητες RICHER.
 β Foliis non ferratis C. B. Bas. p. 66. Nata certe ex mala icone LOBELII.
 γ Flore albo TRAG. PONTEREDER. & C.
 δ Flore ochroleuco WILlich.
 In agris & sylvis cædvis pervulgata.
 Caulis erectus, brachiatus, ramosus, hispidus, cujus ramus sub verticillis & foliis intumescunt. Folia dura, petiolata, ex ovatis lanceolata, ferrata, nervosa. Verticilli densi, sessiles. Calyx aculeatus, aristis duplo longioribus, quam in n. 267. Flos calyce duplo longior. Galea hirsuta, fornicata, cava, purpurea, incisa & ferrata. Alæ quadrangulares ferratæ. Segmentum medium obtusum. Barbæ origo ex luteo & purpureo varia, finis & alæ purpureæ. Inter medium segmentum & laterale appendix utrinque acuta eminet. In varietate γ omnia alba, aliquando oris & maculis purpureis picta.
 Remedium Britonum esse, quod pleuritidi opponant MONCONIS r).
269. GALEOPSIS foliis ovato lanceolatis, ferratis, caule hirsuto, flore calycis quadruplo.
 Varietas *urtica quarta flore partim luteo, partim purpureo* DODON *pempt.* p. 154.
Cannabis spuria flore majore RIVIN. t. 32.
Cannabis spuria angustifolia, variegato flore polonica BARRELIER *ic.* 1158.
 β Flore albo flavescente DILLEN. *Syn.* III. p. 240. & *Cat. Gieß.* p. 135.
 Passim reperi, ut versus *Rormoos*. SCHEUCHZERUS circa *fabarias thermas*, qua ad cœnobium itur. GAGNEBIN circa *Ferrière*. CHERLER Basileæ in palatio juxta summum Templum.
 Habitus durus, caulis hirtus, calycis segmenta pro portione breviora s). Calyx in univ. versum magis campaniformis, & brevior. Folia prioris, nec majora. Flos uncialis speciosus, colore luteo, medio barbæ segmento purpureo.
 Iterum separat DILLENIUS, conjungit LINNÆUS. Notas discriminis dedi.

L A-

q) Pingitur a DILLENIO t. 3.

r) Voyag. I. p. 184.

LAMIUM s) TOURNEF. t. 85. LINN. B. 716.

Calyx aristatus, modice bilabiatus t). Galea integra v), cava, fornicata, etiam ferrata; denique divisa, ut inter hunc ordinem & sequentem ambigat. Barbæ segmenta lateralia x) minima, in acutiem producta; medium amplissimum, ita bifidum, ut a linea eminente bipartiatur y), in qua character generis residet.

270. LAMIUM foliis cordatis, acutis, ferratis, verticillis paucifloris.

Galeopsis CAMER. *Epit.* p. 865.

Lamium purpureum fatidum, folio parvo, acuminato, flore majori PLUKNET p. 204. t. 298. f. 1.

Galeopsis RIVIN. t. 62.

Lamium purpureum flore majore PETIT *Lettres* III. p. 45.

Lamium rubrum BLAKWELL. t. 152. ic. II.

β. maculatum THAL. COLUMN. p. 191. &c.

Lamium foliis cordatis, rugosis, caule brevi, calycibus glabris, corolla longitudine LINN. II. p. 808.

Nobis frequentius, ad omnes sepes provenit.

Caulis pedalis & ultra, erectus, fragilis. Folia hirsuta, petiolata, cordata, crenata, paribus intervallo memorabili distinctis. Verticilli ad summum decemflori, foliis breviores. Calycis supremum segmentum triangulare, erectum, & duo media conjuncta, semilunari intervallo ab infimis separantur, quæ rectius prodeunt, cæterum calyx flore multo brevior est. Aristæ herbaceæ. Flos sub fauce ventricosus, peramplius galea hirsuta, concava, ferrata, incisa. Barbæ segmenta lateralia lata, spinulam emittunt argutam, & inferius brevi denticulo terminantur. Medium segmentum jugo divisum, cordiforme, duobus ejus cordis partibus cavis, ferratis. Maculae albæ in foliis per prima frigora subnascuntur.

271. LAMIUM foliis cordatis, acutis, ferratis, verticillis multifloris.

Urtica iners seu Lamium primum flore albo DODON *pempt.* p. 353.

White archangel PETIVER t. 31.

Archangelica alba BLAKWELL t. 33.

Lamium foliis cordatis, acuminatis, petiolatis, verticillis vigintifloris LINN. II. p. 819.

β Flore carneo VAILLANT.

Simile priori, totum pallidius, hirsutius, folii mucrone longius producto, colore ochroleuco cum macula ex viridi luteola in barbæ origine. Calycis segmenta inferiora propiora, tria superiora, & majora distincta. Verticilli florum 12. ad 20. Barbæ segmentum medium ferratum. Segmenta lateralia utrinque duo, majus unum, spinosum alterum. Galea hirsuta, cava, ferrata, sæpe emarginata, maxime in flore vetultiori.

Aliquanto cæterum, quam prior species, rarius crescit.

Ad sepes circa die *Neue Brücke* &c.

Oleo abundat, perinde ut reliqua sætet z). Balsamum inde vulnerarium faciunt & laudant a). Maculati conservam ad fluorem album aliqui commendant, Album cum aqua infusum vires ad scrophulas habere dicitur, & a rusticis ad anginam adhibetur b).

272. LAMIUM foliis cordatis, obtusis, in summo ramo congestis.

Urtica iners altera DODON p. 153.

Galeopsis II. TABERNÆM. p. 545.

Lamium rubrum BLAKWELL. t. 1.

Galeopsis minor RIVIN. t. 62.

Lamium foliis cordatis, obtusis, petiolatis LINN. II. p. 809.

β Flore albo C. B.

γ Minus HERMAN. & II. minus flore albo BOERH.

δ Foliis profunde incisif PLUKNET p. 304. t. 41. f. 3.

In hortis agris adque sepes vulgo, media hieme floret.

Caulis humilior, sex uncias vix superat, inferne fere nudus, superius tectus pyramide foliorum sibi proximorum, quorum suprema minora sunt: omnia vero quam prioribus obtusiora. Calycis bilabiati tria segmenta superiora sursum, duo inferiora deorsum

z) *Lamium urtica inertissima* habet album in medio folio

PLIN. L. XXII. c. 14.

z) TOURNEF. F.

v) A. A.

x) D.

y) E.

z) GEFROI III. p. 659.

a) DODART, ETTMULLER.

b) *Mem. de l'Acad.* ann. 1717.

deorsum spectant, molliter mucronata omnia. Galea fornicata, cava, subhirsuta, rotunda, integerrima. Barba educit duos mucrones, alterum brevem, latum, alterum spinæ similem: sequitur modica incisio, tunc reflexum & cordatum segmentum. Color purpureus, fauces & origo petali maculata.

273. LAMIUM foliis radicalibus petiolatis, lobatis, superioribus caulem ambeuntibus, rotunde incisis.

Morsus gallinae folio hederula alterum LOBEL. ic. p. 463.

Alfines species TABERN. p. 714.

Galeopsis folio caulem ambeunte RIVIN. t. 63.

& minor *ibid.*

Lamium foliis floralibus sessilibus amplexicaulibus LINN. II. p. 809.

Inter segetes, qua primum via Moratensis sylvam tangit.

Cauliculi semi subrecti, vix ramosi. Folia hirsuta, ima petiolata, subrotunda, rotunde lobata, ambitu rotundis crenis circumferrato: superiora latissima, sessilia, lobata, bina sibi occurrunt; ut caulem undique ambire videantur. Verticilli decem, duodecim, florum sessilium. Calycis segmenta duo superiora, majora, tria inferiora acutiora, minora, mucrone molli. Flos peculiari figura, tubo prælongo, gracili, sub divisione segmentorum non intumescens. Galea villosa, fornicata, subrotunda, integra: barba maculata, cordata, acuta, bifida, segmentis rotundis, absque acutis spinulis.

Odor Lamiaceus.

ORDO IV.

GALEA INTEGERRIMA.

CARDIACA TOURNEF. t. 87.

& GALEOPSISIDIS TOURNEF. species.

LEONURUS LINN.

STACHYDIS spec. LINN. & GALEOPSISIDIS.

Calyx bilabiatus, duabus laciniis inferioribus longioribus retrorsum reflexis, superioribus brevioribus erectis. Galea erecta, subrotunda, aut acuminata, curva, integerrima, barba trifida, segmentis tribus, alias acutis, alias obtusis.

274. CARDIACA foliis tripartitis, lanceolatis.

Cardiaca DORSTEN p. 651. RIVIN. t. 20. BLAKWELL. t. 171.

Leonurus foliis caulinis lanceolatis, trilobis LINN. II. p. 817.

Flore albo MENZEL Gedan.

γ Foliis crispis I. R. H.

Vulgo in ruderosis & ad vias.

Caulis ramosissimus, tripedalis & ultra, ramosus, ramis prælongis, erectis, ut in Galeopside. Folia petiolata, rugosa, tripartita, lobis exterioribus majoribus, semi bifidis, undique acute dentatis; medio lobo minori, semitrifido. In ramis superioribus densi verticilli sessiles, foliis multo brevioribus. Calyx bilabiatus c), aristatus, tria segmenta superiora pene erecta, longe distantia a duobus inferioribus longioribus, sibi propioribus, reflexis. Galea cava, acuminata d), extus hirsuta, pallide purpurea. Barba quam galea minor, alba vel flavescens, purpureis maculis conspersa e), trifida, lateralibus segmentis minoribus f), acutis, medio latiori, plicato, lanceolato g). In anthera tria, quatuorve rotunda & alba puncta.

Fætida lamiacea planta. Ad puerorum cardialgiam laudatur, quæ ab inflato ventriculo oritur. Sudorem movere BOERHAAVIUS, & ab ea adsumta amarum quasi fumum per universon corpus dispergi; & prodesse, quando pituita ventriculum obsidet h), ab apibus denique valde amari.

G g 2

275. CAR-

c) TOURNEF. F.

d) *ibid.* A. A.

e) LINN. *skonska resa* p. 231.

f) C. C.

g) *ibid.*

h) *CORPUS botan.* p. 63.

275. **CARDIACA** foliis petiolatis, cordatis, verticillis foliosis.
Urtica iners tertia seu Lamium luteo flore DODON. *persept.* p. 153.
Lamium flore luteo RIVIN. t. 20.
Galeopsis verticillis sexfloris, involucre tetraphyllo LINN. II. p. 810.

β Foliis maculosis HERMAN. &c.

γ Foliis angustissimis PLUKNET &c.

Varietates *h. flor.* p. 39.

Ad sepes humidas, inque sylvis.

Caulis debilior, cum foliis hirsutus. Folia petiolata, cordata, crenata, mucrone in inferioribus foliis brevi, in superioribus longo. Verticilli in alis superioribus decemflori. Calyx difformis, uno segmento superiori, quatuor inferioribus, minoribus. Flos qualis cardiacæ, multo major, flavus. Galea longa, erecta *i*), cava, subrotunda. Barba quam galea minor, trifida *k*), segmentis lateralibus quadrangulæ, medio longiori, linea media & maculis quibusdam distincto. Stamina longe eminentia.

276. **CARDIACA** foliis cordatis, ferratis, verticillis nudis, spicatis.

Galeopsis legitima CLUS. *hist.* p. XXXV. XXXVI.

Stachys sylvatica RIVIN. t. 26.

Galeopsis BLAKWELL. t. 84. cum bono caractere TREWIANO.

Stachys verticillis sexfloris, foliis cordatis, petiolatis LINN. II. p. 810.

β Folio longiori PONTEDER *Compend. tab.* p. 84.

In sylvis vulgaris.

Caulis erectus, tripedalis, ramosus, cum tota planta hirsutus. Folia longe petiolata, mollia, cordata, acuminata. Verticilli octiflori, in nudam spicam continuati, segmentis inferioribus profundius divisis, rectoribus, brevioribus. Flos valde eminentis tubo floris ventricoso. Calyx bilabiatus *l*). Galea pubescens, erecta, cava, rotunda *m*), fature purpurea, tribus saturatoribus lineis distincta. Barba recta producta *n*), ut in Stachy, lateralibus segmentis obtusis *o*), medio reniformi, emarginato *p*), ex albo & purpureo varia.

Florem Stachydis habet, ob notam tamen characteristicam galeæ integræ vix potest cum ea manere, neque volui ob minus acutas floris partes novum genus condere.

Fætido Lamii odore est, herbaceo sapore. Oleum cum foliis infusum ad tendinum vulnera: infusum aqueum ad pleuritidem & dolorem nephriticum laudatur *q*).

BRUNELLA TOURNEFORT. T. 85. LINN. II. 135.

Præstat uti littera B. quæ sit in origine Germanica. Calycis labium superius quasi resectum, brerissime tridentatum *r*), dentibus aristatis, inferiori bifido, aristato. Flori tubus ventricosus; galea ampla, fornicata, deorsum cava *s*), linea media eminente divisa, etiam levissime incisa. Barba ad caulem reflexa *t*), tripartita, lateralibus segmentis subrotundis, medio semicirculari, crenato *v*), emarginato. Filamenta staminum in apice bifurcata *x*).

277. **BRUNELLA** foliis ovatis, oblongis, calycibus superne truncatis.

Brunella DODON. p. 136, RIVIN. t. 29.

Prunella. Brunella BLAKWELL. t. 24.

Prunella foliis omnibus ovato oblongis, petiolatis LINN. II. p. 837.

β Minor RIVIN. t. 29.

γ Hirsuta PONTEDER. *Compend. tabul.* n. VI.

δ Flore rubro TRAG.

ε Flore albo TABERN. *ic.* p. 553.

ζ Flore luteo PONTEDER. *l. c.* p. 90. In monte Saleva.

η *Brunella purpurea palustris strigosa* & *elatior* TILL. *hort. Pisan.* p. 172. Laufannæ & ad pontem Birsæ.

z) TOURNEF. t. 86. A.

k) L. B. C.

l) TOURNEF. H.

q) TOURNEF. aut de Par.

m) IDEM B.

r) TOURNEF. t. 86. F. G.

n) IDEM G.

s) B. B.

o) IDEM.

t) ad C.

p) Vix IDEM.

v) D.

x) LINN.

Varietates foliis obtusis & acutis vide HORT. FLORENT. p. 17.

Frequens in pratis, maxime si humida fuerint.

Caulis erectus, semipedalis, pedalis, ramosus.

Folia subhirsuta, ex ovatis longe decrescentia, tamen obtusa, margine obiter dentato. Spica tota folio minor. Bractæ & calyx pilosæ, illæ transversim latissimæ, venosæ, mucronatæ. Color natus ex cæruleo purpureus.

Sapor herbaceus subamarus, paulum stypticus cum acoris vestigiis, & glutinosus. Posit pro adstringente & siccante medicamento haberi (a), vulneribus consolidandis utilis esse, & supprimendo sanguini: intus etiam ad hæmoptoen, & hæmorrhagias, dentesque confirmandos adhibita fuit. Gargarysina (b) ad aphthas in usu fuit, unde nomen habet. Carbunculos se hujus herbulæ usu sanasse GUI de la Brosse (c). Parco in usu est. Contusam vulneribus rustici imponunt (d).

278. BRUNELLA foliis ovatis oblongis, calycibus superne tridentatis.

Brunella CLUS. Pannon. p. 606. 607.

Brunella cærulea magno flore HORT. AICHSTETT. estiv. ord. 14. t. 13. f. 3.

Brunella flore majore RIVIN. t. 29.

Violet Selfheal HALE Eden. t. 29.

β Flore albo CLUS. Leucophæo VAILL. ex albo vario PONTEDER.

γ Flore carneo.

In pratis paulo altioribus abunde, supra Neuenstatt, in adscensu montis Hauenstein &c.

LINNÆUS (e) pro varietate habet, & plurima certe cum 277. communia habet, folia, spicam, bractæas, florem. Differt foliis minus dentatis aut integris, flore unciali in planta non majori, spica quocumque folio multo majori. Præterea calyx, qui in parviflora folas tres spinulas superne habet, in majori (f) tamen in segmenta dividitur, etsi brevia; & caulem non ramosum educit. Cultus minorem non mutat

279. BRUNELLA foliis imis ovatis oblongis, caulinis dentatis & semipinnatis.

Brunella laciniato folio CLUS Pannon p. 606. 608. RIVIN. t. 30.

Brunella foliis ovato oblongis, petiolatis, supremis quatuor lanceolatis, dentatis LINN. II. p. 837.

α Flore purpurascete MILLER Basileæ & alibi reperta.

β Flore cæruleo VAILLANT t. 5. f. 1.

γ Flore cæruleo purpureo CLUS.

δ Flore roseo VAILLANT &

ε Albo C. B.

ζ Foliis omnibus divis. RICHER.

Omnes albo flore reperi in monte Saleva, ad pedem montis Thuri, in rupibus & aridis pratis au Furet, aux Afforets, aux Gauges, Biennæ, qua ad lacum itur. Circa Oris Basileensium, & ad Wiesam, um die Hülstenschanz, prope Gundeldingen, Michelfelden, &c.

Spontanæ folia hirsuta, ima elliptica sunt & integra, longe petiolata; caulis vix ramosus; folia ad caulem aut acute dentata, aut omnino semipinnata, difformiter, & absque parallelis pinnarum lineis, aliquando omnino pinnata, medium segmentum tamen semper maximum. Sub spica longa duo folia linearia eminent. Bractææ similes; flos plerumque ochroleucus. Calycis dentes superiores breves; galea pene incisa. In horto calvescit, ramosa fit, & omnia folia laciniis dividuntur.

Grandifloram flore albo J. B. legit versus la Batie, SCHEUCHZER ad viam cavam inter Immensee & Kufnacht.

In collibus apricis Cl. la CHENAL.

Nostri non vere differt a 279.

ORD.

(a) HOFMANN.
(b) BUCHWALD p. 215.
(c) De la Nature des Plantes p. 51.
(d) GEOPROI III. p. 220.

(e) Tum SCOPOLI Flor. Carniol. p. 460. Separat
etiam WILlichIUS & BOEHMERUS p. 53.
(f) WILlich. Disp. inaug. p. 11.

Character in calyce peculiaris: bifolius est, & superius folium additamentum erigit, simile Cassidis (g), planum, utrimque recta linea terminatum, quasi truncatum. Floris Galea fornicata alas emarginatas, acutas, accessorias habet (h). Barba tamen tripartita, alis peculiaribus, sed brevibus, ad faucium latus euntibus & media parte emarginatis (i). Tubus floris ex origine descendit, deinde reflectitur (k).

280. CASSIDA foliis oblonge cordatis, crenatis, verticillis nudis, bifloris.

Judaica herba alia species DODON. *pempt.* p. 93.

Scutellaria RIVIN t. 77.

Scutellaria foliis cordato lanceolatis, crenatis, floribus axillaribus LINN. II. p. 835.

β Flore albo C. B.

In aquosis, fossis & stagnorum oris vulgo.

Caulis recti, cubitales, ramosi, quadrangulares, angulis eminentibus. Folia petiolata, cordatis longiora, rectiora, obtusa, rotunde circumferrata. Verticilli nudi, biflori, in unum latus versi. Flores petiolati. Galea cærulea, qualem descripsimus. Barba alba, sed fauces maculosæ.

Amara est, alium olet, viribus scordium imitatur, sed debilior. Tertianariæ nomen a viribus tulit, nobis in medicina ignota.

Integrifoliam Cassidam nondum in Helvetia reperimus!

281. CASSIDA procumbens, foliis ovatis, crenatis, subhirsutis, spicis foliosis *Emend.* II. p. 24. n. 53.

Teucrium alpinum inodorum magno flore C. B. *Prodr.* p. 116. Non videtur esse, quam eo nomine citat SCHEUCHZERUS *It. I.* p. 50. *It. V.* p. 28. *It. VII.* p. 519. Neque enim nostræ flos est atropurpureus, neque videtur VIRILL STEHELINIAM prætervidere potuisse, vulgarem alpium civem: non habet autem, si hoc nomine nostram vult. Cæterum in calyce vacillat, & in *Itin. V.* cum crepida comparat, in *Itin. III.* facit quinquedentatam.

Scutellaria foliis cordatis, incisè ferratis, crenatis, spicis imbricatis, rotunduto tetragonis LINN. II. p. 834.

Ad lacum montis *Fouly*. Inter *S. Branchier* & *Orsiere*. Ad viam supra *Bagnes Cat.* *Rar.* n. 843.

Radix sesquipedalis, ramosa, teres, caulis procumbens, ramosissimus, ramis dodrantalibus & pedalibus. Folia petiolata, ex ovatis obtuse mucronata, obtuse dentata. Flores in spicis ramos terminantes collecti, bracteis ovatis, subhirsutis, integerrimis distinctas. Flos speciosa magnitudine: labium superius hirsutum, superne cæruleum, inferne album. Alæ subrotundæ. Pars faucium inferior contra galeam, quasi aliquo palato, intumescit; barba obtusa, emarginata, exigua parte cærulea, cæterum pallens & alba.

Cassida spicis foliosis AMMANNI *Enum. hort. Gotting.* p. 318. nostræ proxima, differt colore, qui huic ochroleucos est, & bracteis multo minoribus, etiam hirsutis, foliis glabris, caule procumbente.

(g) TOURNEF. E. E. F.

(h) Sub C.

(i) D.

(k) B. B.

O R D. VI.

GALEA BREVISSIMA AUT NULLA.

UNILABIATÆ JUNG. *phytol.*

BUGULA TOURNEF. t. 98.

& CHAMÆPITYS TOURNEF. t. 98.

AJUGA LINN. n. 705.

Galea perbrevis, aliqua tamen, bipartita (1). Labii inferioris alarum par unum (m), segmentum medium emarginatum (o): calycis pars superior non major (o). Reliqua ut in chamædry.

282. BUGULA foliis ovatis, dentatis, flagellis reptans.

Consolida media BRUNFELS I. p. 95. MATTHIOL. p. 962. magnum exemplum.*Bugula* RIVIN. t. 75.*Bugula minima glabra flore aureo* (azureo) BARRELIER n. 337.*Bugula media flore caruleo* EJUSD. ic. 338.*Bugula consolida media* BLAKWELL. t. 64. cum bono caractere.*Ajuga stolonibus reptantibus* LINN. II. p. 785.α Flore purpureo & C. H. FLOR. p. 18. CLUS. HILL. *Brit. herb.* p. 372.

β Foliis longioribus.

γ Flore albo J. R. H.

Vulgo flore est caruleo, albam in montosis, ut in *Feuerstein* reperi, rubram in viis glareosis.

Caulis floridus erigitur, totus foliis tectus, non ramosus, semipedalis. Sed ex imo caule undique caules procumbentes discedunt, rarioribus foliis, novis caulibus florigeris ortum daturi. Folia ima petiolata, superiora sessilia, ovata, leviter hirsuta, obiter dentata, magnis nervis. Verticilli octiflori & ultra, in spicam arcte congesti: inter flores folia maxima, rotunda, integerrima, sessilia. Calyx campanulatus, segmentis pene æqualibus, intus & in fauce lanuginosus. Flos albus, & saturate caruleis, venis variis: labium superius brevissimum, cordiforme, fauces lanuginosæ, labii inferioris alæ ovatæ. Segmentum medium longius, cordatum (q).

Amara est, leviter adstringens; habetur pro vulneraria, & decoctum ad anginam absque febre omnino laudatur (r). Ad ulcera pulmonum ETTMULLERUS. Parco in usu est (s). In sale fixo sulfur residet (t).

Carneam CLUSIUS (u) pro varietate habuit, & ego habeo, frequenter enim & nobis foliis hirsutis, caule inter flores tomentoso visa est, ut tamen separari non possit. LINNÆUS separat & KRAMERUS.

283. BUGULA foliis angulosis, hirsutis, calycibus villosis.

Bugula οριμειζοπολυκαυλος RICHER.

Φυλλοχοις RENEALM p. 125. cum bona descriptione.

Bugula montana RIVIN. t. 76. o.*Bugula Alpina maxima* SCHEUCHZER.*Ajuga tetragonopyramidalis* LINN. II. p. 785. *Olänfska resa* p. 20.

β Flore albo.

γ Flore carneo.

Stolones non habet: habitu est etiam congesto, foliis angulosis, magnisque & rectis angulis incisus, etiam trilobatis: iis etiam angulosis, quæ spicam distinguunt, & a LINNÆO bractææ vocantur. Folia magis villosa, interque flores caulis. Calycis dentes inferiores sibi propiores. Labium superius brevius, minus conspicuum.

283.

(1) In *Bugula* ad B. & C. in *Chamæpity* ad G.

(m) In utraque TOURNEF.

(n) In utraque.

(o) In utraque.

(p) In *Elencho*.

(q) Bene TOURNEF. I. 6.

(r) *Mémoires de l'Académie des Sciences* ann. 1754. p. 514.(s) Est Sophia Paracelsi GRISNER *Epist.* p. 118.(t) GMREIN *Comm. Petrop.* V. p. 287.(u) *Pannon.* p. 609.

283. *β* BUGULA foliis ovatis, hirsutis, calycibus villosis.

Bugula alpina minor rubrifolia flore ex cæruleo purpurascente SCHEUCHZER *It. V.* p. 424. Passim in Alpibus reperitur, Mont. de Fouly, super Portvaley, Enzeinda, Isenau, Herbogere, Duggel, Mont. Val de Bagnes, S. Bernard: in furca etiam, & Scheidek a me lecta, in valle Engstana, in Wengenalp, in Alpibus Rhaeticis.

Habitus est Genevensis Bugulæ, neque flagellis reptat. Sed folia integerrima, ovata, tota hirsuta, & aspera, bractææ grandes, simplices, rotundæ, aliquando tamen dentatæ, non vero trilobæ, quas semper rubro colore tinctas reperias. Calyces toti tomentosi, & molles spicæ. Prioris est varietas.

284. BUGULA foliis imis linearibus, caulinis tripartitis

Chamæpitys (a) prima DODON. *purg.* p. 429.

Chamæpitys CAMERAR. *Epit.* p. 679. RIVIN. t. 14.

Teucrium foliis trifidis, linearibus, integerrimis, floribus sessilibus, lateralibus, solitariis, caule diffuso LINN. II. p. 787.

Vera Bugula consentiente GUETTARDO (b) ut a *Teucrio* separari debeat.

β Flore roseo.

In planiori Helvetia ubique, ut in agris supra *Method*, versus *Valeire*: in glareosis Aquilejæ, à la grande Eau, à Fontanay, au Tombey &c. Basileæ versus *S. Jacob*. BACHINI ad *Wiesam*, versus *Riehen* & *Dornach*. &c.

Pulchra plantula dodrante minor, caule tamen erecto, & ramoso, folioso, cum toto habitu hirsuto. Folia longa, caulis sæpe longitudine, ima integra, sine lanceolato: deinde tridentata, tunc ad basin usque tripartita, petiolo lato, laciniis linearibus integris. Verticilli biflori & triflori; sessiles, in spicam foliosam congesti. Calycis lati brevisque nulla pars ventricosa (c), dentes superiores brevissimi, inde medii duo, imi longiores. Galea acute bifida, dentibus triangularibus: alarum, seu segmentorum barbæ lateralium, par unicum, quæ ovata (d), fusco vel rubro lineata. Barba media cordiformis (e), flava, guttulis rubris adpersa.

Tota plantula resinosa est, ad tactum viscida; grato aromatico & camphorato odore: sapore amaro, cum signis manifesti acoris. Tinctura spirituosus vires plantæ meliores servat, quam infusum. Massa inspissata odore est balsamico (f), aqua destillata aromatica (g): infusum aquosum vires plantæ habet (h), aliquanto minores. Veteres inter medicamenta aperientia (i), & vulneraria numeraverunt, & ad arthritidem (k), ischiadicum (l) malum, & podagram (m) laudaverunt. Etiam pro Emmenagoga habetur, & ad mictum cruentum datur, ob vim balsami, quæ in ea herbula est. Afri (n) chamæpityos specie cum aqua decocta in febribus frequentissime utuntur. Boves & oves putrescentes ea herba sanatas fuisse BRASSAVOLA (o). In viro senatorio, qui etiam nunc supervivit nonagenario proximus, non inutile vidi fuisse, quo diu usus est, Theiforme infusum; nam in decocto vires perire putem.

CHAMÆDRYS.

CHAMÆDRYS TOURNEF. t. 97. TEUCRIUM TOURNEF. t. 98.

TEUCRIUM LINN. n. 706.

His unilabiatis, stamina pro galea de flore erumpunt. Calyx campaniformis, dentibus tribus superioribus, majoribus, imis rectoribus, incisione tantum recta separatis. Pars, quæ semina continet, sæpe in calcaris speciem deprimitur. Floris tubus

(a) Chamæpitys, abiga, cubitalibus ramis; flore odore pini. Altera brevior. Tertia mas parvula ramis exilibus, albis, scabris, caule aspero cordato, & luteis flosculis, femine ad alas Pinum etiam redolet DIOSCORID III. c. 157. PLIN. L. XX. n. 24.

(b) H. p. 248.

(c) TOURNEF. H.

(d) IDEM ad E.

(e) Ibid D.

(f) CARTHEUSER. *mat. med.* II. p. 447.

(g) HILL. *mat. med.* p. 371.

(h) CARTHEUSER.

(i) CRLS. V. c. 11. Inter purgantia SERAPIO p. 85.

(k) HAHN *podagr.* SINZENDORF p. 11. in piliis cum terebinthina mistis

(l) RHAZE ad *Mansor*. III. c. 38. Iva adfini plantæ utitur GATENARIA p. 22.

(m) WELSCH. *hecatost.* II. obs. 60.

(n) SHAW. *travels.* p. 264.

(o) *Exam. Simplic.* p. 193.

tubus incurvus a), deorsum gibbus, superne resectus, inferne in petalon quinquefidum eductus, quod Teucro trifidum est b). Duæ nempe acutæ utrinque alæ ex initio barbæ exeunt; prima erecta c), altera inclinata d). Media pars Barbæ latior, sursum cava, subrotunda e), circumferrata. Antiqua vox Chamædryos, a medicis recepta, bona est, neque mutari debuit.

285. CHAMÆDRYS foliis ellipticis, integerrimis, contractis, subtus incanis, floribus capitatis.

Polium majus CORD. *hist.* p. 124. b.

Polium alterum CAMERAR. *Epit.* p. 587.

Ajuga folio integro RIVIN. T. 15.

Polium montanum I. CLUS. *Pannon.* p. 629. & II. p. 630. cum dicat ad Lacum Lemanium nasci. Quare est etiam *Polium*, quod haud longe Curia nascitur TURNERI II. p. 96.

Polium campestre TABERNÆM. p. 365.

Polium de Savoye CONSTANT.

In Helvetia planiori vulgo provenit: ut super *Valeire*, versus *Moncharand*: supra *Bevieux* & ubique in Aquilejensi ditone. Prope Bernam *auf der Hunzigerau* & im *Kandergrund* Cl. KOCH. Ad rupes supra *Unterseen* & prope *Rinkenbergl*. Basileæ eundo versus *Delsberg* & ad pontem *Wiese*; circa *Michelfelden*. Tiguri ad *Silam*. In *Valesia*, in transalpina Helvetia. Circa *Neuschâtel* & *Valangin*; ubique in acclivibus, ad vias, locisque glareosis & macilentis.

Radix crassa, lignea, ramosa, numerosissimos caules producit, ad terram stratos, breves, lignosos. Folia prima ovata, pleraque elliptica, oris contractis, integerrimis, subtus incana. Verticilli congesti in spicam brevem, foliis susceptam, capitatam. Calyx in ista specie campaniformis, paulum ventricosus, dentibus pene triangularibus, acute mucronatis. Flos albidus: primæ auriculæ subrotundæ, sequentes parvæ, medium segmentum subrotundum.

Odor gratus, aromaticus.

Huc puto pertinere *Symphytum petraeum* MATTHIOLI, quod LOBELIUS adv. p. 198. ait prope montem S. *Bernardi* nasci. Florem certe unilabiatum, & novemfidum LOBELIUS facit, sed cur purpureum: cur cæruleum CAMERARIUS? sed iste cum *Cori-de* confundit.

286. CHAMÆDRYS foliis firmis, ovatis, crenatis, verticillis paucifloris.

Teucrium f) foliis cuneiformi ovatis, incis, crenatis, petiolatis, floribus subverticillatis, ternis, petiolatis LINN. p. 790.

Chamædryos repens minor DODON. p. 43. C. B.

Chamædryos RIVIN. t. 10.

Chamædryos Trifago BLAKWELL. t. 80.

II. *Chamædryos major repens* DODON. ibid.

Varietates utriusque albo flore.

Alpinam nunc graves Viri separant g).

Ad oras adclives viarum, ubique Bernæ, inter *Rubigen* & *Münsigen*, & abunde in pratis villæ *Brunnadern*, non sine amicis lacrimis nominandæ, cujus dominus optimus ITHIUS fuerit, doctus medicus, gratusque auditor. Basileæ, Genevæ, Aquilejæ, Biennæ, in agro Vaudensi ubique.

Caules ramosi, decumbentes, ex lignosa radice multi, obtusi, quadrangulares, & fere teretes. Folia firma, nitida, subhirsuta, petiolata, ovata, acuminata, parte petiolo proxima integra, parte ad mucronem spectante ferrata. Verticilli in alis foliorum biflori, demum quadriflori & quinqueflori, in summis cauliculis congregati, foliis ovato lanceolatis, non incis, distinguuntur. Calyx intus villosus. Segmenta suprema a quatuor reliquis intervallo sejuncta, omnia arista curvula terminata, tubo calycis maturiori deorsum ventricosus. Flos in principio subhirsutus, purpureus. Alæ primæ erectæ, peracutæ. Secundæ breviores inclinatæ, ex ovatis acuminatæ. Medium segmentum cavum, obiter emarginatum, circumferratum.

Sapor

a) TOURNEF. B.

b) LINNÆUS has alas pro galea numerat: nobiscum
DILLENIIUS *nov. gen.* p. 102.

c) TOURNEF. E. E.

d) IDEM C. C.

e) IDEM D.

f) Chamædryos, Trifago, Chamædryops, Teucrium frutex dodrantalis, folio magnitudine Menthæ, colore & divisione quercus, flore purpureo parvo PLIN. L. XXIV. n. 80. DIOSCOR. III. c. 56. Chamædryops MARCELL. p. 136.

g) LINN. p. 790. n. 21. GERARD. p. 278.

Sapor foliorum amarus est, cum adstrictione & aliquo aromate. Igne subjecto herba copiosum oleum adiposum edit *b*). Et gummi continet & resinam: tinctura spirituoso extracto melior *i*). Aquosum gummi inspissatum adstringens, balsamicum & amarum est *k*). Infusum aquosum multo in usu est, ad stomachi vitia, cachexiam, menses suppressos, sputum cruentum *l*), febres *m*) denique fugandas, in quibus aliquando peruviani corticis virtutem dicitur superasse *n*). Lienosis morbis & hepaticis alii opposuerunt *o*). Aquas hydropicas expulit, cum cremore tartari propinata *p*). Pulvis foliorum, decoctum denique, diuturno usu ad arthritidem *q*) commendatur, ut tamen calor a corpore absit, quod cures. CAROLI V. exemplo inclaudit, qui decocto per sexaginta dies uti solitus fuerit *r*). Vermibus, ut amarum medicamentum, veteres opposuerunt *s*), & pleuritidi, rusticorum experimento *t*).

287. CHAMÆDRYS foliis cordatis, productis, spicis longissimis, nudis, heteromallis. *Scorodonia* CORD. *hist.* p. 91. RIVIN. *t.* 12. BLAKWELL. *t.* 9. *Teucrium foliis cordatis, ferratis, petiolatis, racemis lateralibus secundis, caule erecto* LINN. II. p. 789. IC. GESNER. *an.* 85.

In pratis circa Bernam frequens, versus *Ortschwaben*, in monte *Pantigerhubel*, circa *Kohlholz*, inter *Arisfoulaz* & *Ivonan*, supra *la Motte*, *Burgdorf im Bläbr* &c. Caules duri, quadrangulares, erecti, ramosi, tripedales. Folia rugosa, pene glabra, magna, ex cordatis in longum mucronem decrefcunt. Rami plurimi ex foliorum alis longi, nudi. Verticilli uniflori, biflori, petiolati, in longas nec densas spicas congregantur, quas minima folia distinguunt. Dens calycis superior ovato lanceolatis multo major, a reliquis longe remotus, qui minores sunt & aristati. Flos ochroleucus, tubo incurvo. Alæ primæ rotundiores. Alæ secundæ acuminatæ. Medium segmentum subrotundum, cavum. Folia amara, odorque Scordii, sed aliquanto debilior. Vires similes, tamen minores, habere videtur, adstringentes, vulnerarias. Infusum ad hydropem laudant *v*).

288. CHAMÆDRYS foliis mollibus, hirsutis, ellipticis, crenatis, verticillis paucifloris. *Scordium* *x*) MATTHIOL. p. 842. RIVIN. *t.* 11. BLAKWELL. *t.* 475. cum caractere. II. *Majus* TABERNÆM. p. 762. *Teucrium foliis oblongis, sessilibus, dentato ferratis, floribus geminis lateralibus, pedunculatis, caule diffuso* LINN. II. p. 790.

In humidis pascuis non rarum. In *Brouet*, ad sinistra viæ Regiæ. Circa *Noville*, *sous le mont Darvel*. In magno illo prato palustri inter *Morat* & *Anet*. In pratis circa arcem *Nidau*, circa *Bellelai*. Circa *Colombier aux champs d'Areuse*, prope *St. Blaise*. Bernæ nascebatur in *Gyrenmos*, sed ea palus nunc exsiccata est.

Caulis decumbens, ramosissimus, ramis suberectis. Folia huic Chamædry mollia, hirsuta, ovatis angustiora, circumcrenata. Verticilli inter folia florum duorum, ad quinque, foliis breviores, absque spica. Flores breviter petiolati, calyces hirsuti, segmenta breviter aristata, imis paulo longioribus. Flos pallide ex cæruleo purpurascit. Alæ primæ modice erectæ, recurvæ, latæ, aristatæ. Alæ secundæ inclinatæ, lanceolatæ. Barba ad originem utrinque incisa, cæterum transversim lata, ampla, subrotunda, ferrata, pene emarginata.

Odor alliato multo gratior, gravis, sed cum multo aromate: sapor amarus.

Vires sunt in parte odorata, ætherea *y*): aliqua pars in aquam simplicem ascendit: tum in essentiam, quæ cum vini spiritu meracior, paratur *z*). Sapa inde spissata efficacior est. Et tamen infusum theiforme omnino odorem & saporem plantæ etiam continet, & mihi quidem essentiæ vel ideo præferendum videtur, quod istæ & minus fideliter ob lucri cupidinem præparentur, & vis certe spiritus vinosi in his tincturis dominetur. Infusio calefacit, resolvit, sudores movet. Veteres in malignissimis

b) GEOFFROI.

i) CARTHEUSER *mat. med.* II. p. 438.

k) *ibid.*

l) Succu diuturnum usum laudat CRATO *Epist.* L. III. p. 301.

m) RIVERIUS. P. ALPINUS.

n) CHOMEL. p. 462.

o) BARICELLI *hort. gen.* p. 140. Lienem aufert PLINIUS I. c.

p) COTUNNUS *Ischias nerv.* p. 21.

q) Ad articulares morbos MARCELLUS p. 174. & expertus PAULUS BOCCONE *observ.* p. 118.

r) VESAL. *rad. chin.* p. 111.

s) NICOLAUS p. 163.

t) CELSUS L. IV. c. 6.

v) TOURNEF.

x) Scordion Mithridatis manu adscripta, in Ponto reperitur in montibus & palustribus, cubitali caule, quadrangulo, ramoso, Triflaginis foliis minus divisis, allium fetentibus, amaris, flore rubro. Dioscor. III. c. 108. Altera species latioribus foliis Menthastris similibus PLIN. L. XXV. n. 25.

y) NEUMAN. II. P. IV. p. 196.

z) In ea vires hujus plantæ esse STAHLIUS *mater. med.* p. 328.

mis a) febribus plurimum hoc medicamento utebantur, inque cephalæ epidemica utiliter adhibuit QUACELBENUS, quæ pro peltis initio habebatur b); cum præterea putredinem adeo valide inhibere putarent, ut in loco Scordio abundante, cadavera ex pugna reliqua non computrescerent c). Id quidem nimium videtur, neque certum est, nostrum esse veterum Scordium. Creticum enim, ad quod GALENI historia spectat, foliis latis melissæ, a vulgari diversum, in Brutiis d) nascitur. Non ideo nostrum spreverim, quod equidem non *Guilielmus PELICERIUS e)*, sed CORDUS restituit f), Wittebergæ repertum. Nostri ad morbos pectoris, ad asthma, etiam ad phthisin g), nimis ut credo hac herba utuntur, quæ calida sit: ulcera vero pulmonis omnino aliam medicationem postulant. Ad cachexiam & anasarcam valere probabile fuerit h). In diascordium FRACASTORII & SYLVII recipitur. Sed eæ farragines sunt medicamentorum, in quibus non dignoscas, cui tribuas eventa. Ad ventriculi debilitatem certe utile est. In hæmoptysi & dysenteria electuario Brunsvici i) utuntur, quod Scordium & Saniculam recipit. Ad externos usus, in gangræna k) est ex præcipuis, ut vitam membris semi mortuis reddiderit. In equorum verminoso morbo utiliter adhibitum fuisse BRASSAVOLA l).

Ex cineribus sales selenitici habentur, & marinus, veri lixivi parum m).

289. CHAMÆDRYS foliis pinnatis, pinnis dentatis, trilobis, verticillis paucifloris.

Chamædrys III. DODON. purg. p. 431.

Iva moschata folio multifido RIVIN. t. 14. qui separat, ob floris fabricam, utique diversam.

Teucrium foliis multifidis, pedunculis axillaribus ternis LINN. II. p. 786.

Chamædrys foliis laciniatis I. R. H. MILLER t. 264.

β Flore albo CORNUT.

In Helvetiæ stipulis ubique. Bernæ inter *Wabern* & *Seelhofen* &c.

Caulis ramosissimus, vix pedalis. Folia hirsuta, mollia, pinnata, nervo lato, pinnis utrinque trium & ultra parium. Prima semibiloba, lobo majori tridentato, minori bidentato, altero parte aliquot dentibus inciso, sequentibus simplicibus; lacinia obtusæ. Verticilli sexflori, octiflori, in ala foliorum breviter petiolati. Calycis dens superior multo major. Gibbus deorsum eminentis insignis. Ima duo segmenta recta sibi propiora, sola fissura separata. Flos dilute purpureus, medio segmento maculato: alæ primæ acute triangulares: alæ secundæ obtuse trifidæ n) mucrone inter duas partes laterales obtusas & obliquas medio. Barba media rotunda, cava, obscurissime incisa, aut integra.

Odor gratus, vinosus, aromaticus. In medicinam tamen non recipitur.

I. PLANTÆ PETALODEÆ.

II. STAMINIBUS PLERUMQUE QUATERNIS INÆQUALIBUS, FLORE DIFFORMI.

LARVATÆ TOURNEF. RINGENTES ROYEN.

II. SEMINE CAPSULA CONTENTO.

I. UNILOCULARI.

Stamina eadem ut verticillatis, & calyx & flos: sed fructus multa in uno loculo semina continet. Præterea neque folia conjugata sunt & decussata, neque aroma in hac classe dominatur, ut pleræque potius acres, & & odore atque sapore ingrato sint, potissimum biloculares. Etiam hic intercurrunt distemonas.

UTRICULARIA LINN. n. 31.

LENTIBULARIA RIVIN. t. 19. VAILL. *Mem. de l'Acad.* 1719.

DILLEN. *nov. gener.* p. 115. t. 6.

Calycis duo foliola ex ovatis lanceolata o), lineata, caduca. Flos ampla fauce. Labium superius

I i 2

a) BUCHWALD p. 238.

b) BUSBEQ. *Itin.* L. III. p. 110. 111.

c) GALEN. *de antidot.* L. I.

d) ANGUILLARA p. 226.

e) IMBERT *pestil.* p. 136. Nuper apud nos inventum est

f) C. STEPHANUS *de re hort.* p. 98.

g) In DIOSCOR. p. 58. add. ELLINGER in carmine.

h) DIOSC.

b) KLEINKNECHT *de Scord.* p. 69.

i) LANGE *remed. domest.* p. 267.

k) BUCHWALD p. 258. BOERHAAVE.

l) *Exam. simpl.* p. 219.

m) NEUMAN. CARTHEUSER *mater. med.* p. 485. 486.

n) RIVIN. in ic. Ob eam fabricam & calycem RIVINUS

& DILLENIUS Ivam dixerunt.

o) VAILLANT. t. 2. h.

superius *p*) integrum, non incisum, nec medium in duas cavitates divisum *q*). Inferius labium peramplum, tumet in duo juga, qualia sunt in *Linaria*, ex quibus barba descendit latissima *r*), semicircularis, medio ex arcu paulo productior *s*): quæ eadem retrorsum calcar *t*) breve, curvum, conicum, obtusum projicit. Stamina ex fundo floris orta, in nidum orienti galeæ impressum *v*) recepta, ad se invicem convexa, apicibus perpendiculariter bilocularibus adunata. Fructus ex sphaerico conicus *x*): tuba brevis, apice plano *y*), spatulæ simili. Semina in fructu numerosa, in sphaerulam *z*) circa communem placentam compressa.

290. UTRICULARIA calcare conico, scopo paucifloro LINN. I. p. 26.

Meon aquaticum, quod *Lentibularia* dici potest GESNER. *collect.*

Lentibularia major VAILLANT. *Mem.* l. c.

Lentibularia RIVIN. t. 79.

Icon OEDERI t. 138.

In Helvetia non infrequens, non quidem in fossis in *Gyrenmoos*, quæ siccatae sint, sed *Gümlingæ* in torfetorum fossis. Circa *Noville*, *Payerne*, *Champion* &c. Inter *Brugglingen* & *Neuwelt Basl. Merkwürd.* T. V. p. 554. *Michelfeldæ* C. B. & versus *Hiltelingen*. Circa lacum *Felinum* & *S. Gallen* J. GESNER. Versus *Paradies* MEYER.

Singulari plantæ longi, ramosi, caules, & folia ad illuviei modum in mediis aquis natantia. Ea capillaria sunt, ut amant submersæ, alterne ramosa, ramis divisis & subdivisis, capillariter multifidis. Ad divisiones foliorum vesiculæ sessiles, purpurascetes, cavæ. Ex cauliculis transversim aquæ innatantibus adscendit caulis erectus, floriger, brevem spicam floralem gerens, quinque, aut paulo ultra florum, cætera foliis destitutus. Calyx lividus: flos flavus, palato aurantio, venoso.

*291. UTRICULARIA calcare brevissimo.

Millefolium palustre galericulatum minus, flore minore RAI *Syn.* III. p. 286. PLUKNET. t. 99. f. 6.

Aparine aquis innatans trevisana, foliis perchepier, capreolis donata BOCCONE *mus. di fis.* t. 4.

Lentibularia minor PETIVER. *herb. brit.* t. 36. f. 12. VAILL. OEDER. t. 128.

Utricularia nectario conico LINN. I. p. 26. *Flor. Suec.* II. p. 9.

In paludosis circa *la Chetelaz* Cl. GAGNEBIN.

Habitus similis, sed multo tenuior, & folia minus repetito ramosa. Galea subrotunda, cum nido stamineo. Palatum planum, & barba ovato lanceolata. Sed calcar brevissimum. Omnia pallidius lutea.

PINGUICULA TOURNEF. t. 74. LINN. n. 30.

Calyx campanulatus, tribus *a*) segmentis subrotundis adscendentibus, duobus acute exactis *b*) descendentibus. Flos tubo brevi *c*), valde ventricoso *d*), ex ipsa origine calcar emittit; tunc finditur in labium superius, in duo subrotunda *e*) segmenta divisum: & inferius, cujus tres subrotundæ & latiores partes sunt. Fauces amplæ, pilosæ. Stamina tantum duo, sed bifida. Duo veri apices disciformes a tuba teguntur: duo inferiores *f*), abortivi, veris capsulis destituuntur. Fructus ovalis *g*), unilocularis, multis feminibus circa communem placentam congestis *h*). Tuba floris plicata infunduli forma. Staminum fabrica demonstrat, ut in *Salviis*, non debere a didynamiis removeri.

292. PINGUICULA calcare floris longitudine.

Icon GESNERI *en.* 68. & OEDER. t. 93.

Pinguicula seu Sanicula Eboracensis PARKINSON p. 532.

& *Pinguicula flore majori ceruleo* BURSER *Act. Suec.* I. p. 508.

Pinguicula nectario cylindræo, longitudine petali LINN. I. p. 25.

Frequens in udis circa *Bernam*, ultra *Seelhofen* & *Seedorf*, circa *Yvorne*, *Nods*, etiam in alpibus, ut in *Gottardo* monte, aut montibus, ut in *Thuiri*, *Uetliberg* J. GESNER & C. Inter *Paradies* & *Langwiesen* MEYER.

p) IDEM f. f.

q) DILLEN.

r) VAILL. ad c

s) DILLEN. B.

t) VAILL. b.

v) OEDER.

x) VAILL. k.

y) *ibid.*

z) DILLEN. O.

a) TOURNEF. ad D. E.

b) *ibid.*

c) *ib.* D.

d) C. C.

e) A. A.

f) A. *primum.*

g) F. F.

h) H.

Folia

Folia ad terram strata, ovalia, vel elliptica, marginibus introrsum plicatis, pinguiſſimo glutine obſita, pallida, extus ſubhirsuta. Scapi aphylli, uniflori. Flos nutans, pallide aut ſature violaceus, calcare ſtricto, cylindrico, dimidii floris longitudine.

293. PINGUICULA calcare breviffimo.

Pinguicula flore albo CLUS. Pannon. p. 360.

Pinguicula nectario conico petalo brevior LINN. flor. Lapon. n. 11. t. 12. f. 3. Spec. I. p. 25.

In Alpinis ubique, in herbidis montium vallis *Emmia*, in monte *Waach*: supra *les Plans*, en *Chapuisse*, &c.

Omnia ſimilia: ſed flos albus, media barba duabus maculis luteis notata, calcare latius conico, flavo ſine, aut rubro.

Vulgaris alvum ducit, & eo ſine ſyrupus ex ſucco in Wallia coquitur a). Lac calens ſuper pinguiculam effuſum cogitur b), & in edulii genus abit nobis ignotum. Cauſam putreſcentis in bobus hepatis eſſe ELLIS c), ſi recte intelligo.

OROBANCHE d) TOURNEF. t. 81. LINN. n. 779.

Calyx profunde & acute quadrifidus e), aut quinquefidus. Tubus floris latus, cylindricus f) bilabiatus. Labium ſuperius modice erectum, fornicatum, bifidum g), dentatum: inferius pendulum, trifidum h): ejus lobi laterales ſemicirculares, crenati. Medius in duos tumores elevatus, ex quibus bractea ſemicircularis, crenata, deſcendit. Non delabitur flos, & circa fructum matureſcentem contabefcit. Stamina curva, duo longiora, breviora duo i): tuba proboscidis k) ſimilis, ſine bicolli l). Fructus ex ovato conicus, unilocularis, bivalvis, ſeminibus ſcobiformibus m), copioſiſſimis, ad duo receptacula adgeſtis. Glandula emarginata ad angulum alterum ovarii n). Eſt monocotyledon o).

*294. OROBANCHE caule ſimplici, ſtipulis ternatis, calyce quinquefido *Emend. VI. p. 19.* n. 69. JACQUIN. n. 50.

Orobanche 4. LOBEL. II. p. 269.

Orobanche caule ſimpliciſſimo levi, ſtaminibus exſertis LINN. II. p. 881.

Orobanche flore majori ex caruleo purpureſcente C. B. Prodr. p. 31.

In pago *Fouly*. Auf der *Siffacherſtub* STÄHELIN; vorm *Blasibor* CHERLER.

Habitus, quam ſequenti, altior, cæterum ſimilis, aphyllus, totus lanugine conſperſus. Caulis ſimplex, hirsutus, ſquamis ovato lanceolatis. Spica longior, ſtipulis majoribus diſtincta. Flores quam ſequenti longiores, graciliores. Cuique flori ſtipulæ tres, una magna, ovato lanceolata, duæ magis ſubulatæ. Calyx campaniformis, ſegmentis quatuor majoribus, ſtipularum ſimilibus, quinto ſupremo, multo breviori, lanceolato. Caulis inter flores & flos ipſe violaceus, tubo decolore, oblongo, incurvo, ſtriato. Prope petala inferiora in faucibus duo albi tumores. Labium ſuperius ſemicanalis eſt, extus ſubhirsutus, ſine bifido, majori parte plicato, per duos eminentes dentes tripartito. Barbæ tria ſegmenta, parallelogramma, violacea, ex medio ſpinulam exſerunt. Tuba antheris longior, dimidiæ galeæ æqualis, ſine deorſum cavo. Filamenta duo longiora, ad ſe mutuo recurvata, antheris ſubhirsutis: duo breviora, antheris pariter ad ſe invicem converſis. Non eminent de flore p). Fructus ovalis, albus, duabus lineis, & duobus impreſſis veſtigiiis percūſus. Septula brevia, imperfecta: ſemina qualia dixi.

295. OROBANCHE caule ſimplici, ſtipula unica, calyce quadrifido *Emend. VI. p. 20.*

Orobanche major CLUS. Pannon. p. 242.

Orobanche

a) PECHER Herbar. RAI.

b) LINN. plant. eſculent. patr. p. 6. k. svensk wetensk handling 1749. n. 1.

c) April p. 43.

d) *Orobanche* eſt caulis ſesquipedalis, major, ſubruber, hirsutus, tener, ſine foliis, flore ſubalbido, ſub-luteo, radice digitali, & cum caulis exareſcit, fiſtulofa DIOSCORID. II. c. 194.

Herba quæ cicer enecat & ervum circumligat, dicitur *Orobanche* PLIN. L. XVIII. p. 121. Cauliculus abſque foliis rubens edulis PLIN. L. XXII. n. 80. DIOSCORID. *Οροβανχη* velut brachiis herbam com-
primit & angit THEOPHR. L. VIII. c. 8.

e) TOURNEF. ad A.

f) Ad A. ſecundum.

g) A. A. alterum.

h) B.

i) Ad C. D.

k) Ad C. ſecundum.

l) E. ſecundum.

m) E. F.

n) BOEHMER nectar. p. 23.

o) ADANSON préface p. CCCV.

p) GERARD. p. 288. LINN.

Orobanche flore minore I. B. II. p. 781.

Orobanche caule simplicissimo pubescenti staminibus subexsertis LINN. II. p. 882.

Varietates habet MICHELI de *Orobanche* g).

Ubique in pratis sterilibus, magnum r) vitium, ut publicis edictis eam herbam in Helvetia proscribere necesse fuerit.

Radix bulbosus est s) totus obductus squamis ovato lanceolatis, qui alicui radici adnascitur, ex genere potissimum papilionaceo t). Similes squamæ in caulem continuantur. Caulis humilior, cætera cum spica similis, perinde lanugine lignei coloris pubescit. Stipula cuique flori sua, magna, ex ovata lanceolata. Calycis segmenta quatuor, duo longiora, duo breviora. Stamina non exserta.

Odor est caryophyllorum. Valde adstringens est, & extus admota ad vulnera utilis v). A pecore non tangitur x): dicunt autem facere, ut taurum vacca appetat y).

Iconem varietatis misit Cl. BERDOT, circa *Audincourt* prope *montem Beligardum* nascentis spica densissima, conica, flore brevissimo, tuba longe de flore erumpente. Memorabilis, & nova species, si plura exempla reperientur.

296. OROBANCHE caule ramoso, flore quinquepartito.

Orobanche CAMERAR. *Epit.* p. 311. ZWINGER p. 380.

Orobanche III. polyclonos CLUS. *hist.* p. 271.

Orobanche caule ramoso corollis quinquefidis LINN. II. p. 882.

Orobanche ramosa I. R. H. GUETTARD *mem. de 1746. t. 9.*

β Floribus purpurascens I. R. H.

γ Cæruleis I. R. H. MICHELI l. c.

δ Albidis *ibid.*

In Helvetia non vulgaris. Circa *Vetroz Valesiæ*. Circa *Nods, Motier Grandval; Basilea & Michelfeldæ*, inter *Cannabin.* Frequentius infra *Neudorf* in *Alsatia* z). Circa *Spiez.*

Humilior reliquis, bulbo gracili, non squamoso a), propriis papillis b) ad radices adnascitur, ad gramen ipsum c). Caulis ex radice ramosus, erectus: flores minores, labio superiori rotunde bifido, inferiori trifido.

SQUAMARIA RIVIN.

LATHRÆA LINN. n. 743.

ANBLATUM TOURNEF. t. 481.

Calyx campaniformis, semiquadrifidus d), segmentis superioribus duobus majoribus. Flos ex longiusculo tubo e) bilabiatus: labium superius subrectum, plicatum f), integrum, inferius tripartitum g), partibus lateralibus minoribus. Stamina quatuor inæqualia, sub basi antheræ pilosa. Tuba deorsum curva, apice lato, cavo. Fructus ex ovato conicus, unilocularis h); seminibus paucis i), subrotundis, circa unam placentam congestis.

297. SQUAMARIA (*Lathræa*) caule simplicissimo, floribus pendulis, labio inferiori trifido LINN. II. p. 844.

Anblatum CORDI p. 89. b.

Dentaria MATTHIOL. p. 964. BLAKWELL. t. 430.

Squamata seu Dentaria major HORT. AICHSTETT. *vern. ord. T. t. I. f. I.*

Orobanche radice dentata major C. B. SCHEUCHZER *It. I. p. 45.*

Squamaria RIVIN. t. 89.

Icon OEDERI t. 136.

β. *Orobanche radice dentata, altius radicata, foliis & floribus atropurpureis* MENZEL.

Passim in Helvetia ad sepēs & in sylvis. In ipso pago *Roche*, qua itur ad *rupem Praisse.* *Interlaci* in sylvis umbrosis abunde. *Aufm Höckler & im Käferholz* prope *Tigurum.*

Radix

g) p. 19.

r) MICHELI de *Orobanche.*

s) GUETTARD. t. II.

t) *Genista maxima* LE MONNIER in *Bituricibus.*

v) FLOYER. *pharmacopæan* p. 159.

x) SCHREBER. III. *Sammlung* p. 62.

y) ANGUILLARA p. 117.

z) Circa *Coloniæ* TURNER II. p. 716.

a) GUETTARD. *mém. de 1746.*

b) *ibid.*

c) MICHELI l. c.

d) TOURNEF. t. cit. E. H.

e) G. B.

f) TOURNEF. A.

g) LINN.

h) TOURNEF. L. & LINNÆUS. *Bilocularem* OEDERI.

i) TOURNEF. M.

Radix ramosa, ex squamis succulentis compacta, alterne eminentibus *k*). Caulis aphyllus, non ramosus *l*). Spica ad unum latus conversa: squamæ inter flores amplæ, subrotundæ, purpurascens. Calyx hirsutus, albidus, dentibus purpureis. Floris galea purpurea. Barba albicat *m*). Fructus elasticus.

Ad epilepsiam laudat BUCHWALD *n*), nullo, ut puto, certo experimento.

TOZZIA MICHELI *nova plantar. gen. LINN. n. 745.*

Calyx breviter dentatus, bilabiatus. Floris tubus cylindricus, duobus labiis pene in eodem plano positus, angulum maximum intercipientibus. Superioris labii duæ subrotundæ partes breviores, inferioris tres partes paulo longiores. Stamina eminent. Fructus ovalis, unilocularis, monospermos MICHEL. Sed ego in adverbariis lego me vidisse polyspermon, etsi in ficcis, quos coram habeo, unicum est.

298. TOZZIA LINN. II. p. 844.

Anonyma F. Gregorii dentata radice COLUMN. Ephraf. II. p. 49. 50.

Euphrasia lutea radice squamata C. B. Prodr. p. III.

Dentaria buguloides radice globosa, squamis myodontoideis alpina MENZEL. pugill. rar. & T. 9.

Tozzia alpina lutea Alsines folio, radice squamata MICHELI p. 20. t. 16.

Eufragia con radice squamata ZANON. nov. t. 172. p. 224.

Passim in Helvetiæ fylvis umbrosis & saxosis humidis. Reperi in fylvis montis Feuerstein & Chasseralle, & in adscensu ex area Creux du vent. A la Combe bioffe, Combe Grede, GAGNEBIN, & ex montibus Biennensibus C. B. habuit. In alpiibus etiam multis locis reperi, ut in adscensu montis Stokhorn, secundum lacum Stokernsee: in montibus supra Leisin, aux Troués, & supra les Plans, en Combanivaz & à la Charbonnière. SCHEUCHZER in monte Crispalto & Kinzenboren. In udis vallis Ursariæ Cl. LA CHENAL. Circa Einsidlen C. B.

Radix etiam ex squamis subrotundis fit, alterne eminentibus, sed minus crassa, ut etiam radix minor est. Caulis & totus habitus tener, succulentus, ille quadratus, ramosus, ramis & foliis conjugatis. Folia circumscriptione rotunda, obtuse crenata, pallida. Ex alis foliorum petioli florales breves, uniflori. Flores flavi, inferioribus tribus segmentis, saturatori flavedine maculatis, ferratis. Fructus ex rotundo conice acuminatus.

LINNÆA LINN. n. 774.

SERPYPHILIFOLIA BUXBAUM *Comm. Acad. Petrop. II. p. 346.*

Calyx primus quadrifolius, fructum continet segmentis obtusiusculis, alterne majoribus. Ex fructu adscendit petiolus, qui secundum calycem quinquesidum, majorem edit, segmentis linearibus, lanceolatis, acutissimis. Is florem continet campaniformem, ora obtuse quinquesida, paulum inæquali. Fauces villosæ. Stamina quatuor iniquæ longitudinis. Capsula trispermos *o*). Tuba simplex, apice globoso.

299. LINNÆA floribus geminis LINN. *flor. Suec. II. p. 219. Spec. p. 880.*

Campanula serpyllifolia C. B. Prodr. p. 34. RUDBEK Act. Suec. ann. 1720. p. 96. t. I. SCHEUCHZER It. II. p. 131. It. VI. p. 454. OEDER. flor. t. 3.

Serpyllifolia BUXBAUM l. c.

Linnea LINN. japon. n. 250. t. 12. f. 4.

Passim in Helvetiæ alpinis umbrosis. Ad dextra viæ inter Schams & Splügen Cl. LA CHENAL. In rupibus umbrosis inter Valenz & Vettis SCHEUCHZER & ad viam malam. In Galanda monte I. B. In Gotthardo monte CHERLER. In Maloja & Septimi montis fylvis umbrosis J. GESNER.

Cauliculi steriles procumbunt, & longe repunt, & subinde novas radices exigunt: floridi eriguntur. Folia petiolata, conjugata, orbiculata, obscuris denticulis incisa. Ex summis caulibus florigeris petioli erecti, biflori. Calycis inferioris duo folia majora, duo minora. Flos nufans, extus albus, intus purpureus. Fructus albis pilis hirsutulul, sic superior calyx. Semper viret.

Ad arthritidem utilem esse LINNÆUS; etiam in balneo *p*), ad morbos cutaneos infusum florum *q*) valere alii.

K k 2

L I M O.

k) OEDER. RIVIN.

l) OEDER.

m) IDEM.

n) p. 102.

o) Trilocularem facit LINNÆUS, unilocularem BUXBAUM.

p) KALM *Calajokisok* p. 33.

q) *Provinc. medic. verätt.* p. 75.

LIMOSELLA LINDERN. LINN. n. 776.

PLANTAGINELLA DILLEN. nov. spec. p. 113.

Calyx campaniformis, profunde quinque-dentatus. Flos etiam campaniformis, femiquinquefidus, segmentis acutis, uno minori. Stamina duo longiora, duo breviora, sub apicē incurva. Tuba simplex. Fructus rotundus, plenus feminibus, in rotundum acervum congestis, circa rotundam placentam.

300. LIMOSELLA LINN. II. p. 881.

Plantaginella palustris C. B. RAI. H. OXON. II. p. 605. t. 2.

Spargula perpusilla lanceolatis foliis LOESEL. p. 261, ic. 81.

Alfne palustris exigua flosculis albis, foliis lanceolatis plantaginella aquatica instar MENZEL. *Phyll. t. 7.* PLUKNET. p. 20. t. 74. f. 4. &c.

Limosella annua LINDERN. *Tournef. Alsat.* p. 157. t. 5. f.

Plantaginella RUPP. *ed. nostr.* p. 23. t. VI. OEDER. *flor. Dan.*

In Germania multo, quam in Helvetia frequentior. Inter *Nidau* & *Biel*, in udis. STÆHELIN prope *Riehen an der Holzmatte*. *Mülhusie aufm Pfingstanger* RISLER, & in sylva *Urban* Cl. HOFER. Lutosas vias amat, in quarum orbitis aqua stagnat.

Plantula cespitem producit foliorum longe petiolatorum, sine elliptico, vel ovali, eademque flagella edit, quæ novos cespites matri similes ordiuntur. Scapi uniflori, foliis breviores. Flores exigui, albi, intus ad tubum subrubri.

MONTIA MICHELI T. 13. LINNÆI n. 101.

CAMERARIA DILLEN. *Eph. Nat. Cur. Cent. VI. app.* p. 92. 93. t. 10.

Nov. gener. t. 6. p. 114. non bene.

Calyx bifidus, segmentis ovatis æqualibus. Flos pentapetaloides r), paulum bilabiatus, segmentis ovatis inæqualibus, quorum duo minora s) inter majora ponuntur. Stamina tria, quæ anomalia peculiaris est. Fructus trivalvis, in quo tria femina ovata, grandia. Tuba tricornis, aut tres villosæ. Difficilem plantam ob florem monopetalon non potui ad Alfinen referre.

301. MONTIA LINN. II. p. 129.

Anagallis aquatica subrectior I. B. III. p. 186.

Alfne palustris minor folio oblongo C. B. *Prodr.* p. 118.

Alfmoides annua verna VAILLANT. t. 3. f. 4. p. 10.

Montia aquatica major MICHEL. p. 15. t. 13. f. 1. pro majori.

II. Icon OEDERI t. 131.

Montia minor MICHELI t. 13. f. 2. DILLEN. l. c.

Alfne palustris portulacæ aquaticæ similis PETIVER. t. 10. f. 12.

Alfneformis paludosa tricarpos PLUKNET. p. 20. t. 7. f. 5.

An der Wiese Basl. merkwürd. p. 719. *Michelfeldæ* STÆHELIN & GAGNEBIN, IDEM circa *Rimbach*, in adscensu montis *Ballon*. In sylva *Urban* Cl. HOFER. Cæterum rara in Helvetia. Amat prata rigua, aut glareas humectas.

Succulenta planta, quæ in pratis riguis altiores & debiles caules semipedales, in glareosis paulo uncialibus majores, cæterum ramosos profert. Folia conjugata, petiolata, latescentia, ovata, aut obtuse lanceolata. Flores ex unifloris petiolis penduli, exigui, albi, congesti in racemum, infra suprema folia, quæ supra flores producuntur.

Humilem speciem conjungit LINNÆUS, sejungunt DILLENIUS & MICHELIUS.

II. FRUCTU BILOCULARI.

ERINUS LINN. n. 771.

AGERATUM TOURNEF. t. 422.

Calyx campaniformis, quinquefolius t). Flos pene infundibuli forma, limbo v), plano, quinquefidus, levissime difformi, duobus segmentis superioribus minoribus x) majori intervallo

r) Monopetalos FABRIC. *botish.* p. 49. DILLENIUS.

LINNÆUS. Pentapetalos VAILLANT. & RUPP.

s) Tria minora VAILL.

t) TOURNEF. F. F.

v) A. C. D. E.

x) A.

intervallo a tribus inferioribus γ) distinctis, omnibus emarginatis α). Fructus ovalis, sed bicollis a): tuba brevis, bifida. Semina numerosa, exigua, in duobus loculis b).

302. ERINUS floribus racemosis LINN. II. p. 87.
Ageratum purpureum LUGD. p. 1184. MANGET. *pharm.* p. 20.
Ageratum alpinum serratum C. B. SCHEUCHZER *It. IV.* p. 328.

β Flore albo BARRELIER *ic.* 1192.

γ Villosum JONQUET &c.

II. Ejus varietas flore albo I. R. H.

In montanis & subalpinis. Reperi in monte *Dolaz*, *Saleva*, *Thuir*, *Vogelberg*, qua descenditur in montem *Wasserfall*, circa *le Pont* & supra *Valorbe*. Circa *Motier Grand-Val*. In subalpinis ubique, valle *Simmia*, *Chapuisse* &c. Circa *Weissenburg* flore albo legi.

Magni cespites foliorum petiolorum, cundo latescentium, acute dentatorum, subhirtorum. Cauliculi procumbentes, foliosi, non ramosi, foliis alternis. In summis ramis flores congesti, petiolati, purpurei, odorati, venosi. Stamina in tubo floris latent.

EUPHRASIA.

EUPHRASIAE TOURNEFORT. *Spec.* T. 78.

EUPHRASIAE sp. LINN. *Spec.* n. 741.

Calyx quadrifidus c) segmentis aristatis. Tubus floris cylindricus, limbus bilabiatus d): galea retrorsum revoluta e), explanata, bifida f), segmentis emarginatis g): barbæ segmenta pariter tria h), emarginata i): Stamina flore breviora, sub apice barbata. Fructus ovatus k), media linea depressa divisus, superne emarginatus, bilocularis l), polyspermos.

303. EUPHRASIA foliis ovatis, lanceolatis, argute dentatis LINN. II. p. 841.

α Flore majori.

Euphrasia BLAKWELL. *t.* 427.

Euphrasia TABERNÆM. p. 862. RIVIN. *t.* 90.

II. Floribus totis purpureo cæruleis SCHEUCHZER. HORT. AICHSTETT. *est. ord. frutt.* t. 13. f. 3.

β Foliis subrotundis, floribus in summa planta congestis flavis, majoribus.

γ Flore minori DILLEN. *nov. spec.* p. 23. KYLLING. p. 42. albo, aut purpureo.

II. Flore minori, barba tota flava: galea purpurea aut flava CAMPI *spicileg.* p. 20. LE MONNIER.

Euphrasia lutea alpina, minima, subrotunda, folio nigricante BOCCON. *Mus. di piant.* p. 64. t. 60.

Euphrasia Helveticorum parva, luteis floribus SCHEUCHZER *It. I.* p. 36. & paulo alio nomine *It. II.* p. 133. *It. IV.* p. 334.

δ *Tenuissime dissecto, angusto folio* BOCCONE *l. c.* p. 54. t. 60. I. R. H. &c.

Euphrasia opeanθapopΦygos RICHER.

Multiformis planta, ut passim solent vulgatissimæ. In pratis erecto ramoso cauliculo, foliis ovato lanceolatis, dentatis est α . In alpinis humidis foliis subrotundis, flore grandi est β . In sterilibus montanis uncaulis, aut ramosa, uncialis & fescuncialis m), flore minimo est γ . quam tamen etiam vidi promiscue cum α . nasci, ut non putares varietatem esse. Eadem in alpinis frequenter colorato flore absque albedine est II. Foliis profundius dentatis δ . est crenis argutis, linea non latioribus. Ea provenit *Agami*, tum versus rupem, ex qua rivus *le Furet* scaturit, inque rupibus supra *Bex*, & in adcensu *du Creux du Vent*: in monte *Chasseralle*, &c.

Commune

ρ) C. D. E.

σ) *ibid.*

τ) H.

υ) I.

ϕ) D. D. F.

χ) A.

ψ) A. exterius.

ω) A. A.

θ) *ibid.*

ι) C.

κ) *ibid.*

λ) E. F.

μ) H.

ν) In summis montibus fruticosissimam esse, in declivi fere unicaulem BRASSAYOLA p. 277. non bene.

Commune est omnibus ex gracili radice cauliculum erectum educere, in quo folia conjugata, nervosa, hirsutula, argute dentata. Flores in summa planta, ex alis foliorum breviter petiolati spicam faciunt, per ætatem longiorem. Plantæ naturali galea purpurascens, lineata, barba alba lineata, cui ad originem macula flava adfidet. Stamina foliacea, plana n).

Amara est, non grato sapore, cum signis acoris, odore nullo, quare & aqua nullius momenti est o). Ad oculorum mala p) creditur succum q), infusum, etiam vinosum valere. Verum id in calidiori malo potius nocet, & LOBELII r) amicum pene excæcavit. Neque in hac tota classe beneficam plantam reperio, neque suaderem Euphrasiæ vires tentare. In sale merum est alcali r*).

ODONTITES s) RIVIN.

EUPHRASIÆ spec. TOURNEF. & LINN. II. 741.

qui character est Odontitis.

Multa habet Euphrasiæ similia: differt galea cava, incisa quidem, sed indivisa, ut in verticillatis frequens est. Si floris fabrica valet, debet omnino separari.

304. ODONTITES bracteis ferratis, hirsutis.

Odontites TABERNÆM. p. 242. RIVIN. t. 90.*Euphrasia foliis linearibus omnibus ferratis* LINN. II. p. 841.

II. Flore albo VAILLANT.

β. *Euphrasia sylvestris major purpurea* COLUMN. *ecphraf.* p. 202.

Nihil frequentius inter stipulas, & in viis humidis, adque fossarum oras.

Caulis erectus, ramosissimus, etiam cubitalis. Folia conjugata, cruciata, mollia, hirsutula, inferne glabra, nervosa, ambitu elliptico, rariter dentata. Flores disponuntur in spicas veras, alterum latus respicientes, foliis intermissas, hirsutis, ut calyces hirsuti sunt. Galea plicata, hirsutula: barba æqualiter trifida, hæc carnei coloris. Stamina sub apicibus barbata, de flore eminent. Tota planta fusca est.

305. ODONTITES bracteis glabris integerrimis.

Euphrasia lutea major sylvestris angustifolia COLUMN. *in ic.* p. 203. *descript.* p. 4.*Odontites flore luteo* RIVIN. t. 91.*Euphrasia foliis linearibus, ferratis, superioribus integerrimis* LINN. II. p. 842.

Rarior aliquanto, vulgaris tamen in ditione Aquilejensi, ut ad marmoreas rupes prope Roche, au Tombey: circa Bex. In collibus herbosis Valesiæ reperi. Basileæ prope die Hülftenschanze, ad viam t). Ad patibulum in dumetis C. B. Circa Löbrach IDEM. In monte Lägerberg, supra Badam GESNER. In collibus supra Frienisberg D. SCHUH. Supra Bonneville aux Blanchardes, sur la Baume, &c. CHATELAIN.

Folia potius angustiora, ima dentata, superiora minus, minime, quæ inter flores, quæ etiam perangusta sunt. Spica conferta, glabra. Calyx aliquantum hirsutus, minus profunde quadrifidus, neque ad quartam partem. Flores satore flavi: galea ovata, plicata, cava: barba trifida: medium segmentum incisum, pene cordiforme: Stamina longe de galea eminent: antheræ duas aristas exigunt: tuba prælonga, sine globofo.

*306 ODONTITES foliis viscidis, rariter ferratis *Emend. IV.* p. 17. n. 49.*Pedicularis annua lutea, tenuifolia, viscosa, pomum redolens* GARIDEL p. 351. *ic.* 30.*Euphrasia foliis linearibus omnibus integerrimis, calycibus villosis viscidis* LINN. II. p. 842.*Euphrasia linifolia* COLUMN. *ecphr.* II. p. 68. 69. huc minime pertinet.

Nostra, quæ est GARIDELL, nascitur in sylva supra Salges Valesiæ, qua itur ad Thermas Leucenses.

Multa habet similia prioris 305. vere tamen diversa. In nostra pomum redolente folia viscida sunt, etiam adulta, juniora magis. Eadem rarissime dentata, per oram subhirsuta

n) GREW. f. 74.

o) BUCHWALD p. 120.

p) HILDAN. *Epist.* p. 59. Ad lippitudinem KUNDMAN. *Zustand der Seele* p. 116.

q) ALLEYN.

r) J. C. HOFMAN.

r*) GMELIN. *Comm. Acad. Petrop. V.* p. 285.s) *Odontites* inter foena cauliculis densis ab eadem radice geniculatis, triangularibus, nigris. In geniculis folia longiora polygona. Semen hordei, flos purpureus pusillus PLIN. L. XXVII. n. 84.t) *Basl. Merkw.* III. p. 270.

subhirsuta sunt. Spica rarior est, bracteæ longiores v). Calyx ad dimidia quadri-
fidus, segmentis triangularibus, hirsutis x). Stamina breviora, antheræ mucronem
brevem educunt, tuba brevior, tamen eminens. Color flori pallidior.

MELAMPYRUM y) TOURNEF. T. 78. LINN. n. 742. &c.

Calyx plerumque quadrifidus, segmentis longis, capillaribus. Floris tubus paulatim la-
tescens z), bilabiatus a): galea cava b), amplo rictu patens, sed non emarginata,
recta. Barba duobus jugis divisa, tridentata, & inter segmenta eminens fructus,
ex quadrangulari ovatus c), acutus, tetraspermos, feminibus teretibus d). Folia
etiam huic conjugata.

307. MELAMPYRUM foliis integerrimis, floribus hiantibus *Catalog. rar. n. 833. & Comm.*
Lit. Nor. ann. 1735. p. 92.

Melampyrum luteum alpinum BURSER. Act. Suec. l. c. p. 504.

Melampyrum latifolium floribus parvis luteis CELSII apud LINN. flor. Lapon. n. 240. HALLER

Itin. Hercyn. n. 9. Helv. I. n. 7.

Icon egregia OEDERI t. 145.

Melampyrum floribus secundis lateralibus, conjugationibus remotis, corollis hiantibus LINN. II.

p. 843.

In sylvis subalpinis & montanis ubique.

Caulis erectus, aut nutans, debilis, ramosus & foliosus. Folia integerrima, longissima,
lanceolata, proxima Odontiti tertiæ. Flores gemelli, in alis foliorum sessiles, in
unum latus versi, toti saturate flavi, hiantes, barba profundius trifida; eorum ra-
tio, cum foliis comparati, triplo minor est, quam in sequente Melampyro 308.
Fructus ex ovato conicus, incurvus.

308. MELAMPYRUM foliis imis integerrimis, mediis dentatis, floralibus hastatis.

Parietaria sylvestris HORT. AICHSTETT. æstiv. ord. 12. t. 2. f. 2.

Melampyrum luteum latifolium I. R. H.

Melampyrum floribus secundis lateralibus, conjugationibus remotis, corollis clausis LINN. II. p. 843

II. Flore albo duabus maculis luteis in labio inferiori distincto *RAI Syn. III. p. 286.*

III. Angustifolium *LINDERN.*

Nihil frequentius in sylvis abiignis.

Caulis debilis, dodrantalis. Folia longissime lanceolata, infima integra, media ad ori-
ginem aliquot magnis dentibus notata; suprema trifida, hastata, hamis reflexis.
Flores, ut in superiori, gemelli, in alis foliorum sessiles, ad unum latus conversi.
Flos albus: tubus longus, gracilis, rugosus, antrorsum latescens. Rictus quasi
piscis, connivens; galea lutea, per oram pallens. Oræ connivent. Eminentia duæ
dividunt barbam in tres brevissimos dentes. Barbæ eminentiæ saturata flavæ. Apices
conglutinati.

*309. MELAMPYRUM foliis ovato lanceolatis, floralibus hamatis, acute dentatis, pa-
tulis, calycibus hirsutis.

Parietaria sylvestris I. CLUS. Pann. p. 602. Hist. p. XLIV.

Melampyrum luteum coma cerulea BARRELIER ic. 769. n. 1.

Melampyrum sylvaticum RIVIN. t. 81.

β Coma alba *BARRELIER n. 2. &c.*

γ Coma purpurea *SIEGESBEK.*

Melampyrum floribus secundis lateralibus, bracteis dentatis, cordato lanceolatis, summis coloratis sterilibus, calycibus junctis LINN. II. p. 843.

Formosissima plantarum septentrionalium *Milubusie* a *CL. RISLER* lecta est: in herbis siccis
etiam *CL. NEUHUSII* reperitur, quo plantæ continentur, circa Biennam lectæ.

Caulis diffusus, nutans, ramosus, brachiatus, tenuis, cubitalis. Folia latiora, quam
reliquis speciebus, ex ovatis lanceolata. Nulla veri nominis spica: flores solitarii
alis foliorum insident, quæ in origine sua profunde dentata sunt, lacera, & pene
ciliata,

Ll 2

*) In Siculo tritico peculiare est *μελαμπυρον* *THROPH.* y) *TOURNEF. F. F.*

L. VIII. c. 5. Catægonon a Melampyro separat *DIOS-* z) *Ad C. D. A. B.*

CORIDES L. III. c. 122. Spica tritici, calamis multis ex a) *C. D.*

una radice, multorum geniculorum, semine milii, b) *C.*

peraspero gustu *PLIN. L. XXVII. n. 40.* c) *G.*

*) *GERARD. flor. c. 286.* d) *L.*

ciliata, pene cordata, floribus breviora, patula: tota violaceo amœno colore tincta, qui in umbrosis in album languet. Flores in fummis ramis, congesti, flavi, tubi origine, & labio inferiori, aurantii coloris, in alterum latus converfi. Calyx albo villo obnuptus.

310. MELAMPYRUM foliis integerrimis, bracteis, femipinnasti.

Parietaria sylvestris III. CLUS. p. 605.

Melampyrum arvense RIVIN. t. 80.

Melampyrum spicis conicis, laxis, bracteis dentato setaceis LINN. II. p. 842.

In fegetibus abunde, Basileæ, Biennæ, in agro Vaudensi, &c.

Habitus priorum, & folia ima longissime lanceolata, superius circa basin incisa, in spica florali femipinnata, pinnis longis & angustis, purpurea. Spica floralis ramum terminat, densa eadem, & ovata. Galea ex albo ferruginea, exterius hirsuta: labium inferius ferrugineum; fauces flavæ. Stamina sub apice barbata. Barba in tres breves dentes divisa, medium longiorem. Floræ albo udit d).

Semina Melampyri, frumento admista e), farinam cæruleo colore inficiunt, & saporem vitiant f). Folia vaccis non displicent g).

311. MELAMPYRUM foliis integerrimis, floribus spicatis, bracteis duplicatis, cristatis, imbricatis.

Melampyrum luteum linariae folio C. B. Prodr. p. 112.

Melampyrum cristatum flore albo & purpureo I. B. III. p. 440.

Melampyrum cristatum RIVIN. t. 81.

Melampyrum angustifolium cristatum, spica quadrata, flosculis ex luteo pallescentibus nostras PLUKNET. p. 249. t. 99. f. 2.

Melampyrum spicis quadrangularibus, bracteis cordatis, compactis, denticulatis, imbricatis.

In agro Vaudensi ubique, circa *Mathod, Roche, &c.* in nemoribus & pratis humectis. In *Muteto, Wasserfall, circa Sonvilliers &c.*

Habitus idem, & folia; sed spica multo elegantior, densissima, bracteis in carinam plicatis, margine ad pectinis modum profunde inciso, mucrone deorsum flexo, in ima spica longissimo. Quæque bractea suum florem comprehendit. Calyx minimum denticulum superne accedentem habet, imos duos majores. Floris tubus purpureus; galea purpurea aut alba; barba ex aurantio rufa, tridentata.

STÆHELINIA *Spec. de pedic. n. 2. 3.*

BARTSIA LINN. n. 739.

Habitus Alektorolophi, flos Melampyro propior: tubus longus, latefcens, rictu minimo patens, ut pleraquæ Melampyra. Segmenta tria barbæ brevissima. Fructus ex ovato conicus. Differt a Melampyro galea emarginata, calycis segmentis brevibus, emarginatis, seminibus angulosis: neque bractæ a foliis reliquæ plantæ differunt.

312. STÆHELINIA b) foliis cordatis amplexicaulibus, ferratis, floralibus coloratis.

Clinopodium alpinum PONE *Ital.* p. CCCXLIII.

Chamedrys vulgari falsæ aliquatenus adfins alpina I. B. III. p. 289.

Teucrium alpinum inodorum magno flore SCHEUCHZER *Itin. I.* p. 50. *Itin. IV.* p. 341. *It. V.* p. 428. *It. VII.* p. 519.

Orton Eyebright. PETIVER, *brit. herbal.* t. 36.

Euphrasia seu Cratægoum foliis brevibus, obtusis RAI *Syn. III.* p. 285) bon, descript.

Icon OEDERI t. 43. optima.

Bartsia foliis oppositis cordatis, obtuse serratis LINN. II. p. 843.

In omnibus lapidosis jugis Juræ & alpium.

Caulis erectus, non ramosus, dodrantalis, totus foliis tectus. Folia obscuri coloris, nervosa, glabra, amplexicaulia, cordiformia, rotunde ferrata, conjugata, suprema violacea. Caulis terminatur spica foliosa & florida, congesta: flores sessiles, violacei, longe de spica eminent. Calyx hirsutus, violaceus aut ferrugineus. Tubus floris ventricosus, rictus exiguus; galea barbæ imposita. Galea fornicata, emarginata, Alektorolophi. Barba plerumque contracta, trifida, brevioribus segmentis, quam ejus Alektorolophi. Tuba globulo terminata longe eminent. Stamina sub apicibus barbata.

ALECTO-

d) MORTEN *Northamptonsh.* p. 380.

e) TRAG. K. *Svenska wetensk. Acad. handl. XVIII.* p. 203.

f) CLUS. *Amatum* faciunt DU HAMEL.

g) LOBEL. *advers.* p. 11.

b) Prior, quantum novi, amici nomen imposui.

ALECTOROLOPHUS ⁱ⁾

CRISTA GALI RIVIN.

RHINANTHI sp. LINN. n. 740.

PEDICULARIS sp. TOURNEF. t. 79.

Calyx peramplus, compressus, ut & latus sit, & duo folia parum distantia habeat ^{k)}; Dentes quatuor simplices, triangulares ^{l)}. Flos tubulosus: galea fornicata ^{m)}, cava, obtusa, bifida, subtus utrinque late appendiculata ⁿ⁾; barba trifida, medio segmento emarginato, transversim lato. Fructus compressus, planissimus ^{o)}. Semina compressa ^{p)}, ovata, tenui membrana marginata. Folia conjugata.

A Pediculari fructu differt, sic ab Elephante, a quo præterea fabrica floris ^{q)} & calycis ^{r)} adeo remotus est, ut nullam utriusque similitudinem reperiam.

313. ALECTOROLOPHUS calycibus glabris.

Crista galli DODON. *Cereal.* p. 219. 220. RIVIN. t. 92.

Crista galli femina I. B. III. p. 436. DILLEN. *nov. spec.* p. 44.

Rhinanthus corollariani labio superiore compresso brevior LINN. II. p. 840.

β Varietas macilenta, ramosa, foliis perangustis.

Crista galli angustifolia montana C. B. *Prodr.* p. 86.

Pedicularis major angustifolia ramosissima, flore minore luteo, labello purpureo DILLEN. *Syn. III.* p. 284.

In pratis humidis, galeæ appendicibus modo cæruleis, modo pallidis. Altera supra Biennam in sylvis & altioribus pratis *It. helvet.* II. n. 19.

Caulis pedalis, simplex, nec ramosus, nisi ex radice. Folia ex ellipticis longe decrescunt, ambitu rotundo, crenato. Spica foliosa, bracteis latioribus, ovato lanceolatis, albicantibus, profunde ferratis, brevioribus, quam flores. Calyces, & totus habitus glaber: flos flavus saturatior. Media galea ab alis suis incisione separatur: quæ venosæ, rectis lineis refectæ subjiciuntur. Barba in ortu duobus tumoribus notata.

Exosa planta agricolis, segetes & prata replet fecundissima. Panem cæruleum ^{s)} reddere addunt, absque noxa tamen ^{t)}. Dulcem alii ^{v)} ajunt fieri, & ventriculo graviorem, a pecore tamen depascitur ^{x)}. Amaram esse & acrem ^{y)} constat.

314. ALECTOROLOPHUS calycibus hirsutis.

Pedicularia lutea TABERNÆM. p. 791.

Crista galli mas I. B. III. p. 436.

Crista galli DILLEN. p. 80.

In Helvetia ad vias & in agris.

Caulis ramosior, altior, cubitalis. Folia latiora, magis ovata, minus ferrata: bractæ & folia glabra, sed calyces hirsuti: flos pallidior: barba maculosa. Galeæ appendices modo cæruleæ, modo pallidæ. Non a ficitate sola discrimen est: nam Gottingæ & Biennæ etiam in pratis siccis prior species provenit ^{z)}.

PEDICULARIS ^{v)} LINN. n. 746.

PEDICULARIS sp. TOURNEF. T. 77.

Calyx monophyllos, in quinque segmenta inæqualia divisus, modo simplici ambitu, modo cristato ^{b)}. Flos fere Alektorolophi. Galea superior fornicata, cava, integra, etfi

ⁱ⁾ Alektorolophus, nobis crista, foliis cristas gallorum referentibus caule tenui, semine nigro ad siliquas PLIN. L. XVII. n. 23.

^{k)} TOURNEF. F.F.F.

^{l)} IDEM.

^{m)} IDEM B.

ⁿ⁾ ibid.

^{o)} IDEM M.N.O.

^{p)} P.

^{q)} Galea Elephantum cum proboscide refert TOURNEF. t. 482. A.B.C. COLUMN. p. 188. Fructus ex duobus ovatis capsulis compositus, ventricosus N.O.P. Semina reniformia, rugosa Q. COLUMN.

^{r)} Calyx TOURNEF. I.R.H.

^{s)} *Bresl. Saml.* 1718. m. Jul.

^{t)} ibid.

^{v)} *Leipzig. Saml.* I. p. 291.

^{x)} SCHREBER *Saml.* III. p. 26.

^{y)} FLOYER. *pharmacopœia.* p. 163.

^{z)} WILlich. *disp. inq.* p. 11. Distinguit etiam BOERH. *MERUS flor.* p. 61.

^{a)} Herba pedicularia ad dentium dolorem prodest commansa MARCELL. c. 12. Ex ea cum felle turundæ factæ, inque anum datæ, alvum ducunt. IDEM p. 214.

^{b)} TOURNEF. D.D.

etfi incisa est, in rostrum abit, modo longius, modo brevius c) & obtusum. Labium inferius majus, tripartitum d); medio segmento minori e). Fructus ex ovato conicus f), sæpe curvus. Semina angulosa g).

I. CALYCE NON CRISTATO.

p. pedem

- *315. PEDICULARIS caule simplici, foliis pinnatis, pinnis dentatis, retroverfis, imbricatis
Enumerat. Helvet. n. 6. Tab. VIII. f. 3.

Alectorolophi alpini majoris varietas floribus pallidis CLUS. Pannon. p. 707. ob radices Asparagi similes.

Filipendula montana altera RAI I. p. 771.

Pedicularis caule simplici, foliis semipinnatis, obtusis, laciniis imbricatis crenatis LINN. Lap. n. 244. t. II. f. 2.

Pedicularis alpina folio Ceterach. SCHEUCHZER. It. V. p. 426.

Pedicularis OEDER. t. 30. nimis alta, floribus totis flavis, caule præcrasso.

Pedicularis caule simplici, foliis pinnatis, retro imbricatis LINN. II. p. 846.

Non frequens. In monte *Stokhorn* legi & in adscensu die *Leitern*, qua ad cacumen montis *Neunen* pervenitur, hic abunde. SCHEUCHZER in monte *Pilato*. J. GESNER in monte *Lüzzlisalp* & *Sattel*, *Abbatiscellanorum*. MURALTUS in alpebus *Glaronensium*.

Radix fit aliquot teretibus, prælongis fibris. Caulis non ramosus, rectus, crassus, spica florali terminatus. Folia & ad terram, & ad caulem, multa, glauca, pinnata, pinnis adeo congestis, ut se imbricatæ contegant, retroverfis, minute dentatis, cum nervo, & inter se ipsas, in summa parte confluentibus. Radicalia ex bulbillis prodeunt. Calyx quinquefidus, hirsutus, acutis dentibus. Flores erecti, adscendentes, prælongi: galea absque spinula, superne ferruginea, rictu amplo; barba tripartita, omnibus dilute luteis.

p. rubra

- *316. PEDICULARIS caule simplici, foliis pinnatis, floribus spicatis, staminibus eminentibus T. VIII. f. 2.

An *Pedicularis alpina purpurea major* SCHEUCHZER *It. V. p. 1126. Non repugnat.*

Pedicularis caule simplici, staminibus galea longioribus LINN. II. p. 846.

Ad glaciale molem, ex qua *Rhodanus* scaturit. In adscensu montis *de St. Pierre*, quæ pars est montis *Bernhardi*. In vallis *Ursaria* pratis altissimis: in *M. Salanfe*, *le Beatt*, & in *Speluga* monte.

Radix lignea, transversa, fibrosa. Caulis erectus, non ramosus, cubitalis, foliosus, spica florifera terminatus. Folia nervo folioso, pinnata, pinnis longis, ellipticis, dentatis, sedecim parium, quarum extremæ confluent. Spica brevis, ovata. Flores exigui, colore tristi, ex spadiceo sanguineo; galea absque spinulis. Stamina de flore eminent.

p. foliosa

- *317. PEDICULARIS spica foliosa T. IX. f. 1. conf. Cl. JACQUIN. n. 51.

Pedicularis major alpina LUGDUN. p. 1138.

Pedicularis major Dalechampii L. B. III. p. 438.

Pedicularis alpina, filicis folio, major C. B. SCHEUCHZER It. I. p. 48. It. VII. p. 516. SEGUIER Supplem. p. 123.

Pedicularis alpina flore luteo, radice nigra L. B. III. p. 43. 438. SCHEUCHZER It. V. p. 426.

Ic. GESNER. lign. 77.

Multo frequentior in lapidosis scrobibusque, inter petras. Legi in *Gemmio*, *Neunen*, *Waach*, *Stokhorn*, *Dansetz*, *Ovanna*, *Luan*, *Joux verte*, *Tompey*. In monte *Generoso*. J. GESNER *aufm Sattel* & *hinterm Oehrli Abbatiscellanorum*.

Radix unica, crassa, prælonga. Caulis omnium alpinarum altissimus, etiam bipedalis, erectus, crassus, simplex, absque ramis. Folia ad terram minus frequentia, ad caulem aliqua, plurima sub spica florali, & in spica, de ea prominentia, hirsuta, pallida, pinnata, nervo non folioso, pinnis ad viginti paria, longis, pinnatis, pinnulis peracutis, dentatis, confluentibus. Spica densa. Calyx hirsutus, sic flos, qui ochroleucos.

c) A.

d) C.

e) ibid.

f) H.I.K.

g) L.L.

318. PEDIC.

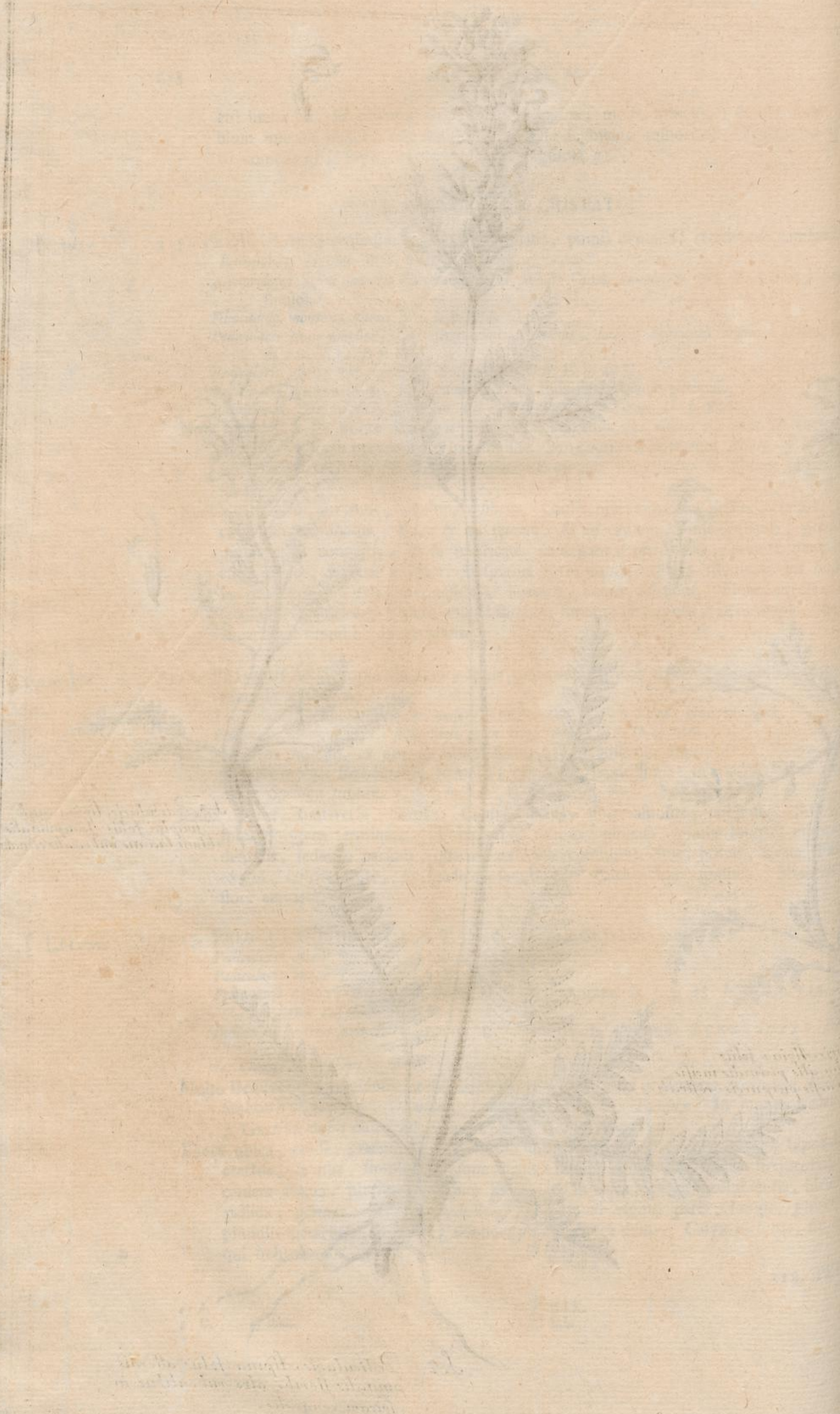

f. 1. Pedicularis Alpina foliis alternis pinnatis pinnulis incisiss floribus sparsis purpureis rostratis.

f. 2. Pedicularis Alpina foliis alternis pinnatis floribus atro rubentibus in spicam congestis.

f. 3. Pedicularis Alpina caule simplici foliis semipinnatis obtusis laciniis imbricatis crenatis

W. F. Walp. del. J. G. Schum. sculp.

Faint, illegible text, possibly a description or label for the plant.

Faint, illegible text, possibly a description or label for the plant.

Faint, illegible text, possibly a description or label for the plant.

S. 1. Pedicularis Alpina floribus
purpureis spicatis foliis
pinnatis conjugatis.

S. 2. Pedicularis Alpina foliis bis
pinnatis floribus ochroleuis
in spicam congestis.

C. F. Misch Sulp. Götting.

F. officinalis
F. officinalis
F. officinalis

F. officinalis
F. officinalis
F. officinalis

318. PEDICULARIS foliis pinnatis, quaternis, floribus purpureis spicatis *Enumer. n. 10.*
t. VIII. f. 2.
Pedicularis alpina folio Ceterach altera species SCHEUCHZER. *It. V. p. 426.*
Pedicularis caule simplici foliis quaternis LINN. II. p. 846.

P. verticillata

β Flore albo in monte Fouly.

In alpebus ubique, *Ovanna, Châpuiſe, Tompey, Enzeinda, Forcleta, Joux verte, &c.* vulgo.
Radix lignosa, simplex. Caules ex unâ radice multi, dodrante humiliores, non ramofi.
Folia ad terram numerosa, ad caulem gemina, & quaterna, mollia, pinnata, nervo lato, pinnis decem parium, ellipticis, ferratis. Spica densa, lata, foliis distincta, quæ floribus longitudine cedunt. Calyx albus, venis viridibus distinctus, dentibus mediis bifidis. Flos læte purpureus, nitens. Fructus conicus, curvus, conplanatus, unilocularis, septo imperfecto distinctus: Semina ovata.

- *319. PEDICULARIS foliis pinnatis, pinnis longis, dentatis, floribus rostratis, spicatis, calycibus tomentosis *Emend. IV. p. 32. n. 50. V. p. 13. n. 48.*
Pedicularis foliis alternis, pinnis semipinnatis, floribus laxæ & longissime spicatis ALLIONE p. 54. t. 12.
Pedicularis caule simplici, foliis pinnatis, ferratis, calycibus rotundatis glabris, corollis galea uncinatis acutis LINN. II. p. 847.

P.

Ex monte de *St. Pierre*, qua ad *D. Bernardum* ascenditur, ad sinistra viâ.

Caulis pedalis, & cubitalis, erectus, non ramofus, spica prælonga terminatus. Folia ut in 317. pinnata, nervo lato, pinnis semipinnatis, acute dentatis. Spica junior satis densa, laxa, longa, exiguis foliis flores sustentibus. Calyx semiquinquefidus, segmentis inæqualibus, imo longissimo, multo tomento barbatis. Galea angusta, segmentis inæqualibus, imo longissimo, multo tomento barbatis. Galea angusta, rostrata, & in rostro globulus tubæ conspicuus. Flos purpureus. Barba pene æqualiter trilobata, medio lobo minori.

II. CALYCE CRISTATO.

320. PEDICULARIS caule ramoſo, foliis pinnatis, pinnis pinnatis dentatis, calyce bifido *de pedicul. n. 6.*
Pedicularis campestris, prior species TRAG. p. 249.
Pedicularis palustris rubra elatior RAI I. R. H. t. 77. A. D. E. H. I. K. L.
Pedicularis RIVINI t. 92.
Pedicularis caule ramoſo, calycibus calloſo punctatis, corollis labio obliquis LINN. II. p. 845.

P. palustris

β Flore albo TABERNÆM. &c.

Frequens in paludosis, udisque pratis totius Helvetiæ, Bernæ circa *Seelhofen & Gumligen*.
Radix unica, crassa, depacta. Caulis erectus, pedalis, cubitalis, totus ramofus & brachiatus. Folia pinnata, nervo lato, pinnarum paribus ad vigena. Pinnæ longæ, semipinnatæ: pinnulæ breves, dentatæ. Flores ex alis foliorum, petiolati, in summo caule in laxam spicam continuantur. Calyx subhirsutus, ventricosus, compressus, segmentis binis, cristatis. Galea convexa, obtusa, cis finem spinulam utrinque educit: flos totus purpureus. Fructus difformiter ovalis. Alias adhuc notas addit III. LINNÆUS *Wästgöta resa* p. 39.

321. PEDICULARIS caule ramoſo procumbente, foliis pinnatis, pinnis dentatis.

Alectorolphi III. varietas CLUS. *pann.* p. 709. 710.

Pedicularis pratensis purpurea ZWINGER. p. 893.

Pedicularis minor RIVINI t. 92. DILLEN. *nov. spec.* p. 40.

Icon OEDERI t. 225.

Pedicularis caule ramoſo, calycibus oblongis, angulatis, levibus, corollis labio cordato LINN. *Wästg.* p. 40. *Spec.* p. 845.

P. ^{silvatica} foliosa L.

II. Flore albo CLUS. &c.

In Helvetia multo, quam in Germania rarior, neque reperta est, nisi in *Jura* montis vallibus, circa *Delemont, au Roulier, Mairie de la Brevine*. Circa *Ferrières d'Er-guel*. In monte *Dessenberg*. *Michelfeldæ* CHERLER.

Diversissima a proxime priori, caule procumbente, ramis patulis; foliis pinnatis, sed pinnis late cum nervo confluentibus, alias longioribus, alias brevioribus & pene rotundis, semper acute ferratis. Floribus & in summa planta congestis, & per ramos sparsis, sessilibus, longioribus & strictioribus, pallide purpureis, ad fauces maculosis. Calyce quinquefido, imo dente minimo, reliquis cristatis.

Olim

Olim DODONEUS adstringere, vulnera saniosa ficcare scripsit, unde fistulariæ nomen. Nuper etiam hanc laudem a) confirmari video, etiam de interno usu. Dulcem esse, & pilam quasi sapore, & urinam movere FLOYER b). J. BAUHINO suspecta fuit, cum tota classe.

P. caespitosa Sieb. *322. PEDICULARIS caule procumbente, ramoso, floribus rostratis, sparsis Enum. n. 2. t. VIII. f. 3.

Pedicularis 2. SEGUIER p. 125.

An *Alopecurus alpina minor* CLUS. pannon. p. 707. Videtur.

Pedicularis caule subramoso, corollis galea rostrato acuminatis, calycibus subhirsutis LINN. II. p. 845.

In summis alpidibus. Ad viam Regiam montis *S. Gothardi*, & versus *Airolo*, & versus *Hospital*. In monte *S. Bernard*, *Simplon*, *Sylvio*, *Herbagere* &c. Circa *Praborgne* supra *Bagnes*. In monte *Speluga*.

Radices flavæ, longissimæ, teretes. Caules paulum ramosi, decumbentes, parum foliosi. Folia pinnata, nervo lato, pinnis etiam viginti parium, cum nervo confluentibus, subrotundis, dentatis. Flores per alas foliorum sparsi solitarii, longe petiolati. Calyx in nostris hirsutus, in pedemontanis c) villosus. Flos splendide purpureus, longe de calyce erumpens; galea longe rostrata.

323. PEDICULARIS caule simplici, floribus spicatis, rostratis, calycibus glabris Enum. n. I. t. X. de pedicul. n. II.

Pedicularis alpina apaxysos RICH. RICHER.

Alectorolophus major CLUS. pamm. p. 707. rostro non bene expresso.

Pedicularis bulbosa I. B. III. p. 438. SCHEUCHZER *It. I.* p. 46. *It. V.* p. 426.

Alectorolophus montana flore albo BARRELIER *ic.* 469. *luteo* BOCCONE *mus. di fific.* p. 315. t. 8.

Filipendula alpina LUGDUN. p. 1138.

Icon OEDERI t. 2. aliquantum differt foliis nimis integris.

Pedicularis caule simplici, calycibus crenatis, corollis galea rostratis aduncis LINN. II. p. 847. SCOPOLI p. 480.

Icon Cl. EGEDE huc pertinet, aut ad OEDERIANAM.

In alpinis non rara, in monte *Luan*, *Rassian*, *Danses*, *sur Champ*, *Boulaire*, *Enzeinda*: circa glaciales rupes vallis *Grindelia* in *Gottardo* monte, circa *Thermas Valesiacas* &c.

Radix fit bulbis teretibus, pene lignosis, numerosis, in unum caput collectis. Folia ad terram numerosissima, longa, pinnata, pinnis parium viginti, semipinnatis, pinnulis uno alterove dente notatis. Caules non ramosi, dodrantes, pedales, hirsuti, fere aphylli, uno alterove pare foliorum adspersi. Flores in spicam densam, foliis distinctam, quæ vix supra calycem eminent. Fructus conicus, compressus, imperfecte bilocularis, septo, quam cornu, breviori. Flores ochroleuci: galea acute rostrata.

*324. PEDICULARIS caule simplici, foliis pinnatis, pinnulis obtuse dentatis, galea rostrata Enumer. Helv. n. 3. t. XI. †

In monte quidem *Chaude* supra *Villeneuve* sollicite quæsitæ, & sæpius, reperiri non potuit. Confirmat tamen Cl. GAGNEBIN in *Catalogo Indigenarum Helvet.* M. S. omnino hanc speciem etiam circa *Montdauphin* a se repertam esse, & rubro esse flore.

Caulis durus, erectus, hirsutus, non ramosus, dodrante non altior. Folia concinna, pinnata, pinnis pinnatis, pinnulis obtusis, uno alterove dente notatis; cæterum in sicca planta crassula & solida videntur, oris contractis. Spica rarior, non foliosa. Calyx cristatus, glaber: flos speciosus: galea longa & acute rostrata, falcata.

SCROPHULARIA TOURNEF. t. 74. LINN. II. 756.

Calyx inæqualiter quinquefidus d). Segmentum supremum minimum, ima maxima. Flos difformis, tubo brevi e) & lato, faucibus ampliter patulis. Labium superius subrectum f), bifidum, segmentis subrotundis, sibi incumbentibus. Labium inferius trifidum: ejus partes laterales breves ex tubo floris continuantur g), media semieliptica

a) MOHRING. in *hiflor. med.* OVELGUN *Eph. Nat. Cur.* Vol. V. obs. 158.

b) *Pharmacobasan.* p. 163.

c) *Emend.* IV. n. 51.

d) TOURNEF. B.G.

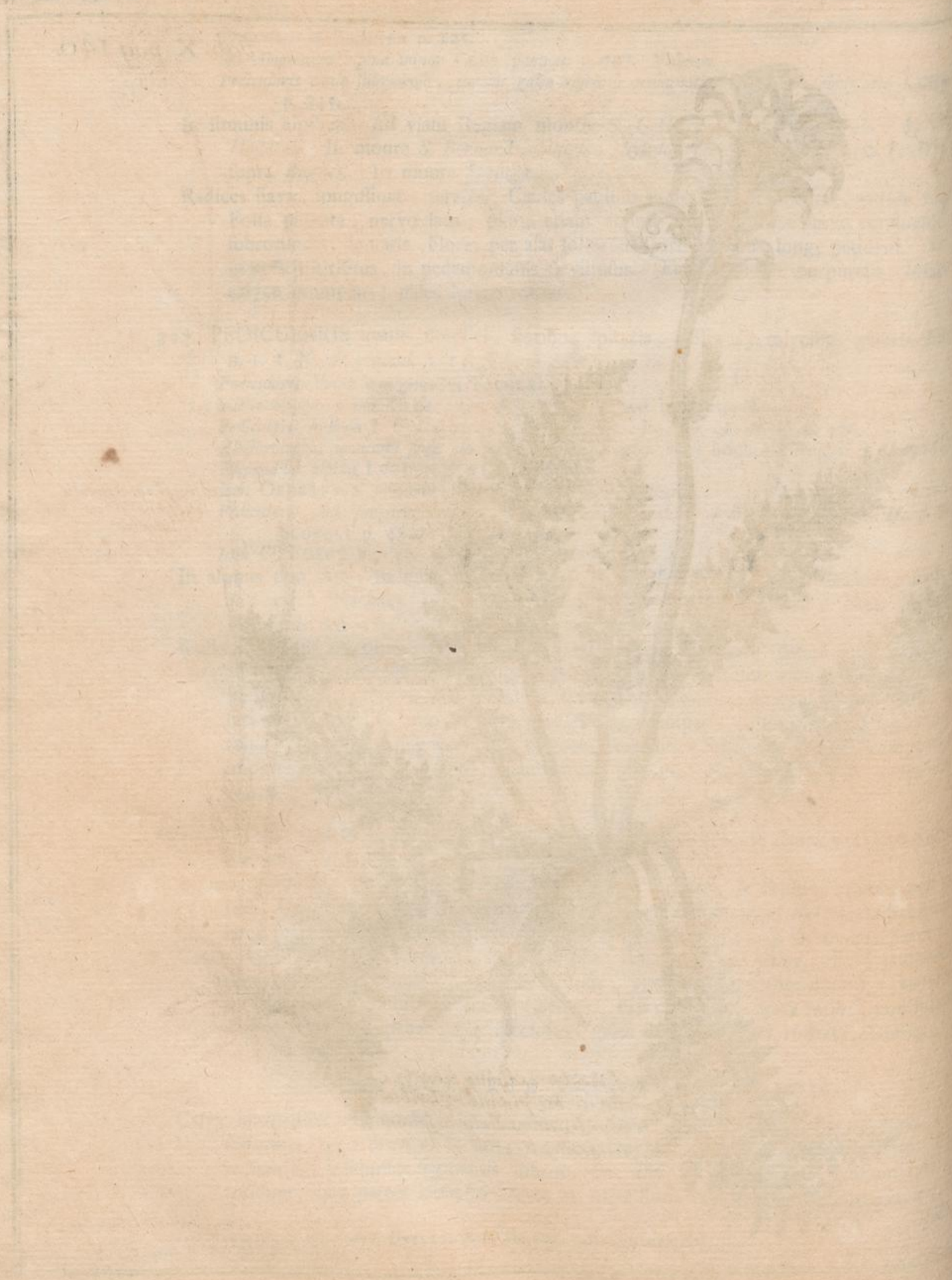
e) C.E.

f) Semisubrectum A.

g) C. & ad A.E.

*Pedicularis Alpina foliis
alternis bis pinnatis floribus
ochroleucis rostratis in spicam
congestis.*

*ARCTIA villosa scapis
unifloris.*

*PEDICULARIS foliis pinnatis, pinnarum pinnulis
dentatis, obtusis, galea rostrata.*

*Saxifraga petalis
latissimis luteis
lineatis.*

*ARCTIA caulibus teretibus,
foliis imbricatis, floribus sessilibus.*

Tab. XI. pag. 140.

liptica contra tubum floris ad peracutum angulum reflectitur. Ex ortu labii superioris intus squamula carnosâ, bifida, antrorsum prodit. Fructus subrotundus *b*), bivalvis *i*), placenta pentagona; semina numerosa *k*).

325. SCROPHULARIA caule quadrangulo, alato, paniculato, foliis ovato lanceolatis.

Scrophularia femina CAMERAR. *Epit.* p. 867.

Betonica aquatilis DODON. p. 50.

Scrophularia aquatica major, caule fimbriato LOESEL p. 248. *ic.* 75.

Scrophularia aquatica BLAKWELL. t. 86.

Scrophularia foliis cordatis, petiolatis, decumbentibus, obtusis, caule membranis angulato, racemis terminalibus LINN. II. p. 864.

β Minor LOBEL. Teuton. p. 633. &c.

In aquosis vulgo.

Radix longe fluitat, & innumerabilia longa filamenta dimittit. Caulis præaltus, etiam sepedalis, ramosus, quadrangularis, angulis in alas foliaceas productis. Folia conjugata, lente ex ellipsi decrescunt, non profunde circumferrata. Appendices subjectas non vidi, nisi in bonis iconibus expressas *l*). Caules longis lentisque spicis terminantur, ramosis petiolis. Calycis segmenta subrotunda, oris albis. Galea & squama cordiformis *m*), atropurpurea. Barba viridis, spadiceo aut purpureo mista.

Folia trita sætent & amara sunt, viresque habent vulnerarias *n*). Hanc esse Brasiliensem *Liquitayam*, qua addita sapor nauseosus, sennæ aliquantum corrigatur, viribus non diminutis, MARCHANTIUS *o*) auctor est. Admittit de sapore III. TRILLERUS *p*), cæterum Scrophulariam nocere monet, & flatus facere, & hysterica mala. Mihi hæc tota classis ingrata, acris, & fætida displicet.

326. SCROPHULARIA caule quadrangulâ, paniculato, foliis cordato oblongis.

Scrophularia CAMER. *Epit.* p. 866. RIVIN. t. 107.

Scrophularia major BLAKWELL. t. 87.

β Foliis ternatis PONTEDER. *Compend. tab. I.* p. 68.

γ Foliis & floribus viridibus RAI *Syn. III.* p. 283. BLAKSTONE p. 91.

Major hirsuta I. R. H.

Ad vias & fossas non aquosas. Varietatem γ Gottingæ reperi.

Adfinis priori, a nonnullis Cl. Viris conjuncta, differt radice tuberosa, multiformi: caule quadrangulâ, non alato: foliis circa pediculum excisis, hætenus cordiformibus, etsi longiora sunt. In galea pariter color purpureus, in barba viridis.

Folia amara, & fætida. Extractum aquosum gratum & dulce est; spirituosum melius, in aqua destillata nulla vis *q*) habitat.

Creditur vulnera repurgare, neque alio medicamento obsessos Rupellenses usos esse *r*) lego. Deinde a CHOMELIO decocta cum ea planta aqua *s*), & pulvis ipse *t*) intus sumtus, ad hæmorrhoides laudatur, & emplastrum ad easdem, quando cæcæ sunt *v*). Interno usu PURMANNUS ad hernias valere reperit. Verum neque in Scrophulis, neque in hæmorrhoidibus cæcis fidele a Scrophularia auxilium Cl. BUCHWALD expertus est, & mihi, ut semel repetam, hæc classis displicet, neque Scrophulariam ferio in usu esse credo.

*327. SCROPHULARIA foliis longe petiolatis, cordatis, subhirsutis, petiolis ex alis ramosis.

Lamium II. urtica folio CLUS. *pannon.* p. 594. 595.

Scrophularia montana maxima COLUMN. p. 19.

Scrophularia flore luteo C. B. *prodr.* p. 118. RIVIN. t. 107. bene.

Scrophularia montana maxima latifolia BARRELIER *ic.* 273. bene.

Non alibi, nisi *Bischoffscelle* in Turgovia lecta, a Cl. SCHERBIO, & per Ill. virum J. GESNERUM mecum communicata.

Folia

b) G.

i) L.

k) O.

l) BLAKWELL.

m) BOEHMER. *ornam. flor.* p. VIII.

n) LOBELIUS.

o) *Mémoire. de l'Acad.* ann. 1701. add. LOCHNERUM

Eph. Nat. Cur. cent. VII. obs. 65.

p) *Dispensat.* T. I. p. 139.

q) NEUMAN. T. II. P. IV. p. 209.

r) CHOMEL.

s) HILL. *British. herbal.* p. 115.

t) HENR. V. HEERS. EHRlich. *de Scrophular.*

v) TRAGUS, CRATO *Consil.* L. III.

Folia longe petiolata, tenera, cordata, sed latiora, etiam obscure lobata, pene ribis, profunde circumferrata, mollia, subhirsuta. Flores in longis petiolis ramosis, ex alis foliorum prodeuntibus. Calycis folia quinque obtusa, in origine sua connata. Flos inflatus, campaniformis, in fauce contractus, ut in Hyacintho muscari: Segmentum superius subrectum, ovale, duo lateralia, duo ima transversim lata. Floris tubus pallens, absque squama illa cordiformi.

328. SCROPHULARIA foliis pinnatis, pinnis lobatis circumferratis, caule paniculato.

Ruta canina LOBEL. II. p. 55.

Scrophularia foliis pinnatis, racemo terminali nudo, pedunculis bifidis LINN. II. p. 865.

Minime in Helvetia rara, in arenosis, ad fluminum & lacuum ripas, ut ad Arolam sub Arberg, ad Wiesam, ad Rhenum versus Crenzach, ad lacum Juratensem ultimum versus Valorbe, ad Lemanium circa Coppet.

Caulis quadrangularis, ramosus. Folia ima incisa, superiora tenuiter divisa, pinnata, nervo nigro, pinnis alternis, distantibus, latiusculis, simplicibus aut semibilobis, semitribilobis, rotundis, circumferratis. Flores in spicam nudam, paniculatam, per summum caulem ramumve. Calycis ora argentea splendens. Segmenta subrotunda. Floris tubus albus aut atropurpureus. Galeæ lacinia atropurpurea. Barbæ segmenta potius rufa.

GRATIOLA LINN. n. 29. RIVINI.

Stamina quidem quatuor, sed duo sterilia absque antheris, a tubo floris libera α), quo iterum argumento vincitur, non posse Gratiolam ab hac classe distrahi. Lacinia floris pro tubi portione majores, quam Digitali, magis reflexæ, subrotundæ, superior emarginata.

329. GRATIOLA.

Gratiola MATTHIOL. p. 697. DODON. purg. p. 119. RIVIN. t. 106. BLAKWELL. t. 411.

II. *Gratiola alpina* I. B. III. p. 435.

β Flore albo MAGNOL.

Frequens in udis Helvetiæ, ut Ebroduni, inter arcem & lacum. Aux Grangettes, versus lacum Lemanium. Circa Boudry, Colombier, Anet: aufm Ried bey der Enge. J. GESNER ad lacum Luganensem & Clavemensem. Vulgarem HUBERUS ex alpinis Rhæticis retulit.

Caulis teres, erectus, ramosus, pedalis. Folia conjugata, sessilia, ex ellipticis acuminata, acute ferrata. Flores ex alis foliorum, in petiolis unifloris. Calycis folia acute lanceolata. Flos quam in Digitalibus, graciliorem tubum habet, galeam sursum reflexam. Segmenta faucium purpurea: fauces ipsæ flavæ, lanugine comantes.

Sapor totius plantæ amarissimus est & nauseosus, & salibus abundat γ). Inter medicamenta est validius purgantia, jam antiquis α) botanicis testibus, ut etiam equos sua vehementia a) debilitet. Dosis b) proprio experimento, & in se ipso capto, C. GESNERUS ad scrupulum & semidrachmam fixit, infusæ in aqua herbæ, lotionis ad drachmam unam. Cl. BOULDUK c) pulveris radice ad sexaginta grana dedit, qua dosi vomitum movet. Etiam clyster d) alvum ducit. In cephalæa e), ut ego quidem intelligo, ad drachmam semis dabat Hieronymus BOVIUS f), decoctum ad drachmam in febribus quotidianis & tertianis nothis g) HEROLDUS, multo majorem dosim G. WIER h) & in hydropo ad drachmas herbæ duas. Sed dosim variam facit, quod sicca iners fiat i), perinde ut Ranunculi. In hydropo senior medicus plurimum apud nostrates Gratiolæ decocto utebatur: alii in dysenteria hypercacuana substitui posse persuadentur k). In lacte infundere jubet TOURNEFORTIUS, cum infusum vinosum nimis calefaciat. Contra alii Cl. viri nimis vehementer l) sursum humores ducere monent & deorsum, malumque eventum Ill. BUCHNERUS vidit m), morumque præcipitare tdtis est BOERHAAVIUS, si viscerum aliqua labes adfuerit. CHOMELIUS in clystere ad pugillum unum dosim decurtat, & PATRITIUS BLAIR n) omnino

α) SCERPIN. p. 23. 24.

γ) GROFROI III. p. 531.

α) CORDUS, PONTANUS CORDI discipulus, HEROLDUS ad MATTHIOL. Epist. p. 203.

α) MATTHIOLUS ibid. p. 212.

b) Epist. p. 226. 38. 94. epist. ad I. B. p. 147.

c) Mémoir. de l'Acad. des Sciences ann. 1705.

d) QUESNAY I. c.

e) Mal di mottone Flagell. p. 40.

f) ibid. p. 43.

g) I. c.

h) Obsf. p. 65.

i) LINN. obstacul. medic. p. 10.

k) BOULDUK. NAUCLER. disp. p. 18.

l) TRIILLER. dispensat. I. p. 113.

m) Miscell. ann. 1728. p. 270.

n) Dec. VI. p. 276.

omnino pro suspecto medicamento habet. Pecora Gratiolam refutant, danturque Ebroduni prata, quæ ob Gratiolæ abundantiam pro inutilibus habentur. Præterea, quæ amara sit, a rusticis medicis ad externa mala adhibetur, non absque CÆSALPINIO suffragio. Olim vires siccantæ & adstringentes C. HOFMANNUS olfecit.

DIGITALIS TOURNEF. t. 73. LINN. n. 758. &c.

Calyx quinquefidus. Segmenta superiora minora, ima maxima. Floris tubus *p*) latus, deorsum ventricosus *q*). Fauces patulæ *r*). Segmenta quatuor brevia, superius emarginatum *s*), minora ad latera, imum longius & amplius *t*). Fructus pyriformis *v*), vel ovatus, incurvus. Receptacula duo *x*).

*330. DIGITALIS foliis calycinis ovatis, galea simplice.

Digitalis rubra PASS. ic. P. II. n. 54.

Digitalis purpurea FUCHS. p. 893. TOURNEF. t. 73. A.E.F.K.L.M.

Digitalis RIVIN. t. 104. BLAKWELL. t. 16. OEDER. ic. t. 74.

Digitalis calycinis foliolis ovatis, acutis, corollis obtusis, labio superiore integro LINN. II. p. 866.

β Flore albo VAILL. p. 80. MORTON. p. 380.

C. GESNERUS ait, circa *Curiam* reperiri; sed nuper Cl. LA CHENAL jura civitatis huic plantæ vindicavit, quam circa *Badenweiler* & in adscensu montis *Ballon* repererit, DIVERNOI circa *Neufchatel*.

Caulis vix ramosus, bipedalis & ultra, erectus. Folia villosa, mollia, petiolata, ex ovatis longe lanceolata, per oram acute ferrata, petiolata, alterna. Caulis terminatur longa spica florum, ad unum latus converforum, nutantium. Calycis segmenta ovata. Labium floris superius simplex, lateralia duo femicircularia, imum parabolicum. Color purpureus, tubus albicans, intus purpureus maculis variis. Segmenta floris rotundiora. Semina pene quadrata, linea divisa.

Amara planta. Decocti cochlearia sex septem *y*), vomitum *z*), alvumque movent cum vehementia, non sine veneno *a*). Externum usum ad scrophulosos morbos, ad ulcera nimis laxa *b*), ad podagram, ad rachitidem laudant, sive tritam herbam imponas, sive unguentum *c*): Nobis ignota est, mihi suspecta. Lego tamen nuperum testimonium de usu decocti propter scrophulas, in desperato pene casu, diu, sumti, quoad cutis per squamas deflueret: denique landatur etiam in hereditariis scrophulis *d*).

Hanc puto esse ferrugineam digitalem, quam J. C. BAUHINUS in *Vogeso* monte nasci ait.

331. DIGITALIS foliis calycinis lanceolatis, galea incisa, faucibus maculosis.

Digitalis lutea TABERNEM. p. 567.

Digitalis flore luteo HORT. AICHSTETT. *est. ord. I. t. 1. f. 3.*

In Helvetia vulgaris in montibus, etiam in submontanis, ut in dumetis supra *Reichenbach*. Circa *Burgdorf an der Eymatte*, & ad pedem montis *Pinzberg*. Ad viam a *Balsal* ad *Holderbank* &c.

Caulis non ramosus, erectus, tripedalis, cum foliis hirsutus. Ista sessilia, amplexicaulia, aut semiamplexicaulia, longe lanceolata, etiam subrotunda, ora obiter ferrata. Spica florum, ut in priori, flores hirsuti, lutei, intus ex sanguineo maculosis & venosis. Calycis folia lanceolata, segmenta floris acutiora, supremum emarginatum *e*), brevius, imum triangulare, in mucronem eductum.

332. DIGITALIS foliis calycinis lanceolatis, galea bifida, faucibus immaculatis.

Digitalis flore minore subluteo, angustiore folio L. B. II. p. 814.

Digitalis lutea LOBEL. *advers.* p. 245. *ic.* p. 573.

Digitalis flore luteo minore RIVIN. t. 105.

Digitalis calycinis foliolis lanceolatis, corollis acutis, labio superiore bifido LINN. II. p. 847.

N n 2

In

*) L. V. c. 96.
 p) TOURNEF. A.A.
 q) ibid.
 r) Ad E.F.
 s) E.
 t) F.
 v) L.
 x) M.

y) *On aerial influences* p. 49. 50. cum nausea.
 z) BUCHWALD p. 102. DODON. LOBEL. PECHAY *herbal.* p. 105. RAI.
 a) *Hist. de l'Acad.* ann. 1748. p. 84. BOERHAAVE.
 b) *Chirurgie pharmac.* p. 101. BUCHWALD.
 c) Ex floribus RAI.
 d) *Aereal influences* l. c.
 e) Etiam tridentatum MOHRING. *Comm. Lit. Nor.* ann. 1743. *hebd.* 4.

In lapidosis deciduis & dumetis submontanis frequens: in Gubernio Aquilejensi ubique, fere super *Aquilejam*, *Bevieux*, au *Chalet* &c.

Vere diversa, foliis glabris durioribus, angustioribus, floribus minoribus, in spica crebrioribus, pallidis, non maculosis, segmentis calycis & floris acutis *f*), triangularibus, his pene æqualibus quinis, superiori manifesto bifido.

ANTIRRHINUM LINNÆI n. 750.

ANTIRRHINUM TOURNEF. T. T. 75.

& LINARIA TOURNEF. t. 76.

& ASARINA TOURNEF. t. 76.

& CYMBALARIA RIVIN.

atque ELATINE RIVIN.

Non possunt duo genera constitui, cum & Antirrhina calcar moliantur, & Linariarum aliquæ calcar habeant brevissimum. Multum etiam in florum fabrica est varietatis.

Calyx quinquefidus *g*), superioribus segmentis latioribus. Flos difformis, tubo lato *h*): faucibus floris plerumque superius & inferius in palatum tumentibus *i*), ellipticum utrumque, quæ duæ quasi maxillæ sibi congruunt, ut floris tubus sponte conniveat *k*). Labium superius bifidum *l*), reflexum: inferius ex illo palato trifidum *m*), cujus media lacinia minor est. Posterior pars floris vel in tumorem deprimitur *n*), vel omnino catcar *o*) educit, longius aut brevius. Fructus aliquot foraminibus *p*) per maturitatem patet.

I. ABSQUE CALCARE.

*333. ANTIRRHINUM *q*) foliis ellipticis obtusis, floribus spicatis, calycibus obtusis, calcare brevissimo.

Antirrhinum DODON. coron. p. 85. PASSÆI. RIVIN. t. 82.

Antirrhinum vulgare I. B. III. p. 1163. GARIDEL.

β. *Antirrhinum majus alterum*, folio longiore MILLER t. 42.

Antirrhinum corollis ecaudatis, floribus spicatis, calycibus rotundatis LINN. II. p. 859.

Inter *Riviera* & *Bellinzona* in arenosis. Ex muris antiquis passim, *Berna*, *Vivisci*, sed ea exempla non veræ cives sunt.

Pulchra planta & coronaria, caule erecto, etiam tripedali, ramofo: foliis ellipticis obtusis, floribus in spicam nudam congestis: calycis segmentis obtusis: flore amplo, purpureo *r*), cum palato flavo, initio calcaris evidente. Fructus cylindricus, capitatis vitulini non dissimilis *s*), curvus. Ostii inferioris squamæ duæ inferiores, una superior: ostiorum inferiorum squamæ una major, & recta. Semina angulosa, atra.

334. ANTIRRHINUM foliis ellipticis obtusis, floribus sparsis, calycibus subulatis longissimis, calcare brevissimo.

Antirrhinum sylvestre seu minus DODON. coron. p. 87. 88.

Antirrhinum sylvestre HORT. AICHSTETT. est. ord. I. t. 9. f. 3.

Antirrhinum arvense RIVIN. t. 82.

Antirrhinum corollis ecaudatis, floribus subspicatis, calycibus digitatis, corolla longioribus LINN. II. p. 860.

β Flore albo BOERHAAVE.

Basilæ passim inter segetes, sic circa *Roche*. Genevæ, versus *la Batie* I. B.

Multa similia. Caulis erectus, ramofo, sed non facile pede altior. Folia angusta, elliptica, obtuse lanceolata, mollia. Flores pauci, sparsi, sessiles. Calyx peramplus, quinquefolius, imis duobus foliis rectoribus, minimis, toto flore longior: iste purpureus

f) TOURNEF. G.H.

g) IDEM l. 75. H. t. 76. I. & in *Asarina* C.

h) t. 75. D.F.B.C. t. 76. a B. ad G. & in *Asarina* A.B.

i) t. 75. ad B. t. 76. B. & in *Asarina* ad A.

k) t. 75. B. t. 76. in *Asarina* A.

l) t. 75. A.A. in *Asarina* ibid.

m) t. 75. D. in *Asarina* sub A.

n) t. 75. sub C.

o) t. 76. G.

p) t. 75. G.H.I.K. in *Asarina* F.

q) Herba caule & foliis *Anagallidis*, flore albe violæ, purpureo, minore, semine vituli narium simili *Dioscor.* L. IV. c. 128. *Antirrhinum* folio lini, hyacinthi flore, semine vitularium *Plin.* L. XXV. n. 81. *Ανθρακωον* aparines simile, fructu simili vituli naribus *THEOPHRAST.* L. IX. c. 21.

r) Pingitur a *TOURNEFORTIO* t. 75.

s) ibid. G.H.I.K.

pureus, tomento flavo: fabrica ut in priori. Calcar brevissimum. Fructus tribus foraminibus aperitur, quorum primum est in loculo superiori, & tres squamas habet inferius eminentes: in inferiori loculo hinc duæ squamæ, inde unica, ad se invicem inclinantur. Figura non recedit a capite vitulino.

II. CALCARE LONGIORI.

I. PALATO DONATA.

335. ANTIRRHINUM viscidum, foliis inferioribus conjugatis, ellipticis, obtusis, hirsutis, calcare dimidii floris longitudine.

Antirrhinum tertium CAMERAR. *Epit.* p. 922.

Linaria arvensis minima RIVIN. t. 85.

β Foliis reflexis HERMANN.

Antirrhinum foliis plerisque alternis lanceolatis, obtusis, caule ramossissimo, diffuso LINN. II. p. 852.

In agris glareis, muris, passim frequens.

Tota planta pinguis est, unguinosa, villosa, mollis. Caulis ramosus, dodrantalis. Folia elliptica, obtuse lanceolata. Flores ex foliorum alis, in petiolis unifloris. Calycis foliola longa, angusta. Segmenta tria superiora a duobus inferioribus hiatus distantia, per quod calcar exit. Flos exiguus, calcare curvo, dimidii floris longitudine, tubo & labio superiori violaceo: barba & mento albidis. Fauces villosa aurantio clausæ. Fructus ovalis, duobus foraminibus apertus.

336. ANTIRRHINUM foliis linearibus adscendentibus, congestis, caule erecto, spicato.

Linaria t) prima DODON. *Pempt.* p. 183.

Linaria lutea vulgaris L. B. III. p. 456. BLAKWELL. t. 115.

Linaria RIVIN. t. 83.

Linaria vulgaris nostras. Ic. Reg. 128.

β Flore minore C. B. in ipsa urbe Basilea, prope portam D. Johannis.

Antirrhinum foliis lanceolato linearibus, confertis, caule erecto, spicis terminalibus, sessilibus, floribus imbricatis LINN. II. p. 858.

Caulis erectus, sæpe ramosus. Folia adscendentia, rubra, glauca, linearia, acuta, glabra. Flores in summis ramis spicas faciunt, breves & densas. Calycis dentes lanceolati, pene æquales. Calcar curvum, conicum, dimidio flore longius. Floris v) labium superius strictius, replicatum, sulfureum, mento & medio labii inferioris tumore flavis. Fructus ovalis. Semina rotunda, plana, ala foliacea marginata. Accedit staminibus stamen quintum, imperfectum x), spongiosum.

Sapor falsus, amarus & ingratus est, & oleum y) empyreumaticum inter elementa abundat. Intus sumpta *Linaria* urinam movet, ex antiqua observatione, etiam alvum z); ad icterum laudata a), acris tamen, & mihi suspecta aliisque b). Extus admota, cataplasmatis forma, & unguenti potissimum, ad hæmorrhoides magnis laudibus celebratur c).

Celebris est *Peloria*, in quam *Linariæ* d) flores in Suecia degenerasse visi sunt. In ea flores sunt pentapetaloides, quinque calcaribus cornuti, pentastemones e). Semina non maturat, ut a monstro expectes f). In eadem planta & *Linariæ* florem, & *Peloriæ* vidit III. FABRICIUS g). Quare monstrum est, non distincta species h).

337. ANTIRRHINUM foliis linearibus, adscendentibus, confertim spicatis, calcare flore longiori.

Linaria

e) Oxyris ramos fert lentos, tenues, in iis folia nigra, quasi *Lini*. In ramulis semen rubescens PLIN. L. XXVII. n. 88.

o) TOURNEF. t. 75.

x) GLEICHEN *Reich der Pflanzen* t. 21.

y) GEOPROI III. p. 731.

z) TRAGUS.

a) PLIN. l. c. LOEFL.

b) BLAIR.

c) CHESNEAU obs. p. 346. L. III. c. XI. TOURNEFORT. PURMAN. *Lorberkranz* p. 607.

d) *Amenit.* I. p. 55. t. 3. & in propria disp. de *Peloria*. *Pelorioides* LUDOLF. p. 160.

e) T. III.

f) DUCHESNE *des fraiziers*.

g) *Hort. Elth.* II. p. 210. Imos flores monstrosos, superiores naturales KRASCHENINNIKOF p. 99.

h) Ita etiam Cl. DU CHESNE *fraizier. remarq.* p. 52-53.

Linaria lutea montana Geniste tinctoria folio C. B. ad pedem Montis S. Bernardi reperta.
Linaria αλπικανδομηλωκαλος RICHER.

EO loco nuper lecta, quo C. B. & in valle S. Nicolai circa Praborgne.

Omnia simillima prioris, folia, habitus, flores. Tantum flos totus satore flavus est, mento quidem tinctiori, calcare longiori, quod totam floris longitudinem superet. Calycis segmenta longiora, minus lanceolata. III. LINNÆUS pro varietate habet, neque valde repugnvero.

338. ANTIRRHINUM caule procumbente, breviter spicato, foliis verticillatis.

α Flore purpureo, rictu non aureo, humilior, *Osyris purpureocarulea repens* LOBEL *advers.* p. 410.

Linaria parva purpurea foliis sine ordine dispositis I. B. III. p. 460.

Linaria minor flore caruleo MANGET. *Pharm.* T. II. t. 15. p. 567.

β Pulcherrima & humillima, galea alba, purpureis lineis parallelis striata, barba alba, sed mento miniato.

γ Varietas purpurea rictu aureo.

Linaria αβοχουσοκωνοροδες RICHER.

Linaria Pannonica II. CLUS. *Pannon.* p. 309.

Linaria quadrifolia stipina C. B. SCHEUCHZER. *It. I.* p. 42. *It. IV.* p. 338.

δ. *Linaria hispanica* IV. CLUS. *hist.* p. 321. ex fide horti licci C. B.

α. δ. *Antirrhinum foliis quaternis lineari lanceolatis, caule diffuso, floribus racemosis, calcare recto* LINN. II. p. 856.

In alpium lapidosi, & glareosi, secundum fluvios rivosque, & secundum labium lapidum ruinas ubique. In planitiem etiam cum fluvio descendit, im *Kandergrien* i) in confluenta fl. *Rhodani* & *Arve* CHERLER. In montosis rarior, tamen in *Chasseraille* lecta est.

Pulchræ plantulæ caules vix dodrantales, ramosi, procumbentes. Folia glauca, crassula, ovata, aut elliptica, etiam lanceolata, quaterna in verticillo, etiam terna & quinquies. Flores in summa planta congesti brevem in spicam: pro portione maximi & speciosissimi. Calcar longissimum, incurvum; galea stricta: utrumque labium violaceum, mentum aureum: sic apices staminum. Semina plana, marginata.

339. ANTIRRHINUM caule repente, foliis reniformibus, quinquelobatis.

Cymbalaria MATTHIOLI p. 1124. CAMERAR. *Epit.* p. 860. RIVIN. t. 86.

Flore albo PONTEDER. *anthol.* p. 249.

Frequens in muris vetustis *Basileæ*, *Seduni*, *Tugii*, *Altdorfi*, *Lugani*, *Mendrisii*. CHERLERI tempore nondum in Helvetia nascebatur.

Caulis ramosissimus longe reptat, & muros cespitibus suis obducit. Folia alterna, circa pediculum excisa, fere reniformia, septiloba, levia. Flores ex alis foliorum in oblongis petiolis unifloris. Calyx purpureus, foliis brevibus, lanceolatis, pene æqualibus. Galeæ duo lobi, subrotundi: mentum barbæ bifidum: descendencia tria segmenta in universum violacea. Sic calcar, quod incurvum est, tertiæ partis floris longitudine. Mentum flavum. Fructus globosus, ventricosus.

Non est hybrida k) planta, quam duæ species Elatine produxerint. Neque enim eodem locos natales habet. Arvenses sunt Elatine, in tota Helvetia frequentes, ubi nusquam *Cymbalaria* reperitur. *Cymbalaria* muraria planta est.

Succulenta est, tota aquosa, cum aliquo amarore & adstrictione. Extractum aquosum succi amarum est, non ingratum: aqua inodora; sal volatilis nullus HERMAN l) *Vulnerariam* esse IDEM. Ad scabiem WELSCH, quod credas, ob saporem fumarie adfinem.

340. ANTIRRHINUM caule procumbente, foliis hastatis, imis conjugatis, superioribus alternis.

Elatine CAMERAR. *Epit.* p. 754.

Elatine seu Veronica femina BLAKWELL. t. 170.

β Flore caruleo C. B.

Antirrhinum foliis hastatis alternis, calycibus procumbentibus LINN. II. p. 851.

In agris & inter stipulas, sequenti similis, magis villosa.

i) Etiam circa *Memmingen* EHSHARD. *Pflanzenbist.* II. p. 159.

k) LINN. *plant. Hybrid.* p. 22. n. 30.

l) *Disp. de Cymbalar.*

Folia ima conjugata, superiora alterna: ima etiam sagittata, inde alter hamus deficit, deinde uterque. Passim dens aliquis accedit. Flores ex alis foliorum in petiolis unifloris. Calycis foliola ex ellipticis lanceolata. Flos brevis & latus; galea fature violacea, erecta: barba pallida, cum palato & trifida barba, cujus segmenta ovalia. Calcar antrorsum incurvum, flore paulo brevius.

341. ANTIRRHINUM caule procumbente, foliis villosis, ovatis, imis conjugatis, superioribus alternis.

Veronica femina CAMERAR. *Epit.* p. 462.

Elatine RIVIN. t. 86.

Antirrhinum foliis ovatis alternis, caulibus procumbentibus LINN. II. p. 851.

Passim in agris & inter stipulas.

Habitus repens, ramosus; folia ima conjugata, superiora alterna, ovata, integerrima, vel minutis dentibus ferrata, lanceolata. Flores solitarii ex alis in longis petiolis. Calycis segmenta ovata, lanceolata, se contegunt imbricata. Tubus floris brevissimus, labium superius atropurpureum, inferius & mento & barba luteum. Calcar acute conicum, flore brevius. Linariam esse sensit JUNGIVS.

Peloriam ^{m)} in hac specie Cl. RAMSPEK ^{m*)} reperit circa *Gundeldingen*, vario gradu difformem, limbo plano sexpartito, tribus segmentis violaceis, sex etiam vestigiis tumorum labii inferioris: calcaribus sex, staminibus sex. Ea omnia alias simplicia fuerunt, alias tantum calcar bifidum, labium inferius quadrifidum.

Ex hac planta, cum hyoscyami succo expresso, & cum oleo inspissato balsamum faciunt ⁿ⁾.

II. PALATO NULLO.

*342. ANTIRRHINUM foliis imis elliptico lanceolatis, acute dentatis, caulinis capillaribus trifidis.

Linaria Bellidis folio C. B. *Prodr.* p. 106.

Linaria odorata DODON. *coron.* p. 399.

Antirrhinum foliis radicalibus, oblongis, serratis, corollis calcaratis patulis LINN. II. p. 860.

In segetibus Genevæ versus *Vernier* Gen. DE SAUSSURE.

Folia ad terram ex ovatis lanceolata, argute circumferrata. Ad caulem capillaria, bipartita & tripartita. Caulis erectus, bipedalis, ramosus, longa & rara spica terminatus. Flores perexigui, violacei, in brevibus petiolis. Calyx capillaribus pene segmentis: fauces apertæ absque palato, calcar breve & curvulum. Ob defectum palati Dodartiae a MILLERO accensetur.

^{m)} *Comm. Gotting. T. I. p. 351. t. 15. f. 4.*

ⁿ⁾ HECQUET. *pharmac.* p. 83.

^{m*)} *Conf. Act. Helvet. II. p. 25.*

IV. PLANTÆ FLORIBUS DIFFORMIBUS.

II. POLYPETALÆ.

STAMINIBUS CONNATIS.

I. INTER DIDYNAMIAS & PAPILIONACEAS MEDIÆ.

I. OCTOSTEMONES TRIPETALÆ.

POLYGALA a) TOURNEF. t. 79.

POLYGALÆ LINN. n. 851. sp.

Calycis tria foliola viridia, brevia, superius nempe & duo infima: duo vero media petalodea b), venis coloratis picta, ovalia, acuta, perampla, quæ paulatim in viridem colorem redeunt, & fructui utrinque adfident. Flos tripetalos c), in oblongum tubum figuratus d). Supremam carinam ejus tubi efficiunt duo petala cava, extrema parte conjuncta, plicata: inferiorem unicum petalon absolvit, carinæ simile, sursum cavum, fructum amplectens. Idem replicat duos margines in acuti cordis speciem: a quo corde duæ laminæ profunde sexfidæ descendunt e). Fructus compressus, cordiformis f), bilocularis, dicoccus. Unguis unicus, in duo plana plicatus, educit octo stamina brevissima g). Non est vera diadelphia.

343. POLYGALA procumbens, foliis imis subrotundis, supremis linearibus.

Polygala minor, foliis ad radicem rotundiusculis HELWING. flor. quas. p. 40.*Polygala carulea*, purpurea, alba TABERNÆM. p. 831.*Polygala buxi minoris folio*, flore cæruleo VAILLANT. t. 32. f. 2. ☞ p. 161. n. 4*Polygala floribus cristatis*, numerosis, caulibus erectiusculis, foliis radicalibus obovatis majoribus LINN. II. p. 987.

In pratis & alpibus.

Caules semifubrecti, breviores, vix semipedales. Folia prima subrotunda, firmula: superiora linearia; in alpibus tamen omnia ovato lanceolata. Flores plerumque cærulei.

Amaror in ista est diurnus & valens: purgat absque incommodo. Cum in Virginiana Polygala vires ad peripneumoniam ex Cl. TENNENT experimentis innotuissent, & cum IDEM vir Cl. in pleuritide, & peripneumonia, & podagra pari felicitate ea herbula usus fuisset; etiam hanc Cl. viri BOUVART & DU HAMEL h) ad similem usum revocaverunt. In pleuritide ergo Polygalæ infusum excreationem promovet: minori dosi data febrem minuit; continuo symptomata mitigat, expectorationem promovet, ad unum cochlear data: una alvum, urinam, & vomitum ciet i), ut tamen Virginiana Polygala viribus excellat k). Deinde in hydrope, & in anasarca, aqua cum Polygala decocta bono cum affectu, & cum lotii incremento data fuit, cum in pinta uncia herbæ decocta ad dimidiam exhalasset, & per horam tria cochlearia fumerentur l). Non sine successu in phthisi datam fuisse Ill. GRANZ m). Et nuper ad sanguinem dissolvendum eximius medicus SARCONIUS Polygala usus est.

344. POLYGALA caule erecto, foliis linearibus, acutis.

Polygala vulgaris major C. B. VAILL. t. 32. f. 1.

Variat flore albo, cæruleo, purpureo.

Polygala floribus cristatis, racemosis, caulibus herbaceis, simplicibus, procumbentibus, foliis linearibus lanceolatis LINN. II. p. 986.

In pratis siccis & sylvis.

Folia ima etiam breviora, latiora, sed lanceolata, leviter amara, reliqua linearia, lanceolata. Caules erecti. Reliqua eadem.

Prior in vulgarem culta non redit HILL. brit. herb. p. 82.

POLYGALA

a) Polygala palmum alta, in summo caule semen lenticaulæ, adstricto gustu. Lac auget DIOSCOR. L. IV. c. 737. PLIN. L. XXVII. n. 96.

b) TOURNEF. K. L.

c) Pro monopetalo IDEM.

d) A. B.

e) TOURNEF. E. MALPIGH. n. 144.

f) TOURNEF. E. F. G.

g) LINN. n. 364.

h) DU HAMEL. Mem. de l'Acad. ann. 1739.

i) BOUVART. mem. de 1744.

k) Mem. de 1739. p. 184.

l) Mem. de 1744.

m) Mat. medic. II. p. 180.

POLYGALOIDES GUNDELSHEIMERI apud JOHRENIUM.

DILLENII *nov. gen.* p. 152. t. 9.CHAMAEBUXUS TOURNEF. *Mem. de l'Acad.* ann. 1705.

Calyx trifolius, foliolis ovato lanceolatis, venosis, supremo maximo. Flos tripetalos *n*), fabricam imitatus floris papilionacei, duobus petalis *o*) pro vexillo subpositis, cujus finis ovalis est, imo petalo ex carina *p*) connato, & ex duabus alis, quarum dimidia pars libera ex carina rostro obtuso terminatur, & cis id rostrum, utrinque, ovalem appendicem *q*) educit, quæ conjunctæ appendices cavum intercipiunt, ut in floribus papilionaceis, quo stamina continentur & tubæ. Ex initio rostri octo stamina oblongis filamentis. Ornamenti flabelliformis defectus, & calyx triphyllus hanc plantam a polygala separant.

345. POLYGALOIDES procumbens foliis duris, ovatis, nervo aristato.

Anonymos flore coluteæ CLUS. *Pann.* p. 47.

Pseudo-Chamaebuxus HORT. AICHSTETT. *vern. ord.* 6. t. 12. f. 3.

Polygala floribus imberbibus sparsis, carina apice subrotundo, caule fruticoso, foliis lanceolatis

LINN. II. p. 989.

β Macula in flore purpurea CLUS.

In omnibus montosis frequens, in adscensu *Planfavey* prope *Roche*, *Plantour* prope *Aigle*, *M. Hauenstein* &c.

Caules lignosi, semiprostrati, vix dodrantes. Folia solida, ficca, ovata, nervo aristato; superiora elliptica, lanceolata. Flores inter folia sessiles, in petiolis unifloris, qui vagina trifolia excipiuntur. Flos ochroleucos, cum macula in extremis alis aut crocea, aut purpurea, quæ etiam petala superiora extrema simili colore tingit.

II. HEXASTEMONES.

Hæ veriores diadelphicæ stamina habent, utrinque terna connata.

FUMARIA TOURNEFORT. t. 237. & LINNÆI n. 849.

FUMARIA RIVIN. *tetrapetal. irreg.*

& CAPNOIDES *r*) TOURNEF. *ibid.*

Character non est in calyce, qui alias bifolius est *s*), nullus alias; neque in fructu, qui modo brevis, rotundus, monospermos, modo filiquosus, longus, polyspermos, modo alterius est fabricæ. Sed flos constantem fabricam servat. Tetrapetalos est, tantum ut petala alias firmiter connascantur, alias laxius, quod idem in papilionaceis accidit. Figura, quæ in papilionaceis. Vexillum reliqua petala *t*) comprehendit, longissimum, sine lato, ovale, per medium gibbum: idem retrorsum in erectum cylindricum calcar *v*) producitur in eo a papilionaceo diversus. Alæ paulo breviores, strictæ *x*), sine in juga tria majora, duo minora, plicato, isque finis cum altera ala mediam tubam comprehendit. Carina fulcata *y*), vexilli longitudine, gracilis, extrema parte cava, sæpe divisa *z*). In calcar squama ex altero ungue staminum retrogreditur. Stamina duo *a*), lato ungue: singulum sustinet tres apices *b*) longos, gracilesque, & cum sodali filiquam comprehendit.

346. FUMARIA foliis multifidis, lobis subrotunde lanceolatis, fructibus monospermis.

Fumaria MATTHIOLI p. 1158. RIVIN. *tetrap. Irreg.* T. L. BLAKWELL. t. 237. cum character.

β Flore pallescente I. R. H.

γ Flore

n) TOURNEF. C.D.E.

o) C.D.

p) E.

q) F.

r) Capnos

seu pes gallinaceus foliis tenuissimis, sparsis, flore purpureo viridi PLIN. L. XXV. n. 98. Fructuosa, per tenera, coriandri similis, foliis candidioribus, undique numerosis, cinereis, flore purpureo, succo acri DIOSCOR. L. IV. c. 105. Nostra esse videtur.

s) Ad I.

t) B.B.

u) B.B.I.

x) Ad E.

y) C.C.

z) *ibid.*

a) Ad G.

b) *ibid.*

γ Flore albo TABERNÆMONT. p. 32.

Varietates habet MICHELI *Hort. florentin.* p. 39.

Rarissima GESNERI seculo, nunc ad muros, in vineis, hortis & agris vulgo provenit.

Radix fibrosa. Caules numerosi, intricati, ramosi, teneri, succulenti, dodrantales. Folia glauca, plana, latitudine ubique fere eadem, pinnata, pinnis pinnatis, pinnulis trilobis, lobulis trifidis & bifidis. Flores in spicas densas. Calyx dentatus, bifolius; flos c) roseus vexillo integro, sine subrotundo, quem gibbus viridis dividit. Alarum finis & latera vexilli atropurpurea, rostrum carinæ subrotunde lanceolatum; media pars ejusdem vexilli anterior viridiuscula. Squama crassa, in calcar retrogressa, sine curvo. Stamina duo lata, apice tricuspide. Siliqua globosa d), monosperma.

Planta succulenta, molliter amara e): in succo spissato nitri similes crystallos deponit: saponacea absque morfu & calore: resolvens, coagula viscerum abdominalium liquescit: Succus f) ad duas uncias datus cum fero lactis alvum leniter solvit g), sanguinem, ut vocant, depurat, scorbuto resistit h), cutanea vitia i), & ruborem faciei nimium contemperat, si præterea corporis exercitatio accesserit, verno tempore. Hoc innocuo remedio vulgo in Gallia utuntur, eoque morbus atrabilarius passim superatur. Debile cum sit medicamen, poterit aliquando medicum in morbo hypochondriaco fessisse. Non putem essentiam spirituosam vires plantæ recipere, quæ sibi relicta refrigeret k). Extractum seu succum spissatum magis probavero, cujus drachma una alvum ducit l). In phthisi decoctum & succus multo usu profecit m). Fumariæ species in Dalmatia ad arthritidem magni fit n). Taniam ea superatam o) lego. In fundo decocti vel infusi salem alcalinum & tamen crystallinum visum legi p). In sale cinerum sal marinus cum sulfure admixtus est q).

*347. FUMARIA foliis pinnatis, pinnis pinnatis, pinnulis lobatis, ovatis, filiquis brevibus, incrispatis.

Fumaria montana TABERNÆM.

Pseudo Fumaria flore luteo RIVIN. t. 74.

Fumaria tingitana radice fibrosa, perennis, flore ex albo flavescente, filiquis curtis PLUKNET. *almag.* p. 262. t. 90. f. 2.

Fumaria filiquis linearibus tetragonis, caulibus diffusis, angulosis LINN. II. p. 984.

In Helvetia transalpina vulgo, circa *Capo di Lago, Mendris &c.*

Caulis ramosissimus. Folia pinnata, pinnis pinnatis, pinnulis petiolatis, trilobatis, ovatis & simplicibus. Flores in spicas breves congetti, lutei. Folia calycis lanceolata, bina. Vexilli pars anterior margine suo contracta, media linea elevata dividitur. Retrorsum idem calcar semiplanum remittit, in quod duo ungues tendunt, conglutinati, incurvi. In alis rotam elevatam sex radiorum habent. Carina & stamina similia. Fructus latiusculus, brevis, incrispatus. Semina magna, nigra, reniformia.

348. FUMARIA radice bulbosa, caule simplici bifolio, bracteis ovato lanceolatis.

Fumaria altera CAMERAR. *Epit.* p. 891.

Fumaria bulbosa I. TABERNÆM. p. 35. & II. EJUSDEM p. 36. & III. p. 37. & IV. p. 38.

Fumaria bulbosa radice cava major C. B. I. R. H. GARIDEL. p. 194. ic. 38.

Pseudo-Fumaria RIVIN. *tetrapet. irreg.* t. 72.

Variat flore albo, cujus quatuor icones TABERNÆMONTANUS dedit p. 35. 36. 37. 38. subflavescente, &c.

Ubique ad sepes, in umbrosis, primo vere.

Radix difformiter subrotunda, modo solida, modo cava, ut certo vidi. Caulis ex radice unicus, erectus, non ramosus, levis, supra terram bifolius. Folia glauca, tenera, glabra, pinnis alternis pinnatis, pinnis primis denuo pinnatis, pinnis secundis multilobis, lobis obtusis, pinnulis simplicibus & incisis, circumscriptio totius folii triangulari, ut in umbelliferis. Scapus floralis fert racemum laxum, florum

c) Tetrapetalos FABRIC. *butisbac.* p. 49. 50.

d) Q. R.

e) Analysin habet RIECKE *de fumaria.*

f) Recentem herbam recte præfert SALADIN p. 250. b.

g) MESUE p. 14. Etiam Syrupus p. 139. b.

h) LINN. p. 247.

i) MALOUIN. *chym.* p. 104.

k) Putat STAHL. *mater. med.* p. 328.

l) NICOLAI *mat. med.* p. 227.

m) FÆK *sel om chroniska Siukd. bot.* p. 17.

n) RUMLER obs. 82. *Fumaria Split.*

o) Succo ROUSSRY *de fumar.*

p) *Journ. de Trevoux* ann. 1711. m. Juillet.

q) GMELIN. *Comm. Acad. Petrop. V.* p. 289.

rum fere duodecim, transversorum, quibus interponuntur folia simplicia, ex ovatis lanceolata. Calyx nullus. Flos *r*) vulgo purpurascit: alarum pars plicata saturatiori colore est. Calcar floris longitudine. Vexillum reflexum, cordatum, carina bifida. Intra calcar squama bifida retrocedit, parieti adnata. Siliqua oblonga, in unicum terminata, bivalvis, sed difformis, tumens, feminibus subrotundis, duodenis, de valvularum commissione pendentibus.

Vetustiores inter nuperos Aristolochiam dixerunt, haecenus non bene. Vulnerarias vires tamen ei tribuunt *s*), & radices pulvis carnes spongiosas *t*), de osse efflorescentes, absumere dicitur. In febribus intermittentibus laudatus *v*); ut alia amara. Emmenagogam vim ei tribuunt, quæ sit in aristolochia, cui tamen radicem inodoram non supposuerim *x*) pro succedaneo. In radicem cinere sal communis admiscetur *y*).

349. FUMARIA radice bulbosa, solida, caule simplici, multifolio, bracteis digitatis.

Fumaria bulbosa seu tuberosa minor TABERNÆM. p. 39.

Aristolochia vulgaris, flore purpureo HORT. AICHSTETT. *hybern. t. 7. f. 2.*

β Minor, junior, flore sæpe virente.

Radix cava viridi flore LOBEL. *ic. p. 760.*

Fumaria bulbosa radice non cava, minor C. B.

Aliquanto rarior. In subalpinis, circa *les Plans*, & inde sursum per alpes, aux *Nombriaux*. Prope *Ebrodunum* I. B. *Genevæ* STROBELBERGER p. 181. *Basilea* versus novam domum, & extra urbem minorem C. B. de minore, inter falices ad *Wiesam* CHERLER, tum circa *Münchenstein, Neuhaus, Klein Hüningen, Bottigen*. Im *Gebüsch bey Riehen, Basler Merkwürd. VII.*

Certo differt, neque est planta prior 348. anno secundo adultior, cum *Bernæ* nunquam palmata, circa *les Plans* ea sola nascatur; neque ullo modo probabile est, ex una planta utramque natam esse *z*).

Radix solida, multo quam priori minor, neque avellanam nucem facile superatura. Folia numerosiora, quatuor ad sex, plerumque teneriora, angustiora. Folia inter flores, sive bractæ, profunde digitatæ, in digitos pene parallelos divisæ. Squama in calcar retrocedens mucronata, non bifida, libera, neque parieti adnata. Tumores laterales vexilli minores: Habitus totus humilior. Non bene etiam nuper LINNÆUS *zz*) cum priori conjungit. Flos cæterum & folia, & facies satis similes.

III.

I. PLANTÆ PETALODÆ.

II. POLYPETALÆ.

II. FLORIBUS DIFFORMIBUS.

III. STAMINIBUS DENIS, IN DUO SYSTEMATA DISPOSITIS.

DIADELPHIÆ LINN.

PAPILIONACEÆ TOURNEF. t. 209. OEDERI II. n. 64. & 207.

LEGUMINOSÆ BOERHAAVII.

Classis naturalis est, quam floris difformitas cum didynamiis, fructus cum siliquosis tetrapetalis conjungit, & seminum ex valvarum commissione suspensio, atque nidi in valvarum cavitate pro feminibus exsculpti. Calyx monophyllos *a*), ex suo tubo in quinque segmenta inæqualiter divisus. Flos difformis, papilionaceus *b*), tetrapetalos *c*), aut omnino pentapetalos, si carinam sæpissime aut fissilem, aut bipedem, pro duobus petalis numeraveris, non repugnante TOURNEFORTIO. Petalum supremum, *Vexillum* TOURNEFORTII, reliqua petala immatura continet *d*): maturius plerumque partem alarum anteriorem deserit *e*), & ab iis ad rectos angulos elevatur, & deni-

P p 2

r) Eum pingit TOURNEF. t. 237. A.B.C.D.E.F.G.H.K.L. M.N.O.P. Dipetalon esse FABRIC. ibid.

s) LOBEL. *advers. p. 266.*

t) HELD. *Eph. Nat. Cur. Cent. VI. obs. 86.*

v) *Bresl. Saml. 1718. Oct.*

x) LUDOVICI p. 218.

y) GÄRLIN. *Comment. Petrop. T.V. p. 289.*

z) LINN. *Flor. Suec. II. p. 246. 247.*

zz) p. 984. Conf. III. LUDWIG *de minuend. spec. plantar.*

MOHRING. *Comm. Lit. Nor. ann. 1740. hebd. 6.*

a) TOURNEF. I. C. B. B.

b) SPIGEL. *Isagog. c. 12.*

c) TOURNEF. D.E.F.

d) D.

e) ut 211, A.

& denique reflectitur, ambitu plerumque subrotundo, per medium plicato. Idem posteriorem partem reliquorum petalorum propriis tumoribus coerces. Duo petala lateralia, quæ *alæ*, semper æqualia, novello fructui parallela, adfident, & plerumque hamos *f*) retrorsum remittunt, qui fructui contegendo & staminibus continendis subsidio sint. Imum petalum, seu *carina*, sæpe aut fissilis, aut bipes, sursum cava, sine latiori, aut obtusius *g*) rostrato, aut acutius, fructum subnascentem continet. Sed propior eum comprehendit *Vagina* *h*) constanter alba, sursum cava, & superius aperta, cujus finis in novem stamina discedit, quorum medium longius est *i*). Fissuram superiorem decimi staminis filamentum complet, aliquanto latius; rarum vero est, si cum ea conferbuerit. Fructus, qui *Siliqua* dicitur, totam plerumque vaginam replet, & ad ejus finem anteriorem reflectit tubam simplicem *k*), sine sepiissime latescente, immixtam staminibus. Quando fructus vagina brevior est, tunc hujus pars anterior solam tubam continet. Siliqua duabus partibus æqualibus *l*) & similibus, constat, convexis, posterius & antè acuminatis, sibi congruentibus, quæ commissione duplici uniuntur, quarum superior aperitur, & ad inferiorem semina *m*) suis ex petiolis suspenduntur *n*). Semina farinosa, aut amara, aut proprio blando, fatuo, sapore prædita, sæpe homini, semper avibus grata sunt, & quadrupedibus herbivoris.

Certa Classis, genera habet difficilia, minus bene determinata, & sæpe quasi arbitrarie definita.

Ordines a foliis sumo, non quod folia essentiam generum ingredi putem, etsi Trifolium vix alium communem characterem habet: sed quod facilis sit is ordo, etsi exceptiones patitur.

I. FOLIIS SIMPLICIBUS AUT TERNIS.

GENISTA.

GENISTA TOURNEF. t. 411.

GENISTELLA TOURNEF. t. 413.

GENISTASPARTIUM TOURNEF. t. 412.

GENISTA LINN. n. 852.

Non facilis character. Calycis segmenta duo superiora brevia, a tribus inferioribus aliquo hiatu sejuncta, quæ sibi propiora, minus profunde incisa sunt. Floris petala amplius a se invicem recedunt, quam in ulla alia *o*) hujus classis specie, & alæ non raro ad angulos rectos a carina abeunt. Vexillum, aliter *p*) quam in anonide, strictum, antè angustius, emarginatum. Alæ carina longiores *q*), hamo brevi. Carina bipes, longe aperta, rostro obtuso, non recurvo: tuba globulo terminata. Fructus parum turgidus *r*): in eo aliquot *s*) semina reniformia, nostris certe in speciebus.

350. GENISTA inermis, foliis glabris, confertis, ellipticis, lanceolatis, floribus sessilibus spicatis.

Genista tinctoria DODON. *pempt.* p. 463.

Genistella RIVIN. t. 67.

Genista foliis lanceolatis glabris, ramis striatis, teretibus, erectis LINN. II. p. 998.

Duas varietates habet MICHELI *Hort. Florent.* p. 40.

In sterilibus arvis ubique, & potissimum circa Bernam *im Forst* & circa Pümpfiz.

Caules numerosi, duri, angulosi, fere erecti, ramosi, terminantur spica florifera. Folia solitaria, terno ordine sibi succedentia, conferta, ex ellipticis lanceolata, firma, glabra. Flores conferti, flavi, quales dixi *t*): Siliqua longiuscula, pene plana, glabra, polysperma. Semina lentiformia, hilo incisa, nitida.

Jam veteribus ejus usus *v*) ad tingendas lanas notus fuit, ad crassiores luteos pannos potissimum.

f) t. 209. F.G.

g) E.

h) M.

i) MALPIGHI ic. 179.

k) L.

l) P.P.Q.Q.

m) T.

n) MALPIGHI ic. 195. 248.

o) Ad A.

p) A.

q) ibid.

r) E.G.G.

s) G.G.

t) Stamina tantum octo habere SCOPOLI p. 532.

v) PLIN. L. XVI. c. 18.

potissimum utilis: cum urina & cineribus clavellatis aurantium colorem impertit α), estque inter fidos colores γ); post Serratulam tamen sequitur, infirmior, & majori copia debet adhiberi ζ). Ex ea, cum aqua calcis cocta, cum creta contusa, & iterum cum alumine cocta, fit color saturate flavus $\zeta\zeta$).

351. GENISTA inermis procumbens, foliis duris, subhirsutis, spicis floriferis brevibus.

Chamaegenista prima CLUS. *Pannon.* p. 50. *Hest.* p. 103.

Genistella pilosa I. B. I. P. II. p. 393.

Genista foliis lanceolatis, obtusis, caule tuberculato decumbente LINN. II. p. 999.

Non perinde frequens, ut quidem in *Germania*. I. B. non longe *Friburgo* reperit Cl. GAGNEBIN non longe à *Pierre pertuis*, & inter *Delsberg* & *Lauffen*, in rupibus vallis *Aiotier grand val*, ad usque *Corendelin*; porro à la *Chaux de fond*, à la *Brèche*, au *Cernil chaude*. In summo monte *Balon*: semper in *Jura* monte, & continuo *Jura Vogeso*. In colle gramineo, qui agros *Wylenses* à sylvà cognomine separat, Cl. LA CHENAL.

Frutex ramosissimus, procumbens, ramis pedibus, angulosis. Folia dura, ovata, pene cordata, brevia, complicata, fericeo villo subtus splendentia. Flores per foliorum alas in brevibus petiolis sessiles, in brevem spicam collecti: flavi, vexillo extus hirsuto. Alæ vix hamatæ, à carina longissime ad angulum rectum distant. Carina recta, cochlearis similis, fissilis. Siliquæ hirsutæ, latiusculæ, polyspermæ & dispermæ.

352. GENISTA foliis ovato lanceolatis, hirsutis, spinis in ramis fenestrentibus ramosis.

Genistella FUCHS p. 220.

Genistella spinosa RIVIN. t. 67.

Genistella aculeata TABERNAEM. p. 1102.

Genista spinis compositis, ramis floriferis inermibus, foliis lanceolatis LINN. II. p. 999.

Lausanna vulgo in sylvis. Circa *Saleviam* RAIUS. Circa *Basileam* passim versus *Burgfelden*: in sylvæ *die Hard* oris ad *Rhenum* declivibus è regione pagi *Crenzach*. In colle ad *Limagum* prope *Wettingen*, &c.

Caules fruticosi, ramosissimi, cubitales, erecti. Rami juniores foliis lecti: in singulis foliorum alis ramus novellus, & una pluresve spinæ semifoliaceæ. In vetustis ramis solæ spinæ supersunt, etiam ramosæ, pungentes. Folia triplicato ordine sibi succedunt, ima ovata, reliqua ovato lanceolata, viridia, hirsuta. Flores longi, pene sessiles in spicam collecti. Calycis segmenta superiora discedentia, ima propinqua, dens imus capillaris. Alæ vix auriculatæ. Carina bipes, duobus tumoribus filiquam urget. Flos flavus: vexillum retrorsum reflexum, cordiforme, hinc dimidia carina brevius, carinatum: Carina prælonga, recta, non rostrata, bipes. Alæ carina multo breviores. Siliqua brevis, lata, hirsuta, nigra, tribus feminibus turgens. Stylus decimus distinctus.

353. GENISTA foliis cauli adpressis ellipticis, sine patente ovato lanceolato.

Chamaegenista altera CLUS. *Pannon.* p. 51.

Genista sagittalis Pannonica CAMERAR. *Hort. ic.* XIII.

Genista ramis ancipitibus, articulatis, foliis ovato lanceolatis LINN. II. p. 998.

In sylvis helveticis vulgaris, in *M. Jorat*, *Suchèt*, supra *Eglisau*: *Basilea* versus *Burgfelden*, &c.

Mira plantæ fabrica. Caulis totus foliosus, articulatus. Rami non ramosi. Folium quodque ellipticum, cauli adpressum & adnatum; pars ulterior ovato lanceolata reflectitur ad rectos fere angulos, glabra ea, firma & virens. Spicati flores ramos terminant. Calycis folia duo superna brevia, tria inferiora longa, medium fere capillare. Flos flavus: vexillum reflexum, cordatum: alæ obscure hamatæ, carina paulo breviores; ista vexillo æqualis, bipes, sine amplo, subrotundo, non reflexo. Stylus decimus distinctus. Siliquæ totæ hirsutæ, nigrae, compressæ, quatuor feminibus fartæ, pene rotundis, nitentibus.

SPAR-

α) SPERAT. *Hist. of the Roy. Soc.* p. 299.
 γ) HELLOT. p. 397.

ζ) *Art de teindre les Soyes* p. 45.
 $\zeta\zeta$) Schuttgelb LINDER. *färgkorist* p. 82.

SPARTIUM a) LINN. sp. n. 818.

GENISTÆ TOURNEF. sp.

A Genista differt potissimum calyce bilabiato, in duo segmenta discedente, superius & inferius. Flos magnus, vexillo amplissimo, alis brevioribus, carina fissili, aliquanto longiori. Siliqua perinde polysperma.

- *354. SPARTIUM foliis inferioribus ternatis, hirsutis; superioribus simplicibus. *Genista* DODON. *pempt.* p. 761. RIVIN. t. 65. BLAKWELL. t. 144. cum caractere. *Cytisogenista scoparia* I. R. H. DU HAMEL *arbres* p. 203. *Spartium foliis ternatis solitariisque, ramis inernibus angulatis* LINN. II. p. 996.

Non superat arenosas sylvas Alfitæ, neque in Helvetia reperta est, nisi in Transalpina, a *Bellizona* adusque *Mendris* ad vias. Sub *Furca* monte in valle *Oscellana*.

Frutex sepedalis, ramosus, ramis angulosis, longis, virgatis, omnibus erectis. Folia prima petiolata, trifoliata, hirsuta, obverse cordata: ulteriora in ramis simplicia, ex ovatis lanceolata. Flores in spicam rariorem, cum intermistis foliis subrotundis. Flores petiolati, maximi. Calyx coloratus albus; dens superior ter incisus, inferior bis. Carina tota bifida, longissima, obtuse rostrata. Alæ ovales, obtusæ, brevi petiolo. Vexillum amplissimum, reflexum, emarginatum; flava omnia. Fructus latus, nigerrimus, compressus, ex alarum commissura pubescens, polyspermos.

Planta amara, multum salis b) continet, unice diuretici, & tartari vitriolati adfinis c): Quare lixivio d), & ipsius plantæ decocto e), hydropem legimus superatum fuisse, & idem lixivium aliis cineribus præfertur, quales sunt juniperi cineres f). Loco Caffæ femina adhiberi posse g).

Sed etiam Genistæ hortensis flores & semen vomitum movent h) cum vehementia, a duabus drachmis ad semuncem dati.

Flores nostræ Genistæ conditi Capparidis locum tenent, minus tamen grati i).

Hæc eadem planta nuper ad coria præparanda adhibita k) est, & eadem commoda præstat, quæ cortex quernus. Ex eodem etiam cortice, in thermis macerato, & fila, & fatis bonæ telæ, sed utique crassiores parantur l).

- *355. SPARTIUM caule decumbente ramofo, foliis solitariis ovatis, floribus longe petiolatis *Emend. II.* n. 41. p. 20. †

Nova planta passim in *Burgundiæ* Comitatu nascitur, sed etiam in finitima Helvetia, ut in *Mairie de la Brevine*, au *Roulier* a Cl. CHATELAIN lecta, & à la *Chaux de fonds*, dans la grande pature de la brèche.

Caules angulosi, ramofo: folia non dura, ovatis longiora, cis finem latiora, obtusa, hirsuta, neque sericea omnia, etiam infima solitaria. Petioli unciales: flos quam paulo dimidio minor, floresque minus ad unum latus coniecti. Calyx bilabiatus, superiore segmento bidentato, dentibus triangularibus, acutis, curvulis, inferiori tridentato: vexillum venosum, flavum, amplum, emarginatum, sic alæ latæ, ovales, evidentiori hamo. Carinæ rostrum curvum, multo quam priori acutius.

ANONIS m) TOURNEFORT. t. 229.

ONONIS LINN. n. 863.

Character difficilis, cum plantæ ab omnibus scriptoribus ad Anonides relatæ, neque foliis, neque flore, neque fructu convenient. In calyce discrimen maximum, valde patente,

a) Spartium DIOSCORIDIS videtur esse Genista juncea IV. c. 152.

b) Ad sesquidrachmam ex libra GEOFROI.

c) *Mem. de* 1762. p. 614.

d) *Hanover. Collectan.* obs. 22.

e) MORHRING. *Eph. Nat. Cur Vol. V.* obs. 32. BRASSAVOLA *Exam.* p. 110. MONRO *dropsy* p. 44. sq. MEAD *monita* p. 138. cum femine Sinapi.

f) *K. svenska wetensk. handling.* 1762. *trim. I.*

g) DUBERGER *tr. des liqueurs.*

h) PREVOT *medicina pauper.* p. 512. MAGAT. *rar. medic. vuln.* l. c. 55.

i) CORTES. *miscell.* p. 205. ad grana 90. BROOKE t. 4. p. 205.

k) *Gottin. gel. Anzeig.* 1755. p. 1304. LA LANDR *art de tanner* p. 14. *Hanoversche Samlungen* 1755. n. 97.

l) DU CHESNE *Manuel, Traité des arts* p. 46. *Hist. de l'Acad.* 1763. n. 1.

m) Ononis inter spinosas in ramis spinas habet, adposita folio rutæ simili, toto caule foliato, aratro inimica PLIN. L. XXI. n. 58. Anonis, aliis Ononis, ramosa, fæno græco similis, nisi quod fruticosior sit, hirsutiorque, odore jucundo, post ver spinosa PLIN. L. XXVII. n. 12. Adde ex DIOSCORIDE Anonidem fœdici & Ononidem, ramos habere dodrantales, foliis quentibus geniculis, capitulis rotundis cinctis, foliis non injucunde olentibus: in ramis acutæ spinæ L. III. c. 18.

patente, cujus inferiores tres dentes prælongi, flori æquales sint, duo supremi ad se invicem incurventur. Vexillum reliquis petalis amplius, plicatum, modice subrectum. Alæ perbreves, etiam carina breviores, hamatæ. Carina acute rostrata. Stamen decimum non distinctum. Siliqua turgida, oligosperma, ut femina tribus non plura sint.

356. ANONIS caule decumbente, ramis senescentibus spinosis.

α Junior planta nondum spinosa.

II. Flore albo MATTHIOLI p. 675.

β Adulta & spinosa.

Anonis FUCHS. p. 60. RIVIN. t. 69. BLAKWELL. t. 302.

Anonis, Ononis, resta bovis TABERNEMONT. p. 528.

II. Flore albo TABERN. ib. LOBEL. *advers.* p. 378. MORTON *Northamptonshir.* MATTHIOL. p. 675

III. Erectior, autumnalis.

Anonis spinosa, fruticosa, erecta, flore pallido VAILL. FABREGOU II. p. 136.

Ononis floribus racemosis geminis, foliis ternatis, superioribus solitariis, ramis inermibus subvillosis LINN. II. p. 1006.

Vulgatissima ad vias, & in arvis, neque varietates albæ raræ sunt. In Ægypto & vicina

Asia arida deserta & fabulosa obducit n).

Caules semiprostrati, duri, ramosissimi, cortice rubro, hirsuto. Junior absque spinis est, viscosa & fetida. Cum ætate o) quisque ramus in lignosam, & duram spinam terminatur. Folia ex vagina, sive ex pedunculo foliaceo amplissimo, nascuntur, quæ bifida, nervosa, serrata, ex brevi pedunculo unum folium, etiam duo & tria profert, hæc rarius. Flores ex alis ramulorum, in petiolis brevissimis, unifloris, solitarii, aut gemini; in summis demum ramis spicam quamdam foliosam efficiunt. Calyx hirsutus, longe tubulosus, incurvus: Segmenta superiora subrecta, quasi fissura separata, imum longius. Vexillum amplissimum, plicatum, roseum. Alæ carina breviores, hamis brevibus. Carinæ rostrum amplissimum, purpureum, in origine bipes. Stamina non distincta p). Siliqua brevis, rhomboidea, trisperma: Semina inique reniformia q).

Multum olei, acidi salis, & terræ continet: radix pro diuretica habetur r), & aperiente, ut calculi symptomata ab ejus usu sublata legas s), lapillosque expulsos t). Cortex sumtus ad drachmam urinam movet, etiam cum vitio v), ut ab ejus usu lotium præter voluntatem manet, sed etiam menses pellit. Sarcocelen usu pulveris rapradicis superatam fuisse x) MATTHIOLUS. Sed id nimium videtur y). Decoctio Anonidis caput in cephalalgia Ungarica z) bagymaz fricatur. Aquam inutilem esse facile credo a). In sale cinerum falsa natura est & adstringens b). Muria condi, antequam spinosa fiat, cibo gratissimam c).

Anonis spinis carens purpurea C. B. quæ non spinosa CLUS. *Pannon.* p. 52. passim ab aliis repetita, ut a ROYERO d) & J. BAUHINO e), & quam Cl. STÆHELIN circa *Reichenbach* se reperisse putabat, diu me dubium tenuit. Planta BAUHINORUM folia, ut in icone CLUSIANA, ampliora habet, vaginas maximas, spicas in summis ramis confertas, foliis eminentibus non distinctas, calyces, & caules in iis spicis maxime tomentosos, ut pro diversa stirpe haberi possit. Non tamen est ejusmodi in me exemplum, quod satis tuto pro diverso haberi possit, etsi *Caspari BAUHINI* plantam puto differre: quare de eo malo ampliari. LINNÆUS, quam distinguerat, nunc conjungit.

357. ANONIS foliis subrotundis ferratis, petiolatis, floribus petiolis multifloris.

Cicer sylvestre GESNER. *Hort.* p. 254. b. Verius LOBEL. *Icon II.* p. 73.

Cicer sylvestre trifolium I. B. II. p. 295.

Idem puto Cicer alpinum LOBEL. *Illustr.* p. 169.

Q q 2

Ononis

n) HASSELQUIST. p. 107.

o) BOEHMER. *flor. Lips.* p. 139. TREW. *Centur. IV.* n. 1.

p) TREW. ic.

q) GREW. t. 74.

r) Etiam in equis. AGRICOL. *Annon.* p. 179.

s) HAEN *rat. med. VI.* p. 290.

t) MONAY. DIOSCORIDES apud CRATON. *Epist. II.*

p. 367. PLIN. L. XXVII. n. 12.

v) LENTILIUS.

x) MATTHIOLUS p. 675.

y) JAM BORRICHIO & aliis, aq. GEOPROI.

z) ALBERTI *de eo morbo.*

a) BUCHWALD p. 188.

b) STAHL. *mat. med.* p. 362.

c) DIOSCORIDES.

d) p. 126. sesquicubitalem esse.

e) *Spec. II.* p. 393.

Ononis fruticosa pedunculis trifloris, calycibus triphylo bracteatis, foliis ternatis subrotundis,
LINN. II. p. 10.

Formosa planta ad pedes omnium rupium septentrionalis Alpium catenæ amat nasci, sub
Gemmio, sub *Mouverant*, en *Ovannaz*, sur *Champ*, sub *Sublins* prope *Bevioux*.
Inter *Orsieres* & *S. Branchier* in jugo meridionali. Etiam ad *Salva* montis pedem
J. B. & RAIUS.

Caulis fruticosus, cubitalis, brachiatus, cortice subhirsuto, absque spinis. Folia longe
petiolata, a caule distantia, ternata, viridia, hirsuta, mollia, rotunda, acute cir-
cumferrata. Scapi florigeri ex foliorum alis aphylli, triflori, pauciflori, biunciae.
les: petioli singulares cernui: stipulæ gemellæ, ex ovatis lanceolatæ, ferratæ. Ca-
lyx flore multo brevior, campaniformis, segmentis subulatis. Flos speciosus. Vexil-
lum grande, replicatum, roseum, venis coloris saturati pictum. Alarum petiolus
brevis, hamus obtusus, color albus. Carina alba, rostro purpureo, acutissimo,
fere absque hamis. Stamina novem & unum. Totus habitus viscosus.

358. ANONIS viscida, foliis pedunculatis ternatis, petiolis unifloris.

Ononis lutea CAMERAR. *Epit.* p. 444.

Natrix lutea herbariorum LOBEL. *ic.* II. p. 28.

Anonis viscosa spinis carens lutea major C. B. PONTEDE. *antholog.* L. I. c. 32. p. 91. SCHEUCH-
ZER *It.* IV. p. 329. MILLER *t.* 33.

Natrix f. RIVIN. *t.* 68.

Ononis pedunculis unifloris aristatis, foliis ternatis, ovatis, stipulis integerrimis LINN. II. p. 1008.

Nihil frequentius in Gubernio Aquilejensi, torrentium alveos, & glareosa adclivia. Au-
Tombey; in alveo fluminis *Gryonne*, circa *Bevioux*, & in *Valesia* ad vias.

Radix, ut priori, lignosa, serpens & multiplex. Caules duri, fruticosi, cubitales. Va-
ginæ ad ortum petioli foliosi longæ, bifidæ. Folia petiolata, ternata, anguste o-
vata, nervosa, argute ferrata, cum tota planta viscida, & olentia. Scapus flori-
ger unicum foliolum petiolatum producit, & florem unicum, nutantem, sub eo
vero stipulam brevem hirsutam. Flos grandis, calyx magnus, flore adulto brevior,
brevi tubo, segmentis longis subulatis. Flos luteus: vexillum cordiforme, am-
plissimum, fuscis lineis striatum. Alæ magnæ, rotundæ, hamatæ, carinam fere
æquant. Ampla ista, rostro acuto, longoque. Stamina omnia connata. Siliqua
longa, non torosa, hirsuta, aspera, subcylindrica, aliquot femina continet, ad octo.

359. ANONIS foliis ternatis, ovatis, ferratis, subhirsutis, floribus sessilibus, calycibus
hiantibus *Catalog. rar.* p. 762.

Ononis lutea sylvestris minima COLUMN. *ecphraf.* p. 301. 304.

Anonis lutea, montana, non spinosa, minima BARRELIER *ic.* 1107.

Ononis floribus subsessilibus lateralibus, foliis ternatis, glabris, stipulis setaceis, calycis ariflis
corolla longioribus LINN. II. p. 1007.

Vulgo in Gubernio Aquilejensi, multis locis, ut in via *le Tombey*, supra *Bex*. Sic in-
ter *Leucam* & *Sideram Valesia*, & circa *Fouly*, *Saillon* &c..

Caules non spinosi, lignosi, ad summum pedales, toti foliis & floribus & vaginis fo-
liorum tecti. Folia tota subhirsuta, per ætatem calva, ternata, longe petiolata,
nervosa, argute circumferrata. Vaginæ biunces, ovato lanceolatæ. Flores in summo
caule in ala folii pene sessiles, petiolati, ternati, medio foliolo ovato, ferratis
omnibus. Calycis patuli hiant lacinia, longæ, latæ, lanceolatæ, hirsutæ, rigida.
Vexillum amplum, replicatum, luteum, purpureis lineis pictum: alæ saturate fla-
væ, carina breviores, exiles, hamatæ. Ista rostro lato, modice acuminato, pe-
tiolo brevissimo. Fructus brevis, tumidus, subhirsutus, niger, trispermus.

Planta odorata viscida.

II. FOLIIS OMNIBUS TERNATIS.

CYTISUS TOURNEF. T. 416. LINN. II. 877.

Calyx parvus, nec patens, bilabiatus g), denticulis superne duobus, inferne tribus. Ve-
xillum petiolatum, petiolo ad aliquam distantiam a reliquis petalis remoto, lateribus
reflexis. Siliqua non turgida, compressa, polysperma h). Genus *Spartio* proximum.

360. CYTISUS

f) *Natrix herba, radix avulsa hircum olet* PLIN. L. XXVII
n. 83.

g) TOURNEF. ad C.
h) K.L.

350. CYTISUS racemis simplicibus, pendulis, foliolis ovato oblongis LINN. II. p. 1041.

Varietas major, aut latifolia *a*.

Trifolia arbor CORD. p. 187.

Anagyris latifolia HORT. AICHSTETT. *vern. ord. frut. t. 7. f. 1.*

Laburnum RIVIN. p. 62. *Nov. Eph. Nat. Cur. Vol. II. obs. 15.*

Garden of Eden t. 27. p. 361.

β *Angustifolia.*

Anagyris altera CAMERAR. *Epit. p. 672.*

Varietates habet MICHELI *Hort. Florent. p. 32.*

In sylvis Helvetiæ occidentalis vulgarissimus, in Gubernio *Aquilejensi*, potissimum in sylva *la Chenau*, qua itur in vallem *Ormond*, a salinis *Panex*, & in vicina *Valesia*: in præcipitibus scopulis, quos Urba flumen prope *Moncharan* dividit, in *Salva M.* &c.

Arbor decempedalis, quando spontanea, frondosa. Folia longe petiolata, ternata, elliptica, integerrima, subhirsuta. Rami terminantur in pendulas spicas, nudas, speciosas. Flos ex longo petiolo suspensus, flavus. Vexillum emarginatum, reflexum, maculis intus fuscis pictum. Alæ, quam carina, longiores, hamatæ. Siliqua subhirsuta, ad sex usque semina reniformia continet.

Amara est: semen purgat & vomitum ciet, ad flagitium usque *i*). Nostri *Aubours* vocant, quam in vocem *Laburnum* *k*) veterum degeneravit. Materies nostro non nigra quidem, ebena *l*) proxima, sed flavescens cum venis obscurioribus, dura, & invicti roboris, ad clavos ligneos, ad instrumenta musica utilis, & ad arcus *m*). Non *n*) est *Cytisus* *o*) veterum, virgultis subtortis, floribus albis, vel galbinceis, odore mellito, semper virens frutetum, sativum, in vetere re rustica celebre *p*). Veteriorem *Cytisum* MARANTA *q*) indicavit, consentiente ROBERTO BRADLEY *r*). Neque est *Guajacum* *s*).

361. CYTISUS foliis ovatis nitidis, floribus spicatis, cernuis, calycibus & filiquis ferricis.

Synonymorum maxima difficultas.

Est *Cytisus primus* CLUS. *Pann. p. 36.*

Cytisus Gesneri, cui flores vere spicati I. B. I. P. II. p. 370.

Cytisus RIVIN. t. 17.

Long Spiked Cytisus, *Garden of Eden l. c.*

Cytisus foliolis ovato longis, racemis simplicibus erectis LINN. II. MILLER t. 117. f. 1.

In Helvetia transalpina a *Giornico* ad *Luganum* usque: circa *Chiavennam*, in valle *Madia*: in *Prægallia* circa *Plurs*. Ajunt etiam circa *Scaphusiam* nasci.

Arbuscula quatuor pedum, erecta, ramis sursum tendentibus, cortice, foliorum parte averfa, calyce, & filiqua tenui argenteo villo obsita. Folia petiolata, terna, ovata. Rami terminantur spicis longis florum breviter petiolorum, ex petiolis curvis nutantium. Calyx bilabiatus, labio superiori integro, inferiori tridentato, dentibus minimis. Flores suaveolentes, flavi. Vexillum ovatum, brevius, planum, retrorsum flexum. Carina maxima, latissima, sursum versa, rostro lato. Alæ paulo carina breviores, ovatæ, ut flos totus brevis sit, & latus. Siliquæ curvæ, planæ, polyspermæ. CORDUS utrinque levia folia describit: sed villus est brevissimus.

Vulnerariam esse BOCCONE *t*).

Anagyridis ramum inter plantas circa *Viviscum* lectas THORELLUS Chirurgus habuit: sed nemo eam arborem in Helvetia sponte nascentem reperit.

MELILO-

a) MATTHIOL. p. 931.

k) Alpina arbor *Laburnum* dura & candida materie, flore cubitalis longitudinis, quem apes non tangunt PLIN. L. XVI. ed. 8.

l) De *Cytiso* PLINIUS L. XVI. c. 40. Comparat etiam DU HAMEL *arbres* p. 207.

m) BELLON. *neglect. cult.* p. 129.

n) BELLON. Verum esse *Cytisum* HEROLD apud MATTHIOLUM, p. 209.

o) MARCELL. p. 171.

p) Mire commendabat ARISTOMACHUS apud PLINIUM L. XIII. *Cytisus* frutex albus est ut *Rhamnus*, ramos spargens cubitales & majores. Folia *Fœni Græci*, aut *Loti trifoliæ*, minora: trita erucam olent, & cicer recens sapiunt. Apes adlicit DIOSCORIDES L. IV. c. 108.

q) p. 36.

r) *Survey of ancient husbandry* p. 285.

s) Monet contra MONTANUM FALLOPIUS *de morb. gallic.* p. 28.

t) *Mus. di fific.* p. 139.

MELILOTUS a) TOURNEFORTII t. 229.

TRIFOLII sp. LINN.

Difficilis alioquin character Trifolii non debet plantis perturbari, quas facile sit separare. Meliloto calycis dentes breves, imus brevissimus b), trifolio longi, imus longissimus. Flos Meliloto neque perinde longus, neque strictus. Vexillum dimidia parte c) sui subrectum, in Trifolio plerumque rectum. Alæ Meliloti vexillo pene pares, (quæ breves trifoliis), & carina longiores, quæ pene recta, obtusa. Siliqua de calyce eminens d), inflata e), monosperma & disperma f). Flores racemosi, non capitati.

362. MELILOTUS filiquis racemosis, pendulis, rugosis, dispermis, acutis.

Melilotus RIVIN. t. 6. BLAKWELL. t. 80.

Trifolium odoratum, seu *Melilotus* DODON. coron. p. 190.

β. *Melilotus vulgaris altissima frutescens*, flore luteo T. aut *de Par.* p. 289. &c.
Lotus sylvestris flore albo TABERNÆM.

II. *Melilotus fruticosa*, candida major HIST. OXON. II. p. 161. t. 16. f. 1.

Melilotus vulgaris altissima, flore albo TOURNEF. aut *de Paris* p. 289.

Vulgaris *Melilotus luteo & albo flore*, in arvis & ad vias frequens est. Alteram sepedalem albo flore, circa dirutam arcem *Belp* olim legi.

Caulis durus, rectus, ramosus, vulgo bipedalis. Folia ternata, glabra, glauca, ovata, profundius circumferrata. Singulum ramum longa spica florum pendulorum & retroverforum terminat. Seta capillaris ad petioli originem g). Vexillum plicatum, leviter bifidum. Alæ hamatæ, vexillo æquales. Carina fissilis, rotundo fine, non recurvo. Siliqua turgida, transversim rugosa, perbrevis, femine unico, de crasso funiculo pendulo, aut duobus.

Planta validi & peculiaris odoris h), acris & amara, sapore ingrato, ut pecori tamen non displiceat i). Pessimo sapore triticum inficit k). Florum odor non ingratus, ex quibus aqua ad ignem stillat, quæ suaves odores commode recipit l).

Habetur vulgo pro planta emolliente m), & eo scopo in clysteribus, fomentis, emplastris adhibetur; creditur ad ciendas suppuraciones efficax esse; etiam ad cutem a vesicatorio unguento nudatam. Infusum florum ad colicos dolores, ad ventris inflammationes, ad ischuriam n) laudatur o). Dysenteriam p) solo Meliloto superatam lego, cum in primo stadio morbus hactenus moraretur. Unguentum flavum cum butyro tritorum ad malas lippitudines q) utile fuisse dicitur. Oleum r) infusum ad renum dolores olim laudes meruit.

Et tamen mihi acris potius videtur planta, quam emolliens, ut irritet s) & discutiat potius t), quam suppurationem promoveat. In Anglia in defuetudinem abiit v). Cum casu in semen lini se admisisset, in angina nocuisse vidi.

TRIFOLIUM TOURNEF. t. 228. LINN. n. 896.

Difficilis character, difficilior, si Melilotos admisceas. Essentialis est habitus trifolius, floresque in spicam densam, fere subrotundam, collecti, & erecti, qui per maturitatem dependent. Calycis denticuli perangusti a), imus longior b). Flos longus c), striatus d). Vexillum sæpe emarginatum, vix reflexum, sed longum e), ut reliqua petala longe excedat. Alæ breviores, hamatæ f). Carina dipetalos g), brevissima h).
Siliquæ

a) *Melilotus*, *Serratula campana*. Flos & odor & color DIOSCORID. croco vicina, in coronis antiquorum Itolorum locum habebat PLIN. L. XXI. n. 37. DIOSCOR. III. c. 91. Sed Antiquorum *Melilotus alba & odorator* habebat siliquas cylindricas, penibus puerorum similes, inquit SERAPIO *simplic.* c. 18.

b) TOURNEF. B.

c) A.

d) ad B.

e) E.

f) E.

g) ad SAUVAGES *flor.* p. 185.

h) THROPHRAST. *caus.* VI. c. 22. ficcum melius olere.

i) SCHREBER III. *Saml.* p. 55.

k) *Mus. rust.* II. p. 255.

l) GEOPROI III. p. 836.

m) DIOSCORIDES.

n) Eo fine in NICOLAUM p. 179.

o) CHOMEL.

p) COBER. *obst.* II. p. 94.

q) EHRHARD. *plant. bist.* XI. p. 4.

r) MESUR p. 187. b.

s) *Chirurgie pharm.* p. 115.

t) DRTHARDING *method.* p. 77.

v) *Chirurg. pharm.* l. c.

a) TOURNEF. E.H.O.P.S.

b) E.

c) A.M.

d) *ibid.*

e) Conf. M.A.

f) C.

g) D.

h) *ibid.*

Siliquæ breves ^{z)}, aut reconditæ in calyce, aut eminentes. Multis trifoliis petala omnia confervent ^{k)}, ut flos vere sit monopetalos. Idem sæpe cum maturescente femine superest & una marcescit.

ORDO I.

SILIQUA DE CALYCE EMINENTĒ

TRIFOLIASTRA MICHELLI.

363. TRIFOLIUM spicis ovatis densissimis, strepentibus, caulibus diffusis.

Melilotus minor TRAG. p. 593.

Trifolium pratense, luteum, femina, flore pulchriori, seu Lupulinum I. B. II. p. 381.

Trifolium pratense, luteum, capitulo lupuli C. B. VAILLANT. p. 196. t. 22. f. 3.

Lupulinum RIVIN. t. 10.

Trifolium spicis ovatis imbricatis, vexillis deflexis persistentibus, calycibus nudis, caule erecto,

LINN. II. p. 1087. sed maturior caulis diffusus est.

Icon mus. rust. IV. n. 2. f. 5.

In agris & inter stipulas ubique.

Caulis duri, brachiati, pedales, erecti, vel procumbentes. Folia nervosa, glauca; glabra, modo pene ovata, modo cordata, aut sectorem referentia circuli, cujus radii integri sint, arcus ferratus. Stipulæ ad summum ortum magnæ, ovato lanceolatae. In longis, nudis, petiolis spicæ florales, subovatae, densissimæ: flores pedunculati, flavi, per ætatem penduli, qui cum femine marcescunt, ficcique fiunt, & strepunt, fusco colore, cæterum tetrapetali ^{a)}. Vexillum amplissimum, cordatum, reflexum, striatum. Alæ & carina vexillo insignissime breviores, illæ hamatae: carina recta, non rostrata, dipetala. Calycis segmenta lanceolata. Siliqua petiolata, monosperma, femine ovali, crasso, petiolato.

Eximium pabulum præbet, & a perito agricola fistuloso illi ^{b)} hispanico Trifolio præfertur.

364. TRIFOLIUM spicis strepentibus paucifloris, caulibus erectis. *It. hercyn. n. 5.*

Trifolium lupulinum alterum minus RAI *plant. cantabr.* p. 166. *Syn. III. t. 14. f. 3.*

Trifolium spicis ovalibus, imbricatis, vexillis deflexis, persistentibus, caulibus procumbentibus,

LINN. p. 1088.

Frequens in pratis udis, v. c. inter *Muri* & ericeta torfacea cis *Gümligen*.

Caulis humiles, pedales, erecti, parum ramosi, parum foliosi. Folia parva, emarginata, argute ferrata. Capitulum laxius, spicæ similis, florum luteorum fere sedecim, dum senescit cinereum. Vaginæ & petioli in Anglia hirsuti, nostris glabri.

Hujus varietas est, in viis gramineis, in nemore *Wylensi*, & alibi reperta, quæ *Trifolium Lupulinum minimum* DILL. *Syn. III. p. 331. t. 14. f. 4.* quæ figura nostri speciminis est simillima, & est *Trifolium spicis subimbricatis, vexillis deflexis persistentibus, calycibus pedicellatis, caulibus procumbentibus* LINN. II. p. 1088. Mihi, etfi caulis procumbit, non satis diversa videtur, & in horto a DILLENIO sata in *Trifolium* 363. rediit, DILLENII ipsius fide.

365. TRIFOLIUM caule erecto, spicis ovatis, strepentibus, calycibus capillaribus, pilosis.

Trifolium montanum lupulinum C. B. *Prodr.* p. 140.

Lotus montanus aureus amplo lupuli capitulo, annuus BARRELIER *ic.* 1024.

Trifolium spicis ovalibus imbricatis, vexillis deflexis persistentibus, calycibus pilosis, caule erecto LINN. II. p. 1087. Conf. descriptionem Cl. KRASCHENINNIKOF p. 136.

Satis vulgare in montosis, inter *Rüti* & *Gurnigel*, in monte *Feuerstein*. Acutioribus foliis in alpebus Glaronensium J. GESNER.

Caulis pedalis, & cubitalis, erectus, minus ramosus. Folia ima cordata, reliqua cordiformia, ovatis similia. Capitula ovata, vetula spadicea, longiora & majora. Calycis brevis campanula, dentes superiores breves, inferiores capillares, longiores quam prioribus, imus longissimus, subpilosus ^{c)}.

366? TRIFOLIUM capitulo spumoso aspero majus C. B. *Prodr.* p. 140. RAI & C.

C. B. In Salicetis *Michelfeldæ*, *Huningam* versus, in dumetis se suffulciens reperit, neque quisquam alius. Ea dumeta dudum destructa sunt, & fortissimo Castello *Huningensi* cesserunt

Rr 2

Caulis

^{z)} F. Q. V. O.

^{k)} Id est *Tripbylloides* PONTEREA.

^{a)} FABRIC. *butisbac.* p. 50.

^{b)} L'ISLE II. p. 50.

^{c)} *Flor. Ingric.* p. 116.

Caulis bicubitales, tenues, flexiles: folia rotunda, crenata, vulgaris Trifolii similia, in prælongis pedicellis. Scapi palmares, pedales. In singulo scapo capitulum subtundum, parvæ avellanæ mole: flosculis aureis; his succedunt folliculi membranacei, sibi incumbentes, filamentis quibusdam exasperati. Ita C. B.
De hoc Trifolio ne conjecturam quidem habeo, quam offeram.

367. TRIFOLIUM caule repente, spicis depressis, filiquis tetraspermis.
Innumerabiles hujus plantæ varietates sunt, quarum plurimas MICHELIUS collegit.
- α Vulgare.
Trifolium pratense flore albo minus & *femina glabrum* I. B. II. p. 380.
Trifolium repens RIVIN. t. 13. similis varietatis ζ.
  - β Varietas quadrifolia, in areolis hortorum & in ambulacris glareâ conspersis LOBELIC. II. p. 33.
  - γ Etiam quinque & sex foliis MORISON. II. p. 135.
  - δ Simile varietatis maximæ n. 368. sed repens, filiquis dispermis MICHELI p. 20. t. 25. f. 5.
  - ε Foliis rhomboideis, albo gnomone pictis, acute ferratis, petalis pene purpureis, non lineatis; insignior varietas, inter *Basileam* & *Montbeliard*, etiam inter *Chiavennam* & *Bellinzonam* nata Emend. III. p. 88. n. 235.
Melilotus Parisiensis humi fusa foliis glabris ferratis VAILLANT. t. 22. f. 1.
  - ζ Foliis subrotundis ferratis, non maculatis: filiqua tetrasperma.
  - η Alpina folio valde nervoso, cordato, non maculato.
  - θ Alpina minima, triuncialis, foliis rotundis non maculosis: filiqua tetrasperma MICHELI p. 25. t. 25.
  - ι Alpina flore maximo, duplo, quam in reliquis, majori, folio subrotundo.
  - κ Varietas maculosa, sagitta notata, pediculis longissimis, filiquis tetraspermis MICHELI p. 28. t. 25. f. 1. quæ est ex amplissimis.
  - λ Hujus varietas vivipara, numerosis petiolis in capitulum congestis, biuncialibus, in quibus monstrofi flores nascuntur, uno alterove petalo in longum folium degenerante, profunde ferratum, dum unum alterumve petalum non mutatum superest.
Trifolium pratense capitulo folioso AMBROSIN. nov. plant. hist. c. 5. phytogr. p. 541.
  - α-λ. Est *Trifolium capitulis umbellaribus, leguminibus tetraspermis, caule repente* LINN. II. p. 1080.
Mutabilis planta vulgatissima in hortis ambulacris, & pratis.
Omnibus habitus repens, caule transverso, subinde radices deorsum fundente, sursumque & foliosos petiolos, & florigeros emittente, longos utrosque. Folia variabilia, in universum circumferrata, glabra, nervosa, cæterum subrotunda, aut cordata, emarginata, sæpe arcu aut gnomone albo notata. Stipulæ venosæ, ovato lanceolatae. Capitulum florigerum sphaericum, depressum; flores juniores recti, maturi reflectuntur, ut spica nunc bifida sit. Calyx coloratus, albus, aut purpureus, duobus dentibus superioribus brevioribus, a tribus inferioribus, longioribus, intervallo aliquo remotis. Flores juniores albi, sensim purpurei fiunt, denique fusci, dum perinde marcescunt, ut in lupulinis. Vexillum longissimum, plicatum, non reflexum, album aut subpurpureum. Alæ multo breviores, carina brevissima. Siliqua torosa de calyce eminens, feminibus in optimis exemplis quaternis, licet a duobus ad quaterna ludant.

368. TRIFOLIUM caulibus subrectis, spicis depressis, filiquis dispermis.
Trifolium pratense corymbiferum, erectum, annuum, præaltum, caule crassiore fistuloso, folio longiore cordiformi, flore albo, filiqua incurva, lata, compressa ac disperma MICHELI p. 28. t. 25. f. 2.
Trifolium orientale altissimum, caule fistuloso, flore albo VAILL. p. 195. t. 22. f. 5.
Trifolium capitulis umbellaribus, leguminibus tetraspermis, caule ascendente LINN. II. p. 1080.
Conf. DALIBARD. p. 226.
Trifolium flore albo RIVIN. t. 4.

In hortis: etiam ad pabula d) colitur.

Parum diversum: caule non repente, semisubrecto, cubitali, duriori, fistuloso, ramoso: Foliis magnis, puris, ovatis, non maculosis: Spica compressa, floribus grandioribus. Stipulæ venosæ, longe caudatæ.

369. TRIFOLIUM

d) Journ. econom. n. 1. p. 38.

369. TRIFOLIUM scapis radicatis, floribus racemosis, foliis ellipticis, lanceolatis, integerrimis.

Trifolium angustifolium alpinum PONÉ p. CCCXL. apud CLUSIUM, & *Italic. edit.* p. 194.

Trifolium alpinum flore magno, radice dulci C. B. *Prodr.* p. 143. SCHEUCHZER *It. I.* p. 43. *It. II.* p. 143. *It. IV.* p. 342.

Trifolium Glycyrrhizites PARKINSON p. 1105.

Trifolium scapo nudo, leguminibus dispersis pendulis, foliis lineari lanceolatis LINN. *II.* p. 1080.

β Flore albo in *M. Serin.*

Frequens in alpinis, in adscensu montis *Scheidek, Stokhorn, in monte Joch, Gotthardo, Speluga.* In Gubernii Aquilejensis alpebus ubique, *Javernaz, Enzeindaz, Ovanaz, Rosselinaz.* In alpebus *Valesiæ Fouly, Jeman, Col de Ferry, S. Bernhard, Simplon &c.* Nusquam in montibus.

Radix amplissima, pedalis, brachiata, multiceps, satis recta. Folia ternata, petiolata, angusta, elliptica, integra, nervosa, glabra. Scapi florigeri ex radice aphylli, aliquot uncias longi, late terminati florum racemo, non spica. Hi ab Anonidis floribus valde diversi, prælongi sunt & stricti, purpurei. Calycis segmenta omnia prælonga, superiora latiora, imum capillare. Vexillum longissimum, ad reliqua petala adpressum, striatum, carneum, lineis purpureis varium. Alæ carina longiores, hamatæ. Carina brevissima: stamen decimum distinctum. Siliqua brevis, turgida, femina duo.

In Comitatu *Ruscinonensi* & in *Arvernia* pro *Glycyrrhiza* venditur e).

II. TRIFOLIA FRUCTU CALYCI INCLUSO.

I. FLORE TETRAPETALO.

370. TRIFOLIUM f) caule repente, spicis glabris, calycibus sericeis, ampullefcentibus.

Trifolium fragiferum nostras purpureum, folio oblongo H. OXON. *II.* p. 144. t. 13. f. 2. VAILLANT. p. 195. t. 22. f. 2.

Trifolium fragiferum repens, minori & rotundiori folio BARRELIER *ic.* 852.

Trifolium capitulo spinoso aspero minus C. B. *Prodr.* p. 140.

Trifolium fragiferum friscum CLUS. *cur. post.* p. 39.

Trifolium capitulis subrotundis, calycibus bidentatis, inflatis, reflexis, caulibus repentibus LINN. *II.* p. 1086.

Locis gramineis udis v. c. in via quæ a *Seelhofen* ad *Arolam* ducit: *Morati* eundo versus *Anet. Basileæ* ad ripam *Rheni* prope *die Baar.*

Junius varietates Trifolii 367. ita refert, ut vix distinguas, nisi ex sericeis calycibus, & ex capitulo densius congesto.

Habitus repens, simillimus, scapique florigeri & foliosi: folia etiam ovata vel cordata, acute circumferrata, glauca & levia; capitulum sphericum, depressum, calycis denticulis supernis brevioribus, infernis longioribus & rectoribus. Vexillum longum, strictum, album, roseis lineis virgatum, alis ad brevissimam carinam adherentibus, Sed maturior calyx totus mutatur g), ejusque pars superior in globi speciem intumescit, & in teneram reticulatam naturam abit, quæ modo glabra est, modo villosa: dentesque habet duos curvos conspicuos, ad se invicem converfos: dum inferior calycis pars vix mutatur. Siliqua rotunda, disperma: femina ex ovatis reniformia.

In *Hibernia* colere incipiunt, & ajunt satum ad septem pedes se extendere h).

371. TRIFOLIUM caulibus prostratis, capitulis ovatis, in alis sessilibus, calycibus rigidis, segmentis rectis i).

Trifolium, cujus caules ex geniculis glomerulos oblongos proferunt I. B. *II.* p. 378. LA CHENAL p. 2.

Trifolium minus; capitulo parvo albo echinato BARRELIER *ic.* 870.

Trifolium flosculis albis, in glomerulis asperis, cauliculis proxime adnatis RAI. VAILLANT. t. 33. f. 1.

Trifolium capitulis sessilibus lateralibus ovatis, calycibus inæqualibus rigidis persistentibus LINN. *II.* p. 1084.

Circa

e) LE MONNIER. GAGNEBIN.

f) Esse Tetrapetalon consentit FABRICIUS l. c.

g) In *Trifolio folliculato* calyx etiam inflatur, sed duo dentes longiores sunt, & a se invicem recedunt.

h) BAKER *Experim.* p. 98. 199.

i) In altero satis simili *Glomerato* LINN. n. 29. capitula spherica sunt, calycisque squamæ reflexæ.

Circa *Birsam* in arenosis Cl. LA CHENAL. Magna copia reperi in area *Arcis St. Tryphoni* & alibi in aridis calidioribus.

Ex una radice numerosi caules, secundum terram prostrati, semipedales & ultra. Folia firma, subhirsuta, venosa, obtuse rhomboidea, ut initium ab angulo fiat, finis fit in arcum. Capitula parva, ad foliorum alas sessilia, ob grandiusculos & duros calyces aspera, fuscepta stipula ovato lanceolata. Calyx campaniformis, contractus, pene globosus, dentibus quinque triangularibus, quorum duo superiores minimi, imus est longissimus. Calycis flos longior, strictus, inapertus, albus, tetrapetalos. Vexillum plicatum, sursum flexum: hami alarum breves.

372. TRIFOLIUM caule erecto paucifloro, foliis elliptico lanceolatis, nervosis, subtus subhirsutis.

Trifolium pratense album FUCHS p. 818.

Trifolium folio longiore flore albo RIVIN. t. 12.

Trifolium majus I. CLUS. Panonn. p. 760. hist. p. CCXLV. cum icone.

Trifolium spicis subimbricatis subtribus, vexillis subulatis, emarcescentibus, calycibus nullis, caule erecto LINN. II. p. 1087.

Vulgo in pratis adclivibus, & ficcioribus.

Folia perinde glauca, valde nervosa, ferrata, acute elliptica, subtus hirsuta. Caulis erectus, vix ramosus, pedalis & ultra, fistulosus, hirsutus. Spica floralis ovata, acuta, ramum caulemve terminat. Stipulae cavæ, strictæ, binaures, auriculis lanceolatis. Calyx albus, hirsutus, segmentis capillaribus. Flos tetrapetalos, albus. Vexillum plicatum, striatum, reliquis petalis dimidio longius, dimidia parte subrectum. Alæ & carina ovatae, hamatae, cohærentes, illæ longiores; carina latior, bipes, ovata, neque recurva, neque rostrata.

Varietas montana paulo durior.

373. TRIFOLIUM caule ramoso, foliis lanceolatis, ferratis, spicis villosis ovatis.

Lagopus DODON. Cereal. p. 212. RIVIN. t. 15. BLAKWELL. t. 490.

Lagopus angustifolia minor erecta BARRELIER ic. 901.

Lagopus altera, angustifolia, minor & verior, capitulo brevior IDEM ic. 902.

Trifolium spicis villosis ovalibus, dentibus calycinis setaceis, aequalibus LINN. II. p. 1083.

Vulgo inter stipulas exeunte ætate.

Caulis erectus, ramosus, cum tota planta molli lanugine obsitus. Folia longe lanceolata, cis finem latiora, sine inciso, nervulo in spinam exeunte. Vaginae lineatae, longe aristatae. Caulis & rami terminantur spicis ovatis, per ætatem cylindricis, totis tomentosis. Calyx campaniformis, villosus, quinque denticulis flore longioribus, pappo pinnatis, quorum inferiores paulo longiores sunt. Flos exiguus, subrubellus, tetrapetalos *k*). Alæ crassis hamis, vexilli breviores, carina longiores; obtusa ista & absque rostro. Siliqua sphaerica, tumida, monospermos.

Putatur ficcare, & adstringere *l*), & ad dysenteriam *m*) adhibetur, ignotus medicis. Ad morbum pecoris, *gall siuka*, Suecis *n*) in usu est.

374. TRIFOLIUM foliis subrotundis, spicis cylindricis, calycibus plumosis.

Lagopus major folio trifolii DODON. hist. p. 577.

Lagopus maximus Lobelii CLUS. Pann. p. 763. 764. hist. p. CCCLVI.

Trifolium alpinum latifolium spica longa BARRELIER ic. 697.

Trifolium spica oblonga rubra MILLER t. 267.

Lagopus latifolius RIVIN. t. 17.

Trifolium spicis villosis, oblongis, obtusis, aphyllis, foliolis subrotundis LINN. II. p. 1083.

I. B. In pratis prope fluvium *Arve*: sed ibi follicite quaesitum a Gen. de SAUSSURE non potuit inveniri, ut non satis certa civis sit.

Huic caules glabri, cubitales & altiores. Folia nervosa, subrotunda, undique ferrata, subhirsuta. Stipulae breviter ovato lanceolatae. Spica prælonga, etiam biuncialis, molliissima. Calyx bilabiatus, tribus inferioribus segmentis deorsum reflexis, duobus superioribus ascendentibus, omnibus in longas & plumosas aristas exeuntibus, cum calyx ipse villosus sit. Vexillum subpurpureum, nitens, longius, plicatum, acuminatum. Alæ breviores, acutæ, hamatæ, purpureæ. Carina ovalis, acuminata, recta, non facile a carina separabilis. Semen unicum.

II. FRUCTU

k) FABRIC. I. c.

l) Alvum sistit PLINIUS.

m) BUCHWALD p. 158.

n) K. svensk vetensk handling 1747. p. 78.

II. FRUCTU CALYCE CONTENTO.

II. FLORE MONOPETALO.

375. TRIFOLIUM foliis nervosis ciliatis, spicis ovatis, obesis, calycis denticulis plumosis, imo longissimo.

Cytisus TRAG. I. p. 601.

Trifolium majus III. CLUS. *pannon.* p. 762. *hist.* p. CCXLV. ut tamen figura Trifolio 374. similior sit.

& *Trifolium montanum* spica longissime rubente C. B. I. R. H.

Trifolium spicis villosis longis, corollis monopetalis, caule erecto, foliis serrulatis LINN. II. p. 1081.

Pulchra planta in pratis calidioris Helvetiæ vulgo nascitur. Supra *Bonneville, Cressier*, circa *Chamblon*. In Gubernio Aquilejensi circa *Bex, Escharpigny, aux Ganges*. Genevæ prope *Champel*. Basileæ circa *Crenzach*. Curia. Chiavennæ: in monte *Randenbergl*, &c.

Caulis firmus, erectus, pedalis & cubitalis. Folia elegantia, nervosa, nitide fulcata, oris ciliatis, glaberrima, elliptica, sine emarginato. Stipulae maximæ, ellipticæ, convolutæ. Spicæ caulem & ramos terminant, biunciales & ultra. Calyx pene glaber: denticuli plumosi, imus longissimus, flori æqualis, pappo plumosus. Flos purpureus, longe de calyce eminens, monopetalos. Vexillum longissimum, strictum: carina recta, ejusdem fere longitudinis: alæ exiguæ: connata omnia.

376. TRIFOLIUM foliis ovatis nervosis, supremis conjugatis, vaginis lanceolatis.

Trifolium majus II. CLUS. *Pann.* p. 760. *hist.* p. CCXLV.

Trifolium majus CLUSII secundum, rubrum, non album I. B. II. p. 375.

Trifolium spica longiore flore purpureo RIVIN. t. 12.

Trifolium spicis subglobosis, villosis, terminalibus sessilibus, caule erecto, foliis lanceolatis, serrulatis LINN. II. p. 1082.

In pratis montosis ubique.

A vulgari purpureo 377. pratorum differt, stipulis viridibus, longius caudatis, lanceolatis, non aristatis: foliis longioribus, magis nervosis, superne glabris, raro maculatis, calyce glabro, denticulis tantum hirsutis o). Florum spicæ obesior, saturate purpurea.

B. Non separo *Trifolium montanum purpureum folio acuto, crenato* C. B. *Prodr.* p. 140.

377. TRIFOLIUM p) caule obliquo, foliis ovatis hirsutis, supremis conjugatis, vaginis aristatis.

Trifolium RIVIN. t. 12.

Trifolium pratense DODON. *Cereal.* p. 186. *hist.* p. 365.

Trifolium vulgare BLAKWELL. t. 20.

Trifolium spicis subvillosis, cinctis stipulis oppositis membranaceis, floribus monopetalis LINN. II. p. 1082.

Nihil vulgatius in pratis, etiam udis, amatum agricolis.

Caules pene procumbentes, multi, ramosi, duriusculi. Stipulae albæ, rubris venis distinctæ, capillaribus aristis terminatæ. Folia ex brevibus pedunculis, figura variabili; ima rotundius ovata; superna acutiora, omnia mollia, utrinque subhirsuta, nervo aut integro, aut obscure ferrato, plerumque macula alba sagittata, aut in arcum flexa, distincta. Spica floralis super duos foliorum ternarios, & totidem stipulas sessiles. Calyx lineatus, subhirsutus, tubulosus, segmentis capillaribus, ex eodem circulo ortis, per latera ciliatis, imo longissimo. Flos carneus, aut purpureus, tubo stricto, ex quo vexillum prodit, plicatum, longius, recta protensum, oris reflexis: alæ ellipticæ, hamatæ: carina recta, lanceolata: vagina & stamina solita. Capsula ovata, operculata. Semen late reniforme.

B. *Trifolium quod seritur, majus* DODON. *Cereal.* p. 186. *hist.* p. 365.

Autre espèce de Trèfle. Spectacle de la Nature T. III. p. 36.

Putant diversum esse in *Mus. rust.* IV. n. 2. & discrimen proferunt.

S s 2

Vulgo

o) SCOPOLI p. 526.

p) Non est *Trifolium* veterum. Id odoratum erat, ut *Asphaltites* inter synonyma sit, fruticosum, cubitali majus, virgis junceis, nigris, ternis foliis, loti similibus, odore rutæ quando recentia, bituminis,

quando adoleverunt &c. DIOSCOR. IV. c. 106. Quare pro alexipharmaco habebatur: pro veneno vero a SOPHOCLES, cui, ait PLINIUS, se unice credere L. XXI. p. 258. Succum in elephantiasi laudabat ARBÆUS *curat. dist.* II. c. 13.

Vulgo feritur *q*), ut ex repetita messe pecus abundantius nutrimentum capiat: id vero vitii habet *r*), quod flatus gignat periculosos, qui equos necet, excitato volvulo, quem oporteat, nisi lotione animal levetur, inciso intestino *s*) aut ventriculo *t*) dispellere, alioquin crepaturus *v*), ut aer etiam inter carnem cutemque erumpat, faciatque emphysema. Simile inde vaccis *x*) periculum; et si non perpetuum *y*). Quare Armentarii admista palea vim nimiam alimenti frangunt.

γ. Varietas flore albo passim nascitur.

δ. Ochroleuco & pene flavo flore spica perobesa & brevi, in alpinis reperi, ut in monte Gotthardo, etiam Genevæ lectum a RAIIO.

Trifolium pratense hirsutum majus, flore albo sulfureo seu ochroleuco RAI hist. & synopsis. III. p. 328. cum ic. H. OXON. II. t. 12. f. 12.

378. TRIFOLIUM caule recto, foliis hirsutis, supremis conjugatis, spicis oblongis. *Emend. II. n. 43.*

Trifolium caule hirsuto scabro, foliis mollibus, integerrimis, spicis subvillosis ochroleucis Cl. LA CHENAL diff. inaugur. p. 2.

CL. LA CHENAL reperit circa Brattelen & Schauenburg: ego abunde versus Vervay, & in alneto etiam prati præfecti Rupensis. Cl. BERDOT circa montem Beligardum, & au Refrein, au Cernil Tiffot Cl. GAGNEBIN, tum versus arcem Gilgenberg prope Solodurum Ill. STÆHELINUS.

Caulis rectus, pedalis, parum ramosus, hirsutus. Folia subhirsuta, mollia, longe petiolata, rariora: ima subcordata, superiora in nostris ovata, & demum lanceolata, in anglicis pariter cordata: ora non dentata. Sub spica conjugatio duorum foliorum est. Stipulæ venosæ, bicaudes, caudis herbacea arista terminatis. Spicæ ovata: flores longi, erecti, ochroleuci; dentes calycini æquales, imus longior *z*), omnes per latera molliter pilosi; ipse calyx tubulosus, & lineatus. Flos monopetalos, vexillo de more stricto, longiori: carina recta & obtusa.

β. Simile est, etiam pare foliorum oppositorum.

Trifolium pratense purpureum minus, foliis cordatis RAI Syn. III. p. 328. t. 13. f. 1.

Etiam purpureo flore in Helvetia reperit Cl. GAGNEBIN.

Trifolium saxatile hirsutissimum C. B. Prodr. & I. B. II. p. 381. videtur potius ad Potentillas spectare. Ita indicant capitula rotunda, in quorum medio breves & molliissimi pili.

BUCERAS a).

FOENUM GRÆCUM TOURNEF. t. 230.

TRIGONELLA LINN. n. 898.

Vetustum nomen moderno præfero.

Character est in filiqua longa, curvula, nervosa, non contorta, inque carina perbrevis.

*379. BUCERAS filiquis sessilibus arcuatis, undique divergentibus.

Fœnum græcum sylvestre minus Mœnseliacum BREYNE Cent. I. t. 33.

Securidaca genus triphyllum I. B. II. p. 373.

Fœnum græcum polyceration RIVIN. t. 82.

Circa Fouly Valesiæ in agris.

Caulis numerosi, procumbentes. Folia nervosa, subhirsuta, sectori circuli similia, sed longiora, radiis integris, ora circumferrata. Flores octo ad quindecim, fasciculati, ex brevibus petiolis ad latera cauliculi sessiles. Calyx cylindricus, segmentis acutis, inferioribus longioribus, mediis sursum versis. Flos luteus, vexillum emarginatum, plicatum, multo longius & grandius. Alæ carina longiores, hamatæ, facillime a vexillo separabiles, ut cum eo omnino non coalescant. Carina integra, fine

q) *Mus. rust. IV. n. 2.*

r) *Oecon. Nachricht. T. VI. p. 45.*

s) *Mus. rustic. III. n. 3. 4. IV. n. 1. 2. 3.*

t) *CHESLDEN. anat. p. 165.*

v) *SWITZER aug.*

x) *Mem. de la Société d'Agriculture de Rennes II. p. 84.*

y) *L'Isle husbandr. I. p. 385.*

z) *LA CHENAL.*

a) Siccum olet *βουκερας* THEOPHRASTUS *caus. plant. L. VI. c. 22.* Buceras, quod est Fœnum græcum, viride non olet PLIN. L. XXI. c. 7. Buceras in clystere ad rerum morbos RUFUS *de morbis in vesica.* *Τηλις* genus leguminis, hoc si effunditur, decoctum solum lubricum reddit, ut consistere nequeat SUIDAS III. p. 461. *Τηλις* pro Fœno græco ARRT. *curat. Acut. L. I. c. 1.* Seminis Fœni græci uncia in spissat libram aquæ CARTHEUSER *mat. me. 17.*

fine obtuso, ovato, tota fissilis. Siliquæ pene sessiles, in ambitum ex uno puncto caulis sparguntur, incurvæ, semicirculo minores, duræ, venosæ, polyspermæ. Fœnum Græcum ipsum seritur, & etiam quasi spontaneum, a Cl. CAPPELER lectum est *b*). Nolim tamen inter cives recensere *c*).

MEDICA TOURNEF. t. 231.

& MEDICAGO TOURNEF. t. 231.

COCHLEATA RIVINI.

& FALCATA RIV.

MEDICAGO LINN. n. 898.

Calycis dentes omnes angusti, imus longissimus *d*). Vexillum reliquis petalis longius *e*), ovatum, emarginatum. Alæ carina longiores *f*), ovatæ *g*), hamatæ. Carina dipetala, ovata *h*), absque rostro. Siliqua junior simplex, incurva, in plicam carinæ se recondit, adulta se contorquet, uno flexu *i*), aut pluribus *k*), qui character essentialis est.

380. MEDICA caule diffuso, capitulis hemisphæricis, filiquis reniformibus.

Trifolium pratense luteum flore minore, semine multo I. B. II. p. 380.

Melilotus minima RIVIN. t. 8.

Medicago spicis ovalibus, leguminibus reniformibus, monospermis, caule procumbente LINN. II. p. 1097.

Icon in *Mus. rust. IV. n. 2. f. 4.*

Nihil vulgatus in viis glareosis, hortis & pratis.

Caules numerosi, ramosi, prostrati, pedales & ultra. Folia longe petiolata, mollia, hirsutula, figura variabili, ovi brevioris, quadrangularis, obtusi, cordisve latissimi: ora minute circumferrata. Scapi florigeri ex alis foliorum prodeunt, geruntque florum minutissimorum, luteorum, hemisphæricum capitulum. Calycis segmenta inæqualia, imum longius, suprema brevissima. Vexillum magnum, ovatum, reflexum, plicatum: reliqua petala abscondit. Alæ auriculatæ angustæ, carinæ æquales. Hæc sine fisso, amplo, ovato, non rostrato, lato ungue. Florem dixi. Fructus racemosi, striati, reniformes, monospermi, semine suo ovato.

Etiã hæc medica a nuperis Georgicis coli cepit.

381. MEDICA foliis oblongis, serratis, filiquis semilunaribus, racemosis.

Medica flore luteo CLUS. *Pann.* p. 759.

Lens major repens TABERNÆMONT. p. 502.

Falcata RIVIN. t. 84.

Medicago pedunculis racemosis, leguminibus lunatis, caule prostrato LINN. II. p. 1096.

Medica sylvestris floribus e luteo pallescentibus SCHEUCHZER *It. VII.* p. 515. OEDER. t. 232.

Vulgo Basileæ flore croceo nascitur.

In Gubernio Aquilejensi flore pallido, cujus petala exterius violacea sunt, aut viridia, Hæ Medicæ juniores violacæ adparent, adultæ luteæ.

Inde *Medica ex violaceo* & *luteo varia, flore viridi*, & *flore violaceo* I. R. H.

Caules duri, plerumque procumbentes, ramosi, iidem a vicinis fruticibus sustentati altius adfurgunt, ad quatuor usque pedes. Folia glabra, petiolata, inde triangularia, basi sua emarginata, spinula ex nervo prodeunte. Stipulæ acute lanceolatæ, aristatæ. Flores in racemos nudos. Calycis segmentum imum longius, sæpe bifidum, suprema ad se invicem conversa. Vexillum reliquis petalis amplius, ovatum, oris replicatis, emarginatum. Alæ longe hamatæ, carinæ æquales; hæc fissilis, sine obtuso, absque rostro. Siliqua semilunaris, lata, tetrasperma.

Hoc est *Swensk höfrö* *l*), cujus cultum LINNÆUS commendavit, quem alii secuti sunt.

Mihi caules nimis duri videntur, neque satis erecti.

382. MEDICA

b) In *hermetis valle* Scaphusinorum. Nascitur in Apulia & M. Patavini ANGUILLÆA p. 103.

c) Fœnu græco boves Persæ pascunt OLEARIUS *Itin.* p. 567.

d) TOURNEF. A. B. *Medicago.*

e) IDEM *Medica & Medicago.*

f) *ibid.*

g) *ibid.*

h) *ibid.*

i) *Medicago* G.

k) *Medica* E. F.

l) *K. swensk wetensk handl.* 1742. p. 191. & *vlansk. resa* p. 242.

382. MEDICA caule recto, foliis oblongis, ferratis, racemis erectis, filiquis planis, iterato contortis *m*).

Medica CORD. *Hist.* L. V. DODON. *Cereal.* p. 208. *pempt.* p. 575.

Medica major erectior, floribus purpurascens I. R. H. SCHEUCHZER *It.* VII. p. 515.

Luzerne Spectacle de la nature III. p. 26. & HART. *Essays* T. II.

Sainfoin ANGRAND. II. p. 256.

Medicago pedunculis racemosis, leguminibus contortis, caule erecto glabro LINN. II. p. 1096.

Varietates MICHELI *Hort. flor.* p. 63.

Hæc habetur pro veterum *Medica n*), & nostro ævo frequentissime feritur *o*), cum supra omnia alia gramina copiosissimum pabulum prætet, & quater demeti possit. Id habet vitii, quod optimum solum *p*) requirat, & nimio usu, perinde ut trifolium, animalia nimium faturet *q*) & flatus perniciosos gignat, etiam emphysemata *r*) faciat. Radices ad detergendos dentes optimas esse BOURDET *s*).

Non puto veram civem esse; sed passim per prata neglecta superest, seque vulgari gramini inmiscet. Circa *Mathod*, & *Genevæ* in agris vidi.

Caulis cubitalis firmus, erectus, ramis adscendentibus. Folia hirsuta, pene ovata, sed una rhomboidea, ut lineæ primæ ex petiolo divergentes absque dentibus sint, finis ultimus argute ferratus. Flores in scapis ex alis foliorum prodeuntibus racemosi, erecti. Stipulæ lanceolatae, aristatae. Vexillum longum, angustum, emarginatum, plicatum, violaceum. Alæ dilutiores, carina longiores, hamatae. Carina brevis obtusa, bipes. Siliqua levis, bis vel ter intorta, gyris distantibus.

383. MEDICA foliis emarginatis ferratis, racemis paucifloris, filiquis globosis echinatis.

a. Varietas procumbens.

Medica echinata minima I. B. II. p. 386.

Cochleata echinata minima RIVIN. *t.* 88. OEDER. *t.* 211.

β. Varietas erecta.

Medica echinata, hirsuta I. B. II. p. 386.

Medica WEINMAN. *t.* 502. *b*.

Prior varietas frequens est in Gubernio Aquilejensi, ut in arce *St. Tryphon*; tum in *Valesia* passim. *Basilæ* ad *Birsam* & *Birsig* fluv. in vallis urbis, & circa *S. Jacob*. *Biennæ* SCHUH. *Neocomi* DIVERNOI. *Genevæ* I. B.

Alteram in *Valesia* legi.

Caules priori prostrati, pedales; alteri altiores, erecti, cubitales. Folia perexigua, lanuginosa, albida, cordiformia, basi exsecta, nervo in spinulam producto, circumferrata. Stipulæ ex ovatis lanceolatae. Flores ex alis foliorum in scapis trifloris, quadrifloris; flavo colore, perexigui. Siliqua gyrorum quatuor, ex margine gyrorum duplici ordine spinulas longas, gracilesque, sursum & deorsum vertit.

Si omnes *Medicæ cochleatæ* unius plantæ varietates sunt, cur non alia in *Helvetia spontanea* provenit? Recte separat Cl. GERARD *t*).

III. FOLIIS QUINIS.

DORYCNIUM *a*) TOURNEFORT. T. 211.

LINNÆI in priori editione gen. n. 602.

Calycis denticuli lanceolati *b*), duo superiores majores, ab inferioribus tribus angustioribus intervallo

m) Recenter ubi prodit, foliis & caule trifolii pratensis similis est; procedens folia contrahit, caules edens trifolii, & filiquas corniculorum modo intortas, in quibus semen lentis magnitudine dependet DIOSCOR. II. c. 141.

n) Inter pabulamenta habet ARISTOTELIS *Hist.* L. VIII. c. 8. *Medica* herba, quæ & triphylla SUIDAS II. p. 549. Tricenos annos durat PLIN. L. XVIII. p. 119. Decies, & sexies in anno secari PALLAD. L. V. tit. 1. Te quoque *Medica* putres accipiunt SULCI GEORG. I. p. 214. 215.

o) Valde laudat SWITZER *may.* p. 128. Adde *Oeconom. Nachrichten.* IV. n. 1. REICHART. *Gartenschatz* V. p. 179. *Perfarum præcipuum pabulum est* OLSAR. *reis* p. 567. *Equos brevissime nutrit* SUIDAS XI. Quare cum in *Media* equi Regii sint, ea in regione coli cepit.

p) Pessimum sufficere non bene SCHWACHHEIM *Hort. nov. gelebrt. Anzeig.* n. 29.

q) DES SERRES p. 321.

r) BOURGLAT. *mat. med.* p. 110.

s) *Art du Dentiste* II. p. 307.

t) *Flor. Provinc.* p. 515.

a) Δορυχνιον, δορυκνιον herba lethalis, quam ΔΕΜΟΦΟΟΝ a δορυ derivat SUIDAS I. p. 620. *Crætevas halicacabum* vocat, fruticem oleæ nuper prodeuntis foliis similem, minoribus tamen, præter modum scabris, flore candido, filiquis in cumine fere ciceris, venosis, rotundis, feminibus quinis, senis, vesicularibus. Somniferum est, & majori copia sumtum occidit DIOSCORID. L. IV. c. 70. non nostrum.

b) B.B.

intervallo separati, quorum medius longior est. Vexillum majus cordiforme, reflexum *c)*. Alæ carina longiores, hæc sima, rostro curvo, acuto *d)*: Siliqua subrotunda, acuminata *e)*, uno alterove femine *f)* feta. A Loto fructu differt, ad quem nuper LINNÆUS retulit.

384. DORYCNIUM.

Dorycnium hispanicum CLUS. *hispan.* p. 201. 202. *hist.* p. 100.

Dorycnium Monspelienisium LOBEL. *advers.* p. 389.

Dorycnium Monspellianum fruticosum I. B. I. p. 388.

Lotus capitulis aphyllis, foliis sessilibus quinatis LINN. II. p. 1093.

Inter *Curiam* & *Rhenum* Cl. GESNER. Nemo nuper ea sede vidit; sed in Sabaudia, haud adeo longe a Geneva, *aux abimes de Mians* & *aux Marches* legit Cl. DE SAUSSURE.

Fruticulus ramosus, erectus: folia quina, longe lanceolata, arista terminata. Flores in scapis oblongis, ex alis foliorum prodeuntibus, in coronas duodecim & ultra florum, quibus foliolum substernitur. Calyx sericeus, flos albus, rostro carinæ fature, quantum video, purpureus.

LOTUS *g)* TOURNEFORTII T. 227.

LOTI LINNÆI n. 897. sp.

Calyx tubulosus. Superiora duo segmenta majora, intervallo distinguuntur a tribus inferioribus, sibi propioribus *h)*. Vexillum petiolatum, ungue gracili, curvo, reliquis petalis majus, subrectum *i)*, ovale, plicatum. Alæ paulo, quam carina, longiores, sine amplo *k)*. Carina bipes, rostro longo, acuto, sursum curvo. Siliqua longa, plerumque pene cylindrica, torosa, ad quodvis semen contracta, & veluti septo distincta *l)*: qua nota longe a Dorycnio differt. Neque vere quinquefolia est, sed omnino trifoliata, cum duabus stipulis, ejusdem cum foliis fabricæ & magnitudinis *m)*.

385. LOTUS floribus umbellatis, siliquis cylindricis, rectissimis.

a) Varietas major, erectior, pratensis, in sylvis & locis udis frequens.

Lotus pentaphyllos major, flore luteo splendente C. B.

& *Lotus pentaphyllos major alter* EJUDEM.

Loti corniculata major species I. B. II. p. 355.

Lotus RIVIN. t. 76.

β) Humilis, prostrata, ad vias.

Trifolium corniculatum DODON. *Cereal.* p. 203. *primum.* *Hist.* p. 574.

Trifolium siliquosum minus TABERNAEM. p. 519.

Lotus corniculata glabra minor I. B. II. p. 355.

II. Foliis longioribus & angustioribus I. R. H.

III. Hirsuta minor I. B.

IV. Flore viridi C. B. sed flores siccati virescunt, recentes rubescunt.

Lotus capitulis depressis, caulibus decumbentibus, leguminibus cylindricis patentibus LINN. II.

Non separo *a)* a *β)*. siquidem præter LINNÆUM etiam Cel. BOEHMERUS *n)* conjungit. Notas tamen aliquas discriminis ROSENIUS tradit *o)*.

Caules cubitales in majori, in minori dodrantales. Folia ternata, ex ovatis lanceolata, etiam rotunda, auriculis pene similibus, binis, ex rotunditate subito acuminatis. Petioli florigeri ex alis foliorum, nudi, præter unum, etiam duos, foliorum ternarios, quibus corolla florum infidet. Calyx paulum bilabiatus; segmenta duo superiora longiuscula, lanceolata; inferiora tria intervallo separata, angustiora, angustissimum, quod infimum. Vexillum petiolatum, a reliquis petalis remotum, pene ovatum, plicatum, erectum, flavum, lineis rubentibus distinctum, & in flore

T t 2

c) A.

d) Sub A.

e) E.D.

f) F.

g) *λωτος* herba suavem odorem spirat SUIDAS II. p. 463.

Lotus sylvestris, quam trifolium vocant, caule est bicubitali, etiam majori, foliis pratensis trifolii, femine Fœni græci, minore, gustu medicato, Dioscor. L. IV. c. 107. Non nostra.

h) Vide TOURNEF. B.

i) ad A.

k) ad A.

l) K.

m) N.

n) *Flor. Lips.* p. 145.

o) p. 38. n. 26.

flore nondum aperto purpureum. Alæ paulo breviores, peramplæ, hamis brevibus, obtusis. Carina vexillo æqualis, lata, rostro longo & acuto, bipes. Siliqua cylindrica, gracilis, polysperma. Hirsutis & glabris foliis ludit. In majori calycem glabrum reperi, in minori hirsutum.

Egregium pabulum est, quod cum nomine *Lady finger Grass* G. ELLIS coli suadet p).

386. LOTUS caule prostrato, scapis unifloris, filiquis alatis.

Lotus filiquosus luteo flore CLUS. *Pannon.* p. 763.

& *Lotus trifolia pratensis, filiquosa Monspeliensium* LOBEL. *It. II.* p. 42.

Lotus tetragonolobus RIVIN. *t.* 79.

Lotus leguminibus solitariis, membranaceo quadrangulis, caulibus procumbentibus, foliis subternis pubescentibus LINN. *II.* p. 1089.

In Helvetiæ pratis udis vulgaris. Bernæ ultra *Seelhofen* & *in der Eymatten*. Circa *Mathod* in Gubernio Aquilejensi ubique: ad pedem montis *Saleva* &c.

Caulis humi fufus, ramosus, pedalis. Folia ad caulem, seu stipulæ duæ reliquis majores, ex ovatis lanceolatæ. Tunc petiolus trifolius, gerens folia glauca, subhirsuta, quorum medium pene quadrangulare est, duabus prioribus lineis longis, ulterioribus brevibus, in acumen eminentibus. Lateralia folia a nervo inæqualiter dividuntur, ut interior medietas minor sit. Scapi ex alis foliorum uniflori. Flos ternis foliis infidet. Calyx hirsutus, bilabiatus, imo segmento insigniter minori. Flos grandis, ochroleucus. Carina rostro incurvo, gracili, alis brevior. Alæ ovatæ, hamatæ, breviores. Vexillum reliquis petalis majus, cordatum, reflexum, ungue gracili. Siliqua polysperma, quadrangula, quatuor membranaceis alis percuria, multo, quam in rubra specie brevioribus.

Cum *Loto maritimo* conjungit GERARD q) & LEYSERUS r), non valde dissentiente LINNÆO s).

IV. MULTIFOLIÆ

FOLIIS PER PARIA PINNATIS.

I. CAULE NON VOLUBILI

CORONILLA TOURNEFORT. *t.* 419.

& EMERUS TOURNEF. *t.* 418.

Plurima cum *Loto* communia habet, vexillum a reliquis petalis semotum, gracili a) petiolo, carinæ rostrum acutum: filiquam cylindricam b), septulis inter duo quæque femina interstinctam c). Differt calycis segmento superiori brevissime inciso d).

387. CORONILLA caule brachiato, angulato, foliis vigenis, aristatis, floribus umbellatis.

l. en. GESNER. 3.

Securidaca altera CLUS. *Pann.* p. 748.

Hedysarum purpureum TABERNÆM. p. 516.

Coronilla herbacea flore vario I. R. H. GARIDEL. p. 129. *ic.* 25. MILLER *t.* 107. HELWING *Suppl.* T. I.

Coronilla flore vario RIVIN. *t.* 94.

Sainfoin commun PLUCHE *Speçtacle de la Nature III.* p. 29.

Various flowerd Coronilla. *Garden of Eden t.* 49.

Coronilla herbacea leguminibus quinis, erectis, teretibus, torosis, numerosis, foliolis glabris LINN. *II.* p. 1048.

In segetibus circa *Roche*, *Mathod*, *Biennam*, in agro *Aventico*, monte *Dessensi*, &c. Caules latissime diffusi, ramosissimi, brachiati, cubitales, & ultra, angulosi, subhirsuti. Folia parium decem, glauca, glabra, ovata, sed vertice anteriori emarginato, nervo in spinulam continuato. Petiolus floriger rectus & longus. Corona circularis florum vigenorum. Flos amabilis. Calyx patulus, brevissimus, bilabiatus, denticulo superiori ab inferioribus intervallo diviso. Vexillum purpureum, ovatum, alis paulo longius, intus lineatum, plicatum, reflexum, lateribus elevatis:

p) *Maj.* p. 89. KALM. *resa I.* p. 227. adde SCHREBER III.

Saml. p. 51.

q) p. 513.

r) *Flor. Halenz.* p. 541.

s) *l. c.*

a) TOURNEF. *t.* 419. ad C.

b) *t.* 418. D. E. *t.* 415. D.

c) Conf. *ibid.*

d) Utrumque *t.* 418. ad C.

vatis: alæ carneæ, paulo carina longiores, breviter hamatæ, ovatæ. Carina bipes, fissilis, decolor, stricta, rostro acuto, non valde curvo, nigricante. Siliqua pene longa, stricta, articulata: in quolibet articulo pars exterior cava est, in parte interiori semen cylindricum, obtuse terminatum.

Vix a pecore tangi lego e). Sed MILLERUS coluit, & ob egregium pabulum laudat, nostraque pecora avide pulchram plantam decerpunt. Cultum moratur, quod semina non facile maturescant.

β. *Securidaca altera* II. CLUS. Pann. p. 749.

Securidaca minor dumetorum pallide cærulea C. B. Basil. p. 97.

C. B. in monte *Muteto* & *Crenzach*.

Non puto differre a 387. α.

*388. CORONILLA caule erecto, foliis undenis ovatis, floribus umbellatis, siliquis articulatis, pendulis.

Colutea Scorpioides altera CLUS. Pannon. p. 96.

Colutea Scorpioides quibusdam, seu Polygalo Cortusi similis planta, sed major I. B. I. P. II. p. 382.

Coronilla montana RIVIN. t. 99.

Coronilla fruticosa foliis novenis obovatis, foliolis intimis cauli approximatis, stipulis oppositifoliis bipartitis LINN. II. p. 1047.

Prope Jenam abunde legi, in ascensu montis *Künizberg*, & in sylva *Welmeise*.

In Helvetia Cl. GAGNEBIN *au Rocher de la Couleuse*, proxime suam patriam, tum *auprès des Rochers d'Orvins*; in *Val de Ruz* D. DIVERNOI; in monte *Farnspurg* Cl. MIEG.

STÆHELINUS circa *Reichenbach* agri Basileensis.

Radix lignosa, longissima, multicaulis. Caulis erectus, parum ramosus, cubitalis, teres, durus, ad terram lignosus. Folia glauca, glabra, pinnata, extremo impari: paria pinnarum quatuor & quinque: pinnæ utcumque ovatæ, retusæ aut rotundæ, etiam resectæ, nervo in aristam producto. Petiolus floriger longus, nudus, rectus: umbellæ densæ, florum ad viginti. Flos flavus. Calycis folia duo superiora sibi vicina, inferiora triangularia, inum longissimum. Vexillum a reliquis petalis separatum, non maximum, reflexum. Alæ ovatæ, non hamatæ, carina paulo longiores. Ista lata, acute rostrata. Siliqua articulata, articulis distinctis, ovatis, angulosis. Semen ovato triquetrum. Carinæ apex amat virescere. Is viror florum papilionaceorum flavorum videtur a cæruleo esse, quod per putredinem evolvitur, & se ad flavum colorem admiscet. Cæruleum autem ex glauco foliorum colore agnoscitur, & ex non una planta hujus classis potest ita constitui, ut arti tinctoriæ inserviat. A sequente 389. diversissima est f).

389. CORONILLA frutescens, foliis retusis, septenis, siliquis longissimis, vix articulatis.

Coronilla Scorpioides I. CLUS. Pannon. p. 43.

Colutea Scorpioides CAMERAR. Epit. p. 541.

Emerus CÆSALP. p. 117. I. R. H. SCHEUCHZER *It. V.* p. 423. Du HAMEL *des Arbres I.* p. 216

MILLER t. 132. f. 1.

Coronilla major RIVIN. t. 95.

Coronilla fruticosa pedunculis subtrifloris, corollarum unguibus calyce triplo longioribus, caule angulato LINN. II. p. 1046. *Gotlandsk ref.* p. 229.

In Helvetia plurimis locis vulgaris: in monte *Jura* fere ubique, etiam ad imas rupes circa *die Clus*; & *Bienna*. Ad pedes Alpium; Rupe in pratis præfecti; circa *Goumoens* in meis sylvis. Circa *Thun im Grüssberg*, *Scaphusia* &c.

Frutex a duobus pedibus ad sex, non satis rectus, ramosus & brachiatus. Folia fere cordata, glauca, glabra, parium trium, cum medio impari, ut progrediendo majora sibi succedant. Flores spicati, racemis paucifloris, longe de calyce eminentes. Calyx brevis, pulposus: flos luteus, vexillo cordato, erecto, etiam reflexo, a reliquis petalis valde remoto. Alæ rotunde hamatæ, carina paulo breviores. Hæc bipes, ampla, rostro acuto. Siliqua longa, sine unguiculato, articulis obscure distinctis: semina cylindrica.

β. *Colutea Scorpioides I. humilior* CLUS. Pann. p. 45.

Emerus minor I. R. H. MILLER t. 132. f. 2.

A Cl. HAGENBACH circa *Delsberg*, a D. DIVERNOI in agro *Neocomensi* notatus; mihi non videtur differre. Separat MILLERUS, floribus minoribus, statura altiori. Verum id volo, non videri duas vere distinctas plantas in Helvetia provenire.

390. CORO-

e) III. *Saml.* p. 24.

f) Ad CRAMER. p. 219.

390. CORONILLA caulibus lignosis, procumbentibus, foliis ovatis, floribus umbellatis; filiquis alatis, de lign. 132. GESNERI.
Lotus enneaphyllos Dalech. LUGDUN. p. 515.
Polygalon Cortusi I. B. II. p. 351.
Coronilla minima I. R. H. SCHEUCHZER It. I. p. 34.
Coronilla procumbens foliolis novenis, lanceolatis, stipulis oppositifoliis emarginatis, leguminibus angulatis nodosis LINN. II. p. 1048.
- Alpina planta, abundat in monte Richard, sur Champ & Prapioz, in Jeman &c. SCHEUCHZER in valle Angelimontana. Inde cum rupibus in planitiem descendit, & in Valesia etiam reperta est inter Sedumum & Leucam, tum inter Vettis & Thermas fabarias, & in adscensu montis Saleva. Sed etiam in montanis reperitur, au Rocher de la Chage, au Roc des Corbeaux, au Refrein, au Roc milledeux, & in adscensu montis Falconarii seu Creux du Vent, in monte Thuri.
- Fruticulus humilis, procumbens, radice maxima, ramosus, pedalis & dodrantalis. Folia novena, undena, ovata, pulposa, glauca: stipulæ a foliis diversæ, gemellæ, fuscæ, argute lanceolatæ. Flores octo ad duodecim, in scapis nudis umbellatis, iidem flavi, senescendo virescunt. Vexillum valde distinctum, petiolatum, lineatum, emarginatum. Alæ paulo carina longiores, hamis obtusis; carina rostrata, valde brevis. Siliquæ pendulæ, quas ex pediculo circularis nodus orditur: sequuntur articuli tres, quatuor, etiam plures, ovati, utrinque acuminati & conplanati, utrinque cum acie. Facies plana separatur linea eminente. Acies habet duas membranceas, eminentes: inter eas duas lineas brevius elevatas. In quoque articulo semen, phaseoli forma, sed longius.
- Ab Hispanica stipulis differt, quas ista aut rotundas habet, aut nullas g).
 Cl. GERARDUS *Valentinam Coronillam*, ut olim ego, ad istam refert h).
Securidacam, quam C. B. in monte Muteto & Crenzach ponit, nemo recentiorum vidit, ut non ausim inter cives recipere.

FERRUM EQUINUM TOURNEF. t. 225.

HIPPOCREPIS LINN. n. 885.

- Plurima Coronillæ, calyx superne bidentatus, inferne trifidus. Vexillum petiolatum i) intervallo memorabili a carina distinctum; carinæ rostrum acutum. Siliqua differt, quæ alterne flexuosa est, ut utrinque curvi sinus exsculpantur k). Nomen latinum retinui, neque legem adgnosco ullam, quæ obscurius ex Græcis fictum nomen, pro characteristico subponat.
391. FERRUM EQUINUM filiquis umbellatis, undulatis.
Sferra Cavallo CAMERAR. Epit. p. 642.
Ferrum equinum comosum seu capitatum COLUMN. p. 301. 302.
Ferrum equinum comosum RIVIN. t. 97.
Hippocrepis leguminibus pedunculatis confertis, margine altero lobatis LINN. II. p. 1050.
- In apricis viarum aggeribus, ut in via Murensi, in isthmo die Enge gegan Rychenbach über &c.
- Plurima est similitudo cum Coronilla ultima. Folia tamen plurium parium, in fine suo resecta, aut obtusiora, aut acutiora: & siliqua alterne flexuosa, articulis quatuor, hispidis & tumentibus. Vexillum ovale, reflexum. Alæ vix hamatæ. Carina bipes rostro adunco acuto.
392. FERRUM EQUINUM filiquis solitariis, lunatim excisis.
Ferrum equinum vulgare COLUMN. Ecpbras. p. 311.
Ferrum equinum RIVIN. t. 98.
Ferrum equinum siliqua singulari GARIDEL t. 114.
Hippocrepis leguminibus sessilibus solitariis LINN. Spec. II. p. 1049.
- Nemo nuperorum in Helvetia reperit. Sed CHERLERUS in notis M. S. ad icones LOBELII, quarum usum Cl. GESNERUS humaniter mihi concessit, absque dubio huic plantæ adscripsit, nasci eam in monte Dolaz & vicinis montibus, & Geneva copiose juxta Rhodanum.
- In facillima stirpe non videtur Vir versatissimus falli potuisse.

g) Emend. II. p. 17. n. 35.

h) Flor. p. 501.

i) TOURNEF. A.

k) G. K.

Caulis pedalis, & humilior. Folia emarginata, pinnata, parium quatuor, extremo impari. Stipulæ minimæ. Flos flavus, in brevissimo petiolo sessilis. Siliqua hinc, in convexa parte, filo facta, gracili: in cava exigit decem quasi capsulas pene quadratas, emarginatas. Semen lunæ figura, non in capsula unum, sed duo dimidia in duabus capsulis vicinis.

ORNITHOPODIUM TOURNEF. t. 224.

ORNITHOPUS LINN. n. 884.

Multa habet & hæc planta Coronillæ familia, calycem, ipsam filiquam, nisi quod ista fulcis transversis manifestius, quasi in ovata doliola dividatur, venosa cæterum, & incurva. Carina obtusa, absque rostro.

393. ORNITHOPODIUM caule prostrato, foliis pinnatis, filiquis umbellatis, articulatis.

Ornithopodium DODON. *Cereal.* p. 155. BLAIR *miscell.* p. 111.

Ornithopodium foliis pinnatis, leguminibus subarticulatis LINN. II. n. 1049.

β. *Ornithopodium minus* C. B.

In Helvetia rarius est, a qua fabuleta fere undique absint. Circa *Basileam* tamen reperitur, haud longe a *Wyl*, & versus *Haltingen* in viis arenosis, teste Cl. LA CHENAL. Inter *Neubaus* & *Oetlingen* C. B. In Ducatu Cellensi abunde legi.

Caulis ramosi, prostrati, ad terram adpressi, pedales. Folia pinnata, pinnis quindecim & ultra parium, perexiguus, hirsutis, mollibus, ovatis. Flores flavi in dimidiis umbellas, breviori foliolo pinnato insidentes. Vexillum reliquis petalis longius. Alæ carina paulo longiores, hamatæ. Carina obtusa, brevior. Siliquæ subhirsutæ, in hac specie l) in arcum circuli flexæ, unguiculo terminatæ, septem octove articulos continent.

GALEGA TOURNEFORT. t. 222. LINN. n. 890.

Cum Coronilla & imprimis cum Emero, filiqua m) satis convenit, longa, stricta, articulata, per intervalla intumescente. Vexillum brevius, petiolatum, cordatum, reflexum n). Alæ hamatæ o). Carina obtusa: calyx campaniformis, segmentis capillaribus, duobus sursum converfis, tribus rectoribus. Stamina omnia connata.

394. GALEGA foliis ellipticis, spicis & filiquis erectis.

Galega DODON. *Cereal.* p. 164. *hist.* p. 548. RIVIN. t. 72. MILLER t. 137.

Galega seu ruta Capraria MATTHIOL. p. 739. BLAKWELL. t. 92.

β. Flore albo H. AICHSTETT. & C.

Non valde certa civis, ait tamen in monte *Randenburgico* circa *Scaphusiam* provenire MURALTUS. J. GESNERUS in *Rhætia*, ad rivos ponit.

Caulis firmus, erectus, frondosus, etiam ad quinque pedes adsurgit. Folia firma, glabra: paria pinnarum novem, decem, extremo impari: ovata omnia, aut elliptica, nervo in spinulam producto. Flores in scapis de foliorum ala prodeuntibus, longis, spicati, spica reflexa. Vexillum cæruleum, erectum, reflexum, cordatum, plicatum, lineatum. Alæ hamatæ, carina paulo breviores. Carina alba, bipes, sursum late aperta, vexilli longitudine, rostro incurvo, latiusculo. Siliquæ erectæ, scapo parallelæ, ut in *Turritide*, trispermæ, tetraspermæ. Stipulæ lanceolatæ, retrorsum caudatæ.

Habetur pro Alexipharmaca, aqua maxime vinosa. Dicitur sudorem movere; & historiola narratur lacertæ, quam serpens momorderat, Galegæ ope sanatæ p). BRASSAVOLA Galega pestilentia laborantes dicitur sanasse q). Non puto serio in medicina adhiberi r). Additur ad hydromel, dum fermentatur s).

HEDYSARUM t) TOURNEF. t. 225.

HEDYSARI sp. LINNÆI n. 887.

Calyx tubulosus, compressus, dentibus superioribus brevioribus, ad se invicem converfis, imo

V v 2

l) TOURNEF. D.

m) G.

n) B.

o) C.

p) FOREST. *incert. ur. judic.* L. 2. c. 5.

q) AMATUS in *Dioscorid.* p. 377.

r) *Hil. mat. med.* p. 398.

s) LINN. *skonska resa* p. 402.

t) Frutex foliis ciceris, femine rufo in filiquis, corniculorum modo aduncis, quod ancipitem securim imitatur *Dioscorid.* L. III. c. 123.

imo longissimo. Vexillum strictum, ellipticum, reflexum, ungue lato, quam carina brevius. Alæ angustæ v), carina longiores, hamis longis. Carina ad rectum angulum rostrata, in maturiori flore longior x). Vagina staminea multo, quam filiqua longior. Articulata ista, facta ex articulis rotundis, compressis, monospermis, per graciliores isthmos conjunctis.

395. HEDYSARUM caule recto, ramoso, foliis ovatis, filiquis pendulis, levissimis, venosis *Emend. II. p. 14. n. 28. t. 12.*

Onobrychis semine clypeato levi C. B. Prodr. p. 149.

Hedysarum alpinum, filiqua levi, flore purpureo I. R. H. SCHEUCHZER It. I. p. 39.

Hedysarum saxatile filiqua levi, floribus purpureis, inodorum AMMAN. plant. ruthen. p. 116. n. 152. 153.

Astragalus alpinus Helveticus SCHEUCHZER It. IV. p. 330. & Comm. Lit. Nor. 1736. p. 101. t. 1. f. 2. Etiam LINNÆUS in priori Specierum editione p. 756. ad Astragalos retulit cum quibus facie convenit.

Hedysarum foliis pinnatis, leguminibus articulatis, glabris, pendulis, caule erecto LINN. II. p. 1057.

Hedysarum foliis pinnatis, stipulis vaginalibus, caule recto, flexuoso, floribus racemosis, pendulis EJUSD. ibid.

β. Flore albido.

In Alpibus frequens, imprimis in Gubernio Aquilejensi, in *Chapuisse, Culand, Ovanna, sur Champ, Enzeinda, Fouly, Nombrieux, Javernaz, la Varaz, Chaude. In Stokhorn, Breitlawenen, Neunenen, in Wengenalp. In monte Fracto C. B. & SCHEUCHZER, in Albula I. B. Ad radicem montis Titlisberg SCHEUCHZER. In Schilt, Glaronensium monte Cl. RAMSPEK. Pure alpina planta, in montibus nulla.*

Radix lignosa, longa, crassa, multiplex. Caulis erectus, ramosus, in nostris dodrantalis, denique cubitalis. Stipulæ albæ, venosæ, amplæ y), aristatæ. Folia ovata, venosa, novem & ultra parium. Spicæ florigeræ in scapis ex alis foliorum prodeuntibus: flores reflexi, penduli, ita filiquæ. Flos speciosus: calycis dentes subhirsuti. Flos ex cæruleo purpureus. Articuli quatuor.

ONOBRYCHIS z) TOURNEF. t. 211.

HEDYSARI sp. LINNÆI.

Unicus est articulus, & filiqua echinata, monosperma zz). Alæ in tota classe brevissimæ.

396. ONOBRYCHIS caule erecto, ramoso, floribus spicatis.

Onobrychis DODON. Cereal. p. 166. hist. p. 558. RIVIN. t. 2.

Esparjette LUGDUN. p. 489. DES SERRES Théâtre d'Agriculture p. 326. Bresl. Saml. 1758. mens. April. Sept.

Hedysarum foliis pinnatis, leguminibus monospermis, aculeatis, corollarum alis calyce brevioribus, caule elongato LINN. II. p. 1059.

β. Flore albo circa *Curiam*, & sativam vidi.

Alpina planta sponte nascitur in via *die Leitern*, qua ascenditur ad montem *Neunenen*, tum in *Prapioz, auf Boll*, circa *Thermas Leucenses & Kandersteg*. Passim etiam ad clivos aridos, etiam circa *Bernam, Olon &c.* tum in Germania.

Radix longe per rimas rupium protensa. Caules erecti, firmi, ramosi, angulosi. Folia parium octo ad decem, elliptica, retusa, nervo in spinam producto, & aliis nervis obliquis, parallelis, inscripta. Stipulæ coloratæ, ovato lanceolatæ, aristatæ. Spicæ florales in petiolis rectis, qui se super folia efferunt. Calyx dentibus omnibus longis, superioribus latioribus, longe distantibus, imo angustissimo. Flos pulcher, vexillo ad dimidia reflexo, emarginato, carneo, coccineis venis picto. Alæ inter congenere minimæ, hamatæ. Carina ipso vexillo longior, bipes, gnomonis similis, rostro incurvo, obtuso. Vagina, quam filiqua longior. Fructus compressus, semicirculo major, undique spinoso reticulo obnuptus. Semen uniformis.

Esti aliquanto parcius, quam medica violacea, pabulum præbet, & sicca folia amittit, durisque caulibus pecori displicet, est tamen ex omnium utilissimis plantis, quæ ad prata *artificialia* feri possunt. Cum enim rupium alpinarum indigena sit, nullum, etiam macilentissimum, solum detrectat, & in mera glareâ, interque deciduos lapides, facta

z) Sub A.

x) Sub A.

y) Conf. descriptionem Cl. JACQUIN p. 266. n. 24.

z) Folia lentis, paulo longiora, caulis dodrantalis, flos purpureus, radix parva DIOSCORID. III. c. 152.

zz) TOURNEFORT. D.F.E.

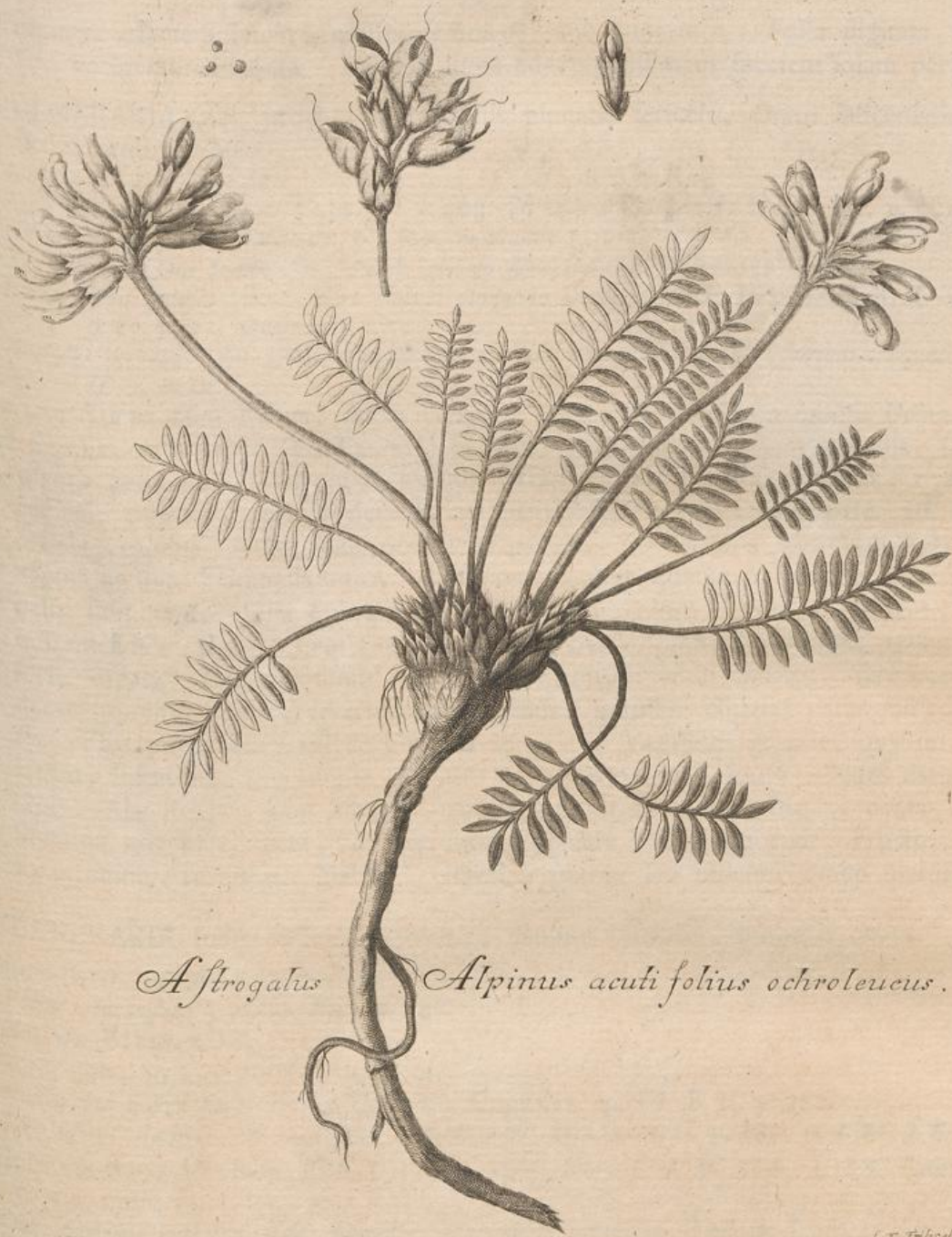
Astragalus alpinus erectus
Spica purpurea speciosa.

Viciae pulchrum genus multifolium
Sive Galegae species quibusdam.

C. J. Rollin. Med. C. Del.

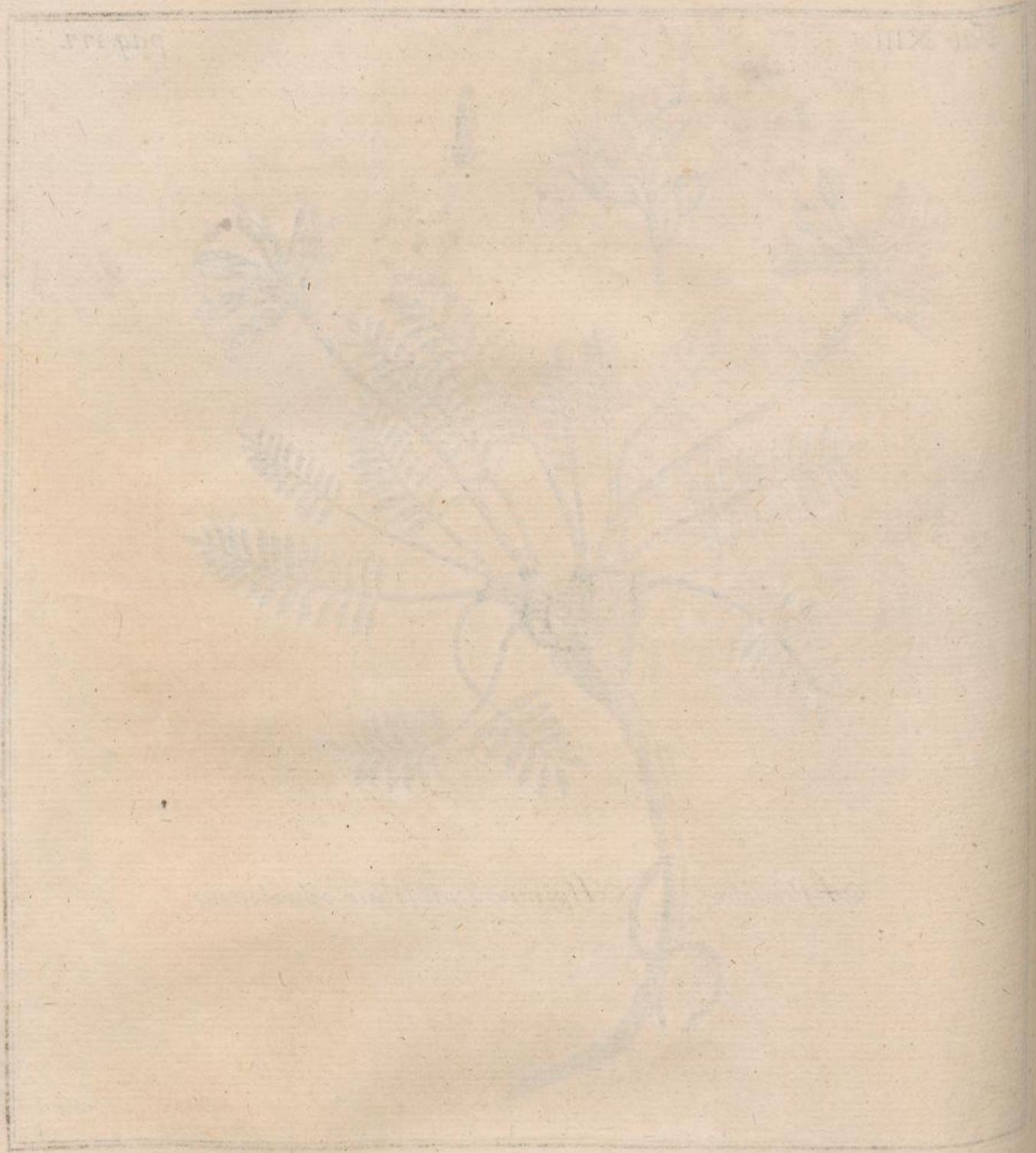
Sculp. C. F. Tritsch. C. filius. Acad. Götting. Sculpt.

Astragalus Alpinus acuti folius ochroleucus.

C. F. Falisch. Sculp. Götting.

fata provenit. Sed, per mea experimenta, neque humida prata dedignatur, neque, ut vulgo creditur, in aquosis putrescit, neque ullas cæli injurias metuit, neque perinde boves inflat. Merito ergo & olim a) colebatur, & nuper laudatur b).

VULNERARIA TOURNEF. t. 211.

ANTHYLLIS c) LINN. n. 864.

Fructus intra calycem latens, monospermos d), aut dispermos. Folia digitata, umbellam florigeram amplexa. Reliqua signa ad vulgatissimam speciem solam pertinent.

397. VULNERARIA caule procumbente, foliis pinnatis sericeis, ovato lanceolatis, umbellis terminantibus.

Icon lign. 129. GESNERI.

An *Onobrychis quibusdam* CLUS. *hist.* p. 468. ♂ *Astragalus tertius* EJUSD. *hist.* p. CCXXXIV.

Astragalus purpureus LUGDUN. p. 1347. *montanus* LOBEL. *Ill.* p. 60.

Astragalus incanus tomentosus, pallido globoflo flore italicus BARRELIER *ic.* 722.

Barba Jovis pumila villosa, flore globoflo purpureo BREYNE *Prodr.* II. p. 48. I. R. H. GARIDEL p. 55. *ic.* 13. QUER. *III.* t. 50.

Anthyllis herbacea foliis pinnatis equalibus, capitulo terminali rotundo, floribus obliquatis LINN. *II.* p. 1012.

In monte Saleva olim RAIUS, nuper Gen. DE SAUSSURE; etiam in monte Dolaz.

Radix lignosa, multiceps. Caulis vix pedalis, fruticosus, durus, vaginosus, foliosus, plenus pedunculis foliorum & vaginis defractis. Folia villosa, hirsuta, ovato lanceolata, pinnata, parium decem, ad quatuordecim, extremo impari. Ita folia radicalia; caulina similia, sed pauciorum parium, ad decem, petiolum vero longa vagina incipit. Umbella unica, densissima, caulem quemque terminat. Cuique umbellæ subjiciuntur folia quinque, vel sex, in circulum coeuntia, palmata, trifida, quinquefida, etiam sequentis speciei similia, ovata, pinnarum duobus paribus accessoriis stipata. Calyx infundibuli forma, hirsutus, non inflatus, fere coronilla, dente supremo bifido, & tribus inferioribus, omnibus ciliatis, perangustis, subulatis. Flos purpureus, calyce dimidio longior. Vexillum grande, ovatum, petiolatum, lineatum, lato ungue, postea emarginatum, in suum sulcum carinam recipit. Alæ strictæ, non hamatæ, carina longiores. Carina bipes, ovata, obtusâ. Stamina novem connata, & decimum singulare, sine filiformi. Fructus calycis longitudine, turgidus, glaber. Germina plura, sed unicum semen maturefcit.

398. VULNERARIA foliis radicalibus ovatis, caulinis pinnatis, umbellis ovatis.

a. Flore flavo, nobis vulgatior.

Vulneraria rustica GESNER. *hort.* p. 187.

Anthyllis RIVIN. t. 18.

β. Flore albo, in Germania frequentior.

Vulneraria nostra flore albo ex Gotthardo CHERLER apud I. B. II. p. 362.

Loto affinis Anthyllis helveticæ foliis chypeiformibus H. OXON. *II.* p. 182. *ic.* t. 21. f. 6.

γ. Flore coccineo DILLEN. *Eith.* t. 431. t. 320. *Flor. brit.* p. 364. LINN. *öfvenska resa* p. 54. nobis humilior.

a. β. γ. *Anthyllis herbacea, foliis pinnatis, inequalibus, capitulo duplicato* LINN. *II.* p. 1012.

In pratis, potissimum macilentis, & ad vias. Varietas γ. in alpibus, circa rupes glaciales *Stok.* Varietas β. in subalpinis, circa thermas *Leucenses*, in valle alpina *Chapuisse* &c.

Radix multiceps, folia & caules congesta. Folia firma, subtili villo pubescunt: ad radicem longe petiolata, ovata, aut nulla, pinna ad petiolum accedente, aut una, aut altera exigua. Ad caulem pinna extrema etiam ovata, sed pinnarum tribus quatuorve paribus, ad petiolum accedentibus aucta, multo angustioribus: superiora folia pinnas plurium parium habent, omnes æquales. Quæ denique umbellæ florali subjiciuntur, bina sunt, digitata, & in arcum quinque segmenta emittunt, obtuse lanceolata. Caules pedales, non ramosi, non valde foliosi, & in extremo caule, & secundum eum, etiam altera, umbella densa, binis foliis infidens; sæpe etiam umbellæ

a) ANGUILLARA p. 290. DES SERRÉS I. c.

b) REICHART. t. V. p. 196. SWITZER *Septembr.* Du HA-

c) Neutra est *Anthyllis* Diosc. L. III. c. 137.

d) TOURNEF. G.E.F.

umbellæ ramosæ sunt, & ex binis, tribusve confluunt, ut in transversum latiores sint. Calyx villosus, inflatus *e*), ovato tumore, dentibus supremis ad se invicem converfis, & proximis, imò minimo. Ungues petalorum calycis longitudine, pars vero colorata vexilli & alarum aliquantum de calyce eminet. Vexillum cæteris petalis multo majus, ovatum, plicatum, erectum *f*), intus lineis pictum. Alæ vix hamatæ, carina longiores, cui adhærent. Carina bipes, rostro obtuso, purpura picto, in α . & β . In coccinea varietate omnia petala splendido rubro colore tineta sunt. Stamina decem connata, nusquam distincta. Siliqua petiolata, calyce brevior *g*), monosperma. Tuba finita globulo.

Tota planta sicca est, & creditur adstringere. A pecore vix attingitur *h*).

CICER *i*) TOURNEF. t. 210.

CICERIS spec. LINN. n. 875. cui Lentem adjungit.

Calycis segmenta lata, lanceolata *k*); duo suprema sibi proxima, imum brevius, plicatum, ovatum, emarginatum *l*), obtusum. Vexillum reliquis petalis majus, brevi petiolo. Alæ hamatæ, carina paulo longiores *m*). Carina bipes, rostro incurvo, non acuto. Siliqua brevis, inflata *n*), disperma: femina immatura caput arietinum satis exquisite expriment.

*399. CICER foliis ferratis LINN. II. p. 1040.

Cicer CAMERAR. *Epit.* p. 204. RIVIN. t. 19.

Cicer arietinum DODON. *Cereal.* p. 114. *pempt.* p. 525.

In valle *Tellina* vulgo feritur, circa *Grossetto* & *Teglio*, & passim quasi spontaneum reperitur.

Caulis pedalis, cubitalis, erectus, foliosus, ramosus. Stipulæ magnæ, aliquot peracutis dentibus inæqualiter incisæ. Folia hirsuta, pinnata, parium octo, extremo impari, in universum ovata, sed argute circumferrata. In foliorum alis petioli uniflori. Flos purpureus, sed datur & alba varietas. Calyx hirsutus.

Cicer tostum, five *Garvanços* Hispanorum, in Africa *o*) frequentissimum alimentum est, bonum idem *p*). In calculosis doloribus decocta cum cicere aqua laudatur *q*), acria tamen sunt, ut vesicæ vulneribus noceant *r*). Coffeam tostam optime imitari CL. REICHART *s*).

COLUTEA TOURNEF. T. 418. LINN. n. 880.

Calyx campaniformis, brevis, dentibus brevibus, lanceolatis; denticuli duo superni secundum semicirculum exsculpti sunt, inferiores rectiores, imus paulo longius procurrit. Floris vexillum petiolatum, sed brevius, ovatum, plicatum. Alæ carina breviores, hamatæ, incurvæ, rostratæ, raro exemplo. Hæc amplissime incurvæ, rostro obtuso *t*).

Præcipuus character est in fructu petiolato, semiovato, sed hinc acuminato & inde, inflato, membranaceo *v*), in initio commissuræ valvularum superioris aperto, seminibus, medio ex nervo, de suis petiolis pendulis *x*).

400. COLUTEA foliis ovatis, emarginatis, floribus racemosis.

Colutea MATTHIOL. p. 783. CAMERAR. *Epit.* p. 540. RIVIN. t. 20. *Vesicaria* I. B. I. P. II. p. 380. SCHEUCHZER *It. V.* p. 423. DU HAMEL *I.* p. 179.

Colutea arborea foliis obovatis LINN. II. p. 1049.

Adjungit Africanam flore sanguineo COMMELYN. *rarior.* t. 11. & *Coluteam foliis ovatis* MILLER. *LERI* t. 100. quæ videtur scapis unifloris differre.

Passim in calidiori Helvetia, *Aquileja*, *Agauni*, inter *Chur* & *Tufis*, supra *Serrières* prope

e) TOURNEF. T. 211. B.BsD.

f) A.

g) E.

h) SCHREBER III. *Saml.* p. 12.

i) Legumina *ερεβινθος* THEOPHRAST. L. VIII. c. 1. Inter *πλαγιοκαυλα* ibid. c. 3. altissima radice c. 1. DIOSCORIDES distinguit cicer sativum, & sylvestre satis simile, & arietinum.

k) TOURNEF. B.

l) TOURNEFORT. A. B.

m) Sub A.

n) D.E.

o) SHAW. *travels.* p. 222.

p) MUFFET. *health. improv.* p. 233.

q) ARBUTHNOT. *alim.* II. p. 50. Olim Diosc. II. c. 97. sed addit vesicam & renes ladere.

r) Simeon. *Seth.* p. 28.

s) *Gartenschaz V.* p. 163.

t) TOURNEF. A.

v) D.

x) Conf. E.F.G.

prope Neocomum, prope pontem rivi *Vaufejon*, versus *Peseux*: inter *Auvernier* & *Neufchatel*.

Frutex decempedalis, ramosus & frondosus. Folia glauca, glabra, pinnata. Pinnarum paria quatuor, extremo impari, fere cordata, nervo in spinulam educto. Flores flavi, racemosi, ex alis foliorum petiolati. Stipulæ minimæ, lanceolatæ. Siliquæ vesicariæ amplissimæ.

Folia Coluteæ alvum movent *y*) cum nausea *z*), ignavius quam Senna *a*), ut dosis ad infusionem uncia sit integræ *b*). Usus tamen tutus est, experimento in septentrione facto *c*). Seminis drachma una (duæve) vomitum movet *d*).

Pabulum præstat gratissimum, & eo scopo cultus ejus commendatur *e*).

ASTRAGALUS *f*).

ASTRAGALUS TOURNEF. T. 233. LINN. n. 892. RIVIN.

& ASTRAGALOIDES TOURNEF. T. 233.

PHACA LINN. n. 891.

& TRAGACANTHA TOURNEF. t. 234.

GLAUX RIVIN.

Et si character facilis videtur, qui a filiqua biloculari petitur, quæ in Phaca unilocularis sit, & inflata, non tamen possumus *g*) in eo character adquiescere, quando ad rem ipsam ventum est. Inveni enim, Phacas *h*) plerasque, & Astragalos non paucos, habere ejusmodi fructus, ut valvæ introflexæ imperfectum septum faciant, quo filiqua non integre dividitur, ut adeo filiqua semibilocularis sit, & partim cum Astragalus, qui sunt fructu integre diviso *i*), cohæreat, partim cum Phacis vesicalibus *k*) vere monangiis. Porro fructus inflatus pro character non potest admitti, cum omnium consensu plusculi Astragali, vere biloculares, dura sint, neque vesicaria filiqua, etiam vix tamente *l*). Quare habitus quidem pinnatus, floresque in scapo plerumque racemosi, aut certe in alam congesti: deinde calyx & flos debent consuli. Calyx tubulosus est, per latera compressus, supremis duobus dentibus ad se invicem converfis, femilunariter excissis *m*), tribus reliquis rectoribus. Flos longus *n*), & strictus: vexillum longius *o*), plicatum, primum erectum, lateribus adscendentibus *p*): alæ quam carina longiores, hamatæ *q*). Carina fissilis, rostro obtuso, parum recurvato. Fructus valde multiformis, brevis, longus, inflatus, durus, rectus, curvus, unilocularis, semibilocularis, bilocularis.

I. ASTRAGALI SILIQUA UNILOCLARI INFLATA. PHACAL.

*401. ASTRAGALUS caule erecto, ramosissimo, foliis ellipticis, hirsutis, filiquis vesicariis pendulis *Emend. III. n. 234. Cat. rar. n. 740.*

Astragaloides elatior erecta, viciæ foliis filiquis pendulis AMMAN. *ruthen. p. 148.*

Phaca caulescens, erecta, glabra, leguminibus oblongis, inflatis, subpilosis LINN. *II. p. 1064.*

Vix potest nostra esse, cum vir ILL. glabram dicat, & cum TILLIANA supina foliis acutis jungat. Sed cum sequente confundit vir Cei. apprime diversa *r*). De AM-
MANIANO synonymo certus sum, cum plantam a GMELINO missam coram videam.

In alpebus Valesiacis, tam septentrionalibus, ut in monte *Fouly*, & vicinis Bernensibus *Lavaraz, Lioson, Prapioz, im Kienthal*: quam meridionalibus, ut in monte *Sylvio* & in montibus vallis *S. Nicolai*, demum supra *Portvaley*,

X x 2

Nostro-

y) CONSTANT. *prax.*

z) Vomitum movent MIZAULD. *de senn. c. 3.*

a) GESNER *epist. p. 92.* Vires sennæ non habet BELLON

b) *singular. p. 275.*

c) GARIDEL.

d) BARTHOLIN. *Cent. V. bist. 60. Med. Danorum domest.*

e) PREVOT. *Medicina pauper. p. 511.*

f) COWEL. *gard. p. 7. 8. 9.*

g) Astragalus parvus ex terra frutex, ciceris (Diosc.)

habet folia, longa, incisuris multis, obliqua, circa ra-

dices, flores Hyacinthi, radices raphani modo ro-

tundas, grandes, adstringentes Dioscor. *L. IV. c. 57.*

PLIN. *L. XXV. n. 29.*

g) Conf. *Emend. III. p. 88. n. 234.* & consentit LINNÆUS

ad n. 891.

h) n. 403. 404. 405.

i) TOURNEF. t. 233. N.O.P.Q.R.S.T. t. 234. D.E.

k) TOURNEF. t. 223.

l) Astragalus Monspeffulanus I. B.

m) TOURNEF. t. 223. B.

n) t. 233. & t. 234. A.A.

o) B.

p) TOURNEF. t. 223. A.

q) t. 233. E. D.

r) WILlich *obs. 2. n. 56.*

Nostrorum Astragalorum speciosissimus est, cubitalis & ultra, ab imo ad summum ramifoliosus & foliosus, durus, & hirsutus. Rami adscendentes, stipulæ magnæ, lanceolatae. Foliorum paria ad quindecim, ovata, elliptica, obtusa, nervo in aristam producto, mollia cæterum & hirsuta. Scapi florales ex alis foliorum nudi, spicæ terminantur. Peculiares petioli florigeri longiusculi, duabus hirsutis stipulis excepti. Calycis segmenta nigro villo barbata, quod in Astragalis frequens est. Vexillum paulo reliquis petalis longius, plicatum, non revolutum, flavum, lineis fuscis striatum. Alæ hamatæ, sine ovato, carinæ æquales; hæc obtusa, ovata. Siliqua petiolata, pendula, ex femiovata acuminata, unilocularis, inflata: semina reniformia, octo.

402. ASTRAGALUS caule erecto, stipulis maximis, foliis ovatis, novenis, filiquis vesicariis. *Polygalo similis luteo flore, in montibus* GESNER. *addend. ad hort.* p. 260. b.
Astragalus recticaulis hirsuta I. B. II. p. 334. SCHEUCHZER *It. IV.* p. 330. Non autem synonymus
Astragaloides alpina, hirsuta, erecta, foliis vicie, floribus dilute luteis TILLI *Hort. Pisau.* p. 19. t. 14. f. 2.
Phaca frigida JACQUIN. *Vindob.* p. 265.

In Gubernii Aquilejensis alpebus ubique, in monte Richard, Prapioz, Enzeinda, Borelaire, Javernaz, Chaud Commun, supra Port Valey, la Varaz, les Martinets. In Valesia super Servant, in monte Sylvio, supra Goms. SCHEUCHZERUS in monte Lucumonio prope Lago di Rottam. HUBERUS circa acidulas S. Moriz.

Caulis pedalis, cubitalis, glaber, pallidus, vaginosus. Stipulæ ad foliorum initium gemellæ, de more, sed maximæ, pene ad pollicem longæ, ovatæ, obtuse lanceolatae, coloratæ. Pinnæ foliorum trium & quatuor parium, grandia ea, ex ovatis diminuta, subhirsuta. Scapi florigeri in summa planta conferti: racemi duodecimiflorum. Calyx longus, nigro villo rariter adpersus, dentibus perbrevibus; supremis tamen femilunariter exsertis. Flos ochroleucus, longus, strictus, vexillo ovato: alis carinæ longitudine, vexillo brevioribus, hamatis. Carina paulum recurva, obtusa, filiquæ pendulæ, turgidæ, ex ovatis angustiores, utrinque acuminatæ, nigris pilis adpersæ, polyspermæ. Stipulæ sub floribus coloratæ, lanceolatæ.

- *403. ASTRAGALUS caule ramoso prostrato, foliis lanceolatis, florum alis emarginatis. *Emend. III.* n. 233. p. 87. *Catalog. rar.* n. 40. †
An Astragaloides alpina supina glabra, foliis acutioribus MICHELI apud TILL. *Hort. Pisau.* p. 19. t. 14. f. 1?

In montibus super Portvaley e regione Rupis, locis saxosis, tum simili loco en Chaud commun, Fouly, Dent du midi, Prapioz, Liofon, Gastern.

Radix lignosa, pedalis & longior, multiceps, multos cespites producit, & foliorum, & procumbentium caulium. Ab Astragalo campestri LINN. abunde distinguitur habitum laxiori, foliorum pinnis longius distantibus, parium fere sex: quæ elliptica sine acuminata, brevi & cinereo pilo subtus obducta. Caules foliosi, ramosi. Stipulæ ad ramorum originem lineatæ, coloratæ, lanceolatæ. Scapi florigeri racemum gerunt florum fere decem, duodecim. Stipulæ ad flores coloratæ, lanceolatæ, angustiores. Calyx dentibus, brevibus supremis distantibus, nigris pilis adpersis. Vexillum longum, strictum, plicatum, emarginatum, album, etiam ochroleucum. Alæ hamatæ, rarissimo exemplo in duo ovata segmenta satis profunde dividuntur. Carina bipes, violacea, rostro obtuso, parum curvo. Siliquæ ellipticæ, acuminatæ, inflatæ, venosæ, pendulæ, uniloculares. Semina fere decem, reniformia.

II. SILIQUA SEMIBILOCULARI INFLATA.

404. ASTRAGALUS caule procumbente ramoso, foliis ovatis, filiquis inflatis, hirsutis pendulis. *Emend. II.* n. 26. *Cat. rar.* n. 737.
 Icon lign. GESNERI 127.

Astragalus alpinus foliis vicie ramosus & procumbens, flore glomerato ceruleo SCHEUCHZER *It. VII.* p. 509. cum ic.

& *Astragalus Tragacantha folio, ramosus, flore ceruleo, glomerato* SCHEUCHZER *It. IV.* p. 330. ex coloribus, vocibusque SCHEUCHZERI.

Astragalus alpinus minimus LINN. *Flor. Lapon.* n. 267. t. 9. f. 1.

Astragalus caulescens, procumbens, floribus pendulis racemosis, leguminibus utrinque acutis LINN. *II.* p. 1070.

Icon OEDERI t. 51. huc pertinet, ubi tamen purpurei quid admiscetur, quod ab alpinis abest.

Minus rarus, in ipsis pratis vallis *Grindelwald* inter ædes, in adscensu montis *Scheidek*, *Gemmi* & *Stokhorn*. Circa rupes glaciales *Steinberg*: In *la Varaz*, *Enzeinda*, *Javernaz*, *Chapuisse*, *Pilato monte*, *Mürtschen*, *Galanda* &c.

Caulis procumbentes, laxe foliosi, pedales, & paulo ultra. Folia subhirsuta, ad decem paria, ovata, non acuminata, extremo impari. Scapi floriferi ex alis foliorum gerunt umbellam brevem, florum 12. & 15. Stipulæ sub ramis binæ, foliaceæ, ovato lanceolatae, sub floribus brevissimæ, albæ. Calyx nigris pilis hirtus, de gentis more. Flos speciosus, latus; vexillo carinæ longitudine, reflexo, sine emarginato, cæruleo, lineis cæruleis saturatis striato, ungue albo. Alæ strictæ, breves, albæ, angustæ, hamatæ. Carina vexilli longitudine, alba, rostro cæruleo lato, obtuso. Siliqua hirsuta, nigra, pendula, inflata, curva, unilocularis, absque septi vestigio. Video transpositum esse, & ad ordinem I. pertinere.

*405. ASTRAGALUS ramorum petiolis spinescens, pinna impari nulla.

Tragacantha alpina sempervirens, flore purpurascens I. R. H. GARIDEL.

Tragacantha s) BLAKWELL. CAMERAR. Epit. p. 446. CLUS. cur. post. p. 60.

Purple Tragacanth. Garden of Eden t. 50.

Astragalus caudice arborecente, petiolis spinascentibus LINN. II. p. 1073.

Alpina planta in monte *Jeman*, *Cheville*; sub monte *Diableret*, *Chaud commun*, *Prapioz*, *Fouly*. Sed etiam in planitiem descendit, & in *Valesia* nascitur, & ad mare t).

Radix maxima, lignosa, ramosa, multiceps. Caulis pedales, foliosi, ramosi, duri. Petioli foliosi in spinulam terminantur, eorumque petiolorum reliquiæ, foliis delapsis calvæ, caulem circumstant. Folia subhirsuta, ovatis angustiora, pinnarum septem, decem, nullo impari. Stipulæ magnæ, flavæ, ex ovatis lanceolatae. Flores ad inferiora caulis in petiolis quinque, ad octo, flores erectos gerentibus, quam folia brevioribus. Calyx molliter villosus, cylindricus, dentibus longis capillaribus. Flos longus, strictus, dilute violaceus. Vexillum longum, plicatum, emarginatum, venis coloris purpurei saturati pictum. Alæ capillari petiolo, hamo brevi obtuso. Carina alis brevior, hamis brevibus, rostro incurvo, mucronato, obtuso, purpureo. Stamina novem & unum. Siliqua constanter unilocularis, continet quatuor semina reniformia, & cellulosis septulis & membranulis distinguitur.

406. ASTRAGALUS scapis aphyllis, foliis lanceolatis, hirsutis, siliquis erectis inflatis, semibilocularibus *Cat. rar. n. 733. Tab. 13.*

Astragalus pyrenaicus, barbæ jovis folio, non ramosus, flore ochroleuco, glomerato SCHEUCHZER *It. IV. p. 330. cum ic.*

& *Astragalus alpinus foliis vicinæ angustioribus, flore ochroleuco* EJUDEM *It. I. p. 31.*

Astragalus acaulis, calycibus leguminibusque villosis, foliis lanceolatis, acutis, scapo decumbente LINN. *It. Oeland. p. 50. Spec. II. p. 1072.*

Planta nobis mere alpina, non rara. In monte *Gemmi*, super horrida præcipitia, quæ sepe a via, ad thermas descendente, separantur. Ad viam a *Scheidek* ad *Grund*. In *Rätisboden* sub *Grimfula*. In pascuis alpinis, supra *Sichellawenen*. In Gubernii *Aquilejensis* alpinis ubique, in *la Varaz*, *Enzeinda*: in vicinis *Valesiæ* montibus, *Fouly*, *Dent de midi*, valle *Trientina*. In alpinis *Surenensibus* & *Engelbergensibus* SCHEUCHZER. In arenosis pascuis prope *Splügen*, in adscensu *Albulæ*. Glareas amat torrentium, lapidesve deciduos.

Radix maxima, brachiata, multiceps. Folia ad terram numerosa, ad caulem nulla, pinnis parium decem ad quindecim, sibi vicinis: ipsa folia subhirsuta, pallida, ex ovatis acute lanceolata. Scapus floralis aphyllus & simplex, semipedalis & ultra, racemis decem & ultra florum. Calyx valde hirsutus, nigricantibus villis, segmentis supremis ab inferioribus magis distantibus, semifubrectis. Flos ochroleucus, nunquam pene luteus, longus, strictus: Vexillum plicatum, strictum, emarginatum, reliquis petalis multo longius. Alæ sine truncato, leviter emarginato, hamis grandibus. Carina obtusa, aristam tamen emittit, ad cujus latera duæ sunt maculæ violaceæ, etiam virides: Siliquæ totæ villis nigris asperæ, erectæ, septo imperfecto,

s) *Tragacanthæ radice lata, lignosa, ex summo cespite emittit furculos humiles, robustos, in quibus hirsuta folia multa, quæ sub se spinas rectas & firmas*

mas occultant. Est in ea lacruma, quæ ex vulnerata radice concrevit, pellucens, subdulcis *Dioscor. L. III. c. 20.*

mas s) *GERARD. P. 523.*

perfecto, ad dimidium divisæ, polyspermæ. Stipulæ sub floribus virides, ovato lanceolatae. Semina octo, vel decem.

*407. ASTRAGALUS scapis aphyllis, foliis ovato lanceolatis, glabris, filiquis inflatis, hirsutis, erectis †.

In alpibus vallis d'Erin, quæ Valesiæ est; tum vallis de Bagnes & Ternanche, quæ ultima est Pedemontii. Etiam in alpibus vallis S. Nicolai, Valesiæ, inque monte Stafel. Plurima similia prioris Astragali: habitus, flos, filiqua. Folia tamen plurium parium, ad 21. usque, minora, pulposa & crassula, oris contractis, perpetuo glabra: amant rufescere, denique cum se insequantur, sæpe imbricata sunt. Scapuli florigeri ex radice, multo humiliores, non semipedales, gerunt racemum vix decem florum. Stipulæ coloratæ multo, quam in Astragalo 406. longiores. Calyx satis similis, sed cum flore major: pilis nigris hirtus, duobus superioribus dentibus ad se invicem conversis. Flos multo longior, albus, erectus. Vexillum prælongum, plicatum, paulum reflexum. Alæ longæ, graciles, hamatæ, carina longiores. Carina fissilis, obtusissima. Siliqua erecta, hirsuta, nigris pilis hirta, sulcata, inflata, teres, hinc depressa, inde convexa, septo imperfecto ex linea depressa ad dimidia bipartita: femina decem.

Proximus priori, differt stipulis, foliis glabris, flore albo longiori, carina non violacea.

408. ASTRAGALUS foliis ovato lanceolatis, sericeis, filiquis erectis, inflatis, subhirsutis. It. Helv. II. n. 81.

Onobrychis IV. CLUS. Pann. p. 755. 756.

Astragalus quidam montanus, vel Onobrychis alius I. B. II. p. 339.

Astragaloides alpina purpurea, villosa, pumila, foliis brevioribus acuminatis, caulibus simplicibus nudis TILLI Hort. Pisan. p. 19. t. 14. f. 3.

Astragalus subcaulos scapo folio longiori, floribus luxu spicatis, erectis, leguminibus ovatis, acumine inflexo LINN. II. p. 1070. Conf. Cl. JACQUIN. descript. p. 264. n. 62.

Minime rarus iisdem cum priori n. 406. locis in monte Stokborn, monte Gemmi, Nennenen, circa molem glacialestem Steinenberg. In M. Orgevaux, Chapuis, sur Champ, Ovanna, Chaud commun, Enzeinda, la Varaz, Javernaz, Prapioz, Lioson, Sannesch, Fouly, Simplon, Dent de midi, Pilato. RAUUS in monte Thuri.

Radix magna, lignosa, multiceps, squamosis capitibus. Folia ex radice numerosa, dense congesta, ex ovatis lanceolata, sericeo villo nitentia, & aliquando tota argentea, parium 12. ad 16. Caules alias ex radice aphylli, alias tamen foliosi, aliquot ex alis edunt ramos. Scapi florales nudi, aliquot unciarum, ferunt racemum florum octo, & paulo ultra, ad 12. Stipulæ sub foliis virides, lanceolatae, sub floribus subulatae. Flores ad angulos rectos de scapo exeunt, breves, saturate cærulei. Vexillum amplum, ovale, lineatum. Alæ hamatæ, perexiguæ. Carina cærulea, rostro ad angulos rectos flexo, obtuso, aristato. Calyx subcyanæus segmentis capillaribus. Siliquæ eriguntur. Eæ breviter hirsutæ & inflatæ, teretes, semiovato lanceolatae, mucrone, ut solet, inflexo, hinc convexæ, inde linea depressa terminatæ, ex qua valvæ intra cavitatem filiquæ ita producuntur, ut septum efficiant imperfectum, quod araneoso nexu ad valvarum commissuram oppositam adhærescit. Semina utrinque ad decem. Matura filiqua calvescit, & ora foliorum introsum trahitur. Quare inter Phacas & Astragalos ambigit.

III. SILIQUA BILOCULARI.

I. VESICARIA.

409. ASTRAGALUS caule ramoso, diffuso, spicis erectis, filiquis inflatis, rotundis, unguiculatis.

Cicer sylvestre MATTHIOL. p. 418. CAMERAR. Epit. p. 215.

Glaux v) RIVINI t. 108. foliis nimis hirsutis.

β. Varietas minor C. B.

In agris circa Method, Chamblon, S. Aubin, Genevam &c. In Valesia circa Saxon. Radix crassa, dulcis. Caules infirmi, diffusi, cubitales, cavi, ramosissimi. Stipulæ parvæ

v) Glaux cytho aut lenticulæ foliis similis, quæ superne virent, inferne candidiora. Ramuli ex terra quini vel

vel feni dodrantes, flores violæ albæ, purpurei, minores: juxta mare nascitur Dioscor. L. IV. c. 136. non nostra.

parvæ lanceolata. Folia pinnata, parium 12. & 15. Pinnæ ovales, obtusæ, hirsutæ. Scapi florigeri, ex alis foliorum nati, sustinent spicas erectas 20. & 30. florum. Calyx hirsutus, nigricans, denticulis brevibus, capillaribus, superioribus ad se mutuo converfis, hispida. Flos ochroleucus. Vexillum reliquis petalis longius, plicatum, angustum, ovatum. Alæ angustæ, hamis obtusis. Carina brevis, rostro vix recurvo, obtuso. Siliquæ rotundæ, acuminatæ, inflatæ, hirsutæ, styliferæ, unguiculatæ, biloculares, perfecto septo divisæ, polyspermæ.

Cultum ad armentorum pabulum laudat Cl. CARTHEUSER x).

III. SILIQUA BILOCULARI.

II. TURGIDA & DURA.

*410. ASTRAGALUS scapis aphyllis, foliis ovato lanceolatis, fericeis, filiquis turgidis, hirsutis, erectis, styliferis *Enum. t. 14. Emend. II. n. 33. Itin. Helv. n. 83. t. 2.*
Astragalus non ramosus, villosus & incurvus, spicatus, floribus purpureo violaceis AMMAN. n. 567.

Ita LINNÆUS, splendoris autem fericei AMMANUS non meminit: sed & floris color in Sibirico Astragolo a nostro differre videtur, & foliorum uncialis magnitudo.
Astragalus acaulis, scapo erecto, foliis longiore, leguminibus subulatis, inflatis, villosis, erectis, LINN. II. p. 1071.

Primum reperi in scopulis die Neunen, tum in Fouly monte. Sed etiam in Valesiam descendit inter Charat & Saxon, inter Rida & Martigny, prope Saillon.

Radix longa, lignosa, anulato cortice. Ex radice scapi florigeri, aphylli, & folia prodeunt. Ista pinnata, parium duodecim & ultra, ex ovatis acute lanceolata, fericeo nitidissimo villo obnupta. Scapi mollissimo etiam villo obducti. Spica floralis densa, pauciflora, ad decem flores habet. Calyx albo villo splendens; dentes superiores breviores, ad se invicem converfi; inferiores rectiores. Stipulæ foliaceæ, subulatæ, calyce breviores. Flos violaceus, dilutus, strictus. Vexillum longum, strictum, ovale, reliquis petalis longius. Alæ strictæ & angustæ, hamo brevi, obtuso. Carina brevior, obtusa, vix reflexa, sine inciso, in aristam terminato. Siliqua villosa, non tamen nigra, neque vesicaria, dura, turgida, sulco depresso notata, ex quo perfectum septum prodit, filiquam bipartiens, quæ brevis, crassa, cylindrica, polysperma est.

*411. ASTRAGALUS caule erecto, ramoso, ex alis spicifero, filiquis teretibus *Comm. Gotting. T. I. p. 340. t. 12.*

Astragalus villosus, erectus, spicatus, floribus flavescens AMMAN. *plant. ruthen. n. 166.*

& *Astragalus Kergisicus* EJUSD. n. 171.

Cicer montanum, lanuginosum, erectum C. B. *Prodr. p. 48.*

Astragalus caulescens, erectus, pilosus, floribus spicatis, leguminibus subulatis pilosis LINN. II. p. 1065.

Circa arcem Octodurensis, versus Rida, circa Fouly, Gonthey. Inter Siders & Leuck. Inter Tuzis & Chur. Circa balneum Leucense C. B.

Radix lignosa, perennis. Caulis pedalis, cubitalis, teres, rectus, durus, hirsutus, ramosus. Stipulæ herbaceæ, latæ, lanceolatæ. Folia elliptica, lanceolata, hirsuta, parium decem, duodecim. Scapi florigeri ex alis foliorum, longi, robusti, erecti: sic flores in spicam erectam congesti, densi, ad quindenos. Calyx albus, hirsutus, dentibus superioribus ad se invicem converfis, inferioribus multo longioribus & acutissimis. Flos ochroleucus. Vexillum ungue suo a reliquis petalis distat, cæterum ovatum, emarginatum, oris fursum converfis, interius flavum. Alæ longe hamatæ. Carina alis brevior, fissilis, hamata, sine rotundo, cis quem aristam emittit, ut nonnulli alii Astragali. Siliqua fere cylindrica, albicans, fericea, bilocularis, polysperma, erecta.

*412. ASTRAGALUS caule subrecto, ramoso, foliis linearibus, fericeis, vexillis longissimis *Emend. II. n. 31. Catalog. rar. n. 730.*

Onobrychis purpureo flore CLUS. *Pann. p. 751. 752.*

Reliqui ex CLUSIO.

Astragalus caulescens diffusus, pedunculis spicatis vexillis. flore duplo longioribus, LINN. II. p. 1078.

x) *Asf. Mogunt. II. p. 355.*

In Valesia sola, sed abunde, in herbosis, inter *Siders* & *Leuck*. Circa *Fouly* & *Tourtemagne*. Inter *S. Branchier* & *Bovernier*.

Radix lignosa, ramosa, multiceps. Caulis durus, fericeus, ad terram incurvus, inde erectus ^{y)}, ramosus, pedalis & cubitalis. Stipulæ siccae, breves, triangulæ. Folia ima ovato lanceolata, superiora gracilia, pene linearia, acuta, fericeo villo obnupta. Caulis & rami spica brevi & densa terminantur, florum fere 20. Calyx Astragali, longus, tubulosus, villosus, albicans, denticulis brevissimis. Flos longius, uncialis, valde strictus, ex cæruleo purpureus. Vexillum prælongum, duplo carinam excedit, strictum, plicatum. Alæ angustæ, carina paulo longiores, hamatæ. Carina non recurva, rostro ovato. Siliqua erecta, brevis, vix trium linearum, dura, hirsuta, turgida, stylo curvo, vere bilocularis. In utroque loculo semina fere tria nitida, reniformia.

413. ASTRAGALUS caule prostrato, foliis ovatis, scapis brevibus, racemosis, filiquis subtriquetris incurvis.

Sylvestre Fenum græcum DODON. *Cereal.* p. 162. *pempt.*

Astragalus RIVIN. t. 103.

Astragalus caulescens, prostratus, leguminibus subtriquetris, arcuatis, foliis ovalibus, pedunculis longioribus LINN. II. p. 1067.

Ubique in Helvetia, Bernæ ad sepes, & in arvis asperis. In alpinis etiam reperi, ut in monte *Neumenen*.

Maximus nostratum, foliis etiam & fructibus maximis. Caulis procumbens, ramosus, bipedalis & ultra. Stipulæ de more binæ, virides, lanceolatæ. Folia parium quatuor, quinque, sex, impare extremo, circumscriptione ovata. Scapi florales ex alis foliorum, breves, racemum ferunt pauciflorum, decem florum, brevem, latum. Calyx pallens, segmentis capillaribus. Flos ochroleucus cum viridi pallore. Vexillum plicatum, emarginatum, lineatum. Carina fissilis, ovata, obtusa, brevior. Alæ longæ, angustæ, hamatæ, paulo longiores. Siliqua erecta, fatis crassa, pene teres, curva, hedra superiori quasi canali exsculpta, vere bilocularis. Semina reniformia, multa, ad decem.

Folia cum amarore dulcia. Pro Galega venditur ^{z)}, nihilo, ut puto, deterior. ^{Infusa} in aqua folia dantur ad ischuriam, & ad urinæ fabulum ^{zz)}.

III. SILIQUA BILOCULARI.

II. NON TURGIDA.

414. ASTRAGALUS caule procumbente, scapis radicalibus aphyllis, foliis ovatis, vexillo longissimo, filiquis teretibus.

Polygala CAMERAR. *Epit.* p. 929.

Astragalus Monspeffulanus I. B. II. p. 338.

II. *Astragalus alpinus magno flore* C. B. RAI.

Astragalus acaulis, scapis declinatis longitudine foliorum, leguminibus subulatis, teretibus, subarcuatis, glabris LINN. II. p. 1072.

Abunde in Gubernio Aquilejensi, ut supra *Olon* proxime, qua itur au *Tombey*: porro in Valesia inferiori. In Rhætia inter *Chur* & *Tufis*.

Radix cubitalis, maxima, lignosa, dulcis, immensum cespitem caulium, & foliorum fundit. Folia ovata, acuta, subhirsuta, parium decem, & ad 20. usque. Scapus floriger aphyllus, dodrantalis, non ramosus, gerit racemum florum ad 30. Stipulæ sub floribus coloratæ, lanceolatæ. Calyx longus, cylindricus, glaber, roseo colore mistus, segmentis supernis rotunde excisis, omnibus capillaribus, imo longiori. Flos uncialis, longus, strictus. Vexillum longissimum, strictum, plicatum, emarginatum, purpureum. Alæ hamatæ, pallidæ. Carina alis brevior, obtusa, vix recurva, saturate purpurea. Siliqua longa, gracilis, teres, recta, etiam paululum curvula, valvularum commissura latiori, vere bilocularis. Semina in utrovis loculo quinque, sex, reniformia, super hilum crassiora.

Aqua cum radice decocta in diarrhoea adhibetur ^{a)}.

^{y)} Hinc dicit procumbere *CLUSIUS*. Erectum tamen pingit. ^{zz)} *TOURNEF.*

^{z)} *KORONZAI de errorib. pharmac. ex ignorant. botanic.* ^{a)} *GAUTHIER, p. 7.*

*415. ASTRAGALUS acaulos, floribus summæ radici infidentibus, foliis ovatis, petioli lanuginosissimis.

Icon lignea GESNERI CXIX. hanc plantam exprimit.

Astragalus Syriacus LOBEL. II. p. 79.

Astragalus acaulos flore luteo BUXBAUM *Centur.* III. t. 38. f. 2.

Astragalus repens, barba jovis folio, acaulos fere, polyanthus AMMAN. *plant. ruthen.* n. 170.

Astragalus subcaulis, floribus radicalibus numerosis, sessilibus LINN. II. p. 1073. *Conf. Cent. II.* n. 188.

Supra *Praborgne* *Valesiæ* inter larices.

Radix robusta, crassa, lignosa, aspera. Ex radice plurima folia ex hirsutissimis pedunculis, parium 16. & ultra, ovata, retusa, inferne villosa. Stipulæ virentes, ex ovatis lanceolatae. Flores ad duodecim, congesti in mollissima lanugine, absque scapis, in petioli uncia brevioribus, ex brevissimo caule prodeunt, in quem radix terminatur. Magni sunt, unciales, ex ochroleucis lutei. Calyx latus, albus, villosus, campaniformis, segmentis lanceolatis, superioribus ad se invicem converfis, imo longiori. Vexillum reliquis petalis multo longius, strictum, plicatum, emarginatum, virentibus lineis pictum. Alæ multo breviores, graciles, hamis majusculis. Carina brevis, obtusa. Siliquam in rarissima planta non vidi.

? *Astragalus Monspelienfis candidior, sive Onobrychis quibusdam* I. B. II. p. 337.

Ex descriptione non adgnosco. Cum *Monspeffulano* comparat I. B. neque finit figura esse *Vulnerariam*. Nihil *Astragali* simile in *Saleva* monte repertum fuit.

OROBUS *TOURNEFORT.* t. 214. *LINN.* n. 871.

Calyx & habitus satis ad *Astragalum* accedit. Tubulosus ille, tubulo inferius longiori, dentibus omnibus latis & lancaolatis, superioribus brevibus, ad se invicem curvatis, inferioribus rectis & longioribus. Vexillum amplum, reflexum b), emarginatum. Alæ hamatæ c), sine ovato. Carina bipes, alis paulo brevior, rostro acuto d), quod *Astragalo* obtusum est. Siliqua longa, teres e), polysperma, unilocularis, sine acuto, & deorsum curvo f).

416. OROBUS caule simplicissimo, foliis senis, ovatis, acutis LINN.

Orobis Pannonicus I. CLUS. *Pann.* p. 736.

Orobis sylvestris vernus THAL. p. 80. *ic. VI.*

Asgaralos Dioscoridis COLUMN. *phytobasan.* p. 60. Flores nimis numerosi.

Orobis RIVIN. t. 58. *vernus* BLAKWELL. t. 208.

Orobis foliis pinnatis, ovatis, stipulis semisagittatis integerrimis, caule simplici LINN. II. p. 1028

Ubique in fylvis, primo vere conspicuus.

Radix lignosa, nigra, foliosa. Caulis pedalis, erectus, non ramosus, alternis angulis flexus. Flores in racemis laxis, caules terminantibus, quatuor ad octo & decem. Stipulæ amplissimæ, foliaceæ, deorsum hamatæ. Folia duorum & trium parium, impare nullo, magna, ut in leguminosis, ovato lanceolata. Pulchri floris vexillum amplum, erectum, reflexum, emarginatum, purpureum. Alæ cæruleæ, ovatæ, hamatæ. Carina ex viridi cærulea, initio fissili, hamata, rostro modice recurvo, acuto. Purpura floris, dum marcescit, in cæruleum colorem vertitur. Siliqua recta, teres, seminibus octo, novem & ultra.

417. OROBUS caule simplici, foliis senis ellipticis, radice tuberosa.

Astragalus sylvaticus THAL. p. 7. *ic. I.*

Astragalus sylvaticus foliis oblongis, glabris C. B. SIBBALD. p. 11. t. 1.

Lathyrus angustifolius, radice tuberosa LOESEL p. 138. *ic. 37.*

Orobis radice tuberosa RIVIN. t. 59.

Orobis foliis pinnatis, lanceolatis, stipulis semisagittatis, integerrimis, caule simplici LINN. II. p. 1028.

In nostris fylvis circa *Bernam* abunde, ut inter nos *odochium das Siechenhauss* & die *Papiermühle*.

Radix perennis, mista tuberibus & numerosis filamentis; ut filamenta subinde in tubera intumescant, quorum quodvis suum caulem producit. Caulis non ramosus, nisi

b) A.A.
c) B.B.
d) C.

e) F.G.
f) ibid.

ex summo, erectus, pedalis, alis foliaceis percurfus. Pinnarum paria duo, tria; ima folia ovata, superna longa, ex ellipticis acuminata, nervo aristato. Scapi floriferi ex foliorum alis. Stipulae foliaceae, sagittatae, hamatae, aliquot dentibus incisae. Flos ex roseo purpureus, in racemis trifloris & quadrifloris, pariter in caeruleum mutabilis, satis prioris speciei similis. Vexillum amplum, ovatum, reflexum, emarginatum, marginibus elevatum, venosum. Alae carinae aequales, ovatae, hamatae. Carina rostrata, rostro falcato. Calycis segmenta breviora, latiora, ad se invicem conversa, inferiora longiora, rectiora. Siliqua teres, longa, polysperma, sine curvo.

In Scotia radix, ob dulcem saporem, pro cibo adhibetur, & pro medicamento, quo pagani & famem depellunt, & fitim, & pectoris morbos.

418. OROBUS caule ramoso, foliis ovatis, duodenis.

Orobis Pannonicus II. CLUS. Pannon. p. 737.

Orobis foliis viciae RIVIN. t. 60.

Orobis caule ramoso, foliis sexjugis, ovato oblongis LINN. II. p. 1028.

Pulchra planta in Gubernio Aquilejensi frequens est, ut in sepibus praedii *des Gauges*, prope *Roche*, circa *Echarpigny*, & alibi. Genevae in colle *la Batie*, & in monte *Saleva*. C. B. in monte *Muteto* & *Münchenstein*. GAGNEBIN circa *Pierrabot* prope *Neufchatel*. Circa *Moncharans* etiam legi.

Radix longa, crassa, dulcis. Caulis frondosus & ramosus, erectus, cubitalis. Stipulae lanceolatae, deorsum hamatae, perexiguae. Folia parium sex, firma, glauca, inferiora ovata, superiora acuminata, nervo in spinulam educto. Scapi ex alis foliorum triunciales; racemus pauciflorus, florum sex & paulo ultra, ad unum fere latus pendulorum. Purpurei flores, facile decolorantur. Vexillum erectum, reflexum, emarginatum, venosum. Alae ovatae, hamis obtusis, carina paulo longiores. Carina integra, rostro lato, acuto. Siliqua pendula teres, nigra, praelonga, sine curvo, semina nigra, rhomboidea.

419. OROBUS caule ramoso, erecto, foliis ovato lanceolatis *Emend. II.* p. 18. n. 37.

Galega montana LUGDUN. p. 1139.

Orobis Pannonicus IV. CLUS. Pann. p. 740. 741. non placet.

Orobis alpinus latifolius C. B. Prodr. p. 149. SEGUIER II. p. 79.

Orobis foliis pinnatis, ovato oblongis, stipulis rotundato lunatis, dentatis, caule simplici LINN. II. p. 1028.

I. B. in monte *Thuri*. MURALTUS in montibus Comitatus *Toggenburg*. Nos abunde legimus in Gubernio Aquilejensi, ut in monte *Luan*, in sylva *Ovaille*, in monte *Nombrieux*, & alibi.

Ex speciosissimis papilionacearum. Caulis bicubitalis & altior, omnino ramosus, sulcatus, angulosus, erectus. Stipulae grandes, deorsum hamatae, ex ovatis lanceolatae, etiam ferratae. Folia numerosa, ascendunt, glabra, ex ovatis lanceolata, pinnis parium quinque. Ex omnibus foliorum alis scapi floriferi, dodrantales, gerentes spicam laxam, pendulam, florum ad decem usque. Calyx cylindricus, compressus. Segmenta superiora duo brevissima, lanceolata, ad se invicem recurvata, inferiora recta, triangularia. Flos longus, ochroleucus. Vexillum angustum, alis elevatis, plicatum, quasi emarginatum, dorso flavo. Alae obtusae, carinae aequales, hamis obtusis. Carina fissili petiolo, rostro peracuto. Siliqua praelonga, glabra, polysperma.

ERVUM g) TOURNEF. t. 221. LINN. n. 874.

Calyx brevis, denticulis capillaribus h). Vexillum amplius, ovatum, emarginatum i). Alae carina longiores, hamatae. Carina fissilis, sine obtuso. Siliqua tetrasperma, feminibus ita tumentibus k), ut articulata videatur: eadem femina ex rotundis angulosa sunt. Ob solum calycem Lentem & Vicias nolim adjungere: & ad stigma minus respicio.

g) Inter legumina *ερβος* THEOPHRAST. L. VIII. c. 1.

Inter *πλαγιοκαυλα* IDEM L. VIII. c. 3. Siliquae ei cylindricae L. VIII. c. 5. Orobis amaror prius corrigendus, ita ad incrassantem cibum valet RUFUS p. 11. Ervum parvus frutex angusto folio, tenuis, femina habens in valvulis, e quibus farina fit er-

vina, ad medicamenta, alvo utilis, quae urinam cito sanguinem per alvum aut vesicam elicit &c. Diosc. CORID. II. c. 102.

h) TOURNEF. B.

i) IDEM A.

k) E.E.E.

420. ERVUM.

Ervum CAMERAR. *Epit.* p. 215. RIVIN. t. 61.

Lens minor CAMERAR. *Epit.* p. 211.

Mochus seu Cicer sativum DODON. *Cereal.* p. 110. *hist.* p. 524.

Ervum germinibus undate plicatis, foliis impari pinnatis LINN. II. p. 1040.

Non credo veram esse indigenam, sed Bernæ in agris abunde reperitur, in quibus cum

Lentibus & Viciis feritur.

Caulis erectus, ramosissimus, pedalis, cubitalis. Stipulæ parvæ, dentatæ. Foliorum pinnæ tredecim & ultra, nulla impare, elliptica eadem, vel linearia, retusa, nervo in spinulam educto. Nervus in brevissimum capreolum exit. Scapi nudi, robusti, biflori. Calycis segmenta superiora rotunde divisa, inferiora longiora. Flores penduli, albidii. Vexillum amplum, ovatum, emarginatum, intus venis pictum violaceis. Alæ carina paulo longiores, hamatæ. Carina fissâ, obtusa.

Inter resolventes farinas recipitur, & in cibum, pro brutis pariter & hominibus; sed nimia illa aëris ubertas in Ervo infesta est, morbosque facit, etiam in equis l), epidemicos, genium debilitatem, impotentiam musculorum extensorum. In hominibus etiam jacturam virium motricium insanabilem ex eo cibo ortam vidit VALISNERIUS m). Gallinæ occiduntur, dato Ervi femine, quod inglaviem n) distendit.

II. SCANDENTES.

LENS o) TOURNEFORT. t. 210.

ERVI spec. LINNÆI.

Calyx brevissimus, longis & angustis p) denticulis. Vexillum amplum, emarginatum q). Alæ paulo breviores, hamatæ. Carina simplex, rostro non acuminato. Siliqua brevis, lata r), disperma s). Semina t) compressa, rotunda. Scandit claviculis, qui, loco imparis folii, inter extremas duas pinnas, ex nervo continuantur.

*421. LENS.

Lens FUCHS p. 899. RIVIN. t. 35.

An etiam *Lens major* RIVIN. t. 35? folio ovato. Separare videtur FABRICIUS *butisb.* p. 18. quod angulosa femina habeat, neque semper claviculas. Conjungit GUETTARD *Mem. de l'Acad.* 1747. p. 528.

Ervum pedunculis subbifloris, seminibus congestis convexis LINN. II. p. 1039.

In vineis Valesiæ sponte nascitur.

Caulis firmus, angulosus, pedalis, cubitalis. Stipulæ lanceolatæ. Folia parium sex, prima ovata, reliqua fere linearia, sine retuso. Clavicula simplex, brevis, ut planta vix scandere possit. Scapi ex alis foliorum biflori, triflori. Calycis segmenta angusta, sed non capillaria, floris longitudine. Vexillum cæruleis lineis pictum, amplissimum. Alæ paulo breviores, hamatæ. Carina unico ungue, rostro lato, obtuso, maculam utrinque cylindricam habet. Flos & siliqua pendula.

Legumen ex vulgatissimis v) est, & omni tempore habitum pro cibo duro, difficilisque coctionis x). GALENUS inter causas elephantiascos in Ægypto endemicæ retulit. Flatulenta indole equos y) occidit. Jus aut decoctum ad pellendas variolas z) in Germania passim adhibetur a): Neque tamen huic auxilio b) valde fidas, si ad analysin chemicam respexeris, nimis enim alcalina c) farina abundat. Ad faucium funestissima ulcera laudatur d). Semen tusum & impositum duos tumores emollit, & puris coctionem adjuvat. Cum hordeo mistæ lentes bonum frumenti e) spiritum dant.

Z z 2

VICIA

l) BINNINGER. *Centur.* V. obs. 70.

m) *Galer. di Minerv.* IV. p. 239. *Offerv. var.* III. p. 125

n) ROSSI p. 39.

o) Inter Legumina *Φαση* THROPHRAST. L. VIII. c. 1. Inter plagiocaulas L. VIII. c. 3. *Lens* siliquas habet *επι-*

πλατεις. L. VIII. c. 5.

p) TOURNEF. ad K.

q) A.A.

r) C.D.

s) D.

t) E.

v) *Φαση* meliores ARETÆUS I. *diat. med.* L. II.

x) DIOSCORID. II. c. 100.

y) ELLIS *Januar.* p. 125.

z) MORTON. CHOMEL.

a) RENEAULME obs. II.

b) Rejicit COSTÆUS *miscell. Dec.* I.

c) GEOPROI III. p. 703.

d) RENEAULME.

e) JUSTI *nützlich; Wabrb.* n. 4.

VICIA TOURNEF. t. 221.

VICIA LINN. n. 873.

& ERVI sp. LINN.

Calyx in aliis, qui Orobis, dentibus *f*) superioribus ad se invicem converfis, inferioribus longioribus & rectis. In aliis segmenta omnia longa & angusta: neque enim in classe, cujus pars princeps fructus est, calycem fructui prætulim. Vexillum ad dimidia erectum *g*), emarginatum, lateribus replicatis. Alæ paulo breviores, ovatae, longe hamatae. Carina brevior, obtusa, fissilis. Stamina alias distincta, conata alias. Siliquæ longæ, teretes, etiam compressæ, seminibus modice in tumorem filiquam elevantibus *h*). Semina sphaerica *i*). Claviculi nostris ramosi. Addit LINNÆUS glandulam inter vaginam stamineum & germen acuminatum.

I. SILIQUIS RACEMOSIS PENDULIS.

CRACCA RIVIN.

Huc ERVI sp. LINNÆI.

422. VICIA foliis linearibus, filiquis racemosis, dispermis, hirsutis.

Cracca minor TABERNAEM. p. 507. RIVIN. t. 53.*Ervum pedunculis multifloris, seminibus globosis, binis* LINN. II. p. 1039.

Vulgo in fegetibus.

Caulis pedalis & bipedalis, debilis, ramosus. Stipulae imae pene quadrifidae, dentatae, superiores simplices. Folia fere linearia, subhirsuta, decem & duodecim parium, capreolo ramoso. Scapi florales ex alis foliorum, biunciales, biflori, triflori, & ad quinque usque flores sustinentes. Calyx dentibus longis, angustis, non tamen capillaribus, subhirsutis, imo longiori, neque dentes calycis floris aequant longitudinem, ut in Lente. Flos exiguus. Vexillum plicatum, ovatum, lineatum, pallide caeruleum. Alae concolores, brevissime hamatae. Carina alis brevior, rostro obtuso, cyaneo. Siliqua pendula, lata, disperma. Semina rotundiora, nigra, maculata. A sequente planta genere separari nequit *k*).

423. VICIA foliis linearibus, filiquis gemellis, glabris.

Vicia seu Cracca minima species cum filiquis glabris I. B. II. p. 315.*Cracca minor filiquis gemellis* RIVIN. t. 53.

Icon OEDERI t. 95.

In Germaniae agris vulgo, rarior aliquanto in Helvetia, *Basilea, Geneva &c.* Circa *Sonvilliers* GAGNEBIN.

Caulis humilis, infirmus, ramosus. Stipulae simplices, imae deorsum hamatae. Folia linearia, lanceolata, parium trium, & paulo ultra, ad quinque usque, capreolo ramoso. In scapo de alis foliorum flores bini, etiam unicus. Calycis segmenta, quam priori latiora, eorum quae superiora breviora, inferiora longiora. Flos perexiguus. Vexillum caeruleum, venosum. Alae albae, hamatae. Carina brevior, rostro cyaneo, obtuso. Siliqua pendula, brevis, glabra, obtusa, neque acuminata. Semina tria, quatuor, tumentia, ut siliqua pene articulata fiat.

424. VICIA foliis linearibus, sericeis, racemis multifloris, reflexis, stipulis integerrimis.

Aracus TABERNEMONT. p. 506.*Cracca* RIVIN. t. 49.II. *Vicia sylvestris spicato flore* CLUS. *Pann.* p. 746.*β.* Flore albo LOESEL. p. 184. Alis albicantibus GAGNEBIN circa *Neufchatel*.*γ.* Alpina odorata, circa *lacum Siliensem* SCHEUCHZER.*α. γ.* *Vicia pedunculis multifloris, floribus imbricatis, foliis lanceolatis pubescentibus, stipulis integerrimis* LINN. II. p. 1035.

Inter fegetes & in pratis udis.

Caulis bipedalis, ramosus, multiflorus, infirmus, fulcatus. Stipulae sursum & deorsum productae, sagittatae, non ferratae, inferiori particula multo minori. Folia parium 12 & ultra.

f) TOURNEF. B.*g*) A.*h*) D.*i*) G.E.*k*) Recte negat ad cicer pertinere GURTARD. *Acta de 1747.* p. 528.

& ultra, utrinque fericea pube nitida, ex ellipticis linearia, sine retuso, spinula ex nervo brevissima; capreolo valde ramofo. Scapi ex singulis foliorum alis. Racemus pendulus, multiflorus, ad triginta florum. Calycis denticuli supremi brevissimi, imus capillaris, idem sæpe coloratus, cyaneus. Flos elegans, purpuro violaceus, exiguus. Vexillum ad dimidia subrectum, lateribus fursum convertis, ovatum, emarginatum. Alæ concolores, ovatæ, hamis albis. Carina brevior, fissilis, mucrone obtuso, duabus maculis cæruleis notata. Siliqua brevis, latiuscula, tumida, sine acuto, recurvo. Semina l) ad decem usque, globosa, nigra.

Monstrum vidi, quinque floribus in speciem Peloriæ connatis, quinque vexillis divisiones floris pentapetaloidi imitantibus, unguibus in tubum campanulæ floralis coalescentibus m).

Nostris *Vogelbeu* dicitur, & ad alenda armenta plurimi fit.

*425. VICIA foliis ellipticis, floribus racemosis, erectis, stipulis argute dentatis.

Vicia Onobrychidis flore C. B. Prodr. p. 149.

Vicia pedunculis multifloris, floribus distantibus, foliis linearibus, stipulis inferne denticulatis,

LINN. III. p. 1136.

Passim in Valesiæ fegetibus circa *Octodurum, Gonthey, Fouly, Branson, St. Branchier*. Plurima habet prioris, a qua tamen vere differt. Caulis durior, cubitalis, ramofo, foliosus, striatus, subhirsutus. Stipulæ argute ferratæ, dentibus inæqualibus, sæpe pene semipinnatæ. Foliorum pinnæ, quam priori, pauciores, ad octo: dura ea, elliptica, latefcentia, glabra, sine obtuso, nervo aristato. Scapi florigeri longiores, etiam pedales, racemum gerunt florum fere 12. ex brevi & robusto petiolo subrecto. Calyx viciæ, segmentis omnibus latis, lanceolatis, superioribus brevissimis, ad se invicem curvatis, inferioribus majoribus, triangularibus, omnibus subhirsutis. Flos multo major & speciosior. Vexillum reliquis petalis multo majus, saturate cæruleum, elevatum, emarginatum, brevi petiolo. Alæ ovatæ, cæruleæ, magnis hamis. Carina alis brevior, bipes, fissilis, mucrone cæruleo, obtuso, tum hamis. Siliqua quam priori pro portione longior, glabra, plana, in medio latior. Semina numerosiora, ad duodecim.

426. VICIA foliis ovatis, stipulis argute dentatis, filiquis racemosis, pendulis.

Vicia pulchrum genus multifolium, Galega quibusdam I. B. II. p. 369. cum foliis nimis longis

SCHEUCHZER *It. VI.* p. 463. Tab. nostr. XII. foliis nimis acutis.

Vicia multiflora, maxima, perennis, tetro odore, floribus albicantibus, lineis cæruleis striatis,

PLUKNET. *Almag.* p. 387. t. 71. f. 1.

Icon ILL. OEDERI t. 277.

Vicia pedunculis multifloris, foliis ovalibus, stipulis denticulatis LINN. II. p. 1035.

Frequens in sylvis subalpinis, vallis *Simmia*, Gubernii Aquilejensis, in monte *Luan*, versus montem *la Varaz*, in sylva *la Chenan* &c. Circa Tigurum *im Käserbölzlein*

SCHEUCHZER; HUBER circa *Thermas Fabarias*.

Pulchræ plantæ caules angulosi, bipedales, & quadrupedales, ramofo, foliosi, & multiflori. Stipulæ parvæ, profunde & argute ferratæ & aristatæ. Folia ovata, nervo in spinulam producto, parium fere octo, rarius dispositorum. Racemi florigeri ex omnibus alis, spicam gerunt florum pendulorum, ad quindecim. Calycis color albo mistus; dentes omnes aristati, superiores latiores, breviores, & ad se invicem converti. Vexillum album, emarginatum, subrectum, lineis cæruleis virgatum. Alæ longæ, breviter hamatæ, sine ovato, cæruleo, lineato. Carina fissilis, brevior, ampla, rostro obtuso, cæruleo. Siliquæ glabræ, flore aliquanto longiores, pendulæ, polyspermæ. Semina globosa, circiter fena.

427. VICIA foliis ovatis, oblongis, stipulis ferratis, filiquis racemosis, pendulis.

Vicia sylvatica maxima pifo similis I. B. II. p. 315.

Cracca sylvatica RIVIN. t. 50.

Vicia pedunculis multifloris, foliis reflexis, ovatis, mucronatis, stipulis subdentatis LINN. II. p. 1035.

p. 1035.

β. Floribus albis JONQUET.

In Helvetia multo rarior, quam in Germania. In monte *Muteto* versus *Schauenburg* & *Gempenstollen*: in nemore *Wylensi*. Circa villam *der Hökler* J. GESNER. Inter *Petlach*

γ) Emend. IV. n. 48.

m) Emend. II. p. 19. n. 38.

Petlach & Gränchen Solodurenſium GAGNEBIN. RAUUS in adſcenſu montis *Salera*.
In Helvetia tranſalpina prope *Capo di Lago*. Gottingæ vulgo.
Caulis altior, etiam ſepedalis, inter frutices ſe elevat; alatus idem, ramosus, folioſus &
multiflorus. Stipulæ foliis multo minores, argute ferratæ. Folia rariora, rectio-
ra, glabra, ex ovatis oblonga, ſine obtuſo, ſpinula perbrevis, ex nervo prodeun-
te, claviculo ramoſo. Scapi florigeri folii longitudine, gerunt flores quatuor, ad
octo. Calyx coloratus, oris albis, glaber, dentibus perbrevis, ſupremis impri-
mis, imo longiſſimo. Vexillum anguſtum, cordatum, lateribus elevatis, ungue la-
to, ex violaceo purpureum. Alæ apice ſolo purpureo, hamis latiſculis. Carina
ſiſſilis, hamata, roſtro brevi, obtuſo, obiter cæruleo colore tincto. Stigma plu-
moſum. Siliquæ pendulæ, nigræ, latæ, feminibus vix ſupra ſenas.

428. VICIA foliis ovatis maximis, ſiliquis racemoſis, pendulis.

Piſum ſylveſtre perenne CLUS. Pann. p. 733.

Piſum ſylveſtre LOBEL. *adverſ.* p. 397. I. B. II. p. 309.

Cracca flore ochroleuco. RIVIN. t. 52.

Vicia pedunculis multifloris, petiolis polyphyllis, foliolis ovatis, infimis ſeſſilibus LINN. II. p. 1034

Non certa civis. In Helvetia ſponte naſci LOBELIUS. In Germania non rara, ut
Jenæ, etiam prope *Gottingam* in denſis dumetis, per quæ adſcenditur *zur Lüt-
gelerburg*.

Europearum maxima, caule eſt aliquot pedum, ramoſo & frondoſo. Stipulæ magnæ,
rariter dentatæ, a primis foliis tectæ. Folia quatuor, ſex, ad octo uſque, maxi-
ma, ex ovatis paulum diminuta, ſine emarginato, glabra tota & nervoſa: eorum ea
quæ cauli proxima, adeo lata ſunt, ut perfoliata videantur. Capreoli ramoſi.
Racemi florigeri florum pendulorum ad triginta. Flos parvus, ſtriatuſ, fere aſtra-
gali vulgaris, etiam ochroleucus. Vexilli unguis latus, ſinis non latus, ovatus, re-
flexus, emarginatus. Alæ paulo vexillo breviores, ovatæ, hamis magnis. Carina
paulo brevior, bipes, roſtro curvulo, obtuſo. Calyx denticulis omnibus ariſtatis,
ſuperioribus brevioribus, ad ſe invicem converſis, inferioribus longioribus. Siliquæ
breves, latæ, folio vix longiores, exiguæ. Semina rotunda.

II. VICIÆ SCAPIS BREVISSIMIS, SILIQUIS RECTIS.

VICIÆ RIVINI.

429. VICIA foliis ovatis, oblongis, ſcapis brevibus, quadrifloris.

Cracca major TABERNÆM. p. 506.

Vicia ſepium perennis I. B. II. p. 313.

*Vicia leguminibus pediculatis, ſubquaternis, erectis, foliolis ovatis, integerrimis, exterioribus
decreſcentibus* LINN. II. p. 1038.

β. Flore albo. Bernæ reperta ad ſepes clivi *der Sandrein*.

Ubique in ſepibus & ſylvis.

Aliquantum ad 427. accedit, ſed facile tamen diſtinguitur. Caulis quidem ſimilis, ala-
tus, quadrangularis, quadrupedalis & ultra. Stipulæ parvæ, argute dentatæ. Folia-
rum figura etiam ex ovata diminuitur, & ariſtam nervus exigit, minora vero ſunt
& ſubhirsuta, parium potius numeroſiorum, ad ſeptem. Scapus floralis breviffimus,
triflorus, quadriflorus. Calyx lividuſ, dentibus ariſtatis, ſuperioribus perbrevis,
inferioribus longioribus, imo longiſſimo. Flos inelegans. Vexillum ampluſ, ob-
ſcure cæruleuſ, venis ſaturatioris coloris reticulatis pictuſ, ungue latiſſimo. Alæ
ovatæ, vexillo paulo breviores, obtuſæ, magnis hamis. Carina ſiſſilis, roſtro obtu-
ſo & brevi, curvulo, cærulea. Stamina omnia connata. Siliquæ rectæ, nigræ, bre-
ves. Semina globoſa, maculoſa, ad ſex uſque.

Egregium pabulum præſtat n).

430. VICIA foliis imis ovatis, ſuperioribus linearibus, ſcapis breviffimis, bifloris.

Vicia ſylveſtris vulgaris, ſemine parvo & nigro frugum I. B. II. p. 312.

Vicia anguſtifolia RIVIN. t. 55.

Vicia leguminibus ſeſſilibus, ſubulatis, erectis, foliis retuſis, ſtipulis notatis LINN. II. p. 1037

Icones veterum pleræque hujus ſuna ſimiliores, ut

Cracca primum genus DODON. *Cereal.* p. 152.

n) SCHREBER *Saml.* III. p. 86.

In segetibus passim spontanea, circa *Kirchblindach* &c.

A sativa modice differt, foliis quidem imis ovatis, decrepcentibus, sine quasi retuso, nervo aristato: dum superiora linearia sunt, parium fere quinque & sex. Stipulæ bipartitæ, ferratæ, virides. Flores ex brevi scapo fere bini. Calycis dentes triangulares, herbacei, recti, inferiores longiores. Flos coccineus, pulcher, præter carinam, quæ livet. Vexillum amplum, erectum, cordatum. Alæ breviores, ovatæ, hamatæ. Carinæ rostrum breve, obtusum, curvulum. Siliqua longa, recta, quadruplo folio longior, nigra, hirsuta. Semina ad novem usque & decem, subviridia, maculis nigris. Claviculi, ut in omnibus prioribus, ramosi.

Viciam sativam omitto, quæ a priori aut non differt, aut proxime abest foliis omnibus latis, fere obverse cordatis, caule magis ramoso. Semine maculoso & albo *o*) ludit.

Columbarum cibus; etiam panem rusticorum subit, nostratibus cum fecali mista, alibi etiam pura *p*). Ad calculum *q*) laudantur, & a nutricibus in Anglia incoquantur *r*) ad puerorum potum, ad expellendas variolas morbillosve. Laudatissima dant pabula *s*). Etiam alio scopo feruntur *Viciæ*, ut aratro subactæ sint pro lætamine *t*).

LATHYRUS LINN. n. 872.

LATHYRUS TOURNEFORT. t. 216. 217.

NISSOLIA TOURNEFORT.

CLYMENUM TOURNEFORT. t. 218.

APHACA TOURNEFORT. t. 223.

Viciam calyce refert, cujus segmenta superiora ad se invicem accedunt, inferiora longiora sunt; latiora tamen *a*), & amplius ad campanæ modum patentia *b*). Flos vexillum peramplum habet, ad angulum rectum subrectum *c*), emarginatum *d*). Alæ ellipticæ, auriculatæ. Carina alis brevior, bipes, ampla. Siliqua alis latior *e*), planior, parallelogramma, alia longa, & *Viciæ* similis *f*). Folia in hoc genere valde variabilia. Character est in calyce inque vexillo.

I. PINNATA ALIQUOT PARIUM.

CLYMENUM TOURNEFORT.

*431. LATHYRUS foliis fenis, floribus racemosis.

Vicia lathyroides seu Lathyrus viciaformis PLUKNET. *almagest.* p. 387. t. 71. f. 2.

Lathyrus palustris flore Orobi nemorensis verni RUPP. ed. 1726. p. 260. t. 1.

Clymenum TOURNEFORT. t. 218.

Lathyrus pedunculis multifloris, cirrhis polyphyllis, stipulis lanceolatis LINN. II. p. 1034.

In pratis udis Helvetiæ multis locis reperi, ut circa *Roche* versus *Chessel*. Circa *Ebrodunum* versus *Grundson*. Ad *Brojam* fluv. inter duos lacus. Inter *Landeren* & *S. Jean*. Posset, si videretur, cum *Viciis* manere: habitus est *Lathyri*.

Caulis erectus, debilis tamen, ala foliacea auctus, cubitalis, ex vertice ramosus. Hami sagittati, non dentati, superiori parte longe majori. Petioli foliorum ex stricta vagina prodeunt. Folia fena, longe elliptica, lanceolata, aristata, claviculo ramoso. Scapi florigeri nudi, aliquot unciarum. Racemi florum trium ad sex. Calyx *Viciæ*, non campaniformis, brevis, segmentis superioribus triangulis, brevissimis, inferioribus longis, lanceolatis, imo longe aristato. Flos *Lathyri*, cæruleus, parte tamen majori galeæ & alarum alba. Vexillum ad rectos angulos subrectum, undatum, emarginatum. Alæ curvæ, sine late ovato, cæruleo, hamis obtusis. Carina paulo brevior, rostro ad angulos rectos recurvo, brevi acumine terminato. Siliquæ paulo foliis longiores.

A a a 2

II. PINNATA

o) *αρακον* esse, *αρακον* vero quæ nigro sit femine

BODRUS p. 951.

p) KALM. p. 55. 56.

q) Bresl. Saml. 1722. Febr.

r) ALLRYNE dispensat.

s) Oeconom. Nachr. V. p. 1769.

t) Oeconom. Nachr.

a) TOURNEFORT. t. 216. B.B.

b) ibid.

c) ibid.

d) ibid. & t. 223. A.

e) t. 217. H.I.

f) TOURNEFORT. t. 216. E. F. t. 218. C.D.E.F. t. 223. E.F.G.

II. PINNATA & BINATA.

432. LATHYRUS caulibus alatis, foliis binis & quaternis, lanceolatis, scapis multifloris.
Lathyrus sylvestris major angustifolius I. B. II. p. 304.
Lathyrus pedunculis multifloris, cirrhis diphyllis tetraphyllisque, foliis lanceolatis LINN. *Wärs-
 göta resa* p. 75. *Flor. Suec. n. 646. internodiis membranaceis Spec. II. p. 1034.*
 C. B. ait circa *Cliben* nasci. In adscensu aux *Posses* ad sepes.
 Caule est quadrangulari, membranaceis magnis, folii latitudine, ferratis alis percurso,
ancipite, stipulis utrinque acuminatis: petiolus ad prima folia late alatus, inde bre-
 vissime, & nudus: capreolus ramosus. Folia duorum parium, sed firmiora, tri-
 nervia, elliptico lanceolata g), non ovata. Pedunculi multiflori, ad sex usque
 flores. Flores quam sequenti minores, majores quam Germanico. Vexillum &
 alæ incarnatæ. Carina albida.

III. FOLIA GEMINA.

I. PETIOLIS MULTIFLORIS.

433. LATHYRUS caulibus alatis, foliis ovato lanceolatis, rigidis, scapis multifloris.
Clymenum CAMERAR. *Epit.* p. 712.
Lathyrus latifolius C. B. *Basil* p. 96. GARIDEL. p. 271. *ic.* 108.
Lathyrus Narbonensis RIVIN. t. 40.
*Lathyrus foliis longis & angustis, pedunculis multifloris, cirrhis diphyllis, foliis lanceolatis,
 internodiis membranaceis* LINN. II. p. 1033.
 C. BAUHINUS ait in monte *Muteto*, & ad rivos pagi *Binningen* nasci, & circa *Basileam*
minorem se legisse. Cl. GAGNEBIN inter *St. Blaise & Neufchatel*.
 A sequente differt foliis rigidioribus, venosis, ovatis, latis, obtusis; superioribus tamen
 angustioribus & lanceolatis; racemis florum pene duodecim: floribus multo
 majoribus, uncialibus, magisque speciosis. Siliquæ triunciales, polyspermæ, tri-
 pularum pars superior ovato lanceolata, inferior gracilis, hinc convexa, inde re-
 cta, acuminata.
 Pro pabulo incipiunt colere b).

434. LATHYRUS caule alato, foliis geminis, ensiformibus.
Pisum Græcorum petiolis paucifloris TRAG. p. 613. 614.
Lathyrus sylvaticus RIVIN. l. 39.
Lathyrus pedunculis multifloris, cirrhis diphyllis, foliis ensiformibus, internodiis membranaceis
 LINN. p. 1033.
 In Helvetia ubique reperi. Circa *Bernam* ad sepes & sylvam prope villam fratris mei
die Halle. In ditione *Aquilejensi* passim, ut supra *Ollon*, versus *Panex*, in *Gouffin*.
 Circa *Mathod & Orbe*, qua adscenditur ad *Agy*. *Basileæ*.
 Formosæ plantæ caulis alatus, ramosus, scanfilis. Folia elliptica, acute lanceolata, mi-
 nus, quam prioribus, firma, etiam quaterna reperi. Capreolus ramosus. Stipulae
 exiguae, angustæ, aristatæ. Earum pedunculus pariter alatus. Scapi longi racemum
 gerunt foliorum, quam prioris, minorum, & pauciorum, non supra sex. Caly-
 cis dentes superiores breves & incurvi, inferiores recti, longiores. Vexillum an-
 plum, emarginatum, læte purpureum, roseum, venosum, extus aureum. Alæ
 purpureæ, ovales, magnis hamis. Carina unipes, subviridis, rostro informi, obtu-
 so. Siliqua longa, teres, angusta, biuncialis, sine curvo. Semina exasperata.
 A priori differt floribus paucioribus, duplo minoribus, hamis perexiguis, si compares
 & imprimis parte superiori angusta, foliis ipsis angustis, & minus duris.

435. LATHYRUS scapis multifloris, foliis ovatis, capreolis trifidis.
Apios FUCHS p. 131.
Pseudo-Apios CAMERAR. *Epit.* p. 981.
Terra glandes DODON. *Cereal.* p. 168.
Arachidna Theophrasti COLUMN. *Ephraf.* p. 301. 304.
Lathyrus arvensis RIVIN. t. 42.
*Lathyrus pedunculis multifloris, cirrhis diphyllis, foliis ovalibus, internodiis nudis, foliis lan-
 ceolatis* LINN. II. p. 1033.
 Passim in fegetibus Helvetiæ; sub *Yvorne*, versus *Noville*, circa *Mathod*, *Genevram*,
Basileam, versus *S. Margaret*.
 Radices

g) ROSEN. obs. p. 35. n. 24.

b) Mus. rusi. I. p. 469.

Radices habent tubera piriformia, adnata filis reptantibus. Caulis triquetrus, pedalis, infirmus. Folia ovata, obtusa, absque acumine. Stipulae exiguae, non ferratae, binis partibus fere aequalibus. Claviculi trifidi. Scapi florigeri praelongi, quadriflori, quinqueflori. Calyx ex caractere. Flos pulchro roseo colore, etiam odore rosae adfinis. Vexillum amplissimum, rotundum, emarginatum. Alae pene aequales, coccinae, ovatae, amplae, hamatae. Carina pallens, brevior, bipes, rostro magno, obtuso. Siliqua longa, recurva, ad decem & duodecim femina continet. Radicum tubercula edulia sunt, nullo nobis in usu, sed circa *Trajectum Mosae*, in *Clivia* i), *Batavia* k), in *Berolini* culinis noti, etiam circa *Krasnojarsk* l). Sunt, qui pro *Dudaim* habuerint m). Coli suadent, ut folia pecori demetantur n), radices autumno de terra exemptae cibo cedant o). Aqua stillatitia odorata est p).

436. LATHYRUS scapis multifloris, foliis lanceolatis, capreolis simplicibus.

Lathyrus luteus sylvestris dumetorum I. B. II. p. 304.

Lathyrus pratensis RIVIN. t. 43.

Lathyrus pedunculis multifloris, cirrhis diphyllis simplicissimis, foliolis lanceolatis LINN. II. p. 1033.

Ad rivos, stagnorum ripas, & in pratis udis.

Caulis ramosi, quadranguli, debiles, pedales, cubitales. Stipulae magnae, foliis aequales, ovato lanceolatae, integrae; earum pars inferior exigua, etiam nulla. Folia elliptica, lanceolata; capreolus non ramosus. Scapus floralis octiflorus. Calycis segmenta omnia aristata, imum angustius & longius, superiora ad se invicem converfa. Flos flavus. Vexillum rotundum, emarginatum, reflexum, intus lividis lineis pictum, ungue lato. Alae carina paulo longiores, hamatae. Carina acute rostrata, bipes. Siliqua latiuscula, brevis, curvula. Semina sublutea, rotunda.

Eximium pabulum est, quod feri mereatur & coli q).

II. FOLIIS GEMINIS.

IV. PETIOLIS UNIFLORIS.

437. LATHYRUS foliis geminis, ellipticis, floribus solitariis, & geminis, siliquis hirsutis.

Lathyrus siliqua hirsuta I. B. II. p. 305. RIVIN. t. 41.

Lathyrus pedunculis unijloris, cirrhis diphyllis, foliolis linearibus lanceolatis, leguminibus hirsutis, feminibus scabris LINN. II. p. 1032.

In segetibus Helvetiae plurimis locis; Bernae eundo versus *Kilchblindach*. Inter *Mathod* & *S. Christoffe*. In *Valesia*. *Geneva*. In segetibus vallis *Motier grand Val*, in *Val de Ruz* Basileae versus *Muttens* & *Brattelen*.

Caulis bipedalis, alatus. Stipulae hamiis inregris, fursum & deorsum versis. Folia latiora, elliptica, aristata, capreolo ramoso. Scapus praelongus, uniflorus, tamen & biflorus. Calyx campaniformis, segmentis latissimis & brevibus, caeterum subhirsutus. Vexillum amplissimum, subrectum, extus coccineum, intus linea flava divisum. Alae longae, ovatae, hamatae, dilute caeruleae. Carina pallida, rostro curvo, modice acuto. Siliqua tota villosa, longa, polysperma. Semina rotunda, superficie crispa.

438. LATHYRUS foliis geminis, gramineis, stipulis folii latitudine, petiolis unifloris, siliquis alatis *Emend.* VI. n. 66.

Erbaum, weiße Erbs FUCHS p. 571.

Lathyrus anguloso semine I. B. II. p. 306.

Lathyrus siliqua latiori RIVIN. t. 47.

Lathyrus sylvestris flore vario ex albo & coccineo RAI. *Sylog. plant. exter.* p. 160.

Lathyrus pedunculis unifloris, cirrhis diphyllis, tetraphyllisque, leguminibus ovatis, compressis, dorso binarginatis LINN. II. p. 1030.

Annon inter ic. an. GESNERI?

a. Varietas

c) CORN. PETRI in DIOSCORID. L. II. HOPPE *erdapfel*, p. 17.

k) MOUFFET. *herb. improv.* p. 219.

l) GMELIN. *reis.* I. p. 381.

m) BREIL. *Samh.* 1719.

n) GLÉDITSCH. *meth.* p. 18. Conf. K. *swensk. vetensk. Acad. handl.* 1744. p. 243.

o) BOHADSCH. *reise* p. 23.

p) GLÉDITSCH. *abhandl.* II. p. 180.

q) Commendat DARLMAN. p. 121. Sic SCHREBER. III. p. 49.

- α. Varietas flore toto albo, circa Bernam frequentior.
 β. Varietas vexillo roseo, Genevæ.
 γ. Flore cæruleo. *Cicerula Ægyptia* CLUS. p. CCXXXVI.
 δ. Ex cæruleo & albo vario.

Varietas α. & β. in Helvetia feruntur, neque adeo veræ cives sunt. Admissi, ut intricatum satis discrimen duarum plantarum persimilium expedirem.

Habitus utriusque persimilis, caulis cubitalis, alatus. Stipulæ sursum & deorsum divisæ, circa divisionem dentatæ. Folia bina, neque enim nostræ plantæ plura habent, graminea, lineis parallelis, longo acumine. Claviculus ex nervo simplex. Flos in petiolo unifloro ex folii ala. Siliqua lata, in commissura superiori duas membranaceas alas additas nacta, inter quas sulcus decurrit, feminibus angulosis. Differt autem a sequente, quod nostræ habitus potius altior sit, folia potius graciliora. Stipulæ multo minores, latitudine foliorum, longitudine infra folia. Petiolus floralis longior, biuncialis, debilior; flos duplo major, aut totus ochroleucus, aut roseo vexillo. Cæterum calyx Lathyri, campaniformis, dentibus omnibus lanceolatis, peracutis. Vexillum transversim latum, venosum. Alæ ovatæ, rosæ, venosæ, hamo parvo. Carina brevior, lata, decolor, obtuso quodam additamento perfecta. Siliqua lata, reticulata, difformis, inde in aciem extenuata, hanc in latam planitiem, ex qua tenues membranaceæ alæ prodeunt.

439. LATHYRUS foliis lanceolatis, stipulis latissimis, scapis brevibus, unifloris, siliquis brevissime alatis *Emend. VI. n. 67. Enumer. n. 4.*

Lathyrus flore rubro I. B. II. p. 507.

Lathyrus pedunculis unifloris, cirrhis diphyllis, leguminibus ovatis, compressis, dorso canaliculis LINN. II. p. 1030.

Circa Genevam, *Mathod*, & *Laufannam en Chamblande* feritur. Circa *Undervilliers*. Planta tota quam prior humilior est, folia vero majora, latiora & elliptica. Petioli floriferi robustiores, duplo breviores, vix quatuor linearum. Flos duplo minor, vexillo multo minore, coloris sanguinei obscuri. Siliqua longior, minus lata, magis teres, cum alarum in dorso brevi vestigio, inter quas sulcus interponitur. Semina quatuor.

- *440. LATHYRUS foliis gramineis, petiolis unifloris, fetigeris, siliquis longis, erectis.

Lathyrus folio tenuiore, floribus rubris BUXBAUM. *Cent. III. p. 29. t. 42. f. 2.*

Lathyrus pedunculis unifloris, cirrhosis, foliolis linearibus, seminibus angulatis LINN. *Spec. I. GOUAN. flor. p. 187. GERARD. p. 495.*

Lathyrus gramineus floribus coccineis RAI *Sylog. plant. exter. p. 160.*

Lathyrus pedunculis unifloris, aristatis, cirrhis diphyllis, foliolis linearibus LINN. II. p. 1031.

Circa *Branson* inter *millefolia lutea*.

Humilis caulis, vix pedalis, annuus, ramosus, angulosus & foliosus, subhirsutus. Stipulæ duæ, utroque hamo bifido, utroque lanceolato, non dentato, superiori majori. Folia ima ovato lanceolata, pleraque graminea, linea non latiora, fescuncem longa; suprema folia perangusta, & pene capillaria. Capreolus minimus, non ramosus. Flores in scapis unifloris, in foliolum octo linearum terminatis. Calycis segmenta lanceolata, peracuta; superiora rotunde divisa. Flos exiguus, tertia parte uncie non longior. Vexillum & alæ rubræ. Carina pallida. Vexillum ovatum, subrectum. Alæ breviores, ovatæ, hamatæ. Carina rostro incurvo, acuto. Siliqua erecta, longa, gracilis, compressa, sine acuto. Semina novem, angulosa.

III. FOLIIS SINGULARIBUS.

NISSOLIA TOURNEF.

441. LATHYRUS pedunculis unifloris, foliis gramineis, stipulis minimis *Conf. LINN. p. 1029.*

Ervum sylvestre DODON. p. 529.

Lathyrus angustifolius erectus, flore singulari. NISSOLE in *Hort. Reg. Monsp. cum ic. p. 112.*

Nissolia vulgaris LINDERN. *Hort. p. 73. cum ic.*

Inter fegetes *Wylenses* I. B. & CHERLER. In agro *Rütibart* Cl. LA CHENAL. Inter fegetes *du Val de Ruz*, dans les *Blés de St. Martin & d'Engolon* GAGNEBIN.

Caulis erectus, pedalis, folia alterna, graminea, striata, longe lanceolata. Petioli ex alis foliorum longi, uniflori, aut biflori, cernui, foliolum emittunt unum, alterum. Stipulæ nullæ, nisi capillares, minimæ, setæ. Capreoli nulli. Flos nutans. Calyx, qualem character exprimit, segmentis triangularibus, aristatis, superne brevioribus, excisus. Vexillum miniatum, emarginatum, venosum. Alæ minutæ, ovatæ, purpureæ, hamo brevi. Carina unipes, rostro lato, additamento subcæruleo, acuto, argute rostrato. Siliquæ pendulæ, prælongæ & angustæ. Ad quindecim & viginti semina rotunda, compressa.

IV. FOLIIS NULLIS.

PRÆTER STIPULAS.

APHACA TOURNEF.

442. LATHYRUS aphyllus stipulis sagittatis, latissimis.

Ic. an. C. GESNER.

o Aphaca a) DODON. *Cereal.* p. 157.

Elatine III. TABERNÆMONT. p. 116.

Aphaca MILLER. t. 43.

Lathyrus pedunculis unifloris, cirrhis aphyllis, stipulis sagittato cordatis LINN. II. p. 1029.

In Helvetia vulgo provenit in agris circa *Method*, *Baden*, *Wettingen*, *Basileam*; etiam in pratis, ut in Dominio *Rupensi Prépourry*.

Caulis debilis, decumbens, cubitalis, ramosus. Loco foliorum stipulæ maximæ, glaucæ, sagittatæ, sed latæ, hamis inferioribus brevibus b). Inter eas capreolus c) exit. Flores in petiolis aphyllis, unifloris, setam longam emittentibus. Calyx brevis. Segmenta lanceolata, longa; superiora ab inferioribus intervallo separata. Vexillum parvum, erectum, amplum, plicatum, luteum, intus lincis nigris, vel cæruleis striatum. Alarum pars lutea, angusta. Hamus longus. Carina alis paulo brevior, fissilis, rostro lato, breviter acuminato. Siliqua d) latiuscula, feminibus septem, octove. Semina ex ovatis rotunda, nitida e).

a) Aphaca foliis tenuibus admodum, paulo altior lenticula. Siliquæ majores, in iis semina duo nigriora & madidiora, quam lenticulæ PLIN. L. XXVII. n. 21.

b) TOURNEF. t. 223.

c) ibid. Eum nonnunquam duo folia edere LINNÆUS, sed rarissime.

d) E.

e) H.